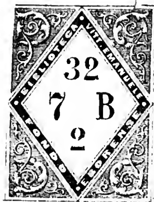
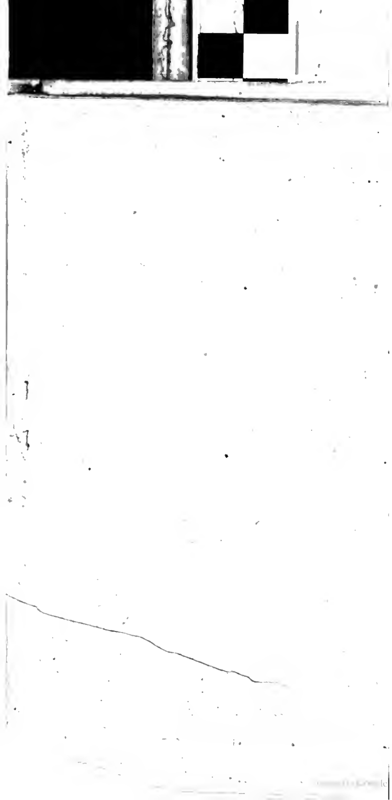
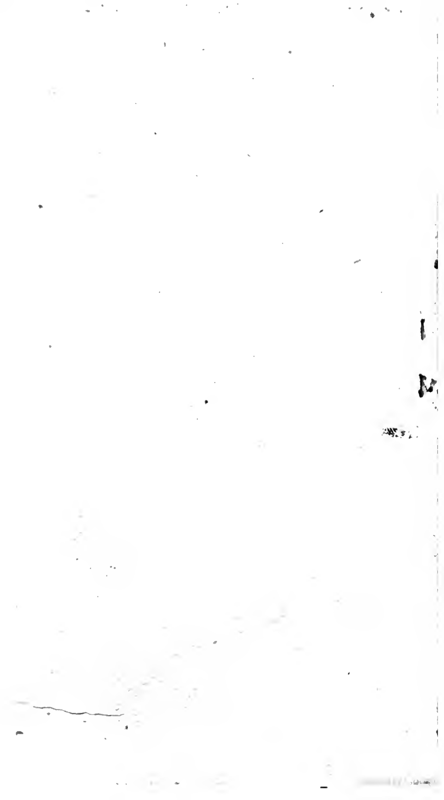

BIBLIOTECA VITT. EMANUELE
32
7 B
2
FONDO EBORENSE

CONFESSARIUS MONIALIUM

Commoda, brevi, & practica
Methodo instructus

CIRCA

Earum Obligationes, Privilegia, & cætera fere omnia ad hanc Materiam spectantia

A P. D. CAJETANO
DE ALEXANDRIS
Cl. Reg. S. Theol. Profess.

Editio QUARTA pluribus in locis
Emendata, & aucta.

OPERA, ET STUDIO
P. D. JO: BAPTISTÆ NEGRI
Cl. Reg., Sac. Rituum Consultoris

PARS SECUNDA.

ROMÆ MDCCLXIII.

APUD HÆREDES BARBIELLINI
Superiorum permissu.

LECTORI
BENEVOLO.

Um novę editioni addantur in prima APPENDICE Conſtitutiones Pontificiæ ad Monialium diſciplinam, & utilius regimen pertinentes, necnon etiam in ſecunda, præcipuæ deciſiones Sac. Congr. Concilii editæ poſt mortem Authoris ad hæc uſque tempora ſummatim recenſeantur, ac tandem tertia Appendix, ſalutaria quædam monita a Confeſſoribus Monialibus

 dan-

danda, complectatur, quæ non levem illarum spirituali profectui utilitatem, allatura confidimus, ne moles hujus opellæ nimium excresceret, eam in duo parva, sed commodiora volumina partiri curavimus; hanc igitur, benigne Lector, etiam secundam Partem attentè perlegere non dedigneris, ac plurimum vale.

DOM-

DOMNUS FRANCISCUS MAZZETTI

Præpositus Gen. Cler. Regul.

HOc opus inscriptum (*Confessarius Monialium Authore &c.* Editio quarta, *emendata, & aucta a P. D. Johanne Baptista Negri Sac. Theol. Profes., & Sac. Rit. Consult.*) emendatum, vindicatum, & juxta assertionem Patrum quibus id commisimus approbatum, ut Typis committatur quoad nos spectat facultatem concedimus. In quorum fidem has præsentes manu nostra subscripsimus, & solito nostro Sigillo firmavimus. Datum Neapoli ex nostris Ædibus S. Pauli Majoris die 27. Novembris 1762.

D. Franc. Mazzetti Præp. Gen. Cler. Reg.

D. Raph. Venturini Cl. Reg. Secr.

APPROBATIONES.

Librum, cui titulus: *Confessarius Monialium* cum novissimis additionibus commoda, brevi & practica methodo instructus a P. D. Cajetano de Alexandris Cl. Reg. Editio quarta pluribus in locis locupletata, & emendata, opera, & studio P. D. Joannis Baptistæ Negri Cl. Reg., & Sacr. Rituum Consultoris: jussu Reverendissimi Fr. Thomæ Augustini Ricchinii Sacr. Palatii Apostolici Magistri attente perlegi: cumque non solum in eo aut Catholicæ Fidei, aut bonis, Religiosisque moribus absonum nihil prorsus occurrat; sed ex sapientissimis additamentis maximum ei sanioris doctrinæ lumen, ac robur accesserit; nova proinde, ac publica luce dignissimum censeo.

Romæ ex Monasterio Sancti Stephani supra Cacchum hoc die 3. Januarii 1763.

D. Athanasius Staccioli Abbas Ex-Generalis Congregationis Silvestrinæ Ordinis Sancti Benedicti.

Jussu

JUssu Reverendissimi Patris F. Thomæ Augustini Ricchinii Sac. Palatii Apostol. Magistri ea, quæ par est, attentione, & diligentia a me perlectus est Liber, cui titulus: *Confessarius Monialium cum novissimis additionibus commoda, brevi, & practica methodo instructus a P. D. Cajetano de Alexandris Cl. Reg. editio quarta, pluribus in locis locupletata, & emendata: opera, & studio P. D. Joannis Baptistæ Negri Cl. Reg. & Sac. Rit. Consultoris.* Tantum vero ab fuit, ut in eo a me inventum aliquid sit, per quod excludendus videretur a prælo, ut pluribus juxta saniorem, probabilioremque doctrinam per nova additamenta explicatis, qui utilis antea fuerat, factus sit utilissimus. Eum proinde dignum censeo, qui bono publico in lucem publicam emittatur.

Romæ ex Collegio Calasantio tertio nonas Januarii anni 1763.

Faustus Ant. Maronus Schol. Piarum S. Rituum Congr. Consultor.

REIM-

REIMPRIMATUR.

Si videbitur Reverendiſs. P. Sac. Pal. Apoſt. Magiſt.

D. Archiep. Nicomediæ Viceſg.

REIMPRIMATUR.

Fr. Th. Aug. Ricchinius Sac. Pal. Apoſt. Magiſt. Ord. Prædicator.

INDEX

INDEX
CAPITUM,
& Paragraphorum.

PART. SECUNDÆ.

CAPUT I.

De præcipuis Monialium Obligationibus.

CAPUT II.

An obligationibus Monialium quoad electionem Abbatissæ.

§. 2.

CAPUT III.

CAPUT IV.

§. 2.

APPENDIX III.

CONFESSARIUS MONIALIUM.

PARS II.

CAPUT PRIMUM.

De præcipuis Monialium Obligationibus.

§. I.

De Horarum Canonicarum Obligatione.

Quær. I.

N moniales teneantur publicè officium divinum in Choro persolvere.

Resp. Teneri tum ex antiqua Ecclesiæ consuetudine, tum est statutis ferè omnium Religionum, tum *ex Clement. I. de Celebrat. Missar.* tum ex communi Doctorum; & talis obligatio est sub mortali, præcipuè respectu Abbatissæ, quia, quando obli-

gatio cadit in corpus mysticum alicujus communitatis, ad caput talis corporis pertinet præcipue curare hujusmodi oneris solutionem. Obligantur quoque moniales collectivè sumptè, quia hæc obligatio afficit communitatem, quam ipsæ constituunt; divisive tamen acceptę non tenentur, nisi magnam jacturam officium pateretur; quia ad interessendum in choro obligantur juxta mensuram regulæ, quæ ad pœnam tantummodo obligat, non ad culpam saltem mortalem, & est communis sententia. Immò Emanuel Rodriq. *t. 3. qq. regul. q. 6. a 6.* affert privilegium Leonis X. qui indulsit, & decrevit moniales etiam sanas Sanctæ Claræ non teneri officium divinum semper in choro persolvere; ac discretioni Abbatissarum commisit, ut quando, & quomodo, sive cum quibus hæc remissio sit toleranda, solerter invigilent, & prudenter concedant. Sustinet tamen Peregrin. *in comment. ad constit. sui ordinis, p.1. lit. b. §. 3.* moniales peccare mortaliter, si a choro absint ex consuetudine, etiamsi privatim officium divinum persolvant.

Quær. II. An moniales teneantur recitare in choro officium B. Virginis, & defun-

defunctorum, septem Psalmos pœnitentiales, ac graduales, quando a rubricis præscribuntur.

Resp. Officium parvum B. Virginis, in iis Ecclesiis, quæ illud ante Breviarium Pii V. recitabant in consuetudine, non debet omitti recitatione publica, cum hæc consuetudo expressè fuerit præservata; aliis verò Ecclesiis proponitur tantum de consilio. Ad officium defunctorum singulis mensibus, Psalmos pœnitentiales, & graduales non tenentur neque ex vi regulæ quæ, ut suppono, non obligat in conscientia, neque ex Breviarii rubricis, quia Summus Pontifex admonet, sed non obligat. Suarez. Rodriq. & Bonacina. In die verò secunda Novembris, in Festo S. Marci & Rogationibus tenentur in choro, vel, si a choro absint, privatim recitare ex præcepto officium defunctorum, & litanias, quia sunt pars officii illius diei. Ita Doctores communiter, licet non desint aliqui apud Molfesium *t. 1. tract. 5. c. 1. num.* 57. oppositum sentientes; alii verò, quos refert, & rejicit Diana, putant, omittentem die secunda Novembris utrumque officium, defunctorum scilicet, & Octavæ, unicum tantum pecca-

tum committere, cum illa duo officia per modum unius præcipi videantur.

Quær. III. An Moniales canentes in Choro satisfaciant obligationi, si partem suam recitent, ad partem autem alterius chori non attendant.

Resp. Non satisfacere, quia in tali casu habentur ut absentes; nam præsens non dicitur, qui licet sit præsens corpore, aliud tamen attendit, *l. coram Titio* 209. *ff. de verb. signific.* Ita Tambur. *lib. 2. in decal. cap.* 5. §.4. ubi pro opposita sententia adducit Caramuel. Filliuc. & Tancredi. Concedunt tamen Navar. Sanch. & Lezana, satisfacere monialem, quæ dum in choro recitatur divinum officium, occupatur in aliquo necessario ad ipsum, ut prævidendo lectiones &c. quia, cum chorus reputetur unum corpus, quod dixit unus, censetur dictum ab alio, qui detentus fuit occupatione necessaria ad ipsum chorum; quod intellige quando ante officium talem occupationem prævenire vel non potuit, vel non debuit. Similiter satisfacit monialis, quæ, quantum moraliter potest, attendit, quamvis propter culpam chori nihil percipiat ex iis, quæ aliæ recitant, quia hoc modo præstat id quod

quod poteſt, nec per ipſam ſtat, quin audiat; quare per recitationem ſuæ partis, addita aſſiſtentia ad chorum, & ſua attentione pro alia parte ſatis ſibi communem in re morali facit eam chori orationem. Quod dicendum eſt ob eandem rationem de moniali ſurdaſtra, & cœca, quæ poſſunt ſuam partem recitare, & eam recitant, ad aliam verò, quantum poſſunt, attendunt. Non ſic de omnino ſurda, quæ nihil percipit, neque cœca, quæ nihil recitat, dum choro aſſiſtunt. Tamburin. *loc. cit.* qui docet, teneri aſſiſtentes in choro ſubmiſſa voce recitare ea, quæ organum, vel inſtrumenta muſica pulſant quia organi ſola pulſatio non eſt oratio: quod negant Sanchez, & alii quia talis ſonus habetur ab Eccleſia ut pars divini officii.

Monialis, quæ ad chorum pergit hora jam cœpta, poteſt cum aliis cantando pergere, imò debet, ne ſua privata recitatione alias diſtrahat, poſtea vero, quæ omiſſa ſunt ſuppleat, ſicuti ex communi docet *Sa v. hora num.* 8. Quinimmo Henricus, & Major, quos ſequitur Layman, probabiliter docent, nihil ſupplendum eſſe, ſi non multum in choro proceſſum eſt quia, ſicut in miſſæ au-

ditione, ita in officio canonico omissio modici æstimari non solet, præsertim cum propter societatis vinculum alii cantantes unius defectum supplere teneantur.

Quær. IV. An attentio, quam diximus requiri, debeat esse interna, an vero sufficiat externa.

Resp. Attentionem externam requiri ad recitationem divini Officii utpote præscriptam capite *Dolentes* inconfessum est apud omnes de interna in utramque partem disputant Theologi; negativam partem tuentur Diana Machadus Tamburinus Coninch Cardinalis de Lugo Gobat & alii multi quos citat & sequitur P. la Croix; adfirmantem autem sententiam defendunt Cajetanus Navarrus Vasquez Valentia Suarez Enricus a S. Ignatio Natalis ab Alexandro Antoine & alii quam plurimi. Salmaticenses triplicem distinguunt attentionem prima qua quis attendit ad verba; secunda qua meditatur verborum sensum; tertia Deum spectat & est omnium perfectissima quia mentem Deo conjungit; Unam ex his tribus sufficere fatentur omnes. Contendunt autem Theologi isti distractionem volontariam non opponi attentioni ver-

verborum quæ sufficit ad debitam recitationem docent nimirum mentem humanam posse simul ad diversa disparata attendere & ideo per voluntarias distractiones non interumpi priorem attentionem quam eo solum in casu ajunt interrumpi cum quis dicit intra se *Nolo attendere*, vel per actus exteriores fabulandi, scribendi, legendi &c. reipsa attentionem virtualem interrumpat. Verum hęc Doctrina Salmaticensium adfirmans per volontarias distractiones non interrumpi attentionem virtualem quæ sufficit ad debitam recitationem mihi nimis laxa videtur nec in praxi sequenda; qui enim animo deliberato aliorsum mentem distrahit, quamcumque attentionem & formalem ut patet & virtualem interumpit cum evidens sit & ipsa experientia compertum non posse humanam mentem eodem tempore simul & deliberato animo contraria & disparata meditari. Quare ut propositæ quæstioni faciam satis dico verosimilius esse dari præceptum recitandi horas Canonicas cum attentione interna quod præceptum duo complectitur videlicet propositum attendendi, & quod hoc propositum non revocetur vel contrario actu, vel volontaria distra-

ctione vel actione externa quæ natura sua alio mentem rapiat; ita supracitati gravissimi DD Cajetanus aliique quam plurimi quorum non pauci etiam contendunt hanc interiorem intentionem ab Ecclesia præceptam esse. Verum etiam dato Ecclesiam non posse directe præcipere actus mere internos quæ est comunior Theologorum sententia cui & ipse subscribo, adhuc tamen tum ex supradicta tum ex ipsa ratione non obscure colligitur hanc attentionem internam saltem virtualem requiri Apostolus enim 1. *ad Cor.* 14. *hac habet qui loquitur lingua, oret, ut interpretetur, nam si orem lingua Spiritus meus orat; mens autem mea sine fructu est quid ergo est? Orabo Spiritu, orabo & mente, psallam spiritu, psallam, & mente Christus ipse ut habemus in Evangelio Jo. cap.4. Veri adoratores, inquit, adorabunt Patrem in Spiritu & veritate, nam & pater tales querit* Jam vero Virtus Religionis cujus actus oratio est seu recitatio divini Officii Deum spectat tanquam finem cui cultum suum offert, cultus autem seu adoratio Deo exhibita fieri debet ex dictis in spiritu & veritate alioquin si solo corpore fieret hypocrisis esset

let & lanea adorationis ergo fieri debet cum attentione interna Quid quod ipsa oratio definitur *mentis elevatio in Deum & petitio eorum quibus indigemus* hæc autem præstari nequeunt absque mentis elevatione. Accedit quod secundum omnes necessaria est intentio saltem virtualis quæ intentio nequit consistere absque attentione saltem virtuali, tum quippe definit etiam virtualiter consistere cum homo sciens & advertens se de aliis cogitare & non attendere ad id quod pronuntiat negligit ad se mentem revocare, hoc enim in statu vult reipsa non orare sed more Psytati verborum sonitum edere non humano modo Deum honorare; hæc cautem virtualis attentio quæ fructus est primi propositi tandiu perseverat quamdiu deliberata electione non retractatur. Porro hæc retractatio duobus modis fieri potest Primo si solvens horarium pensum alio in negotio diu occuperis quod natura sua attentæ orationi adversetur puta si pingas, scribas, legas &c. dixi diu nam si brevi tempore & veluti obiter te induas, laves, aliqua aspicias ac statim te denuo mente colligas præceptum attente orandi non violas. Secundo retractatur prior intentio atten-

dendi dum quis orans advertit se ad alia distractum esse nec coercet animum suum sed volontarie in distractione persistit.

Quær. V. An Moniales teneantur ad privatam horarum canonicarum recitationem sub mortali.

Resp. Negant duodecim Doctores relati, & approbati a Philippin. *de Privil. ignorant. Append. ad cap. 4. num. 192.* Ratio est, quia moniales non tenentur ad horas canonicas ex aliquo voto, neque ex vi suæ professionis, ut passim fatentur Doctores, neque ex aliquo Ecclesiæ præcepto, neque ex vi alicujus statuti, aut regulæ, sed solum consuetudine, ex communi Doctorum. De hac autem consuetudine non constat an sit inducta animo obligandi ad culpam, potuit enim induci vel ex errore, vel ex devotione vel ad præscriptum regulæ, vel animo obligandi tantum ad pœnam; unde stante hoc dubio favendum est possessioni libertatis, quæ consuetudinem dubiam præcedit, & sic tenendum non obligare. Maximè quia moniales, sicuti non possunt condere legem ex defectu potestatis in fœmina, sic neque introducere consuetudinem, quæ vim habeat obligan-

gandi. Ita Bartol. *conf.* 136. *num.* 12. & Roland. qui testatur de communi *conf.* 5. *num* 74.

Contra hanc sententiam reclamant communiter Doctores, & merito, atque adeo peccare mortaliter moniales privatam horarum canonicarum recitationem omittentes, defendunt præcipue Malderus, Gavant. Belloch. & Portel. Quia cum in vetustis sciri non possit, a quo sit orta consuetudo, *l. si arbiter* 28. *ff. de probat.* attendenda est observantia, quæ declarat ejusmodi consuetudinem obligare; immo potest observantia constituere jus, & facere, quod id obliget, quod de se non obligat, *l. de quibus*, & *nulli ff. quod cujusque univers.* Unde licet non constet, an consuetudo prædicta recitandi horas canonicas sit introducta animo obligandi, obligat nihilominus, quia observantia ita declarat, & decernit. Neque valet, quod moniales non possint introducere consuetudinem, quia ut notat Montesin. *p.* 2. *t.* 2. *disp.* 23. *q.* 13. *num.* 220. quamvis verum sit, quod mulieres regulariter non possunt introducere consuetudinem generalem, obligantem omnes etiam viros, sicuti regulariter non sunt habiles ad conden-

leges; poteſt tamen per mulieres introduci conſuetudo, quæ vim habeat legis obligantis ipſas, non viros, maximè acceptante, & approbante ſuperiore, ut notat Villalob. & concedunt Suar. Caſtropal. Salas, & alii.

Quær. VI. An monialis cœca teneatur recitare horas canonicas, memoriter illas dicendo, ſi memoria retineat.

Reſp. Videtur quod non. Quia per accidens eſt, quod memoriter ſciat, lex autem reſpicit non quod per accidens, ſed quod contingit ut plurimum, *l. nam ad ea ff. de legibus*. Tum quia quando lex non eſt poſita pro aliquo genere perſonarum, neminem obligat de illo genere, licet adſit aliquis, qui alioquin poſſet obligari, & obligaretur ſi eſſet de alio genere perſonarum. Paſqualig. *de jejun. deciſ. 290. num. 4.* Cum igitur lex imponens recitationem officii non obliget cœcos, quia ſunt impotentes, neque obligabit hunc, vel alterum cœcum memoriter ſcientem horas canonicas, licet poſſet obligari, & obligaretur non extante cœcitate. Ideo hanc ſententiam tradunt ſine ulla diſtinctione. Tolet. *lib. 2. cap. 14.* & Enriq. *qq. tract. ſect. 35. q. 22.* Tanquam probabilem admit-

mittunt Sotus, & alii Magiſtri docti, de quibus teſtatur Sanch. *tom. 2. conſ. lib. 7. cap. 2. dub. 46.*

Verum pro oppoſita communiter concludunt Doctores; quia, qui memoriter ſcit poteſt commode implere præceptum quod non requirit ut neceſſariam, conditionem poteſtatem legendi per librum. In nullo refragante, accidentarium eſſe quod officium memoriter teneat, quia poſito illo accidenti ceſſat impedimentum quod reſiſtit adimpletioni præcepti. Ita Diana *t. 3. tract. 6. reſ. 34.* & alii ab ipſo citati; quorum, aliqui limitando ſuſtinent, monialem cæcam non teneri ſociam adhibere, ſi habeat, etiam ſi fuiſſet ſolita recitare cum ſocia, neque officium memoriæ mandare, ſi commode poſſit, neque Choro aſſiſtere, ut alternatim divinum officium perſolvat, quia nullum iſtorum eſt ſub præcepto, nec monialibus ſub mortali, ut ſupponunt dicti Doctores, ex vi regulæ Choro præcipitur intereſſe. Ita, Eſcobar. *de hor. can. q. 6. num. 38.* aliis relatis, Neque teneri recitare officium quod memoriter ſcit, pro officio quod memoriter neſcit, multò minus loco ipſius ſubſtituere alas preces, quia obli-

gatio

gatio recitandi fertur in officium currentis diei. Diana *loc. cit. ref. 96.* ubi addit monialem cœcam, quæ ſcit tantum pſalmos, non verò lectiones, orationem, & capitula, ad nihil teneri, quia pſalmi ut ſic non ſunt hora canonica, ad quam monialis eſt obligata. Quod tamen abſolute non approbo; cum enim præceptum ita obliget ad horas canonicas omnes, ut obliget etiam ad ſingulas diviſive; ita pariter obligabit ad ſingulas horas, ut obliget etiam ad ſingulos pſalmos diviſive.

Quær. VII. An monialis quæ non recordatur an recitaverit aliquem pſalmum, vel horam, teneatur repetere.

Reſp. Non teneri, modò non meminerit ſe non dixiſſe, & conjecturam juſtam habeat credendi quod dixerit, qualem habere videtur, ſi ſciat communiter ſe non errare in tali hora. Poterit a fortiori juſte credere, ſe totum dixiſſe, & ultra progredi, ſi recordatur ſe incepiſſe talem pſalmum, vel horam, & poſtea non data opera diſtracta invenit ſe in fine talis horæ, vel dicendo per librum, vel memoriter recitando ea, in quibus communiter non ſolet errare. Navar. Major. Angles, & Sandoval, quos.

quos sequitur Sanch. *loc. cit. dub.* 34. admonens, non solùm non teneri sed repetendo male agere, quia viam aperit scrupulis, & acquirit habitum repetendi; unde Confessarius injungat, quod a repetitione omnino abstineat.

Quær. VIII. An peccent moniales anticipando, vel retardando privatam horarum canonicarum recitationem.

Resp. Non peccare mortaliter, docent communiter, sive totum officium recitent mane, sive totum recitent in fine diei, qui desinit in media nocte. Venialem tantum in hoc agnoscit culpam, aliis relatis, Tancredi *tract.* 3. *lib.* 4. *disp.* 14. *num.* 1. *&* 2. quod tamen negat Caramuel. *in Theol. fundam. num.* 1127. quia cum nullum extet præceptum de tempore legendi privatim horas canonicas, nulla pariter, in quacumque diei parte legantur, erit transgressio, quæ non habetur nisi per legem. Sed quidquid sit de hac sententia, certum est, quamlibet rationabilem causam a veniali etiam excusare, Tancredi *ibi num.* 3. stante maxime privilegio Pii V. in quo Regularibus indulgetur, ut ex justa causa, & occupatione possint recitare totum divinum officium simul

mul summo mane, aut quando ipsis videbitur cum majori devotione posse persolvere. Quod quidem privilegium ita intelligendum est, ut non requirat, quod occupationes sint nimis urgentes, alioquin nihil operaretur, ut advertit Rodriq. *in Bullario fol.* 456. *num.* 7.

Quær. IX. An monialis propter contemplationem altissimam possit divinum officium omittere.

Resp. Negant plurimi Doctores, quia melior est obedientia, quam victima; & certe contemplatio illa voluntaria est; recitatio vero præcepta; adeoque illa debet omitti, hæc adimpleri. Ita Suar. *lib.*4. *cap.*28. *num.* 21. S.Faust. *de hor.*2. *p.* *q.*.247. Escobar. *& Ludovic. a S. Jo.* Distinguit. Leand. *part.* 6. *tract.* 8. *de hor. can. q.* 45. & sustinet, non posse quidem propria auctoritate commutare officium in contemplationem licet altissimam, & propter hanc illud omittere, ob rationem a citatis Doctoribus adductam; posse vero se exercere, & occupare in contemplatione divinorum, etiam si ita ex illa in extasim rapiatur, ut postea minime recitare queat, vel quia raptus est per totam diem, vel quia ex eo manet ita fatigata, & defessa, ut fa-

facile recitare non valeat, quia in hoc eventu non commutat officium in contemplationem; sed assumit contemplationem exercendam tamquam gratissimam Deo, ex qua per accidens; ac præter intentionem resultat impotentia ad recitandum.

Quær. X. An moniales utentes Breviario Mooastico possint in privata recitatione uti Romano.

Resp. Ex Soto, & Bellarm. decere, moniales etiam in privata recitatione Monasterii ritum servare; admittunt tamen alii graves Doctores, licitum esse, secluso scandalo, posthabito sui monasterii Breviario, uti Romano; sicuti etiam posse Romano uti calendario Episcopali; quia nulla adest in contrarium prohibitio, concedit Bordon. *cons. Regul. resol.30. num.19.* qui addit *num.* 23. occurrentibus eodem die duobus festis Sanctorum ejusdem, & æqualis ordinis, unum Breviarii Romani, seu calendarii Episcopalis, & alterum Religionis, de hoc esse faciendum officium quia quilibet in domo sua præsumitur major. Rota *coram Verospio 9. Januarii 1614*, verum obstat Sac. Congregat. Decretum *sub die 27. Septembr. 1698.* in

in hæc verba: *Si occurrerint, vel fuerint transferenda duo festa ejusdem ritus, quæ unica die occurrebant, quorum unum sit universale, & alterum particulare alicujus diœcesis, vel Religionis prius fiat de universali, deinde de particulari, nisi obstet ratio majoris dignitatis.*

Quær. XI. An Moniales possint, & teneantur recitare officia propria Sanctorum sui Ordinis.

Resp. Teneri, si immediate subjiciantur Regularibus, quia ratione hujusmodi subjectionis tenentur implere ea, quæ præscribuntur a Prælatis. Verum admittit Bordon. *Consil. Regul. loc. cit.* quod, si recitent ex privilegio aliqua officia infra annum, v. gr. officium SS. Corporis Christi singulis quintis feriis festo novem lectionum non impeditis, possunt aliquando illa omittere, dicendo de simplici, seu de feria, quia nullus cogitur uti suo privilegio, cum in invitum non conferatur. Si vero a potestate sui Ordinis sint exemptæ, adhuc teneri docet Bordon. *in Miscell. decis.* 452. quia exemptio a regularium potestate est quoad regimen tantum, non quoad regulæ, & statutorum observantiam.

tiam. Verius tamen est non teneri, quia exemptio tollit obligationem observandi consuetudines Ordinis, & statuta; possunt tamen recitare, cum enim profiteantur Ordinis regulam & constitutiones, decet ejusdem privilegiis gaudere. Unde notat ex Quintanaduena, Pasqualig. de Sacrif. *nov.leg. quæst.* 275. *num.* 5. quod possunt semel in mense celebrare officium Fundatoris Ordinis, si in eodem Ordine adsit privilegium. Dum enim Regulam talis Fundatoris profitentur, habent ipsum pro Fundatore, quamvis ab aliis sint institutæ.

Quær. XII. An moniales teneantur recitare extra chorum officia defunctorum quæ pro benefactoribus solent recitari in choro; si tunc absint, vel ex culpa, vel ex impotentia.

Resp. Non teneri etiam si dicta officia recitari debeant ex justitia, quia obligatio hæc non afficit singulas moniales, uti singulas; sed ut faciunt unum corpus morale: quare plene satisfit obligationi, si chorus adimpleat, esto omnes non intersint. quod pariter dicendum est de officio pro monialibus defunctis in die obitus recitari solito; sufficit enim, quod recitetur in choro; privatim nulla in ri-

go-

gore est obligatio nisi ex charitate, ita Peregrin. *in adnotat. ad constit. sui ordin. p.* 1. *c.* 10. idem dic de aliis orationibus, quæ privatim pro monialibus defunctis præscribuntur, quia obligatio hæc regulæ obligationem non transcendit. Timeant tamen moniales in hoc negligentes, ne eadem mensura remetiatur eis.

§. II.

De obligatione quoad Missam.

Quær. I. AN Moniales teneantur audire Missam frequentius, quam alii fideles.

Resp. Quod quamvis communiter in regulis, seu constitutionibus religionum præscribi soleat quotidiana Missæ auditio, & maxime deceat moniales frequenter tanto sacrificio interesse, ob maximum fructum inde provenientem; nihilominus stando in jure communi non tenentur audire Missam frequentius, quam alii fideles, quia nullum apparet præceptum, a quo oriatur talis obligatio; nisi forte nimia in hoc negligentia scandalum præberet communitati.

Quær. II. An si aliqua monialis haberet

ret commoditatem confessarii, vel qui absolveret a reservatis, vel quo indigeret ratione doctrinæ in ordine ad directionem spiritualem, vel ad sedandos scrupulos, vel ad quid simile, posset in die festo ob confitendum omittere auditionem Missæ.

Resp. Posse, dummodo non esset postea habitura commoditatem ejusdem confessarii; nam in tali casu adest moralis necessitas confitendi, quia si omitteretur occasio, resultaret incommodum spirituale notabile, quod proinde magis excusare debet. quam excuset notabile incommodum temporale, quod tamen secundum communem sententiam excusat. Ita Pasqualig. *de Sacrif. nov. leg. q.* 1343. *num.* 5. ubi addit, monialem quæ indiget confessione pro communione, quando solent omnes juxta regulam sumere Eucharistiam, posse ommittere auditionem Missæ, si antea non potuit præmittere confessionem, ut simul cum aliis possit communicare. Et hoc non tantum ob utilitatem spiritualem, quæ percipitur in Eucharistiæ sumptione, sed etiam ob incommodum, quod inde sequeretur; causaret enim admirationem, & proferret etiam occasionem sinistrè opi-

opinandi de se ipsa, quo incommodo stante, excusatur ab auditione Missæ.

Quær. III. An monialis audiens Missam in loco ad Confessiones deputato, Ecclesiæ tamen unito, satisfaciat præcepto.

Resp. Partem affirmativam suaderi posse primo ex Leandro *in præcep. Eccles. tract.* 2. *disp.* 1. *q.* 105. ubi docet audientem Missam extra Ecclesiam post parietem satisfacere præcepto. Secundo, quia audiens Missam, e fenestra domus per quam habeatur prospectus in Ecclesia, satisfacit, licet intermediet via publica, Garzia, Lugo, Dicastil. & alii, satisfaciet pariter & monialis audiens in confessionali, licet paries intermediet. Si enim per hoc quod e domo prospiciatur celebrans, non obstante intermediatione viæ publicæ, fundatur præsentia, & assistentia sufficiens ad satisfaciendum præcepto, a fortiori per hoc, quod in confessionali audiatur celebrans, non obstante intermediatione parietis, fundabitur præsentia, & assistentia sufficiens ad satisfaciendum præcepto, nam per viam publicam intermediam magis separatur domus ab Ecclesia, quam separetur confessionale per parietem. Op-

Oppositæ tamen sententiæ tanquam probabiliori adhæreo cum Lamas, & Pasqualig. *de sacrif. nov. leg. q.* 303. *num.* 3. quia talis locus, cum sit institutus pro confessionibus, non est ordinatus ad communicandum præsentiali modo cum iis, qui sunt in Ecclesia, & proinde neque ad exhibendam assistentiam corporalem iis, quæ fiunt in Ecclesia; unde non est locus aptus ad fundandam præsentiam, & assistentiam moralem respectu celebrationis Missæ. Quod verum est, etiam si audiantur verba Sacerdotis, aut aliquo signo percipiatur celebratio, quia adhuc excluditur præsentia moralis necessaria, ut assistens dicatur cooperari Sacrificio.

Neque valet, quod talis monialis in confessionali minus fortasse distet, quam aliqua, quæ audiret Missam in Ecclesia, quia pro præsentia non tam attenditur distantia, quam communicatio locorum; nam qui in diversis domibus, aut cubiculis solo pariete intermedio separantur, non sunt præsentes sibi invicem, quamvis per duos, aut tres passus tantum distent.

Quær. IV. An monialis, quæ raperetur in extasim, dum audit Missam, satisfaceret præcepto. Resp.

Resp. Negant Turrian. Lugo, Aversa, & Leander quia tunc nec habet intentionem, nec præsentiam necessariam. Affirmant Suar. Filiuc. Ledes. & Trullenc. quia præcessit intentio, & adest præsentia necessaria, dictaque intentio moraliter perseverat, & colit Deum divinorum contemplatione. Distinguit Pasqual. *q.*1306. *num.*3. implet præceptum, si in extasi contempletur mysterium, quod peragitur, quia mens non abstrahitur ab oblatione Sacrificii, unde neque præsentia desinit esse ordinata ad assistendum Sacrificio. Non implet autem, si ad aliorum contemplationem raperetur; nam in tali casu non intervenit neque præsentia externa, quia cessat per abstractionem a sensibus, & se habet veluti mortuo modo; neque præsentia interna, quia raptus ad aliorum contemplationem destruit ordinem ad oblationem sacrificii.

Quær. V. An monialis possit simul recitare horas canonicas, aut pœnitentiam impositam, aut alias preces ex obligatione, & implere præceptum de audienda Missa.

Resp. Affirmative; licet enim recitatio, & auditio Missæ sint quid diversum, utra-

utraque tamen tendit ad eundem terminum ex motivo religionis, adeoque ad invicem se compatiuntur, & in ordine ad attentionem se habent per modum unius, cum uniantur in termino, & motivo. Unde potest monialis facili, & expressa attentione attendere utrique actioni, consequenter utrumque praeceptum implere. Ita cum quadraginta quinque Doctoribus Pasqualig. *cit. quaest.* 1320. Qui in antecedenti quaestione idem asserit de Moniali suam conscientiam examinante, dummodo examen non sit ita ex fixa cogitatione, ut impediat moralem assistentiam respectu sacrificii.

Quaer. VI. An moniales teneantur procurare quotidie in suis Ecclesiis Missae conventualis celebrationem.

Resp. Affirmant Rodriq. Portel. & Tamburin. quia *in cap. Cum creatura de celebrat. miss.* juxta *Rubr.* ponitur obligatio celebrandi quotidie Missam conventualem in Ecclesiis collegiatis, inter quas annumerari possunt Ecclesiae monialium quia habent Praelatum. Verum non adesse obligationem in Ecclesiis monialium celebrandi quotidie, & multo minus Missam conventualem, testatur praxis atque communis observantia, &

sustinet Pasqual. *loc. cit. q.* 878. *num.* 2. desumitur *ex eodem cap. cum creatura de celebrat. miss.* ubi dicitur *celebrent*, quod non potest convenire monialibus, cum celebrare non possunt; neque injungitur ullo modo procuratio celebrationis, quæ sola potest monialibus convenire.

Quær. VII. Qualem Missam celebrare debeant Capellani monialium non utentium Breviario Romano.

Resp. Debent celebrare Missam correspondentem officio a monialibus recitato, sed cum Missali Romano. Fraxinel. Quart. Pasqual. & ita declaravit Sac. Congreg. *die* 20. *Novemb.* 1628. teste Gavanto, quod si nulla est Missa in Missali Romano, quæ cum officio monialium concordet, ut quando recitant de Nomine Jesu, aut Spinea Corona, in eo casu Missam de Circumcisione Domini, & de Cruce, vel de Passione poterunt celebrare. Pasqual. & Gavant. qui addit, quod prima Dominica Octobris in Ecclesiis monialium celebrantium festum SS. Rosarii missa dicenda est de B. V. vel ut in die Nativitatis ejusdem, mutatis verbis incongruis, vel potius ut in festo ad Nives. Extendit supradi-
ctam

ctam doctrinam Leander *p.6. in decal.1. tract.8. disp. 4. q.56.* & alii apud ipsum dicentes, Capellanos monialium non solum debere recitare Missas, sed etiam posse recitare officia Sanctorum Ordinis, sed cum Breviario Romano. At hæc opinio non videtur admittenda nisi quoad eos, qui quasi collegialiter vivunt expensis monialium, vel quibus administratio Sacramentorum, & animarum cura est commissa. Quintanad. *tract. 8. singul. 7. num. 3.*

Quær. VIII. Quot Missæ possint quotidie celebrari in Ecclesiis monialium.

Resp. Sac. Congregat. *in Lucana 22. Decemb.* 1628. decrevit, quod Moniales singulis Missis pro singulis diebus debent esse contentæ, exceptis diebus celebrationis propriorum festorum, vel exequiarum alicujus monialis. Possunt etiam permitti duæ in monasteriis ita numerosis, ut omnes eidem Missæ nequeant interesse. Ratio hujus prohibitionis est, ne detur ansa turbandi pacem, & quietem monialium ex quotidiana plurium Sacerdotum celebratione. Quare sancitum fuit in Constit. Clementis VIII. relata a Mosconio, quod nulla monialis, vel alia persona sæcularis au-

deat celebrare facere in Ecclesiis monialium privatas Missas, præter eas, quæ a Capellanis celebrari solent, sine licentia Ordinarii. Putat tamen Cespedes *de exempt. Regular. dub.* 341. sufficere licentiam tacitam, & implicitam, quæ circa hoc debet semper adesse; & vult hanc posse concedi a Prælato Regulari ad celebrandum in monasteriis exemptis: quod absolute non admitto, cum versemur in materia spectante ad clausuram, circa quam concessio licentiæ etiam quoad exemptas pertinet ad Episcopum, ut diximus supra. Unde eadem Sac. Congregat. *in Placent. 9. Decembr.* 1651. censuit, per Episcopum fieri posse præceptum Regularibus, ne absque sua licentia accedant ad Ecclesias monialium pro celebrandis ibidem Missis.

§. III.

De obligatione quoad Confessionem, & Communionem.

Quær. I. AN Moniales teneantur sub mortali singulis mensibus ad Confessionem, & Communionem.

Resp. Negant quamplures, & graves Theologi apud Tamburin. quia confessio mon-

menstrua, & communio sunt tantum indictæ de consilio, unde Trident. *sess.* 25. *de Regular. cap.* 10. hanc in monialibus frequentiam desiderans non præcipit, sed hortatur; & si quæ est obligatio, tota oritur ex regula, quæ ut plurimum non obligat ad peccatum saltem mortale, nec pro obligatione allegabilis est Clement. *Ne in agro de stat. Monach.* quia cum sit edita pro Monachis, & sit odiosa, non est ad moniales extendenda. Verum plures Doctores asserunt, in dicta Clement. comprehendi etiam moniales, quia in materia æque adaptabili viris, & fœminis etiam in odiosis masculinum concipit fœmininum, Jason cum pluribus congestis a Pasqual. *in Lauret. num.* 660. unde dispositum de uno, de altero quoque censetur dispositum. Cum ergo necessitas, & finis frequentandi Sacramenta æquæ adaptentur viris, & fœminis, utrasque debet afficere dispositio; & ideo Moniales teneri sub mortali ad confessionem menstruam, & communionem, tradunt Cajet. Navar. Dicastil. & alii, quos refert, & sequitur Clericatus *de Euchar. Sacr. decis.* 49. *num.* 14. & quidem negari non potest, ex diuturna Sacramentorum omissione

maximum oriri ſcandalum, morum corruptelam, diſciplinæ regularis relaxationem, & religioſæ communitatis detrimentum: quare ſaltem ex hoc capite monialem notabiliter negligentem a peccato mortali non excuſarem.

Quær. II An monialis, quæ jam rite confeſſa recordatur alicujus gravis peccati, teneatur ſub mortali talis peccati obliti confeſſionem ante communionem præmittere.

Reſp. Non teneri, ſed poſſe ad communionem pergere, conantur probare Garzias, Henriq. Ferrantin. Reginald. Præpoſit. Petrus Cornejo, & Paſqual. *in Theol. moral. de Euchar. Sacrament. diſp.* 116. *ſect.* 5. *num.* 18. quia jam eſt debite diſpoſita, cum ſit in ſtatu gratiæ; nam peccatum illud eſt indirecte remiſſum per priorem confeſſionem, in qua inculpabiliter fuit oblitum. Hæc opinio tanquam nimis laxa, & falſa, a Doctor. communiter eſt rejecta, & teſte Capſenſi fuit ab Inquiſitione Hiſpanica reprobata, quia præceptum de præmittenda ante communionem confeſſione, non ſolum eſt de præmittenda confeſſione integra formaliter, ſed etiam, ubi advertimus, materialiter, ut colligitur ex communi

muni omnium fidelium praxi, & obſervantia, quæ eſt optima cujuſcunque legis interpres, *l. ſi de interpretatione, ff. de legib. & cap. cum dilectus de conſuet.* illam tantummodo duobus in caſibus admitterem, videlicet quando monialis magnis ſcrupulis angeretur, ut monet Fabri *t. 1. Apolog. pag.* 384. & quando communicatura actu pergeret ad feneſtrellam, ut probat Tamburin. *in expedit. com. c. 1. §. 8. num. 63.*

Quær. III. An monialibus communio quotidiana ſit indulgenda.

Reſp. Poſſe indulgeri, ſed fervore ſpiritus, & mentis puritate bene perpenſis. Extat Sac. Congreg. decretum emanatum *die 12. Februarii 1679.* in quo habetur: *Itidem Moniales quotidie ſacram communionem petentes admonendæ erunt, ut in diebus ex earum Ordinis inſtituto præſtitutis communicent. Si quæ vero puritate mentis, & fervore ſpiritus ita incaluerint, ut dignæ frequentiori Sanctiſſimi Sacramenti perceptione videri poſſint, illis a ſuperioribus permittatur.* Nullatenus tamen permitti debet in feria ſexta Paraſceve ex decreto ſuperius relato, in quo præcipitur, quod Miſſalis rubricæ, & Ec-

clesiæ Romanæ usus serventur; Missalis autem rubrica in feria quinta majoris hebdomadæ præscribit, quod reserventur aliquæ particulæ consecratæ, si opus fuerit, pro infirmis; ergo non pro sanis; unde ex intentione Ecclesiæ in illa die Eucharistia non est sanis administranda. Ita Pasqual. *de Sacram. nov. leg. quæst.357.num.7.* ubi duo alia affert Sac. Congreg. decreta, unum *sub die 9.Maji 1606.* alterum *19. Februar.1622.*

An autem in Sabbato Sancto sit permittenda communio, resolvendum est negative, quia per Sac. Rit. Congregationis Decretum *sub die 11. Februarii 1690.* Alexandro VIII. approbante, prohibentur omnino in Sabbato Sancto Missæ privatæ etiam post pulsationem campanarum in quacunque Ecclesia, aut oratorio privato. Ergo pariter prohibetur Eucharistiæ perceptio. Sicut enim, ut notat Pasqualig. *loc.cit. num.9.* ex eo quod non potest nisi semel in die celebrari, infertur, quod nonnisi semel in die liceat communicare; ita etiam ex eo quod in aliqua die non liceat celebrare, inferri debet, quod neque in tali die liceat communicare. Unde pariter ex eo quod in Sabbato Sancto prohibeatur

Sa-

Sacerdotibus, etiam privatim, Missæ celebratio, non obstante anticipatione in celebrando Dominicæ Resurrectionis mysterio, prohibita censenda est in Sabbato Sancto Eucharistiæ perceptio. Hanc sententiam sustinent Gavant. Coton. Volp. Azor. Arnaud. Francolin. & alii, quos refert, sed non sequitur Clericatur *de Eucharist. Sacram. decis.* 15. ubi pro opposita, quam tuetur, undecim allegat Doctores.

Quær. IV. An Episcopus possit monialibus præscribere dies, & locum recipiendi sacram communionem.

Resp. Videri quod non, quia Trident. *sess.* 22. *c.* 6. ait: *Optaret quidem Sancta Synodus, ut in singulis Missis fideles adstantes non solum spirituali affectu, sed Sacramentali etiam Eucharistiæ perceptione communicarent, ut ad eos sanctissimi hujus Sacrificii fructus uberior perveniret*. Affirmative nihilominus respondendum. Habetur diserte ex eodem Concilio *sess.* 22. *de observ. & evit. in celebr. miss.* & alibi. Quibus in locis tribuitur Ordinariis etiam uti Sedis Apostolicæ delegatis facultas circa Sacramentorum tum administrationem, tum susceptionem, quod præcipue curan-

dum est in Sacræ Eucharistiæ frequentatione, ut æmulationes, & singularitates, unde certa Congregationibus imminet ruina, evitentur, & impediantur, dum communicantes non communicantibus se putant meliores, & sanctiores, suoque exemplo alias sæpe non debite præparatas vel æmulatione, vel alio respectu ad communicandum indigne incitant, & quasi inducunt. Atque ita Sac. Congreg. Concil. *die 7. Maji 1652. in una Gandavensi* declaravit Monialibus dispositionem Concilii *sess. 22. cap. 6.* non suffragari, Ordinarioque licere præscribere illis dies, & locum accipiendi sacram communionem.

Quær. V. An peccet monialis pergens ad prandium immediate post communionem.

Resp. Secluso scandalo, & contemptu mortaliter non peccare docent communiter cum D. Th. *3. p. quæst. 80. art. 8. ad 6.* quia nullum præceptum est assignabile in oppositum; Canon enim *in cap. Tribus gradibus 3. de consecrat. dist. 2.* per usum contrarium est abrogatus, teste eodem D. Tho. *loc. cit.* neque ulla irreverentia est, statim ingerere in stomachum alios cibos cum speciebus

Eu-

Eucharisticis immiscendos, sicut nulla irreverentia est, posita Christi Domini dignatione, quod Species Eucharisticæ cum aliis stomachi humoribus misceantur; hinc neque venialiter peccare deducunt Bonac. Tambur. & Quart. *in rubr. Miss. p.* 12. *tit.* 2. *dub.* 6. eo magis quia immediatus ille accessus ad prandium cohonestatur in monialibus a justa causa, nempe ab observantia regulæ præcipientis cuique illarum primæ communi mensæ interesse, in qua habetur sacra lectio servatur silentium, & debita moderatio.

Verum ob majorem Sacramenti reverentiam, & uberiorem ipsius fructum percipiendum, consulunt Doctores cum D. Tho. ab aliis communibus cibis abstinendum esse per totum illud tempus, quo Species Sacramentales durant in stomacho, nempe vel per horam, ut opinatur Verricel. & Sanc. vel per dimidium, aut quadrantem, vel etiam semiquadrantem, ut ex aliorum sententia refert Cassian. *in arbor. opin. verbo communio* §. 7. *num.* 88. quia toto illo temporis spatio diffundunt ampliorem gratiam ex opere operato, si anima attenta sit ad eam diffusionem colligendam,

immorans in actibus devotionis, & charitatis, ut ex Cajetano docet Gonet. *t. 5. disp. 8. de Euch. num. 37.*

§. IV.

De obligatione quoad Jejuniorum, & Festorum observantiam.

Quær. I. AN moniales teneantur servare jejunium in Adventu.

Resp. Olim in Adventu ab omnibus jejunabatur, ut desumitur *ex can. 6.* Concilii Matisconen. primi. His temporibus nulla adest obligatio jejunandi in Adventu, ut constat ex praxi, & tradunt communiter Doctores. Quare neque moniales ad hoc jejunium tenentur ex præcepto, cum teneantur tantum ad ea, ad quæ tenentur reliqui fideles, & non ad alia; nam in jure communi non reperitur ullum jejunium peculiariter regularibus injunctum. Excipiendæ tamen sunt moniales illæ quæ ex suis constitutionibus, & statutis tenentur jejunare. Hæc tamen obligatio non est ab Ecclesia imposita, licet approbata, sed ab ipsa religione. Seclusa obligatione regulæ non tenentur moniales ad tale jejunium ratione consuetudinis, quia non

est

est consuetudo servata ab ipsis ex animo se obligandi, sed ex devotione, & regulari observantia. Tambur. *de jure Abbat. disp. 12. q. 2. num. 3.*

Cum ex dictis in responsione Moniales teneantur ad ea ad quæ tenentur reliqui Fideles, sicut Reliqui fideles, ita a fortiori Moniales quæ in diebus ab Ecclesia ad jejunandum præscriptis fuerint dispensatæ ab abstinentia a carnibus teneri & quidem sub gravi ad Quadragesimale jejunium si nimirum non infirmitatis titulo sed ob solum ciborum Quadragesimalium nocumentum hanc dispensationem obtinuerint; ita enim declaravit decrevitque Benedictus XIV. in sua Epistola Encyclica quæ incipit Libentissime amplectimur. *Quod Decretum cum nonnuli benigniores Theologi emmollire pertentassent id circo opus fuit ut SS. Pontifex aliud responsum ad Archiepiscopum Compostelæ quod incipit* si Fraternitas tua *ederet quo istorum ora obstrueret.*

Quær. II. An moniales S. Claræ teneantur sub mortali ad jejunia regulæ, nempe Adventus, & feriæ sextæ.

Resp. Non teneri juxta Constitutionem Eugen. IV. quæ incipit *Ordinis tui,* ubi

ubi postquam Pontifex recensuit omnia præcepta obligantia sub mortali contenta in regula, inter quæ sub *cap.* 3. est jejunium, subdit: *Tenore præsentium declaramus, & volumus, quod in nullius prædictorum transgressione, præter quam eorum quatuor, quæ concernunt principalia vota, obedientiæ scilicet, paupertatis, castitatis, & clausuræ, & super electione Abbatissæ, & depositione, peccatum mortale incurrant.*

Quær. III. An monialis quæ vovit jejunare per annum ea die hebdomadæ, qua celebratur festum Annunciat. B. V. si festum incidat in Dominica, teneatur die Dominica jejunare, vel possit tale jejunium in sabbato præcedenti anticipare.

Resp. Posse anticipare. Quia ex omnium sententia quilibet potest votum suum in manifeste melius commutare; at manifeste melius est se conformare universali consuetudini Ecclesiæ anticipantis in sabbato præcedenti jejunium incidens in Dominica. Ita Sanch. *in decal. lib.* 2. *c.* 37. *num.* 18. ubi excipit sabbata illa, in quibus incidit jejunium indictum ab Ecclesia, quia non est æque acceptum Deo jejunium illud aliunde obligans, & vo-

votum intelligitur de actu alias non obligante, nisi aliud exprimatur. Sed cur etiam in hoc casu non poterit se conformare universali consuetudini Ecclesiæ reponentis vigiliam alicujus Sancti occurrentis feria secunda in Sabbato præcedenti, etiam si in tali Sabbato incidat jejunium quatuor temporum? Nonne ex eodem Sanchez votum obligat adinstar præcepti Ecclesiastici?

Igitur, quod possit etiam in tali casu anticipari, docet absolute Pasqual. *de jejun. dec.* 223. *num.* 5. Imo *decis.* 124. sustinet, hoc procedere etiam si explicite habuerit animum se obligandi in die Dominico, nam quando habuit talem intentionem, vel advertit consuetudinem Ecclesiæ non admittentis jejunium in Dominicis, vel non advertit. Si advertit, habuit animum eundi contra talem consuetudinem, qui animus continet contemptum quendam virtualem, & proinde votum quatenus procedit a tali animo inefficax est. Si non advertit, limitatur votum, & intentio voventis, ut non se extendat ad dies Dominicos, quia obstat consuetudo Ecclesiæ, cui præsumitur, quod se conformasset, si advertisset. Favet Decretum Sac. Congr.

Universalis inquisit. Rom. *anno* 1686. in quo præcipitur, ut nullo pacto, ex devotione B. V. imponatur jejunium, quod indifferenter amplectatur dies Dominicos, & festivos solemnes, puta, faciendum una die hebdomadæ totius anni, utpote quod sit contra usum, & praxim Ecclesiæ; non impedit autem, si jejunium commutetur eo die festivo in aliam mortificationem, aut ad aliam diem transferatur. Ita ex Poteft. *in exam. Conf. t.* 1. *p.* 3. *num.* 2825.

Quær. IV. An moniales teneantur ad jejunia indicta ab Episcopo.

Resp. Si sint exempta ab Ordinario non teneri, quia tam quoad personas, quam quoad loca sunt extra territorium, si non materialiter, saltem quoad effectum jurisdictionis, & ideo statutum Episcopi non potest parere effectum aliquem circa ipsas. Ita Azor Tambur. & alii adducti a Pasqual *de jejun. decis.* 196. Si vero sint sub regimine Ordinarii, certum est teneri, si Episcopus intendat eas obligare, atque intentionem suam manifestet, quia cum ipsi subjiciantur, potest eisdem imponere ea onera, quæ expedire judicaverit. Quod si in edicto nulla fiat de monialibus specialis men-

mentio, neque ullum ſignum appareat, quod Epiſcopus voluerit illas ſpecialiter obligare, exiſtimat Paſqual. *loc. cit. dec.* 197. ad hujuſmodi jejunia non teneri, quia non militat eadem ratio de ſæcularibus, & monialibus; nam hæ habent plura onera, & jejunia ratione regulæ, & exercent plura opera bona, quibus poſſunt ſatisfacere fini, pro quo imponitur jejunium ſæcularibus; unde nec poteſt quoad ipſas adeſſe idem motivum ad imponendam legem, & præceptum.

Quær. V. An moniales teneantur ad jejunia loci, quæ ex conſuetudine obligant tam laicos, quam Clericos.

Reſp. Negat cit. Paſqualig. *dec.* 185. *num.* 8. non ſolum quoad exemptas, ſed etiam quoad non exemptas. Quia licet ſimul cum laicis, & Clericis uniantur ſub Epiſcopo tanquam capite, uniuntur tamen ſecundum propriam regulam; atque adeo ut faciant diſtinctam communitatem a laicis, & Clericis. Unde quando Epiſcopus conſentit in conſuetudinem ipſorum, non cenſetur ut caput monialium, & proinde non refundit conſuetudinem in moniales. Imo addit citatus Doctor *deciſ.* 187. neque teneri, licet con-

consuetudo sit universalis quod tamen negant alii quam plures penes ipsum, etiam quoad moniales exemptas, quia communicantes cum cæteris sub eodem Pastore, & capite, debent etiam in obligatione generalis consuetudinis communicare, *quæ ultima sententia & sanior est & in praxi sequenda tum ob rationem allatam in Responsione, tum etiam ad vitandum scandalum pusillorum secularium.*

Quær. VI. An moniales ante annum vigesimum primum teneantur ad jejunia suæ Regulæ.

Resp. Partem affirmativam approbari a vigintinovem Doctoribus relatis a Pasqual. *decis.* 254. quia adolescentulæ profitentes possunt se obligare, & de facto profitendo suscipiunt in se obligationem regulæ, & proinde manent obligatæ ad servanda jejunia. Verum hæc sententia quamvis tutior & pietati magis consona non tamen solide probabilis mihi videtur cum illius fundamentum satis firmum non sit quia licet adolescentulæ profitentes actu suscipiant obligationem, illam tamen suscipiunt pro ut intendit obligare, unde constare debet, quod regula intendat obligare etiam adolescentulas. Sic adole-

lescens conversus ad fidem suscipit in se obligationem servandi præcepta Ecclesiæ; & Ecclesiæ præceptum de jejunio ponitur indifferenter absque exclusione alicujus; & tamen non tenetur ante annum vigesimum primum jejunare, quia non est intentio Ecclesiæ obligare ante illam ætatem. Examinanda igitur est regula, & si aliquod continet, per quod ostendat specialem intentionem obligandi etiam adolescentulas, tunc procul dubio obligantur; at si non ostendat talem specialem intentionem, sed tantum in generali obliget omnes, tunc adolescentes non obligari censet Pasqual *loc. cit.* quia militat eadem ratio, ob quam possumus eam interpretari, sicut interpretamur præceptum Ecclesiæ. Quod absolute defendunt Graffius, Medina, Tamburinus, & quidam alii.

Advertit tamen Pasqual. quod sequendo opinionem asserentem adolescentulas professas obligari ad jejunia religionis, possunt in his jejuniis dispensari a Prelato principaliter, ab Abbatissa vero ministerialiter, ut videbimus *cap.* 10. §. 1. *quæst.* 5. imo bene facient dispensando, & non cogendo ad omnia jejunia, ut conservatis viribus melius serviant religio-

ligioni; quod notavit etiam Ledesma.

Quær. VII. An moniales sexagenariæ teneantur ad jejunia regulæ.

Resp. Lodovicum a S. Jo: & Bordonum quamvis cum plerisque Probabilistarum defendant senes expleto anno sexagesimo non amplius absolute teneri ad jejunium Ecclesiasticum tamen opinantur & docent Moniales sexagenarias ad jejunia Regulæ teneri quia inquiunt ipsi obligatio Regulæ est volontarie suscepta. Verum hæc ratio nec vera nec satis firma mihi videtur non vera cum a Monialibus tanquam Christi fidelibus sit volontarie suscepta obligatio præceptorum Ecclesiasticorum non minus ac obligatio regulæ, non satis firma quia ut docent Rodriquez Tamburinus & alii plurimi præceptum Regulæ obligat ad summum ad instar præcepti Ecclesiastici; (dixi ad summum nam non omnes Regulæ institutorum Regularium obligant sub gravi uti præcepta Ecclesiastica sed tantum illæ quæ exprimunt obligare sub gravi) per consequens ob eandem rationem ob quam cessat lex Ecclesiastica debet etiam cessare lex Religionis. Quare cum Rodriquez aliisque supralaudatis Theologis Respondendum censeo Monia-

niales eas ſexagenarias quæ utpote in-firmæ valetudinis ab onere Jejunii Eccle-ſiaſtici ſolutæ ſunt neque teneri ad je-junia Regulæ ſervanda, eas vero quæ cum ſint firmæ valetudinis ſine graviſſi-mo incommodo & abſque ſalutis detri-mento jejunare poſſunt ſicut aliæ trigin-ta vel quadraginta annorum ad jejunia Eccleſiaſtica ſervanda adſtringuntur te-neri etiam ad jejunia Regulæ nimis ete-nim benigna nec ullo ſatis probabili fun-damento ſuffulta mihi videtur illorum Theologorum quamvis comunior ſenten-tia qui volunt ſexagenarios a jejunii lege abſolutè exemptos eſſe, quis enim ſibi ſuadere poterit ſenes cum ſatis bonæ va-letudinis fuerint non teneri ad eos peni-tentiæ actus exercendos ad quos tenen-tur Juvenes & viri, Eccleſia etenim abſque ulla limitatione omnibus Chriſti fi-delibus præcipit quibuſdam diebus & je-junium, & abſtinentiam a carnibus, & ideo a jejunii lege adoleſcentes quamdiu ad 21. etatis annum pervenerint per taci-tam quaquam diſpenſationem immunes reddit quia in illa creſcente ętate ut om-nes norunt majori & frequentiori indigent alimento ne grave damnum in corporali ſalute patiantur, quæ ratio cum locum

non

non habeat in omnibus & ſingulis ſexagenariis id circo non video cur omnes & ſinguli a jejunii præcepto ſoluti haberi debeant. Oraculum autem S. Pii V. quod in confirmationem hujus ſententiæ aliqui obtrudunt illius Patroni omnino fabuloſum eſſe & commentitium fuſe, oſtendit præclariſſimus P. Concina Th. Chriſtianæ *tom.* 5. *lib.* 2. *diſſert.* 2.

Quær. VIII. An moniales in jejuniis ex præcepto regulæ, vel Eccleſiæ indictis, poſſint extra quadrageſimam uti lacticiniis in illis locis, in quibus apud ſæculares viget conſuetudo.

Reſp. Inſpiciendam eſſe regulam, quæ, ſi aliquod particulare circa hoc præſcribat, erit ſervanda; ſi vero nihil decernat, poterunt juxta morem ſæcularium loci conſuetudine gaudere. Non tamen juxta conſuetudinem univerſalis Eccleſiæ poſſunt comedere carnes & jejunium frangere in die Natalis Domini, ſi contingat feria ſexta, vel Sabbato celebrari, niſi id expreſſe indulgeatur in regula, quia *in cap. fin. de obſerv. jejun.* qui ex voto, vel regulari obſervantia ſunt adſtricti, ſignanter ab hujuſmodi conſuetudinis participatione excluduntur.

Quær.

Quær. IX. An moniales in diebus jejunii possint horam prandii consuetam anticipare.

Resp. Posse ex Filliuc. & Diana juxta privilegium Leonis X. Minoribus concessum, de quo moniales quoque participant. Et hoc privilegium locum habet etiam, ubi adest consuetudo comedendi ante meridiem, quia possunt simul frui loci consuetudine, & privilegio; nam Pontifex, qui hoc concessit, voluit eas posse comedere, antequam comedant sæculares, ut notavit Pasqual. *dec.* 150. *num.* 3.

Quær. X. An monialibus in jejuniis lætitiæ liceat sumere ampliorem refectiunculam vespertinam.

Resp. Non deesse Authores inter quos Lamas, Turrianus Pasqualigus & Sanchez qui tum secularibus tum etiam Monialibus licitum esse propugnant in jejuniis quæ letitiæ vocant, cujusmodi sunt quæ præcedunt solemnitates Nativitatis Christi, ejus Resurectionis, & adventus Spiritus Sancti, licitum inquam esse sumere ampliorem Refectiunculam Vespertinam; verum hæc opinio nec satis probabilis nec admodum Christianæ pietati consona mihi videtur, non probabilis

lis cum nullo satis firmo fundamento innixa sit tum quia etiam dato & non concesso quod detur jejunium letitiæ si non per se cum jejunium ut omnes noront directe sit actus pœnitentiæ & meroris de peccatis commissis sit actus mortificationis quo carnis illecebræ arceantur nullum propterea signum letitiæ sit sed meroris, & luctus, saltem indirectè ratione nimirum solemnitatis quam præcedit non propterea hæc letitia quæ certe spiritualis esse debet non carnalis facultatem tribuit jejunantibus ultra consuetam modicam quantitatem in collatione serotina toleratam idest Vespertinum jentaculum adaugendi, neque hæc ampliatio (quam verius relaxationem dicerem) vel auctoritate plurium Doctorum primæ notæ vel virorum proborum & timoratæ conscientiæ usu & consuetudine est roborata quemadmodum Universaliter usu recepta fuit in Ecclesia ipsa collatio serotina, non denique Christianæ pietati conformis est supradicta opinio, imo, ut quod sentio ingenue fatear, potius difformis cum etenim eo sane fine Sanctissimo ab Ecclesia jejunium præcipiatur in pervigilio majorum solemnitatum ut præmisso hoc pœnitentiæ actu majo-

majori cordis compunctione & uberiori ſpirituali fructu unde vera letitia promanat a fidelibus celebrentur, plane non video quì ad hanc cordis compunctionem & uberiorem fructum conferre poſſit Serotinæ collationis quæ carnalis eſt, ampliatio qnin hæc potius ſpiritus fervorem pietatemque vel deſtruere vel ſaltem labefactare valeat. Quare quæſitui reſpondendum cenſeo abſolute negative præſertim cum agatur de Monialibus, quæ ad Chriſtianam perfectionem ex proprio inſtituto contendere debent & aſpirare juxta comunem Theologorum Doctrinam.

Quær. XI. An moniales, quæ tenentur ex regula ſub mortali jejunare, ſi eodem die incidat jejunium indictum ab Eccleſia, pecent dupliciter, ſi ipſum non ſervent.

Reſp. Dupliciter peccare, quia peccant contra temperantiam præceptam ab Eccleſia, & contra religionem, quia non ſervant regulam obligantem ſub mortali, quam ex voto tenentur ſervare. Ita aliis relatis Diana *in oper. coord. tom.4. tract.6. reſol. 62.* Negat Bordon. *in conſil. regular. reſ.*18. *num.* 13. Quia utrumque præceptum præcipit jejunium

sub ratione temperantiæ, unde utriusque violatio, cum sit contra eandem virtutem; non potest constituere duplex peccatum. Sed hoc non subsistit; quia obligatio servandi regulam, quando præcipit sub mortali, etiam si non præcipiat specialiter sub obedientia, radicatur in voto; unde moniales illam non servantes faciunt contra votum, & sic peccant peccato contra religionem.

Quær. XII. An Moniales possint per proprium Confessarium dispensari in jejuniis.

Resp. Confessarios, universaliter loquendo, non posse in jejuniis dispensare, quia in foro exteriori carent jurisdictione, quæ necessaria est ad dispensandum. Ita Doctores communiter. De monialium tamen Confessario videtur aliter discurrendum. Ille enim, licet non vocetur Parochus; in facto nihilominus talis est, quia in monialium ecclesia exercet omnia illa jura, quæ Parochus in sua. Bordon. *decis. Miscell. decis.* 129. cum igitur ex communi Doctorum sententia possit in jejunio dispensare suas oves, poterit, & Confessarius suas moniales; pro utroque enim eædem militant rationes. Semper tamen de-

debet intercedere justa causa, sive Confessarius dispenset in jejunio indicto ab Ecclesia, sive præscripto a regula; quia non est illi concessa facultas relaxandi legem ad libitum, sed solum urgente aliqua necessitate.

Quær. XIII. An moniales teneantur observare festa ab Ordinario loci præscripta.

Resp. Teneri ex decreto Tridentin. *Sess*. 25. *de regular. cap*. 12. ubi licet non fiat expressa mentio de monialibus, illæ tamen in dicto decreto sub nomine regularium comprehenduntur, quod est commune tam monialibus, quam, viris religiosis. Hæc obligatio se extendit etiam ad festa, quæ obligant ex consuetudine, quia cum obligent ex consensu Episcopi, ita se habent, ac si essent indicta ab Episcopo, ut optime advertit Pasqualig. *ubi supra decis*. 186. *num*. 8. ubi notat, non improbabiliter dici posse, quod cum Concilium loquatur de festis quæ servanda præcipiuntur ab Episcopis, non tenentur regulares (idem dic de monialibus) ad ea, quæ sunt ex consuetudine, quia non sunt proprie præcepta ab Episcopo, unde non comprehenduntur in Concilii decreto

quod tanquam odiosum, quia est contra exemptionem regularium, est stricte interpretandum de festis proprie praeceptis. A prima tamen opinione non recedendum saltem ratione scandali, quod posset oriri.

Quaer. XIV. An monialibus licitum sit in die festo acu pingere, vulgo *riccamare*.

Resp. Esse licitum discendi causa, docent Sa, Armilla, & alii quamplures; ut absolute licitum tradit Joannes a Cruce, & probabile putat Auctor casuum conscientiae Bononiae discussorum *anno 1635. Mense Martio cas. 2.* quia acu pingere non censetur opus servile, non solum quia a nobilibus hujusmodi exercitium solet usurpari, sed etiam quia in exercitiis propriis mulierum debent dari aliqua, quae non sint servilia, ut habeant, in quibus juxta sexum muliebrem possint ingenioso modo se exercere, quod maxime admittunt Sylvester, Margarita, Villalob. & Marchant. si fiat ad evitandam otiositatem, quia cum intendatur ad evitandum peccatum, non videtur imputandum ad peccatum. Et ob hanc rationem excusari debent Moniales conficientes in die festo thecas ex se-

ferico cum cera ſancta collo geſtari ſolitas, aliaque ſimilia. Imo opera ſervilia pertinentia ad ornatum, & cultum Eccleſiarum, ut ornare Altaria, mundare &c. eſſe illis licita ex rationabili cauſa, aſſerunt Cajetan. Sot. Navar. & Bonacina, qui, rationabili cauſa ceſſante, eſſe peccatum veniale tantum admittunt.

Quær. XV. An moniales poſſint in diebus feſtis opera ſervilia exercere ad ſublevandam gravem monaſterii neceſſitatem.

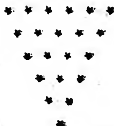
Reſp. Poſſe, per ea quæ tradunt quindecim Doctores relati a Paſqualig. *decif.* 296. dummodo tamen audiant Miſſam, vitent ſcandalum, & earum exercitium eo uſque protrahatur, quo uſque ſufficiat ad ſublevandam neceſſitatem. Ratio autem eſt, quia, cum lex reſpiciat bonum, non obligat contra neceſſitatem, ſed ſubditur exigentiæ neceſſitatis. Cujus quidem neceſſitatis gravitas ad hoc, ut in præſenti ab obſervantia legis excuſet, ponderanda eſt habito reſpectu ad monaſterii, monialiumque ſtatum, qui conſiſtit in victu, & veſtitu, nec non in aliis ad divinum cultum pertinentibus. Si igitur monaſterium in his

notabiliter patitur, tunc lex abstinendi ab opere servili non obligat, quia non obligat cnm detrimento notabili proprii status. Imo si cessat obligatio ex aliis causis, quæ sunt minoris momenti, ut videre est apud Doctores, a fortiori debet in præsenti cessare.

Hinc videtur inferri, quod monialis quoque privata, quæ singulis pro festis diebus detinetur in servitio monasterii, possit in diebus festis laborare ad lucrandum aliquid, quod se ponat, ob sublevandas proprias indigentias, quibus monasterium, ratione suæ paupertatis, non potest occurrere, nam ex una parte peculium aliquod necessarium est ad sibi comparanda, v. g. infirmitatis tempore medicamenta, quæ nec a monasterio, quia paupere, nec a benefactoribus suppeditantur; ex alia vero in diebus ferialibus nihil potest acquirere, qnia tota in monasterii muneribus detinetur. Unde solummodo superest, quod in diebus festis laborando lucrum illud sibi comparet, quod reservet.

At moniales laborantes in die festo, censeo, non esse regulariter excusandas, cum non videam, tantæ necessitatis causam tam de facili posse contingere.

re . Stante præcipue Gregorii XIII. Constitutione *Deo sacris*, in qua Pontifex volens monialium necessitatibus prospicere, præcipit, ut dimidium omnium eleemosynarum a quibuscunque, ubicunque terrarum, quacunque lege, dispositione, vel obligatione pauperibus faciendarum, detur monialium monasteriis necessitate pressis. quæ sunt in locis, in quibus illæ erogandæ sunt; idque sine alio particulari jussu Pontificis, vel alterius, & sine ulla petitione monialium, vel quorumcunque aliorum; dummodo duplex conditio concurrat, una, ne illæ eleemosynæ sint in pauperes certos erogandæ; altera, ut, licet pauperibus incertis erogandæ sint, non tamen sint ad usus alios, præterquam ad pauperum sustentationem, & alimenta destinatæ.

CAPUT II.

An obligationibus Monialium quoad electionem Abbatissæ.

§. I.

De qualitatibus eligendæ in Abbatissam.

Quær. I. QUot annos ætatis, & professionis habere debeat eligenda in Abbatissam?

Resp. Ex Trident. *sess.* 25. *de Regular. cap.* 7. Abbatissa non minor eligenda est annis quadraginta, & quæ octo annis post emissam professionem laudabiliter vixerit. Hæc ætas debet esse completa de momento in momentum. Passerin. *de elect. cap.*40. *num.*17. ita quod super hac neque Episcopus, neque Nuncius Apostolicus, vel alius Superior possit dispensare, quod certum ait Tamburin. Nemo enim Summo Pontifice inferior potest dispensare in lege conciliari. Facilius tamen, ut notat Suarez, & cum minori causa est dispensabile tempus religionis, quam ætatis, quia plus confert ad alios regendos ætatis maturitas, quam religionis antiquitas. Non attenta ætatis qua-

qualitate a Concilio requisita electio est ipso jure nulla Tamburin. Barbos. Aldan. esserens ita fuisse declaratum a Sac. Congregat. *in Viterbien.* 16. *Maji* 1623. & moniales aliter eligentes privari pro illa vice facultate eligendi, tradunt Lavor. & quidam alii, quod negat Passerinus, quia non levis pœna est irritatio electionis.

Quær. II. Quid faciendum si non adsit in monasterio habens supradictam ætatem requisitam a Concilio.

Resp. Ex eod. Concil. aliqua ex alio ejusdem Ordinis monasterio eligi potest, nullatenus tamen ex alio ordine, nisi ex Summi Pontificis indulto, ut notat Pasqual. *in Lauret. num.* 680. quia tanquam alienam regulam professa, ad regendas diversi Ordinis moniales non reputatur idonea. Non est tamen necesse, quod deficiente quadragenaria, alia eligatur ex alio monasterio, sed eligi poterit ex eodem monasterio habens triginta annos ætatis, & quinque professionis, quia Concilium hoc relinquit arbitrio illius qui præest electioni. Verum si in monasterio adsint moniales quadraginta annorum, & octo professionis, non poterit eligi aliqua, quæ deficiat a dicta ætate,

aut tempore etiam per mensem, licet habilior censeatur; aut quæ deficiat ab ætate triginta annorum, & quinque professionis in concursu illius, quæ habet dictam ætatem & tempus, ut notant Lavor. & Tamburin. & declaravit Sac. Congr. *in Viterbien. S. Rosæ 25. Martii 1623.* quare si una tantum in monasterio reperiatur habens ætatem præscriptam a Concilio, & tempus professionis, debet eligi, nisi esset inhabilis ex alio capite; quia cæteræ, quamvis quoad prudentiam essent habiliores, essent tamen positive inhabiles ratione impedimenti ætatis, & temporis a professione, quia Concilium hoc solum concedit, quando in eodem monasterio nulla cum præscriptis qualitatibus reperitur. Unde si expediret vel ob pacem monasterii, vel ob alias causas aliam eligi, recurrendum esset ad Sac. Congreg. ut juxta indigentiam monasterii provideret.

Quær. III. An carens debita ætate, & tempore professionis, eligi possit in Vicariam.

Resp. Non posse, si non habeat supra se aliam Superiorissam, & gubernet in capite, quia fieret fraus legi; nam re vera eligeretur ad exercendum munus Ab-

Abbatissæ sub alio nomine, & Concilium requirit has qualitates tanquam necessarias pro munere rite obeundo, non pro nomine obtinendo. Ita Tambur. & Pasqual. *loc. cit. num.* 658. ubi addit, quod quando adesset aliqua difficultas, ita ut esset necessario per aliquod tempus protrahenda electio, potest tunc pro interim eligi in Vicariam, quia tunc regimen monasterii transeunter ipsi imponitur.

Quær. IV. An illegitimæ eligi possint in Abbatissas.

Resp. Quod possint eligi sine dispensatione, tenent Miranda, Rodriq. Portel. Diana, & Lavor. adducens decretum S. Congreg. *die* 4. *Octobris* 1594. Communior tamen sententia negat. Ita Navar. Majol. Homobon. & Aldan. qui refert ita fuisse decisum a Sac. Congreg. *die* 27. *Aprilis* 1630. Unde hæc declaratio, utpote posterior allegata primæ sententia, est tenenda. Favet quoque ratio; est enim regula, quod masculinum concipit fœmininum interveniente identitate rationis. Cum ergo jura arceant illegitimos intuitu illegitimitatis, *cap.* 1. *& cap. fin. de fil. præsbyter.* arcebuntur etiam fœminæ tanquam in ma-

sculino conceptæ, quia ratio legitimitatis est communis, seu potius eadem in utrisque. Hinc neque eligi posse in Abbatissas infames infamia juris, vel facti, tradunt Majol. Vivald. Navar. & Barbos. neque descendentes intra quartum gradum ex maculato genere, ex Constit. Pauli IV. innovata a Gregorio XIII. dispositio enim in utroque casu procedit etiam in fœminis ex identitate rationis.

Quær. V. An corrupta eligi possit in Abbatissam.

Resp. Negative cum vigintinovem Doctoribus, quos refert, & sequitur Pasqual. *loc. cit. num. 690.* fundamentum desumitur *ex cap. Juvenales 20. q. 1. & cap. si quis omnem 1. q. 7.* & affertur declaratio Sac. Congreg. *die 15. Julii 1616.* & in hanc sententiam videtur inclinare Lezana, qui tamen concludit standum esse consuetudini. Docent alii, posse eligi corruptam, quando Abbatissæ non impertitur benedictio specialis Virginum. Ita Rodriq. Portel. Sanchez & D. Antonin. Et quidem si consideretur dispositio Concilii, non videtur excludi corrupta, nihilominus Sac. Congreg. Episc. servari vult, quod non eligatur nisi prævia dispensatione.

Non

Non videtur tamen obstare corruptio secreta, & occulta, sed tantum publica, qualis est in viduis, de quibus tantum procedit declaratio Sac. Congreg. Incorruptio enim solum requiritur ob quandam externam decentiam, cui solum obstat corruptio publica, & nota. Unde si aliqua eligatur, cujus corruptio sit secreta, non debere renunciare, saltem quando renunciatio posset aliquam corruptionis suspicionem generare. Bigamiam non obstare electioni Abbatissæ, tenet Rudriq. quia, sicuti fœminæ sunt incapaces Ordinum, ita sunt incapaces irregularitatis ex bigamia, quæ posita est tantum respectu Ordinum, ad quos inhabilitat. Oppositum docent Majol. Vivald. & Tamburinus.

Quær. VI. An possit eligi in Abbatissam monialis cœca, aut surda, aut muta.

Resp. Negative; habetur quo ad cœcam ex *cap. hinc etiam* §. *cæcus dist.* 49. & D. Tho. *in* 3. *p. q.* 82. *art.* 10. *ad* 3. quoad surdam ex *cap. constitutionem de verbor. significat. in* 6. & ideo in jure civili surdus non potest gerere publicum officium, ut testatur Campanil. *in diver. jur. can. rubr.* 11. *cap.* 17. *num.* 37. quo ad

ad mutam ex Doctoribus, quos congerit Peyrin. *tom. 2. q. 2. cap. 4. num. 18. & seqq.* Ratio horum omnium est, quia hujusmodi defectus rectam muneris executionem impediunt. Non enim potest, ut ex officii obligatione oportet, invigilare super moniales si cœca, neque illarum necessitates, aut quærelas audire, si surda, ueque illarum culpas reprehendere, si muta. Tum quia, cum moniales teneantur digniorem eligere ad id munus, credibile non est, quod cœca, aut surda, aut muta, ponderatis omnibus circumstantiis, cæteris monialibus monasterii tanquam dignior sit præferenda.

Quær. VII. An possit immediate eligi Soror antecedentis Abbatissæ.

Resp. Posse, nisi Ord. obstent Constitutiones. Videtur haberi ex declaratione Sac. Congreg. Episc. apud Novar. *in Lucerna Regular. v. Abbatissa.*

§. II.

A quibus, & quomodo eligenda sit Abbatissa.

Quær. I. A Quibus eligi debeat Abbatissa.

Resp.

Resp. Eligi debet a monialibus ejusdem monasterii tacite, vel expresse professis. Inter moniales, quæ admittuntur ad electionem, non enumerantur Conversæ, sive hoc sit ex consuetudine, sive ex specialibus monialium constitutionibus, sive ratione status ipsarum; recipiuntur enim, ut serviant, non ut honorifica jura exerceant. Ita Suar. Lezan. Tamb. Neque apud quasdam moniales admittuntur omnes choro deputatæ quamvis professæ, sed solum certo tempore a professione elapso. Unde Portel. habet: statuta Franciscana, Romæ edita 1621. requirunt quatuor annos a professione. Moniales Ordinis Prædicatorum non habent, vocem in electione Abbatissæ nisi post duodecim annos elapsos a professione, ut refert, Castellin. Quare semper consideranda, sunt statuta, constitutiones Monasteriorum, qnas servari jubet Trident. *sess.* 25. *de regular. cap.* 7.

Quær. II. Quomodo debeat ferre suffragium monialis infirma, si ad locum electionis convenire non potest.

Resp. Cum ex alibi traditis, & ex declaratione Sac. Congr. *die* 20. *Junii* 1595. non possit Præses electionis ingre-

di ad scrutandum suffragium monialis infirmæ, poterit, si monialis non renunciet juri suo, mittere duas moniales, quæ fideliter scrutentur votum ipsius, & referant Præsidi; aut poterit ipsa mittere scriptum, & sigillo munitum suum suffragium. Neque enim debet contemni, cum jus habeat ad electionem non minus, quam cæteræ.

Quær. III. An Episcopus, vel Superior Regularis, aut Scrutator etiam in discordia eligentium possint ferre suffragium in electione Abbatissæ.

Resp. Negative ex Lavorio, Castellin. Tamburin, & aliis, & ita pluries declaravit Sacr. Congreg. Episc. *die* 5. *Martii* 1619. & Concilii Trident. *die* 23. *Maji* 1621. in quibus irritatur electio tanquam a non legitimis electoribus celebrata. Unde est rejiciendus Portel. *in dubio regular. v. Abbatissa num.* 9. sustinens Prælatum Ordinarium electioni præsidentem posse ferre suffragium. Quod si moniales non essent concordes in eligenda Abbatissa, quia Monasterium manere non debet sine capite, Episcopus, sive alius superior præfigere debebit certum tempus, in quo concordent; quod si eo elapso non conveniant

in

in eligenda, nominabit eam, quam judicaverit magis idoneam, & deputabit in Abbatissam. Ita Sac. Congreg. *die 22. Octob. 1592. in una Cremonen. & die 20. Novembr.* 1595. in Assisien apud Piasec *in praxi p. 2. cap. 3. num.* 57.

Hic notandum singulare privilegium concessum a Greg. XIII. *in sua Constitut.* 15. *sub die 16. April.* 1574. Visitatoribus, Abbatibus, & Prælatis Monialium Ordinis S. Benedicti, nempe, quod si in electione Abbatissarum pro tempore contingat, quod moniales in duobus scrutiniis non eligant, possunt proponere duas, vel tres ejusdem monasterii, quas habiliores judicaverint, ex propositis illa censeatur legitime electa, quæ in scrutinio plura vota habuerit, & proinde confirmanda sit. Hoc privilegio uti non possunt Episcopi quoad moniales dicti Ord. S. Benedicti sibi subjectas quia talis concessio facta est Prælatis religiosis, nam verba antecedentia, nempe *Visitatores*, *Abbates*, declarant de quibus Prælatis Pontifex loquatur, & coarctant ad Prælatos regulares, juxta doctrinam Surd. *decis.* 124. *num.* 8.

Quær,

Quær. IV. Quomodo eligi debeat Abbatissa.

Resp. Tribus modis eligi posse, scilicet per modum scrutinii, inspirationis, & compromissi. Quamvis enim Trident. *sess.* 25. *cap.* 7. *de reformat.* præscribat modum scrutandi vota monialium in ordine ad electionem Abbatissæ, & proinde disponat per viam scrutinii de electione; non tamen prohibet, ne aliis modis a jure concessis eligatur Abbatissa, ut inter alios notant Lavor. & Tamburin. Unde moniales compromittere poterunt in Superiorem præsidentem electioni seu in Confirmatorem ut tradunt iidem Doctores. Quod si Compromissarius semel pronunciaverit Abbatissam, quam elegit, non poterit variare discedendo ab ea, etiam si cognosceret postea se male elegisse, quia error debet corrigi ab alio, non ab ipso Compromissario, quia jam cessavit ejus facultas. *Cap. in litteris de off. de leg.* ubi Doctores communiter cum Glos.

Quær. V. An, quando eligitur Abbatissa per viam scrutinii, vota debeant esset secreta.

Resp. Quod sic, ita ut eligentium nomina nunquam publicentur. Ita præcipit Con-

Concilium *seß.* 25. *cap.* 7. & proinde electio est nulla, si vota non sint secreta, ut notant Garzia, Zerola, Rota *coram Durano dec.* 232. *num.* 1. Imo etiam si ex ignorantia vota non exhibeantur secreta, adhuc electio est, nulla, Zerola, Tambur. & Riccius referens ita resolutum fuisse a Sac. Congreg. per hoc tamen quod Præses electionis excipiat vota oretenus exhibita præsente Notario, & aliquibus aliis ad quatuor, aut quinque, qui audiant, non tollitur secretum, ita Garzias, qui addit, ex decreto Sac. Congreg. electionem fore secretam, & canonicam, etiam si juxta *Cap. quia propter de elect.* exciperent vota aliquæ scrutatrices de gremio capituli.

Quær. VI. Quot suffragia requirantur pro electione Abbatissæ.

Resp. Duas partes requiri tradunt Barbosa, & Tambur ex rescripto Sac. Congreg. *die* 20. *Novembr.* 1585. At sufficere majorem partem habito respectu ad totum capitulum tenent cum communi Miranda, Cuchus, & Rodriq. Quia de jure communi ad electionem canonicam sufficit major pars, *cap. quia propter de elect.* unde sufficit etiam pro electio-

ctione Abbatissæ, cum nihil in jure adsit in contrarium.

Quær. VII. Quo in loco fieri debeat electio Abbatissæ.

Resp. Regulariter loquendo fieri debet in tali loco, ut is, qui debet præsidere electioni non adstringatur ingredi claustra Monasterii; habetur expresse ex Concilio *loc. cit.* potest tamen Præses electionis introire claustra, si alias prudenter judicet, electionem non posse canonice fieri, aut ex aliis justis causis; Causa autem debet esse valde urgens, cum debeat facere cessare dispositionem Concilii in oppositum. Quod si circa necessitatem Præses Regularis, & Episcopus non conveniant, præferendum esse judicium Superioris regularis, tradit Pasqual. *loc. cit. num.* 710. quia ipse melius cognoscit Moniales tanquam suæ curæ subjectas, & proinde melius judicare potest de causis, quæ exigunt ingressum.

Quær. VIII. Quinam debeant præsidere electioni.

Resp. Si monasterium sit immediate subjectum Episcopo; aut Sedi Apostolicæ; debet idem Episcopus præsidere; si vero sit exemptum, præsidet Prælatus

tas Regularis una cum Episcopo, ut ex constitut. Greg. XV. Quare Regulares ex eadem constitutione ita demum tenentur Episcopo significare diem electionis Abbatissæ, eumque usque ad præfinitum tempus expectare, si antea expresse declaraverit, se uti velle facultate sibi hac parte attributa, ut liceat animadvertere in Regulares, qui ante significatum, aut die electionis eidem non prænunciata, ad Abbatissæ electionem procedunt. Ita declaravit Sac. Congreg. Concilii, cujus rescriptum reperitur *in 4. p. Bullarii* post declarationes dubiorum Constitutionis supradictæ. Attamen quamvis possit Episcopus intervenire electioni, non per hoc potest exquirere, & excipere vota eligentium, ut decrevit Sacr. Congregat. Concil. *die* 10. *Septemb.* 1636. apud Pasqualig. *loc. cit. num.* 683.

Quær. IX An Prælatis habentibus jurisdictionem quasi episcopalem teneantur Regulares notificare electionem Abbatissæ faciendam.

Resp. Non teneri. Quia facultas, quæ per Constitutionem Greg. XV. *de exemptorum privilegiis* tribuitur Episcopo quoad Regulares exemptos; non com-

pe-

petit talibus Prælatis, ut respondit Sac. Cong. *ad dubium* 4. ipsi propositum super eadem Constit. Ex quo colligit Pasq. *loc. cit. num.* 727. quod prædicta facultas concessa fuerit Episcopo intuitu dignitatis, atque adeo privative quoad alios, unde concludit electionem Abbatissæ non esse notificandam Vicario Capitulari Sede Vacante, neque Vicario Episcopali, existente Episcopo extra diœcesim. Quia tamen Sac. Congreg. *in Avenionen.* 13. *Decemb.* 1639. declaravit, notificandam esse electionem Abbatissæ etiam Vicario, ipsi standum erit, si declaratio sit universalis.

§. III.

Per quot annos eligi debeat Abbatissa.

Quær. I. AN Abbatissa eligenda sit ad triennium.

Resp. Affirmative. Ita Gregorius XIII. in sua Constitut. quæ incipit, *Exposcit*; & si fiat ultra triennium, est nulla etiam pro toto triennio, quia stante decreto irritante tota electio annullatur, juxta doctrinam Romani *cons.* 66. quamvis tamen Pontif. prohibeat eligi Ab-

Abbatissam ultra triennium, non per hoc præcipit quod eligatur per triennium, ut notant Tambur. Navar. & Lavor. qui refert declarationem Sac. Congreg. 18. *Novemb.* 1595. *in una Arianen.* vel poterit eligi ad triennium, sed secundum formam Constit. Leonis X. ut scilicet teneatur singulis annis in manibus Visitatorum, aut aliorum Superiorum renunciare, & quod ipsi possint novas Abbatissas ponere, eligente conventu, si ita expedire judicaverint. Et ad hanc formam reduci potest electio etiam in illis monasteriis, in quibus ex consuetudine, aut statuto eligitur ad triennium; dummodo id fiat per eos, ad quos spectat imponere leges pro monialibus, quia cum hoc spectet ad bonum regimen, potest præcipi ab habente jurisdictionem. Pasqualig. *ubi supra num.* 673.

Quær. II. An expleto triennio possit eadem Abbatissa sine Sedis Apostolicæ dispensatione reeligi ad aliud triennium.

Resp. Non posse, sed necessario vacare debere per aliud triennium, ita statuente eodem Gregorio *in supracit. Const. Exposcit*, quod, si intra triennium moriatur Abbatissa, aut alio modo vacet officium, non poterit eligi in Abbatissam,

sam, quæ præcessit in officio, quia non vacavit per triennium. Neque eligi potest in Vicariam, seu Priorissam quæ gubernet Monasterium in capite, per aliquod notabile tempus. Imo neque in Vicariam novæ Abbatissæ. Nam Gregorius XIII. præcipit elapso triennio sui officii ut *omni prorsus careat auctoritate*. Quæ verba excludunt Vicariam, quæ in defectum Abbatissæ, quando vel ratione infirmitatis; vel ex alia causa non est præsens, fungitur munere Abbatissæ, unde non omni prorsus caret auctoritate. Hęc autem non habent locum in Abbatissis, quæ non sunt triennales, sed annuales, aut biennales; istæ enim poterunt eligi in Abbatissas, quoad usque compleant triennium, quia triennium integrum pro tali officio conceditur *in cit. Constit.* Alia vero officia habentia annexam auctoritatem, regimen, & administrationem posse conferri Abbatissis annualibus, aut biennalibus expleto munere, tradit Pasqual. nam dicta *Const.* disponit solum de Abbatissis triennalibus.

Quær. III. An si expleto triennio Abbatissa ex dispensatione eligatur ad aliud triennium, possit rursus expleto secundo triennio de novo eligi absque dispensatione ad tertium triennium. Resp.

Resp. Non posse, ob rationem quam adduximus cum de Confessario *cap. 6. §. 6. q. 4.* Vid. etiam Pasqual. *loc. cit. num.* 717.

Quær. IV. An Collegium Oblatarum teneatur eligere Præsidentem triennalem, an verò possit eligere perpetuam.

Resp. Posse perpetuam eligere. Quia Gregorii XIII. Sixti V. & aliorum Pontificum constitutiones præcipientes quod deinceps Abbatissæ, & Priorissæ eligantur triennales, & non perpetuæ, loquuntur de monialibus normam, & disciplinam regularem servantibus, & non extendunt ad alias expressè. Quotiescunque autem canonica constitutio statuit aliqua nova, & a jure communi exorbitantia de monialibus, solum est intelligenda de veris religiosis, & regulam per Sanctam Sedem Apostolicam approbatam professis, & non de aliis, quantumcumque; religiosè, & collegialiter viventibus, nisi expressè suam legem ad illas extendat, juxta *cap. indemnitatibus §. pen. de elect. l. 6.* Quare de Oblatis prædictæ constitutiones non sunt intelligendæ, atque adeo poterunt Præsidentem perpetuam eligere. Roderic. *t. 1. q. 57. art. 5.*

§. IV.

De Confirmatione, & Benedictione Abbatissæ.

Quær. I. A Quo ſit confirmanda Abbatiſſa.

Reſp. Confirmationem Abbatiſsæ juxta diſpoſitionem *Cap. Indemnitatibus de elect. in 6.* fieri debere a Superiore monaſterii. Quare ſi monaſteria ſubjiciuntur Ordinario, debet ab ipſo confirmari Abbatiſſa electa; ſi ſubjiciuntur immediate Sedi Apoſtolicæ, debet confirmatio peti per procuratorem a Summo Pontifice, vel ejus Legato, juxta *cap. ſi Abbatem de elect. in 6.* Si vero monaſteria ſubduntur Regularibus, confirmatio ſpectat ad ipſos; ita ut Prælatus pro ipſis deputatus debeat confirmare, ut deſumitur *ex Cap. Monachis, & Cap. Monaſterium de ſtatu Monac.* Et quidem confirmatio ſpectat ad Regulares privativè quoad Epiſcopos, ut declaravit Sac. Congreg. *in reſolutione dubiorum ſuper Conſtit.* Gregorii XV. *Inſcrutabili*, & ita etiam notat Tamburin. *de jure Abbatiſ diſp. 29. qu. 1. num. 2.* ubi advertit, electionem Abbatiſſæ, niſi aliud obſtet,

stet, esse statim confirmandam a Superiore, qui præfuit electioni, & confirmationem esse faciendam in loco, in quo est publicata. Addit tamen Miranda, *q. 2. de Monialib. art. 15.* posse confirmantem ingredi claustra, si timeat aliquod periculum, aut scandalum ob moniales resistentes electioni, quia hæc est rationabilis causa, & necessaria ingrediendi.

Quær. II. An stante oppositione electio sit confirmanda.

Resp. Si electio facta sit per compromissum, & minor pars collegii, seu aliquæ tantum opponant, tunc non obstante oppositione esse confirmandam, tradunt Rodriq. & Layman. *de elect. q.23 2.* asserentes id colligi *ex cap. Indemnitatibus* §. *Porro de elect. in 6.* Si vero electio facta sit per scrutinium, & duæ partes consenserint, aut electæ a majori parte aliæ accedant usque ad duas partes, electio erit confirmanda, ut decernitur *in d. cap. Indemnitatibus*. Item si electio sit celebrata tantum a majori parte, & nulla monialium opponat, erit confirmanda; at stante oppositione erit supersedendum, donec super objectis fiat inquisitio, & causa examinetur.

Quær. III. An Prælatus absens possit electionem confirmare.

Resp. Posse, quia nihil videtur obstare. Nam *in cap. qua fronte de appellat.* non reprehenditur Episcopus Cantuariensis, quia absens confirmaret electiones, sed quia non confirmaret in Ecclesia, aut in suo palatio, vel saltem in sua camera, sed in camera regis. Ita contra Tamburin. Pasqual. *numer.* 702. qui *numer.* 703. asserit, Prælatum posse confirmare electionem etiam extra diæcesim, si tantum necessaria sit examinatio electionis, & personæ electæ, quia hic actus exerceri potest sine strepitu, & figura judicii; secus verò si pars opponat, quia jurisdictio contentiosa extra diœcesim non potest exerceri.

Quær. IV. An Abbatissa electa possit ante confirmationem administrare.

Resp. Non posse *ex cap. Nostri, cap. qualiter de elect. in 6.* quia electio dat tantum jurisdictionem habitualem, confirmatio vero exercitium. Excipiuntur tamen aliqui casus, in quibus ante confirmationem ministrare potest. Primus est, quando est electa tantum a majori parte, & objicitur contra electionem; tunc enim, usque dum examinantur objectio-

jectiones, administrare poterit, ex dispositione *cap. Indemnitatibus* §. *si vero* Nec poterit impediri ab administratione etiam prætextu alterius electionis subsecutæ, quia omnia subsecuta contra ejus administrationem attentata sunt *ex d. cap.* ex quo pariter habetur, quod interim dum administrabit, non poterit aliquid alienare, nec aliquam ad habitum recipere. Secundus, si a confirmante tam longe distet, ut sine gravi incommodo non possit differri ad ministratio; nam tunc poterit administrare, ut notant communiter Doctores. Item fallit supradicta regula, in casu, quo non sit in usu talis confirmatio, & resistat contraria consuetudo. Quamquam dici possit semper intervenire confirmationem; quia, eo ipso quod electioni non opponitur, per tacitum consensum confirmatur.

Quær. V. An Abbatissa debeat benedici.

Resp. Affirmative *ex Clement. Attendentes* §. *statuimus de statu Monachor.* ubi apponitur pœna amissionis muneris, & juris acquisiti contra negligentes petere benedictionem ultra annum, nisi tamen ulterius differant ex causa rationabili, quam probare ad ipsas spectabit.

Nec sufficit, quod petant, sed necessarium est, quod suscipiant, quia textus habet, *Munus benedictionis suscipiant*. Hoc tamen non habet locum quoad omnes Abbatissas, sed tantum quoad illas, quæ consueverunt benedici; unde non omnes benedicendæ sunt, sed attendenda est consuetudo monasterii; ut notant Navarr. Miranda, Azor. Tamburin. qui advertunt; Abbatissam semel benedictam; iterum benedici non posse.

Quær. VI. Quo die, & loco Abbatissa sit benedicenda.

Resp. Posse benedici qualibet die, ut notat Gloss. *in d. Clemen. Attendenres*, exceptis tamen diebus luctus ex ritu Ecclesiastico, quales sunt illi, in quibus celebratur memoria Passionis Domini, quia benedictio Abbatissæ est actus lætitiæ, & solemnitatis. Benedici autem debet in Ecclesia exteriori, adhibitis iis tantum monialibus, quæ sunt necessariæ in ministerio, ita ex declaratione Sacr. Congregat. Pasqualigus *loc. cit. num.* 713.

Quær. VII. Ad quem spectet Abbatissarum benedictio.

Resp. De jure communi spectare ad Episcopum, Barbos. *de potest. Episc. alegat.* 27. *num.* 51. Quod tamen modo pro-

procedit tantum quoad Abbatissas subjectas Ordinario, nam exemptæ, & immediate subjectæ Sedi Apostolicæ, sicut confirmandæ sunt a Summo Pontificæ, vel ejus Legato, ita etiam benedicendæ. Subjectæ vero Abbat. Regul. benedicendæ sunt ab ipsis, ut tradit Tamburin. *de jure Abbat. t. 1. disp. 22. q. 8. num. 2.* Extant enim privilegia hoc concedentia, quorum primum est Innocentii VIII. *sub die 9. Aprilis* 1489. alterum Clementis VIII. *sub die 24. Julii* 1599. concessum Abbati monasterii Cistertii.

Quær. VIII. An hæc facultas possit delegari.

Resp. Posse committi non solum Abbatibus benedictis, sed etiam non benedictis, quia hi ex concessione Pii V. 17. *Kal. Februar.* 1566. facta Abbatibus Canonicorum Regularium se habent in omnibus, ac si essent benedicti. Imo cum hæc sit simplex benedictio, nec excedat potestatem sacerdotalem, forte committi poterit simplici Sacerdoti, præsertim quia Clemens VIII. in privilegio præallegato concedit, quod Abbas Generalis possit deputare Vicarios pro hoc munere, nec requirit, quod sint Abbates. Pasqual. *n.* 715.

CAPUT III.

De Monialium Privilegiis.

Quær. I. AN moniales exemptæ gaudeant privilegiis sui Ordinis, quibus gaudent Regulares exempti

Resp. Gaudere illis privilegiis, quorum ipsæ sunt capaces ratione status, & sexus. Ita Rodriq. D. Antonin. Paludan. & alii, quos refert, & sequitur Tamburin. *de Jure Abbatiss. disp* 17. *q.* 1. contra Barbos. Sanchez, & alios. Ratio est quia ferè omnes moniales regularibus subjectæ communicationem privilegiorum propriæ religionis sortitæ sunt, ut videre est apud Tamb. *loc. cit.* Tum quia masculinum præcipue in materia favorabili, & ex identitate rationis concipit fæmininum in iis, quæ fœminis possunt adaptari *l.* 1. *ff. de verb. significat.* & ibi communiter scribentes. Tum quia, cum vivant sub eadem regula, sunt pars Ordinis ipsorum, & ideo tamquam pars gaudere debent privilegiis totius.

Quær. II. An hujusmodi privilegiis gaudeant moniales Episcopo subjectæ.

Resp. Gaudere. Ita Castropal. cum relatis a Cespedes *de exempt. Regular. cap.* 23.

cap.23. dub. 344. Ratio est quia, licet regantur ab Episcopo, non desinunt esse pars Ordinis, quia dum regulam talis Fundatoris profitentur, habent ipsum pro fundatore, quamquam ab aliis sint institutæ. Si igitur sunt pars, debent communicare cum suo toto, atque adeo de privilegiis totius participare. Neque Moniales per hoc, quod priventur privilegio exemptionis per subjectionem Episcopo, amittunt privilegia sui Ordinis, quia per mutationem regiminis non extinguuntur privilegia, quæ sunt compatibilia cum statu mutato, Seraph. *decis.* 1414. præsertim cum privilegium tollens unum non tollat aliud, *l. si domus tua ff. de servit. præd. urban.*, & *cap. Pastoralis de privil.*

Quær. III. An moniales diversorum Ordinum, qui simul communicant in privilegiis concessis unicuique illorum, participent per eandem communicationem de ipsis.

Resp. Participare. Ita Doctores relati a Pignatel. *tom.* 10. *consult.* 1. *num.* 24. Quia Regulares, qui communicant in privilegiis, eodem modo ipsa participant, ac si essent ipsis per se primo concessa, quia est communicatio abso-

luta, & perfecta, ita ut non redundet ex alio in ipſos, ut redundant privilegia religionis in familiares, & mariti in uxorem, ſed poſſint uti ex propria perſona, tanquam ſi nulli alteri eſſent conceſſa. Nam privilegia tali pacto communicata ſe habent ut privilegia ad inſtar, ita ut concedant omnem favorem, & effectum, quem ſecum habet privilegium alteri conceſſum, ut firmant Doctores relati a Pignatel. *loc.cit. num.*25. Privilegia autem immediate conceſſa etiam a Monialibus participantur, ut probatum eſt ſupra. Ergo etiam de communicatis unicuique Ordini participabunt.

Quær. IV. Quomodo moniales immediate ſubjectæ Ordinario poſſint uti, & frui privilegiis illis Regularium, ad quorum uſum requiritur miniſterium Prælati, cujuſmodi v. g. eſt privilegium abſolvendi diſpenſandi &c.

Reſp. Ex Ceſpedes *loc. cit.* cum diſtinctione: Si in tenore privilegii, & conceſſionis habeatur, præfata privilegia ſuffragari Regularibus per miniſterium proprii Prælati, abſtrahendo, quod Prælatus ſit regularis, vel non, tunc poſſunt uti, etiam ſi conceſſio detur ab

Epiſ-

Episcopo, & proprio Ordinario, qui est proprius Prælatus monialium non exemptarum. At si in tenore concessionis, & privilegii habeatur, dicta privilegia suffragari Regularibus per concessionem solum Prælati Regularis, tunc a solo Prælato Regulari recipere possunt hoc commodum fruendi dictis privilegiis.

Quær. V. An, & quomodo moniales per Ministerium Abbatissæ possint uti, & frui illis privilegiis, ad quorum usum requiritur factum superioris habentis potestatem spiritualem, ut est privilegium dispensandi in jejuniis, officio &c. Resp. Posse uti per ministerium Abbatissæ, quia licet defectu potestatis spiritualis non possit dispensare auctoritativo modo, potest tamen ex commissione sui Prælati, ut notat cum aliis Lezana *tom.* 1. *qq. regular. cap.* 26. *num.* 16. quæ commissio utique præsumitur in ipsa statim ac eligitur in Abbatissam; debet enim habere totum id, quod requiritur ad recte, & rationabiliter suum munus exequendum. Unde moniales possunt uti dictis privilegiis per ministerium Abbatissæ, quia tunc censetur dispensare ipse Prælatus, & Abbatissa solum

lum exequi dispensationem, nec uti aliqua spirituali jurisdictione. Pasqualig. *loc. cit. num.* 749.

Quær. VI. Quibus privilegiis gaudeant moniales tempore interdicti, & cessationis a divinis.

Resp. Gaudere illis omnibus, quibus gaudent viri religiosi sui Ordinis, juxta superius dicta. Unde possunt moniales tempore interdicti generalis in suis Ecclesiis divina officia recitare, submissa tamen voce, januis clausis, non pulsatis campanis, & exclusis omnibus, qui causam interdicto dederunt, vel nominatim interdictis. Ita Collect. *Privileg. Mendic. v. interdictum* 3. ibique Capuc. *annot. versic. tertio tempore interdicti*, Rodriq. & alii. Possunt insuper, cum præfatis tamen limitationibus, facere celebrare Missas sive per sacerdotes sæculares, sive regulares, cum de utrisque sit par ratio, ita concedente Bonifacio VIII. *in cap. Alma mater de sent. excommunic. in 6.* hæc omnia militant etiam proportionaliter tempore cessationis a divinis ex privilegio Leonis X. concesso monachis S. Benedicti, *Peyrin. t. 1. de privil. Minim. in Constit. 2. Sixti IV. num.* 52. & alio etiam privilegio Ni-

Nicolai V. de eligendis sex personis, quæ tali tempore assistant Missis, & divinis officiis, recipiantque Sacramenta, positis tamen quibusdam conditionibus ex Casarub. Sorb. & Lezana.

Quær. VII. An tempore interdicti gaudeant supradictis privilegiis famuli, aliique monialium officiales.

Resp. Gaudere. Quare famuli, familiares, Syndici, Advocati, Procuratores & officiales ordinarii possunt per moniales, quibus inserviunt, ad divina admitti. Rodriq. *t.* 2. *q.* 114. *art.* 1. *& seqq.* idem de laboratoribus, & aliis salario, vel gratis, sive obsequio tantum inservientibus, asserunt Suar. & Tamburin. *de jur. Abbat. disp.* 6. *q.* 16. *numer.* 8. nam familia gaudet privilegio domini. Zerol. *in praxi p.* 3. *v. Episcopi num.*4. item puellæ educationis gratia, aliæque fœminæ titulo famulatus, aut ex justa alia causa in monasterio degentes dicto gaudent privilegio ex concessione Eugenii IV. facta Cisterciensibus, & relatis a Syro *t.* 5. *de censur. cap.* 7. *num.* 22.

Adnotandum tamen diligenter, ut recte monet Lezana *t.* 1. *qq. Regul. cap.* 21. *num.* 20. an quando ponitur cessatio

a di-

a divinis, vel interdictum auctoritate Apostolica, revocentur privilegia regularium, quia tunc non licebit illis frui; sicut neque quando scandalum aliquod inde exurgeret propter singularitatem; nec si talia privilegia non sint in usu; neque si solum sint vivæ vocis oracula, ut est illud Nicolai Franchi Sedis Apostolicæ Legati de admittendis quindecim personis tempore interdicti, quia sunt abrogata.

Quær. VIII. An moniales tempore interdicti generalis possint aliquando publice divina peragere.

Resp. Posse, pulsatis campanis, voce alta, apertisque januis divina facere in festivitatibus Natalis Domini, Paschæ ac Pentecostes, & Assumptionis B. Mariæ. Ita *in cit. cap. Alma Mater* Sorb. *in addit. ad compend. v. interdictum* 3. §. 3. qui etiam hoc extendit ad festum SS. Sacramenti, & per totam octavam illius, per unam Extravagan. Martini V. imo ex specialibus Regularium privilegiis etiam in festo Conceptionis, & Nativitatis B. Virginis, & S. Jo. Baptistæ, ac in festis Sanctorum, & Sanctarum, sub quorum invocationibus Ecclesiæ sunt erectæ, seu quorum corpora

in

in ipſis Eccleſiis recondita exiſtunt; nec non in feſtis Sanctorum reſpective ſuarum Religionum, & per octavas earundem omnium feſtivitatum; nec non quoties aliquam ex monialibus Monaſterii ad profeſſionem admitti, aut in Eccleſia ſepeliri contigerit. Ita Leo X. ſupra adductus, Peyrin. Caſarub Lezan. *loc.cit.* & alii. Semper tamen excluſis nominatim interdictis, aut interdicto cauſam præbentibus.

Quær. IX. An vigore Concilii Trid. *ſeſſ.* 25. *de Regular. cap.* 12. & Conſtitutionis Gregorii XIII. cujus initium: *In tanta rerum*, revocata ſint privilegia Regularibus conceſſa ad celebrandum tempore interdicti januis apertis.

Reſp. Non eſſe revocata. Ita Doctores, quos plena manu congerit, & ſequitur Peyrin. *loc. cit. num.* 51. contra Navar. Garziam, & Barboſ. Quia mens Concilii fuit, ea tantum revocare privilegia, quæ a quibuſdam vigore quorundam ſpecialium privilegiorum prætendebantur de nullo modo interdictum ſervando, inter quos Milites Hieroſolymitani,& Fratres Miniſtri infirmorum. Ita Sorb.& Peyrin.*l. cit.* & per Conſtitutionem Gregorii non revocantur niſi illa

pri-

privilegia, quæ Concilio adverſantur. Medina, Rodriq. & de la Cruz. Et redditur omnino certa hæc ſententia ſaltem pro feſtis ſuorum Ordinum per Conſtitutionem Clementis VIII. editam *die* 17. *Octob. anno* 1595. ita enim habet: *Ut temporibus interdicti quacunque etiam Apoſtolica auctoritate appoſiti, feſtæ Sanctorum Ordinis S. Franciſci &c. ſolemni ritu celebrentur, perinde ac ſi interdictum hujuſmodi minime appoſitum eſſet. Non obſtantibus Conſtitutionibus, & Ordinationibus Apoſtolicis, ac Univerſalibus, & Provincialibus Synodalibus Conciliis editis, generalibus, vel ſpecialibus*. Unde per hanc Conſtitutionem corruit etiam declaratio Sac. Congregat. in oppoſitum relata a Barboſa *in collect. Bullar. v. Privilegium*.

Quær. X. An Moniales virtute ſuorum privilegiorum poſſint in propria Eccleſia exteriori admittere perſonas laicas ad ſepulturam.

Reſp. Ex Pignatel. *t.* 4. *conſult.* 177. non poſſe, niſi hujuſmodi Eccleſiæ habeant jus ſepulturæ vel ex particulari privilegio, vel ex indulgentia ſpeciali. Deſumitur *ex cap. in noſtra de ſepult.* il-

illudque concedere spectat ad Episcopum ex jure communi, Abbas, & alii *in cap. penult. eod cap.* & resolvit Rota coram Cavaler. *decis.* 15. *num* 2. ubi subdit, Legatum a Latere id posse. Et in specie quod laici, sive viri, sive fœminæ, non queant sepeliri in Ecclesia Monialium exteriori, licet solvere vellent pœnam synodalem, declaravit expresse Sac. Congregat. Episc. *in Maceraten.* 8. *Novemb.* 1652. etiamsi essent Principes, & eorum majores ibi tumulati fuissent, *in Gravien.* 1. *Octob.* 1650. ac nisi de scientia ejusdem Sac. Congregationis, & consensu Monialium, ut *in Feretrana* 21. *Novemb.* 1603. *& in Vercellen.* 18. *Maji* 1696. quam licentiam requiri etiam pro ibi construendo sepulcro, decrevit eadem Sac. Congr. *in Ferrariensi* 12. *Julii* 1604. illamque concedere solet personis benemeritis, & cum eleemosyna competente; ut *in Messanen.* 6. *August.* 1601.

Neque refragatur *cap.* ubicunque 13. *q.* 2. Concilii Triburiensis. Nam cessant modo rationes Canonis, quia loquitur de facultate eligendi sepulturam in Ecclesiis Monialium stante necessitate temporum, vel locorum; & secundum

hanc explicationem repellitur objectio deducta ex declaratione Gregorii XIII. quam refert Marzil. & ex eo Portel. ex quo Pellizar *de Monialib. cap. 7. numer.* 10. dicentes illum declarasse, corpora volentium sepeliri in Monasterio Monialium debere sepeliri in Ecclesia exteriori, & non intra claustra; nam talis declaratio intelligenda est juxta *d. cap. in nostra*, dummodo scilicet ex necessitate temporum, vel locorum, aut ex particulari privilegio, vel indulgentia speciali liceat Ecclesiis Monialium ad Ecclesiasticam sepulturam recipere laicos, qui apud ipsas eligunt sepeliri. Tum quia dicta declaratio est revocata posterioribus decretis supracitatis, per quæ decreta impeditur etiam quoad hoc Monialibus participatio privilegiorum cum Regularibus, qui habent ex privilegio jus sepulturæ; *ex Clement. Dudum de sepult.*

Quær. XI. A quo debeat peragi officium super cadavera, quando ex licentia, vel privilegio in Ecclesiis monialium tumulantur.

Resp. Si moniales sunt exemptæ, a regularibus est peragendum, quia, cum communicent in privilegiis cum religio-

sis

ſis ſui Ordinis, ut diximus, exemptæ ſunt a juriſdictione Parochorum, & aliorum in materia funeralium, ut declaravit Sac. Congregatio 15. *Martii* 1649. ita quod nullus intra earum Eccleſias nec Canonici, nec Clerus poſſunt peragere officia defunctorum, nec reliqua ad hujuſmodi officium pert.nentia, Peregrin. Lezan. Belat. & Bordon. qui refert deciſum a Sacr. Congregat. Concil. 19. *Martii* 1609. non obſtante quacunque conſuetudine, etiam immemorabili in contrarium Sac. Congr. Rituum 8. *Auguſti* 1629. & in aliis ſimilibus declarationibus, quas refert Barboſa.

Si vero ſub Epiſcopi regimine degant, cenſeo pariter, officium funeris eſſe peragendum a Confeſſario. Quia moniales non obſtante ſubjectione Ordinario, adhuc fruuntur privilegiis, & exemptionibus regularium. Tum quia ſicuti quo ad perſonas a juriſdictione Parochorum ſunt plene exemptæ, ita etiam quo ad Eccleſias; nam locus, & perſona, ut alibi adnotavimus cum Sperello, ambulant pari paſſu. Tum quia Confeſſarius eſt monialium Eccleſiæ Parochus, in illis enim exercet omnia jura parochialia, unde ad ipſum ſpectare debet

bet officium funeris privative quo ad alios.

Quær. XII. An moniales delinquentes confugientes ad Ecclesiam gaudeant immunitatis privilegio, ita quod a Superiore extrahi non possint, ut puniantur.

Resp. Non gaudere, sed absolute posse extrahi, docet aliis relatis Peregr. *de immunit. cap.* 12. *num.* 3. quia immunitas personalis, quæ monialibus competit, non impedit, quin puniantur a superiore: ergo neque impediet immunitas localis, quæ vel minor est personali, vel saltem non potentior, cum utraque oriatur ex eo, quod tam persona, quam Ecclesia sint Deo dicatæ. Gaudere vero, affirmant alii quamplures penes eundem Peregrin. *loc. cit.* quia privilegium immunitatis Ecclesiarum est locale; unde illo gaudere debent quicunque ad Ecclesiam confugientes, quia natura privilegii concessi loco talis est, ut omnes existentes in tali loco comprehendat. Utramque sententiam conciliat Gambacurta *lib.* 4. *cap.* 11. *num.* 10. & ait, posse extrahi, quando Superiores procedit ad pœnitentias salutares ut pater, non ad ultrices pœnas ut judex. Quær.

Quær. XIII. An Moniales gaudeant aliquo privilegio, per quod excusentur a recitatione Officii Divini.

Resp. Clemens VII. ut *in Compend. privil. v. Moniales* §. 30. indulsit Monialibus Clarissis sub cura Fratrum Minorum degentibus, quod propter imperitiam, judicio Prælatorum, Confessorum, vel Abbatissarum satisfaciant dicendo Officium laicarum. Idem Clemens concessit Regularibus, qui occupantur infirmitate propria, aut infirmorum fratrum curatione, quod satisfaciant pro horis canonicis, recitando certos psalmos per superiorem eis assignandos, numero non minus septem, aut sex cum devotione, & Orationem Dominicam septies, & Symbolum Apostolicum bis Graviter vero ægrotantes Orationem Dominicam septies in die recitando, septem horis canonicis pariter satisfaciant. Concessit insuper Innocentius IV. per Bullam X. Monialibus Sanctæ Claræ, & consequenter etiam aliis per communicationem, ut casu quo ob rationabilem causam non possint dicere horas canonicas, satisfaciant, laicarum Officium recitando. Occasio autem, vel causa rationabilis censentur adesse,

si monialis sit scrupulósa circa recitationem Officii divini, si sit fatigata ex aliquo extraordinario labore, si præ manibus habeat aliquam extraordinariam applicationem, quæ illam defatiget, vel angat, & similes. Ita Salmaticenses *in Theol. mor. tom. 4. tract. 10. cap. 3. punct. 7. num. 62.*

Quær. XIV. An monialis admissa ex vi privilegii Clementis VII. superius relati ad recitandas orationes laicarum, peccet mortaliter, si eas omittat.

Resp. Videtur, quod sic, quia orationes laicarum, cum subrogatæ sint in locum officii divini, ad quod monialis tenebatur sub mortali, trahunt secum eandem obligationem; nam subrogata res censetur eadem cum principali, & sub eadem dispositione comprehenditur. Authent. *de hæred. ab intest. venien.* & notant Bald. Decian. Natta, & Rota coram Merlino *decis. 445. num. 2.* negant tamen Salmaticen. *loc. cit. num. 51.* quia monialis illa perinde se habet ac monialis laica, quæ sub mortali ad talem recitationem non tenetur. Et regula illa de subrogatis non procedit quando versamur in odiosis, aut privilegiis, ex traditis a Barbos. *de axiom. jur. axiom. 223. num. 4. 6. & seqq.*

Quær.

Quær. XV. An vigore privilegii Leonis X. possint Moniales satisfacere præcepto recitandi horas canonicas, si illas tantum mentaliter dicant.

Resp. Affirmant sine ulla distinctione Jo. della Cruz Sanctorius, Persicus, & Tamburin. *Opusc. de Sacrif. Missæ lib. 2. cap. 9.* §. 3. Limitat. Peyrin. *De Privil. Minim. ad Constit.* 28. *Leonis X.* quoad scrupolosos, & secundum illam partem tantum, quæ secrete esset dicenda. Negat absolutè, & merito Baldellus. Lezana, & Diana, quia dictum privilegium utpote vivæ vocis oraculo concessum, modo sublatum est per Constitutiones Gregorii XV. & Urbani VIII.

Quær. XVI. An Moniales gaudeant aliquo privilegio pro supplendis defectibus in Officio divino commissis.

Resp. Innocentium VIII. & Alexandrum VI. concessisse, quod, quando Regulares aliquid dimittunt in divino Officio, non ex dolo, possint supplere cum aliquo psalmo, vel dicendo Orationem Dominicam, vel Ave Maria. Et Sixtus IV. indulsit non valentibus persolvere divinum Officium bene, ac diligenter in choro, prout tenentur, vel ex defectu visus, aut auditus aliquid prætermisse-

miserint, non teneantur illud omissum iterum persolvere, sed dicant unum psalmum in fine horarum, & sufficiat. Quæ privilegia locum habent, ut advertit Navarrus, quando agitur de parte non notabili. Alia etiam privilegia ad hanc materiam spectantia refert Casarub. *in compend. v. officium divin. nu. 1. 5. & 6.*

Quær. XVII. Quid indulgeat Leo X. per orationem illam *Sacrosancta* in fine Officii solitam recitari.

Resp. Indulgere, ut possint acquirere remissionem omnium defectuum ex humana fragilitate in divini Officii recitatione commissorum. Ad hanc autem remissionem consequendam requiritur primo, quod ille defectus contractus sit tantum culpa venialis, quia ea oratio non potest habere tantam efficaciam, ut deleat mortalia, etiam ex voluntate Papæ. Secundo requiritur, quod illam recitans non sit in peccato mortali, aliter oratio illa nihil prodesset, quia venialia non remittuntur remanentibus mortalibus, ut omnes docent Theologi cum D. Thoma. Tertio requiritur, quod ad illorum remissionem se disponat saltem per actum attritionis sufficientem ad destru-

destruendum peccatum veniale; nam hęc oratio delet prædictos defectus veniales, quatenus est sacramentale, sacramentalia autem non remittunt peccata venialia ex opere operato, quia non sunt instituta a Christo, sed ex opere operantis, qui proinde debet esse dispositus saltem per actum attritionis excitatum per sacramentalia, & hæc est communior opinio de sacramentalibus. Vide Fabrum *disp.* 42. *de Pœnit. num.* 54.

Quær. XVIII. An moniales sive exemptæ, sive Ordinario subjectæ gaudeant omnibus indulgentiis non solum proprii Ordinis, sed etiam aliorum Ordinum Regularium.

Resp. Gaudere. Philipp. *in Filiat. Spirit. num.* 438. cum communi, & clare habetur ex bulla Pauli V. §.8. ubi ait: „ Volumus autem, ut omnes supradictæ „ indulgentiæ, & gratiæ Religiosis Regularibus unius Ordinis tam monastici, „ quam mendicantis dumtaxat concessæ, „ etiam omnibus monialibus cujusvis regulæ approbatæ, & intra claustra cum „ tribus votis solemnibus viventibus, & „ perpetuam clausuram servantibus, tam „ Ordinariis locorum, quam etiam Re-

„ gularibus cujuscunque Ordinis,regulæ,
„ & instituti, suffragentur.

Quær. XIX. An moniales immediate Sedi Apostolicæ, aut Ordinario subjectæ possint in suis templis exponere indulgentias Ecclesiasticas Ordinis pro Secularibus concessas, v. g. Indulgentiam Portiunculæ, loquendo de monialibus Ordinis Minorum.

Resp. Negat Pellizar. *de monial. cap.* 9. *num.* 40. quia tenor concessionis præcise loquitur de Ecclesiis Ordinis, templa autem monialium Sedi Apostolicæ, vel Ordinario immediate subjectarum, vere Ecclesiæ Ordinis dici non possunt, utpote a potestate Ordinis exempta. Affirmat nihilominus Nogueira *disp.* 1. *q.* 10. *num.* 14. & suadet ratio; sicut enim moniales, ut diximus, per hoc, quod subdantur Ordinariis, non desinunt esse moniales sui Ordinis, ita neque earum Ecclesiæ per hoc, quod sint Ordinariis subjectæ, desinent esse Ecclesiæ sui Ordinis; nam locus, & persona ambulant pari passu; ut notat Sperel. *decis.* 3. *num.* 4. & ideo hanc sententiam in terminis Indulgentiæ Portiunculæ sustinet cum aliis Gobat. *t.* 2. *par.* 2. *cap.* 9. *num.* 354. §. 3. quia Sixtus IV. hanc indul-

dulgentiam ad omnes S.Francisci Ecclesias extendit sine aliqua exceptione, ut tradunt Miranda, Emanuel, & Hieronymus Rodriquez adducti a Nogueira *loc. cit.*

Alia plura extant pro monialibus privilegia, quorum aliqua sparsim in hoc tractatu referuntur, reliqua vero penes privilegiorum Regularium Collectores videri possunt.

CAPUT IV.

De particularium Monialium Obligationibus, & Privilegiis.

§. I.

De Obligationibus, & Privilegiis Abbatissæ.

Quær. I. AN Abbatissa teneatur sub mortali tollere transgressiones regulæ, quæ in subditis non sunt peccatum mortale.

Resp. Videri quod non. Non enim potest esse urgentior obligatio vitandi, vel tollendi alienas transgressiones, quam proprias, sed ad vitandas, vel tollendas proprias transgressiones Abbatissa non tenetur sub gravi, quia regula

tam ſtrictè non obligat; ergo neque ad tollendas alienas. Ita Lorca *in* 2. 2. *D. Tho. diſp.* 45. *num.* 4. Verum oppoſita ſententia ſuſtinenda. Nam ad decorem & perfectionem religionis dictæ obſervantiæ inſtitutæ ſunt, quæ vel non obligant ſingulas, vel obligant tantum ad culpam venialem, ut ſilentium, jejunia &c. quæ tamen ſi deficerent, grave detrimentum pateretur religio. Unde cum Abbatiſſæ incumbat conſervare religionis integritatem, ſi negligat hæc inſtituta inviolata cuſtodire, in re magni momenti deeſt ſuo muneri, & peccat mortaliter. Ita Trullenc. & alii, quos refert, & ſequitur Bartholomæus a S. Fauſto *q.* 152. *n.* 3.

Quare Abbatiſſa diſſimulans, regulam, ſeu conſtitutionem abire in deſuetudinem, & non attendens ad promovendas moniales ad perfectionem, quam poſtulat ſtatus, ipſa mortaliter peccat, quamvis moniales non peccent niſi venialiter. Tenetur itaque corrigere, & caſtigare etiam ſub mortali, quando videt obſervantiæ regularum, aut conſtitutionum grave damnum imminere: aliter, ſi ob verecundiam, timorem, aut puſillanimitatem diſſimulet, erit in ſtatu perditio-

tionis. Etiam peccata venialia frequentia monialium tenetur carpere, & corrigere, quando alias imminet periculum, ne disciplina religiosa magna ex parte minuatur. Lugo. Diana, Peyrin. & alii. Aliquando tamen poterit dissimulare aliqua peccata minora quæ scilicet scandalosa non sunt, nec ab animo obstinato patrata, *cap. ipsa pietas*, §. *verum* 33. *qu.* 4. Nec non dissimulare ad tempus peccata illius, quæ efficeretur deterior si peccatum relinquere compelleretur, nam minus malum quandoque sustinendum est, ut majus evitetur, *cap. duo mala dist.* 13.

Quær. II. An licitum sit Abbatissæ, moniales errantes aliquando conviciis increpare.

Resp. Affirmat ex D. Thom. Peyrinus *tom.* 2. *de Prælat. quæst.* 2. *cap.* 3. §. 16. *num.* 147. Qnia si licitum est, illas disciplinæ causa verberare, cur non licebit ob eandem rationem illas conviciis reprehendere? Ad hoc tamen ut reprehensio contumeliosa fiat sine peccato, debet fieri cautè, modestè, & cum magna necessitate, & solum debet significari vitium, cujus emendatio prætenditur, non alia vitia jam correcta, &

 emen-

emendata. Cavendum inſuper eſt, ne fiat ex ira, alioquin peccaret mortaliter Abbatiſſa. Navar. Sylveſt. & Peyrin. *loc. cit. num.* 148. Sicuti pariter peccaret reprehendendo monialem coram ſæcularibus, vel etiam Novitiis (niſi forte coram ipſis peccaſſet) quia monialis ſic objurgata multum apud illos graveretur.

Quær. III. An Abbatiſſa ſit capax poteſtatis ſpiritualis.

Reſp. Negativè. Ita communiter cum D. Thom. *in* 4. *diſt.* 10. *q.* 1. *art.* 1. Imo eſſe incapacem jurisdictionis ſpiritualis etiam delegatæ, tradunt Sotus, Victoria, Abbas, & alii, contra Salas, Bonac., & Tamburin. Sicut enim, quia eſt incapax Ordinis, neque ex delegatione poteſt ei competere poteſtas Ordinis; ita quia eſt incapax jurisdictionis ſpiritualis ordinariæ, erit etiam incapax delegatæ. Hinc eſt, quod ex defectu poteſtatis ſpiritualis non poſſit in ſignum ſuperioritatis benedicere in loco publico neque aquam, neque veſtes in forma Eccleſiæ; poteſt tamen moniales benedicere ad modum, quo parentes ſuos filios benedicunt, Sylveſt. Mirand. Tamburin. & Paſqualig. *in Lauret. num.* 743. Nec poteſt docere in Eccleſia, aut concionari,

neque

neque ex Summi Pontificis diſpenſatione, quia hoc mulieribus prohibetur divino præcepto, *Ad Timoth.* 1. *cap.* 2. Neque declarare Evangelia, aut ſuper iis verba facere, neque inſtruere moniales ſuper caſibus conſcientiæ; quare ſi in hoc contraveniret, mortaliter peccaret, quia in re gravi faceret contra præceptum divinum, niſi excuſaretur ratione parvitatis materiæ, quæ attendenda eſt quoad quantitatem ſermonis, non quoad numerum, quia ſemel uſurpare ſibi munus prohibitum, ſufficeret ad peccatum mortale. Solum igitur poterit habere hortatorios ſermones ad moniales, etiam in Capitulo, ita tamen, ut non utatur teſtimoniis Sacræ Scriptu. quia tunc non pure hortaretur, ſed inſtrueret, & doceret. Ita Paſqual. *loc. citat.*

Quær. IV. An Abbatiſſa poſſit diſpenſare moniales ſubditas quoad edendas carnes, ſeu lacticinia, quoad jejunia, & cœteras religionis obſervantias.

Reſp. Non poſſe, quia hoc quoque dependet a juriſdictione ſpirituali, qua caret. Ita Enriq. Sanch. Fauſt. & alii. Verum, licet non poſſit diſpenſare auctoritativo modo; poteſt miniſterialiter,

& ex commissione sui Prælati, ut notant Tamburin. Lezana *tom.* 1. *qq. regul. cap.* 26. *num.* 16. & alii, quia tunc censetur dispensare ipse Prælatus, & Abbatissa solum exequi dispensationem. Rursus potest etiam declarare, quod hic, & nunc jejunium, seu aliquod præceptum cesset obligare. Et in hoc sensu accipienda sunt privilegia, quæ videntur concedere Abbatissæ facultatem dispensandi.

Quær. V. Quid possit Abbatissa circa monialium subditarum vota.

Resp. Ob deficientiam potestatis spiritualis; neque posset in votis monialium dispensare, ut tradunt communiter Doctores. Hujusmodi tamen vota, si non sint reservata, dispensari, & commutari poterunt ab earundem Prælatis, etiam Regularibus, si ipsis subjiciantur. Ita Richard. Sotus, Sylvest. & alii. Ab Abbatissa vero poterunt solummodo irritari, in quo conveniunt omnes Doctores. Quia Abbatissa habet potestatem dominativam supra moniales sibi subditas, quæ major est, quam sit parentum supra filios, cum monialium voluntas ratione voti obedientiæ sit translata in voluntatem Abbatissæ; & ideo,

ideo, si parentes possunt ratione potestatis dominativæ vota filiorum irritare, poterit a fortiori monialium vota irritare Abbatissa. Et hoc habet locum non solum quoad vota, quæ versantur circa materiam supererogationis, sed etiam quoad vota de materia, quæ concernit regulam, quia etiam in iis voluntas subditi subordinatur voluntati Superioris, & ab illa dependet. Sylvest. Navar. Sot. & Tamburin. quos adducit Pasqual. *loc. cit.* ubi subdit, hanc facultatem extendi etiam ad votum transeundi ad strictiorem, contra Lessium, Tambur. & Pellizar. quia hujusmodi votum ante executionem non immutat subjectionem, quam habet religiosus ex natura religionis, unde semper remanet votum voluntatis subordinatæ, & proinde semper stat sub potestate dominativa Superioris.

Quær. VI. An Abbatissa possit irritare vota emissa cum ipsius consensu.

Resp. Negat Richard. quia dum Prælatus consentit voto, non pendet amplius ab ejus potestate, nec habet amplius tacitam conditionem, si Prælatus velit. Affirmant, Cajetan. Sylvest. & Armilla. Quia per hoc quod Prælatus

consentiat, sicuti non tollitur subjectio religiosi, sed manet in eodem statu priori, ita etiam voluntas ipsius quoad omnes suos actus remanet dependens a voluntate Superioris, & ipsi subordinata, & proinde retinet potestatem dominativam supra voluntatem subditi, & consequenter facultatem irritandi votum. Verum tamen est, quod ad irritandum votum emissum de Superioris consensu, exigitur sufficiens causa, alioquin Abbatissa, seu quivis superior peccaret; ut specialiter tradunt Panormit. Cajet. Rodriq. & Tamburin. quia, cum semel consenserit, non potest amplius sine justa causa recedere; irrationabiliter enim subtraheret Deo obsequium illud, quod per executionem voti resultat, & quod ipse obtulerat in voluntate subditi. Si vero Abbatissa non consentit in votum, potest illud absque causa irritare, etiam si sit de materia concernente regulam, quia est satis justa causa irritandi, quod subdita conservetur in illo statu obligationis, quam habet ratione regulæ, ne ejus onera augeantur. Pasqual. *loc. cit.*

Quær. VII. An Novitiarum vota possit irritare Abbatissa.

Resp. Non posse. Palud. Sylvest. & Les-

Lessius, quia cum nondum emiserint votum obedientiæ, earum voluntas est adhuc sui juris, & hoc valet tam quoad vota emissa ante ingressum, quam quoad emissa post ingressum; solummodo poterunt illa quoad executionem suspendi, si officiant probationi, ut notat Lessius, & Sylvest. citati, quia, quod non impediatur exercitium probationis, est causa valde justa differendi executionem voti. Vota vero, quæ a Novitia fuerunt emissa, dum erat sub potestate parentum, poterit irritare Abbatissa, quia in Ordine ad regendam Novitiam in parentum locum succedit, & proinde etiam in eorum potestatem dominativam.

Quær. VIII. An Abbatissa possit instituere beneficia, & capellanias conferre.

Resp. Posse. Deducitur *ex cap. Dilecta de Major. & obedient.* & docent Felin. Gonzal. & alii; hoc enim præstat Abbatissa quoad titulum, & possessionem tantum, non autem quoad potestatem, quam habet beneficiarius quoad jurisdictionem fori externi; nam hanc accipit ab eo, qui admittit, & authorizat collationem, & institutionem, ut notat aliis relatis Tamburin. *de jure Abbatiss. disp. 33. q. 12.* unde tota institu-

tio, & collatio in nominatione consistit juxta *cap.* 1. *de Monach.* ut tradit Felin. Quare Abbatissa in supradictis actibus se habet tantum ministerialiter, & exequitur tanquam procuratrix, quæ sunt jurisdictionis, ut notat Gloss. *in cap. Novam de pœnitent. & remiss.*

Quær. IX. An Abbatissa habeat jus suspendendi clericos suæ jurisdictioni subjectos.

Resp. Non posse, prout suspensio est censura ecclesiastica, quia caret spirituali jurisdictione. Ex quo sequitur, quod neque a fortiori possit interdicere, aut excommunicare, ut habetur *ex cap. dilecta de Major. & obedien.* & docent communiter Doctores in materia de censuris. Poterit tamen privare illos beneficiis, auferendo, quod dedit, scilicet titulum, & possessionem; nam posita hac ablatione, censetur Summus Pontifex auferre jus spirituale; quia, sicuti beneficium confertur dependenter a designatione Abbatissæ, & collatione tituli, & possessionis, ita etiam censetur conservari jurisdictio a Summo Pontifice dependenter ab iisdem, quibus sublatis, reliqua caduca fiunt. Pasqual. *loc. cit. num.* 741. poterit etiam, Capel-

pellanum per Patronum monasterii præsentatum impedire, si sit juvenis, vel non sit idoneus, Imo invito Patrono etiam amovere ex facilioribus causis, quam amoventur alii instituti. Feder. de Senis *cons.* 95. *n.* 3. ubi ait, quod amovere illum non possit, etiam cum Conventu, si dignus non fit amotione; quod si vel non admittat, vel amoveat sine causa, potest per Superiorem compelli etiam censuris Ecclesiasticis.

Quær. X. An Abbatissa possit ab officio amovere monialem suspectam, & inditiatam tantum de aliqua culpa in ejusdem officii exercitio commissa.

Resp. Negative cum Antonio a Spiritu S. *in direct. regular. tract.* 4. *disp.* 4. *sect.* 4. *num.* 177. licet enim Abbatissa possit auferre a moniali illud officium, v. g. januam, Sacristiam &c. concurrente tamen tali circumstantia quod fuerit inquisita, vel suspecta magnum gravamen inferret moniali, quia videretur intuitu delicti auferri, atque adeo esset confirmatio quædam delicti, quæ injusta est, dum de illo non constat. Hoc tamen intelligendum est, quando ex tali amotione monialis fama periclitaretur; ita Rodriq. Peyrin. Torres, quos refert,

fert, & sequitur Girag. *part. 3. dub. 6. num. 66.* unusquisque enim tenetur bonam proximi famam non ledere; quando tamen ex tali amotione ejus fama non periclitatur, potest illam Abbatissa a tali munere amovere; in hoc tamen cum maxima prudentia est procedendum; ita Torres, & Palaus, quos refert & sequitur Girag. *supra num. 67.*

Quær. XI. An Abbatissa habeat liberam bonorum sui monasterii administrationem.

Resp. Habere quoad omnia, quorum fœmina est capax. Ita omnes fere Doctores *in cit. cap. dilecta*, juxta Glos. quod intelligendum est juxta Constitutiones, & statuta religionum, Sanch. in Decal. *lib. 7. cap. 19. n. 44.* ubi addit, propterea posse Abbatissas dare monialibus sibi subditis facultatem habendi peculium, & convertendi in proprios usus, quæ labore manuum acquirunt, dummodo consuetudo, aut Constitutiones religionis non obstent. Sicuti etiam possunt suis monialibus licentiam concedere, dandi, & recipiendi. quam suis subditis dare possunt etiam Prælati, nisi jure, vel consuetudine sit illis prohibitum. Quare non possunt licentiam conce-

cedere largiendi munera immoderata, & maxime quibusdam personis ad moniales non pertinentibus, id vetante obligatione conservandi votum paupertatis.

Quær. XII. Quam summam de bonis monasterii possit expendere Abbatissa.

Resp. Posse expendere omnem illam summam, quæ in commodum, decentiam, & splendorem communitatis cedit; dummodo monasterii vires, & status religiosi terminos non excedat. Salmanticen. *tom. 3. tract. 13. cap. 6. punct.* 7. cum enim illi incumbat bonorum monasterii administratio, substituitur loco totius communitatis, ut id faciat, expendat, commutet, emat, vendat &c. quæ communitas faceret, si prudenter se gereret. Quare potest ex bonis superfluis monasterii eleemosynas elargiri, vel suis parentibus si indigeant, vel pro nuptiis puellarum, atque adeo pro complenda dote puellæ pauperis in religionem recipiendæ usque ad summam decem aureorum singulis annis, vel si conventus sit dives, etiam bis in anno; & hoc sine consensu monasterii, si aliud non præscribat regula, vel religionis consuetudo, aut Superioris prohibitio. Peyrin. *t. 2. q. 1. cap. 5. §. 1. num. 56.*

non

non tamen potest in opera pia, ornatum Ecclesiæ, & fabricam superfluam monasterii expendere notabilem summam, si moniales patiuntur necessitatem; quippe Abbatissa dispensatrix est eorum bonorum juxta cujuslibet indigentiam utpote quæ toti communitati sunt destinata. Ita aliis relatis Sanchez *in sum. l. 7. c. 19. num.* 28. qui pariter *num.* 19. sustinet, quod neque potest sibi licentiam assumere ad superflua, scilicet ad ea, quæ nec ad suos usus, nec ad conventus debitam provisionem, ac decentem administrationem sunt necessaria. Imo neque quo ad suos usus potest assumere nisi ea, quæ aliis potest concedere, quia non minus quam aliæ moniales voto paupertatis astringitur.

Quær. XIII. An Abbatissa teneatur bona communitatis suis subditis dividere, attenta meritorum, & necessitatis, non vero personarum ratione.

Resp. Affirmative. Ita Lugo *de just. disp.* 1. *sect.* 3. *t.* 1. quia subditæ juxta proportionem meritorum, & necessitatis exigentiam habent jus ad omnia bona religionis, Lessius *de just. cap.* 22. *dub.* 3. *num.* 15. *l.* 2. unde Abbatissa non potest ad libitum sibi, vel alteri meliorem cellam,

lam, vestem, cibum, vel potum tribuere; sed hæc omnia, & alia juxta merita, & necessitates Monialium, & non secundum dignitates in monasteriis reformatis debent dividi; ex bonis enim communitatis nulli etiam Abbatissæ aliqua portio assignatur, Navar. 3. *comment. de regular. num. 6.* sed sunt omnia destinata indivise pro omnibus alendis, & sustentandis; & licet in religione aliquis ordo sit servandus, iste ordo ille debet esse, quem necessitas exegerit. Unde si dignior æqualiter indigeat ac inferior, tunc præferenda est dignior; non tamen si inferior in majori fuerit necessitate, nam ordo charitatis tunc postulat, ut inferior sive dignitate, sive in ætate superiori præferatur.

Imo, cum abbatissa constituta sit non in sui ipsius, sed subditarum utilitatem, & commodum, ut cum communi docet Peyrin. *de Prælat. q. 1. cap. 7. n. 2.* sequitur quod non procurando magis utilitatem communem, & particularem subditarum, quam propriam peccat mortaliter, quia lædit justitiam operando in re gravi contra finem Prælatiæ, Peyrin *supra num.* 14. sicut pariter peccat si ad sui famulatum assumat plures conver-

versas, vel utatur actionibus aliarum monialium pro sua utilitate, & conservatione; utitur enim actionibus subditarum sine jurisdictione, nam habet solum jurisdictionem utendi hujusmodi actionibus in bonum commune. Girag. *supra num.* 33.

Quær. XIV. Quos contractus possit Abbatissa sine Capituli consensu celebrare.

Resp. In contractibus de rebus modicis, quæ pertinent ad victum, & vestitum monialium, Capituli consensu non indigere, quia durissimum esset, quod quoties aliquid ad monialium usum vult emere, teneretur Capitulum convocare. In contractibus vero gravioris momenti debet Capituli consensus intervenire, *ex cap. ea noscitur*, *de his quæ fiunt a Prælato*, quia quod omnes tangit, debet ab omnibus approbari.

Quær. XV. An teneatur conventus stare contractui facto de consensu Abbatissæ, & majoris partis Capituli, si talis contractus cedat in damnum monasterii.

Resp. Affirmative. Nam delictum Prælati, & Capituli nocet Ecclesiæ, *cap. 2. de ordin. cognit.* tum quia cum Mo-

Monasterium consenserit in tale damnum, nulla ei facta est injuria. Quod verum est etiam si tale monasterium habeat tantum Vicariam loco Abbatissæ mortuæ; cum enim talis Vicaria habeat eandem potestatem jurisdictionis, ac Abbatissa, si simul cum Capitulo contrahit, valet contractus; Bordon. *resolut.* 53. *num.* 12. ubi alios adducit.

Quær. XVI. An Abbatissa nomine conventus, sed sine ejus consensu, mutuo percipiens pecunias ad usum monasterii, obliget conventum, si illas absque conventus commodo in suis usibus expendat.

Resp. Negative. Nam cum conventus commodum ex tali mutuo non reportat, neque debet incommodum reportare. Ita Tapia, & Bordon. *loc. cit. q.*8. imo addo, quod, si Abbatissa a Capitulo postularet consensum ad petendam dictam pecuniam mutuam, & totum Capitulum taceat, adhuc si Abbatissa eas in suum commodum expendit, conventum non manere obligatum, nam in præjudicialibus ex taciturnitate, & non resistentia consensus non inducitur. Pasqualig. *t.* 2. *q.* 195. aliter dicendum est si illa pecunia recepta sit nomine conventus,

tus, ad sublevandam ejus indigentiam, & conventus in tali mutuo vere consensit, licet postea ab Abbatissa male expenderetur; nam, cum acceptatio mutui legitime facta fuerit, remanet conventus obligatus, Sanchez *lib. 7. moral. cap. 31. num. 13.*

Quær. XVII. An Abbatissa cum consensu Capituli possit remittere summam debitam monasterio.

Resp. Posse ex justa causa docent Sanchez Alphons. de Lionc, Lugo, & alii relati & approbati ab Ant. a Spiritu S. *tract. 4. dis. 4. sect. 3. num. 67.* qui idem asserit *num. 398.* cum Lezana de repudiatione legati, aut hæreditatis. Secus vero justa causa cessante, quia Abbatissa, utpote bonorum monasterii administratrix, non domina, illi non potest præjudicare. Quod si de facto Abbatissa repudiet legatum, aut hæreditatem sine causa, peccat quidem mortaliter, quia notabiliter lædit monasterium, non tamen incidit in pœnas Extravagantis *Ambitiosæ*, quia non acquisitio ad effectum incurrendi pœnas non dicitur alienatio, Lezana *tom. 2. cap. 19. num. 60.* ex Riccio, Gavanto, Barbosa, & aliis. At neque cum causa posse Abbatissam propria

pria auctoritate, vel cum consensu Capituli remittere summam debitam, aut repudiare hæreditatem, censeo cum Molina, Lambert. Bonac. & aliis, quia in utroque casu monasterium habet jus ad rem, cui proinde neque Abbatissa, neque Capitulum potest renunciare, ut infra videbimus.

Quær. XVIII. Quid possit, aut non possit Abbatissa cum Capitulo quo ad bonorum monasterii alienationes.

Resp. Non posse Abbatissam neque cum consensu Capituli disponere de rebus quæ sunt de proprietate monasterii, sive res sint mobiles prætiosæ, quæ servando servari possunt, ut sunt vasa aurea, argentea, gemmæ casulæ pretiosæ, calices, tapetes, nec non argentea, aut aurea vota magni valoris alicui sacræ imagini oblata, & similia: sive sint immobiles, inter quæ computantur non solum res corporeæ, & fixæ, sed etiam actiones, jura, & reditus longi temporis, seu jus diuturnum ad illos, nec non jura, seu debita rerum immobilium, seu mobilium pretiosarum.

Hinc non potest Abbatissa locare bona monasterii ultra triennium, neque transigere, aut compromittere super bonis mo-

monasterio incorporatis, vel quæ ipso jure ad illud perveniunt, Ita Filliuc. Rebuf. & alii. Excipe nisi res sit litigiosa, vel præ judicialis, Bordon. *resol.* 1. *num.* 59. neque oppignorare bona mobilia monasterii pretiosa, ex declaratione Sac. Congregationis teste Lezana, *v. alienat. num.* 14. nisi maxima urgeat necessitas, ratione cujus neque Pontifex, neque Sacra Congregatio possit adiri. Peyrin. *in formular. litt. A. cap.* 11. *num.* 3. Consensus tamen Episcopi est expectandus; neque imponere censum, aut servitutem super bonis monasterii, sive servitus sit per hypotecam specialem, aut generalem, ut cum Quaranta, Novario, & aliis docet Ventriglia *annotat. de alienat.* §. 2. *num.* 7. sive per fidejussionem, aut contractum assecurationis; quia per hujusmodi servitutes bona monasterii remanent obligata satisfactioni. Neque recipere pecunias ad cambium cum solutione lucri cessantis, vel damni emergentis. Sacr. Congregat. 21. *Maji* 1626.

Poterit tamen alienare fructus, & alia bona, quæ servando servari non possunt. Ita omnes cum Cajet. *cap.* 75. Nomine autem fructuum veniunt præcisi

fru-

fructus, non vero res frugifera; unde alienare non potest gregem ovium, licet possit fructus gregis; sicuti neque boves, & alia animalia (ad culturam agrorum monasterii necessaria, quia utpote agris accessoria, & addicta compuputantur cum illis inter bona stabilia. Suarez *tom.* 4. *de relig. tract.*8. *cap.*27. *n.*18. secus si non sint addicta, Panormit. *in cap. uulli de reb. Eccles. non alien.* Vel si affixa, versantur tamen in aliquo discrimine. Donat. *Rer. Regul. tom.* 1. *p.* 2. *tract.* 14. *q.* 21. *num.* 61. Pretium tamen debet investiri in alia, calamitate transacta.

Neque potest cædere arbores fructiferas, aut infructiferas in magna quantitate, nec etiam paucas, sed maximæ æstimationis. Bonac. *tom.* 1. *tract. variar. disp.* 2. *q. unica, punct.*2. *de alien. bonor.* Bene tamèn potest cædere illas, quæ sunt nimis densæ, vel caducæ, vel quarum totus, aut præcipuus fructus consistit in incisione. Unde non est prohibita incisio arborum ex nemoribus ad eas vendendas pro utilitate monasterii, dummodo ex tali incisione damnum notabile nemori non inferatur; Palaus *tract.* 12. *disp. unica p.*15. §.1. *num.* 7. ne-

neque incifio arborum infructiferarum, & umbratilium, ad hoc ut earum loco fructiferæ fubftituantur, fi alias tales arbores non ferventur ad amænitatem, Peyrin. *tom.* 1. *privileg. conft.* 9. *n.*17. quidquid in contrarium afferat Bonacin. *loc. cit.* qui admittit poffe cædi arbores ad reparationem monafterii, quia hæc incifio eft potius localis mutatio, quam alienatio.

Quær. XIX. An dentur alii cafus, in quibus Abbatiffa cum affenfu Capituli, & licentia Epifcopi poffit res monafterii alienare.

Refp. Affirmative. Primus eft, quando agitur de parva re, quæ fit modici valoris, fcilicet quæ non excedat fcuta vigintiquinque monetæ Romanæ, Genuenf. Quaranta, & alii, & alienatio fit in evidentem utilitatem monafterii. Secundus quando alienatio eft neceffaria ex præcepto teftatoris, ut ob fideicommiffum. Tertius quando eft neceffaria, ex lege contractus, ut propter pactum de retrovendendo in eodem contractu incontinenti appofitum, quando res fuit acquifita monafterio. Quartus quando hæreditas eft gravata ære alieno; tunc enim vendi vel confignari poteft credi-

to-

tori pro tanta parte, qua illi possit satisfieri, quia hæreditas secundum illam partem, quæ necessaria est pro solvendis debitis, non acquiritur absolute, sed solum in ordine ad extinguenda debita, & ideo est acquisitio temporanea, & ex vi ejusdem hæreditarii juris resolubilis, ac proinde non incorporatur bonis monasterii; Bordon. *resolut.* 27. *numer.* 63. Pignatel. *t.* 8. *consult.* 95. *numer.* 36.

Item quando alienatio est necessaria jure exigente, ut si legentur bona immobilia fructifera, vel mobilia pretiosa monasterio illorum bonorum incapaci, ut docent Socin. *reg.* 110. *num.* 3. Dec. *in cap. in præsentia de probat. num.* 271. & Quaranta *num.* 41. §. 6. Sicut etiam potest alienari res inutilis monasterio, ut si relinqueretur Bibliotheca magni valoris. Quod verum est etiam si ea omnia relicta essent cum conditione, ne alienarentur, Filliuc. *tract.* 44. *cap.* 6. *n.* 6. cum Rosel. Rodriq. & aliis. Pretium tamen converti debet in alia mobilia monialibus convenientia.

Quær. XX. An pecunia redacta ex redemptione census, vel ex aliqua re immobili, aut mobili pretiosa, possit per

Abbatissam sine solemnitatibus alienari solvendo debita monasterii.

Resp. Non posse. Ita Redoan. Ricc. Genuen. & alii relati a Delbene *tom. 2. dub. 17. num. 17.* sicuti enim sine solemnitatibus non potest pro extinctione debitorum vendi res immobilis, vel mobilis pretiosa, ita neque pecunia, quæ loco rei successit, *arg. ex l. ita costante ff. de jur. dot.* imo neque pecunia relicta a testatore sine aliquo onere expendi potest in extinctione debitorum, si auctoritate Abbatissæ, & Capituli destinetur ad emendam rem immobilem, vel mobilem pretiosam, Vasquez cum aliis quos refert, & sequitur Palaus; nam cum talis pecunia jam sit destinata ad rem immobilem emendam, inter res immobiles computatur, sicut de quacunque alia pecunia ad hunc effectum destinata docet cum aliis Lezana *t. 2. cap. 19. num. 59.* licet contrarium teneat Bordon. *loc. cit.* ubi ait pecuniam destinatam ad emenda immobilia, distrahi posse ad emenda mobilia necessaria monasterio. Posse tamen pecuniam ex census extinctione, vel mobilium pretiosorum venditione retractam implicari in extinguendo censu super bonis monasterii in-

con-

consulta Sac. Congregatione, docet Anton. a Spir. Sancto *tr. 3. disp. 6. sect. 6. num.* 1169. sicut enim onerare fundum monasterii alienatio est; ita illum exonerare erit reacquisitio.

Nequaquam tamen hujusmodi pecunia converti potest in censum vitalitium, quia cum sit destinata pro rebus immobilibus, & non sit sub dispositione libera tanquam de proprietate monasterii, non potest converti nisi in bona immobilia; inter quæ non computatur census vitalitius, cum sit in continuo periculo amissionis sicuti est vita illius, super qua est duraturus. Angel. *in l. non solet ff. de pet. hæred. in cap. contingit de dol. & contum.* Cornel. *cons.* 173. *vol.* 3.

Quær. XXI. An saltem Abbatissa possit licentiam concedere moniali particulari, ut constituat censum vitalitium ex pecunia illi ab extraneo concessa.

Resp. Distinguit Sanchez *lib.7.moral. cap. 22. num.* 16. Si pecunia illa ita concessa est, ut concedens noluerit dominium in monasterium transferri, sed omnino cedere in monialis usum, & monialis acceptantis eadem mens fuerit potest Abbatissa licentiam præbere, ut census vitalitius constituatur, quia nul-

.atenus pecunia illa est monasterii. Si autem ita data sit, ut dominium in monasterium transierit, nequit Abbatissa absque consensu Capituli, & Prælati id efficere, quia pecunia illa monasterii est, nec in constitutione census vitalitii, utpote amittendi, res monasterii utiliter agitur.

Quær. XXII. An Abbatissa cum consensu Capituli possit alienare Sanctorum reliquias in sua Ecclesia asservatas.

Resp. Affirmant Bordon. Antonel. & Barbosa relati a Diana *p.* 10. *tract.* 14. *res.* 23. Quia in Paulina fit tantum mentio de alienatione rerum pretio æstimabilium, cujus naturæ non sunt Sanctorum reliquiæ. Verum negativa sententia communior est, & in praxi consulenda; reliquiæ enim inter mobilia pretiosa communiter computantur. Hoc tamen debet intelligi cum Lezana *t.* 3. *v. alienatio num.* 14. de reliquiis muro clausis, vel insignibus, aut ipsarum partibus notabilibus, vel perpetuæ traditis sepulturæ. Cæterum exiguarum particularum alienatio, non videtur comprehendi sub prohibitione alienationis. Declaratum proinde fuit a Sac. Congregatione, teste Barbosa *in collect. Bullar.*

v. re-

v. reliquiæ, reliquiam modicam jam factam alienabilem, posse donari alicui Ecclesiæ, vel Oratorio.

Quær. XXIII. An Abbatissa teneatur omnes superabundantes reditus in elemosynam elargiri.

Resp. Affirmant Sanch. Rodriq. Sotus, & Reginal. Verum circa præsentem quæstionem placet Dianæ opinio Suarez qui ait in hoc non posse assignari regulam generalem. Regulariter tamen loquendo, necessarium non esse, neque conveniens, reditus superabundantes in eleemosynas elargiri; quia melius est, si commode potest augere, & perficere monasterium ipsum, vel quoad ea, quæ pertinent ad cultum divinum, aut habitationem, vel quoad perpetuos redditus, ut ex eis plures moniales sustentari possint, vel saltem perfectius vita communis conservari, quod majus Dei obsequium est, quam elemosyna, quæ tamen in aliquibus circumstantiis non tantum laudabilis est, sed etiam sub præcepto esse potest, quod pendet ex occurrentibus proximorum necessitatibus.

Quær. XXIV. An Abbatissa jure suo possit applicare bona opera monialium subditarum personis extraneis, iis tri-

buendo litteras communicationis.

Resp. Posse. Colligitur ex Navarr. quem citat, & sequitur Lezana, consentit Sorbus, & in terminis tradunt Bassæus *v. Abbatissa num.* 22. & Philippinus *in Filiat. Spiritual. num.* 199. Ratio est, quia, sicuti quælibet monialis tanquam domina potest applicare sua bona opera communicabilia quibuscunque voluerit, ita idem poterit Abbatissa, cum hæc communicatio proveniat a potestate dominativa, ex vi voti obedientiæ, ut habetur ex Rodriq. aliisque Doctoribus relatis a Philippin. *loc. cit. numer.* 141. quæ potestas residet penes Abbatissam; unde competit illi libera administratio, cura, & authoritas ordinaria dispensativa bonorum spiritualium sub ipsius regimine, & propria Congregatione contentorum. Ex quo etiam fit, quod Abbatissa possit indicere suis Monialibus certas preces pro benefactoribus, maxime si occurrat causa, v. g. ad implendam obligationem impositam Monaverio ex justitia. Bassæus *loc. cit.*

Quær. XXV. An Abbatissa teneatur transgressiones monialium occultas inquirere, ut corrigat.

Resp. Teneri. Ita D.Tho. 2. 2. *q.*33. *art.*2.

art. 2. *ad* 4. Si enim hoc negligeret, moniales faciliter impune regulam transgrederentur, cum facile ipsis esset cavere, ne in conspectu Abbatissæ statuta violarent. Atque ita cum maximo boni communis detrimento omnia transgressionibus scaterent, ac vigor disciplinæ omnino dissolveretur. Verum quamvis hæc sit Abbatissæ obligatio; tamen, ut optime advertit Lorca, prudentiæ moderamine est temperanda, ne scilicet sit nimia sollicitudo, aut intempestiva inquisitio, quia hujusmodi excessus non solum esset inutilis, sed molestus etiam monialibus, & odibilis, possetque detractiones fovere, passiones accendere, & rixas excitare.

Quær. XXVI. An Abbatissa audiens, & non impediens monialem de altera detrahentem, peccet mortaliter.

Resp. Quod sic, quia non obstans damno proximi, ad quod tenetur, delinquit graviter in suo officio, & habetur expresse *in cap. facientis dist.* 86. ubi textus: *Negligere cum possit deturbare perversos, nihil aliud est quam fovere.* Ideo hanc sententiam tradunt, D. Tho. 2. 2. *q.* 74. *art.* 4. *in corp.* Aragon. Salas, Sotus, & alii penes Peyrin. *de Prælat.*

lat. q. 1. *cap.* 3. §.11. *num.* 107. ubi pariter asserit teneri Abbatissam damnum famæ compensare, si detrahens famam detractam non restituat, & instante parte læsa detrahentem ad famæ restitutionem compellere; sicut enim ex officio illi incumbit, furem alicujus rei cogere ut restituat, multo magis raptricem famæ; cum deteriores sint, qui famam, quam qui bona nostra surripiunt, *cap. deteriores 6. q.* 1.

Quær. XXVII. An Abbatissa teneatur curare, ut quotannis legantur decreta Clementis VIII. de largitione munerum in vulgarem cujusque regionis sermonem versa.

Resp. Expedire quidem, non tamen teneri, sentit Pellizar. *de Monial. cap.* 7. *num.* 30. quia putat, obligationem per non usum fuisse sublatam; quod non videtur admittendum, nam ex una parte lectio annua dictorum decretorum monialibus quoque est expresse præcepta; ex alia vero per Constitutionem Urbani VIII. omnis non usus contra hujusmodi decreta, adeoque non usus non legendi ipsa quotannis tollitur, & reprobatur.

Quær. XXVIII. An Abbatissa possit mo-

monialibus limitare, vel impedire usum privilegii collati universo Ordini, vel licentiæ factæ a Prælato Monasterii.

Resp. Posse interveniente justa causa, & nisi in concessione sit expresse denegata facultas. Ita Corduba *in reg. Sancti Franc. cap.* 10. *q.* 2. *p.* 6. ex quo Sanch. *lib.* 6. *moral. cap.* 3. *num.* 9. & Peyrin. *de R. S. q.* 1. *cap.* 8. §. 6. Ratio est, quia quælibet gratia ita est intelligenda, ut jus alterius non lædat. Abb. *in cap. nostra in notab.* 3. *de rescript.* Loter. *de re benef. lib.* 1. *q.* 28. *n.* 162. & plures Rota. Idque adeo verum est, ut quamvis in rescriptis non fuisset apposita clausula *sine præjuditio tertii*, tamen illa semper subintelligatur, Marant. *resp.* 13. *num.* 9. Vivian. *de jure patr. lib.* 13. *cap.* 8. *num.* 8. Quælibet igitur concessio privilegii collati universo Ordini, vel licentiæ factæ a Prælato moniali particulari, ita est intelligenda, ut non lædat potestatem illam dominativam, secundum quam Abbatissa sibi subjicit omnes monialium actiones ratione voti obedientiæ. Adeoque ita est intelligenda, ut ejus usus taliter subordinetur voluntati Abbatissæ, ut justa de causa possit ab ipsa vel limitari, vel suspen-

di. Et regula illa 17. *in 6. Indultum a jure beneficium non est alicui auferendum*, limitatur, quando auferendi interveniat causa, Peyrin. *loc. cit.*

Poterit pariter remittere, aut saltem moderari pœnitentiam impositam moniali subditæ a Prælato monasterii, dummodo concurrat justa, gravis, & rationabilis causa, nec sit facilis ad Superiorem recursus, quia in talibus circumstantiis præsumitur relaxandi facultas a Superiore concessa; cum præsumatur, Superiorem commodo, & bono subditorum velle providere. Extra hujusmodi circumstantias non potest, quia inferior non potest se immiscere in iis, in quibus Superior manum apposuit, ut per Doctores communiter *in cap. quod super his de majorit. & obedien. & in cap. inferior. dist.* 21.

Quær. XXIX. An Abbatissa possit licentiam monialibus concedere, ut pueros suscipiant in Baptismo, aut Confirmatione.

Resp. Non posse; quia hoc monialibus est prohibitum *in cap. pervenit.* 1. *dist.* 18. *q.* 2. *cap. non licet, & cap. Monachi dist.* 4. *de consecrat.* & licet in prædictis locis fiat tantum commemoratio

tio de Monachis, communiter tamen a Doctoribus ad quoscunque religiosos extenditur prohibitio. Ita Ledesma, Sanchez & Barbosa *de potest. Episcop. allegat.* 30. *num.* 30. ubi adducit Rituale Romanum, quod de hujusmodi Patrinis agens, inquit: *Ad hoc admitti non debent Monachi, vel Sanctimoniales.* Ex quo colligit prædictus Doctor, monialem suscipientem peccare mortaliter; quia violat prohibitionem. Concedit tamen, contrahere cognationem spiritualem, quia in illis textibus nullum est verbum irritans factum; subdit, posse monialem suscipere in Confirmatione, si monialis pariter sit confirmanda. Verum moniales mortaliter non peccare suscipiendo pueros in Baptismo, aut Confirmatione, docet cum aliis Cespedes *De Exempt. regul. cap. 6. dub.* 134. *numer.* 4. quia in textibus præallegatis nulla sunt verba, quæ contineant prohibitionem strictam, & rigorosam.

* * * *
* * *
* *
*

§. II.

De Vicariæ, & Discretarum, seu Decanarum Obligationibus.

Quær. I. AN Vicaria possit dici Prælata.

Resp. Negative; quia instituta est tanquam coadjutrix Abbatissæ, nec ullam habet jurisdictionem; quare facere non potest, quod potest exequi Abbatissa. Lezan. *qq. Regul. tom. 2. cap. 13. num. 40.* Unde non potest concedere licentiam monialibus aliquid recipiendi, expendendi &c. cum penes ipsam non resideat potestas neque domestica, neque œconomica, nisi hoc specialiter a Superiorissa indulgeatur. Barchius *in specul. Religiosf. cap. 17.* quod si contingat, Abbatissam decedere, putat Lezana *loc. cit. num. 41.* posse ea facere in casibus occurrentibus, quæ ipsa faceret Abbatissa, si viveret, quia eo tempore prædicta Vicaria vel est Prælata, vel quasi, cum non deceat, monasterium esse pro illo tempore sine capite.

Quær. II. An Vicaria possit monialibus præcipere ex vi voti obedientiæ.

Resp. Non posse; quia, ut diximus, non

non est monialium Prælata, cui fit votum obedientiæ. Tenentur tamen moniales ipsi parere ex potestate civili, & politica, quæ utique competit Vicariæ, cum & ipsa sit Superiorissa monasterii, quamvis subordinata, quod sufficit, ut moniales obligentur ad obediendum sub peccato, etiam mortali, si res præcepta sit ex objecto gravis, & modus præcipiendi indicet intentionem præcipientis esse obligare sub gravi.

Quær. III. An Vicaria possit eligi in Abbatissam.

Resp. Quoad Moniales Ordinis Minorum negat Miranda *de Monial. q. 7. art. 9. conclus. 2.* propter quandam constitutionem Sixti V. quæ id prohibet, & etiam propter quoddam decretum Cardinalis Matthæi Protectoris Ordinis Minorum *sub die 12. Junii 1592.* at in cæteris monialibus hoc habet locum, unde sive perfuncta sit Vicariatus munere, sive in eo duret, eligi potest Vicaria in Superiorissam Conventus. Quia Constit. Gregorii XIII. solum prohibet, ne perfunctæ Abbatissatus munere permaneant in aliquo officio, in quo habeant auctoritatem, & regimen, aut administrationem. Non tamen hoc prohibet

Vi-

Vicariis . cum sit diversa ratio , quia scilicet officium Vicariatus est subordinatum Abbatissæ , adeoque ad Vicarias non est extendenda Constitutio.

Quær. IV. An Vicaria , & quælibet Discreta teneantur cum aliis interesse , quando convocantur ab Abbatissa ad consulendum , seu decernendum aliquid spectans ad bonum regimen Monasterii.

Resp. Teneri , nisi aliquo legitimo impedimento detineantur . Ratio est , quia , quando ad Vicariæ , vel Discretæ munus eliguntur , suscipiunt in se obligationem procurandi bonum communitatis ; unde quotiescunque de communitatis bono agitur , tenentur ex officio interesse , ad hoc ut possint promovere . Ita ex Molfesio Duardus *in cap. Omnis utriusque sexus t. 2. disp. 16. sect. 20. num. 4.* & licet quilibet possit favori suo renuntiare , hoc tamen non habet locum . quando agitur de favore mixto , scilicet , quando id , quod renuntiatur , non solum proprium ipsius renuntiantis , sed etiam favorem alterius , seu publicam utilitatem respicit . Felin. *in cap. si diligenti num. 16. de for. compet.* Castren. Calderin. & alii . Unde neque aliæ Discretæ poterunt ab aliarum congres-

gressu se subtrahere, quando de monasterii sit agendum utilitate.

Quær. V. An Vicaria, & Discretæ possint sine scrupulo tacere, quando Abbatissa vult aliquid non bene determinare.

Resp. Si quod vult Abbatissa decernere, est evidenter contra monasterii utilitatem, mortaliter peccant tacendo, quia qui de collegio sunt, in his, quæ ad universale commodum pertinent, ex vi officii sui tacere non possunt, *arg. cap. 1. de his, quæ fiunt a majori part. capit.* nec valet dicere, quod Abbatissa, vel major discretarum pars est determinata exequi, quod decernit, & sic, quod vana foret oppositio; nam confidere debet se invictam veritatem proferentem, alias quoque, vel etiam Abbatissam in suam sententiam adducturam; veritas enim omnia vincit, *cap. consuetndo 8. dist.* si vero dubium sit tantum, an Abbatissa non bene determinet, præcipue majori Discretarum parte in Abbatissæ placitis consentiente, poterunt aliæ quoque tuta conscientia vel tacere, vel approbare, quia in dubiis prudenter aliorum sequimur consilium. Azor. *t.* 2. *lib.* 4. *cap.* 3. *q.* 17.

Quær.

Quær. VI. An Vicaria, & Discretæ possint saltem tacere, si prævideant, quod contradicendo, vehementer contristabitur Abbatissa, atque adeo illas torvis oculis aspiciet.

Resp. Non posse, quando agatur de rebus ad bonum commune maxime conducentibus; nam ut dici solet, scandalum potius permittendum est, quam veritas deserenda. Debent tamen tale medium adhibere, ut contradicendo, humaniter, & suavius procedant. Unde si aliqua ratione res verborum lenitate temperari valet, integra tamen, & illæsa semper veritate, id omni conatu debent procurare. Rodriq. *qq. Regul. t. 2. q. 45. art. 4.*

Quær. VII. An excusentur tacendo, quando prævident, Abbatissam irritandam, & magis ex conditione in sua sententia obfirmandam.

Resp. Videri, quod sic. Quia sicuti correctio fraterna tunc intermittenda est, quando timetur, ne ob illam frater fiat deterior, juxta tradita a D. Thom, 2.2. *q. 32. art. 6.* ita Vicariæ, & Discretæ, quando rationabiliter suspicantur, earum consilium potius obfuturum, quam profuturum, prudenter agent tacendo, aut

aut in tempus opportunius differendo. At contrarium est tenendum. Nam correctio duplex est; quædam, quæ provenit ex charitate, & tunc tantum exercenda est, quando fructus speratur. Altera, quæ ex justitia proficiscitur, quæ nullo pacto est omittenda, etiam si nulla futuræ emendationis spes proponatur, bono publico id exigente. Unde cum in nostro casu consilium, quod a Vicaria, & Discretis præstatur, ad actum potius justitiæ pertineat, non videtur prætermittendum, quamvis ex illo nullus fructus speretur. Ita Rodriquez, *loc. cit. art.* 7. quod si prævideant bonum publicum magis periclitari loquendo, non peccant, si taceant, quia hoc non est damno communitatis cooperari, sed ipsius majus damnum avertere. Verum diligenter attendant, ne his innanibus suspicionibus, & humanæ imbecillitatis commentis sui officii partes omittant.

Quær. VIII. An Vicaria, & Discretæ peccent mortaliter de monialium transgressionibus Abbatissam non admonentes.

Resp. Peccare; quia si in hac parte nimium dissimulent, religiosa observan-

tia in communitate labefactatur: quare graviter peccant, sicut peccaret Abbatissa sciens tales transgressiones, & non corrigens, cum posset; nam etiam ipsæ ratione muneris tenentur communitatis bono consulere. Ita Suarez, & Ægidius.

§. III.

De Obligationibus Magistræ Novitiarum.

Quær. I. A Quo, per quod tempus, & cujus ætatis eligi debeat Novitiarum Magistra.

Resp. Inspicienda esse cujusque Religionis statuta. Secundum Regulam S. Benedicti electio Magistræ spectat ad Abbatissam; Superior tamen ex justis causis ad se talem electionem avocare potest, ac decernere, ut electio postea facta per Abbatissam sit nulla. Sac. Congregat. *in Florent.* 14. *Novemb.* 1603. eligi debet ac mutari quotannis; nec consanguineæ, vel aliæ moniales se ingerant in instruendis Novitiis, *in Pisan.* 13. *Julii* 1618. sit maturioris ætatis, & quæ saltem trigesimum quintum annum expleverit, ut de Novitiorum magistro

giſtro ſtatuitur in Decreto Clementis VIII. *ſub die 19. Maji 1603.*

Quær. II. Ad quid teneatur Magiſtra, ut recte ſuum munus obire poſſit.

Reſp. Tenetur experiri Novitias quoad conſtantiam in vocatione, quoad capacitatem ad ſpiritualia exercitia, & etiam ad corporales labores juxta varietatem perſonarum decenti modo, & unicuique accommodato, & etiam juxta ſtatum vel Choriſtarum, vel laicarum, quem intendunt aſſumere. Illas in cultu Dei, & religionis obſervantia, debet erudire, ſicut præcipit Concilium Provinciale Mediolanenſe 1. ſub D. Carolo Borromæo *p. 2. de Monial. §. de Præfectis.* Aſſiduis, admonitionibus ita eas inſtruere ſatagat in ſpiritualis, & ſanctæ vitæ ratione, ut progredientes Deo adjutore, perfectæ ejus ancillæ poſſint evadere.

Quær. III. Quomodo Magiſtra inſtruere Novitias debeat circa Regulam.

Reſp. Debet illas inſtruere in his, quæ ad regulæ ſubſtantiam ſpectant, ideſt ſecundum ſignificationem generalem, & ſimplicem verborum cujuſcumque voti, obligationis, ant præcepti in regula contenti. Nam Novitiæ ad profeſſio-

fessionem admitti non possunt, nisi de regula, quam profiteri volunt, notitiam habeant, quia juxta D. Thom. 1.2. *q.* 76. *art.* 2. communiter receptum, quisque addiscere tenetur, & noscere pertinentia ad suum statum, idest leges universales status, seu officii, quod assumere intendit, ut bene declarant Vasquez Azor. & Sanch. *in decal. lib.* 1. *cap.* 16. *num.* 35. cum ergo Novitiæ assumere intendant religionis statum, patet, teneri ad præfatam regulæ intelligentiam, priusquam professionem emittant; unde tenebitur magistra ex vi muneris illas instruere, cum Novitiæ sint ejusdem curæ ad hunc effectum commissæ. Duard. *loc. cit. disp.* 16. *sect.* 34. *num.* 2.

Quær. IV. In quibus præcipue debeat Magistra Novitias exercere.

Resp. In oratione, & meditatione, cum sit medicina malorum, quibus ægrotant, in lectione librorum spiritualium, ut discant, quid agendum sit, quid vitandum; nullo modo libri prophani sunt permittendi; in Sacramentorum frequentia, quia summopere conducit ad comparandam animæ puritatem; in jejuniis, vigiliis, ciliciis, & disciplinis, maxi-

maxime a regula præscriptis. Debent arceri a conversatione sæcularium, etiam consanguineorum, & non nisi valde raro, & ex causa graviori permittendus accessus; si quidem non solum distrahuntur, & amore eorum, quæ reliquerunt, iterum ad mundana resiliunt, sed etiam gravissimis tentationibus exponuntur.

Quær. V. An Magistra debeat in spiritu lenitatis, vel rigoris Novitias regere.

Resp. Cum Rodriq. *qq. Regular. tom.* 3. *q.* 26. *art.* 10. rigore potius, quam lenitate esse educandas. Quia *Proverbior.* 10. præcipitur: *Noli subtrahere a puero disciplinam; si enim percusseris eum virga, non morietur: tu, virga percuties eum, & animam ejus de inferno liberabis.* Caute tamen procedat, ne Novitiæ tædio religionis affectæ ad sæcularem libertatem resiliant.

Quær. VI. An Magistra correctionis causa Novitiam percutiens excommunicationem Canonis contrahat.

Resp. Titulo correctionis licitum esse Novitiarum Magistræ, illas castigatione moderata punire, prout ratio culpæ, & qualitas personæ exigit, ac consuetudi-

ne receptum est. Quare nullam incurrere excommunicationem tradit aliis relatis Diana *t.* 5. *in opere coord. tract.* 2. *ref.* 14. Ubi ex Sylvestro, & Toleto docet, Canonis excommunicatione affici Magistram, si percutiat prætextu correctionis, non tamen ex fine corrigendi, nam fine correctionis tantum est concessa facultas ad percutiendum. Notat tamen Turrianus *de cens. lib.* 3. *disp.* 29. *d.* 2. tale odium, a quo movetur, debere aliquo signo externo manifestari, alias non potest Ecclesia eum actum punire.

Quær. VII. An prædictam censuram incurrat Magistra excedens modum percussionis relatæ ad correctionem.

Resp. Affirmat Glos. *in cap. Universitatis de sent. excommunic.* Negat pariter eadem met. Glos. *in cap. cum voluntate eod. tit.* Hanc contrarietatem conciliat Diana ex Sylvestro. Toleto, & Tabiena, docens, non contrahi hanc censuram, quando excessus est venialis, quia sine mortali culpa non infligitur gravis pœna; contrahi vero, quando excessus est gravis, quia sub gravi, & irrationabili modo non censetur concessa talis facultas.

Quær. VIII. Quomodo se gerere debeat

beat Magiſtra, ſi dubitat, an Novitia ſit nec ne ad profeſſionem admittenda.

Reſp. Exponat fideliter Abbatiſſæ, & & Capitulo novitiæ mores, ac qualitates, nec non defectus illos, ratione quorum hæſitat, an ſit, vel non ſit admittenda. Confeſſarium inſuper, aut alium virum idoneum conſulat, & illorum prudentiæ, ac conſilio acquieſcat; Vech. *in praxi Novit. diſp.* 12. *dub.* 3. *num.* 4. Ubi advertit, quod imperfectiones temporales, ſeu corporales, ſi notabilem deformitatem non afferant, neque impediant novitiam ab obligationum regulæ obſervantiam, non ſunt cauſa ſufficiens ad ipſam expellendam, quia re vera ob tale impedimentum non cenſetur inhabilis, niſi conjungatur cum alio defectu, qui inhabilitatem inducat.

Quoad imperfectiones ſpirituales, addit idem Vecchius, quod prudenter ſe gerere debet Magiſtra, eo quod fragilitas humana eſt charitative ferenda, eo vel maxime quia; valde difficile eſt habitus vitioſos brevi tempore ſuperare. Concludit denique, facilius eſſe delinquere in excluſione, quam in admiſſione novitiæ; eo quod excluſio a religione fieri nequit tuta conſcientia, niſi intercedat

dat aliqua gravis causa, quamvis necessario non debeat esse mortifera. Admissio vero licitè fieri potest, si novitia ea saltem habilitate polleat, qua obligationes regulæ disciplinamque regularem observare valeat, sitque aliquo modo utilis religioni.

Quær. IX. An Magistra possit ex charitate occultare aliquod novitiæ impedimentum, pro quo non potest jure secundum religionis statuta profiteri.

Resp. Non posse, quia talis occultatio cederet in grave monasterii detrimentum, quod Magistra tenetur impedire tum ratione officii; tum ratione boni publici, quod debet privato novitiæ comodo anteferri. Et hoc procedit, etiam si tale impedimentum fuisset Magistræ sub secreto detectum, quia ex D. Thom. 2. 2. *qq.* 70. *art.* 1. *ad* 2. custodia secreti non potest in Magistra impedire fidem, quam debet ratione muneris religioni. Peccaret igitur occultando, & novitia profitens non esset vere professa, si religionis statutum esset auctoritate Pontificis confirmatum cum clausula irritanquia stante tali clausula, & impedimento, nulla est potestas in admittente. Sanch. *in sum. lib.* 5. *cap.* 4. *num.* 60. Secus autem

tem si nullum extaret decretum irritans, quia ex jure canonico nulla ægritudo, etiam mortifera, annullat professionem; imo ex eodem jure contrarium elicitur; nam collatio facta criminoso improbatur quidem tanquam illicita, sed non reprobatur ut nulla, Felin. *in cap. postulasti de rescript.* Cæterum si impedimentum sit omnino occultum, & nullum ex illo immineat religioni detrimentum, celari potest, & debet. Salmanticen. *tom.3. Theol. moral. tract.15. cap.3. punct.4. num.* 71.

Quær. X. An negligentia Magistræ in experiendo novitiam tempore probationis possit impedire professionem expleto anno faciendam.

Resp. Negative. Quia non est de substantia novitiatus actualis probatio, sed satis est novitiam permanere sub obedientia in religione, & se ad probationem necessariam exponere, Suar. *t.* 3. *de relig. lib.* 5. *cap* 14. *num.* 5. Vecch. *cit. dub.8. num.* 6. Ubi docet Magistram negligentem graviter peccare, quia defectu probationis contingere potest, quod admittatur inhabilis ad ferenda onera religionis cum magna observantiæ regularis jactura; vel impotens ad of-

ficia exequenda juxta statum, quem assumit, cum notabili monasterii detrimento, & cæterarum monialium incommodo.

Quær. XI. Ad quid teneatur Magistra circa puellarum secularium educationem.

Resp. Teneri impendere totam illam diligentiam, & curam, quam præstare debent parentes. Magistra enim stat loco parentum, ratione muneris, &, ut advertit Coninch. *disp.*28. *dub.* 5. *n.*68. acquirit conjunctionem quandam, & quasi specialem cognationem cum puellis suæ curæ commissis. Quare tenetur illas in fidei articulis, præceptis Dei, & Ecclesiæ, nec non in aliis ad salutem pertinentibus instruere; ad virtutis, & orationis studium, Sacramentorumque frequentiam promovere. In manuum quoque operibus juxta cujusque statum, & conditionem exercere; delinquentes corrigere, etiam, si opus est, moderate verberando. Nullatenus eis permittendi sunt amatores, neque fuci, aut ornamenta superflua, ut adamentur, quamvis puellæ hoc faciant, ut in uxores a juvenibus appetantur. Ideo enim a parentibus in monasterio recluduntur, ut

ab

ab amatorum aſpectibus, & colloquiis ſeparatæ in Dei timore, & diſciplina, educentur. Unde Magiſtram in ſupradictis notabiliter negligentem a culpa lethali non excuſo, ſiquidem graviter deeſt ſuo muneri, ratione cujus tenetur privato puellarum ſuæ curæ commiſſarum bono conſulere, ut communiter firmant Doctores.

Quær. XII. An Magiſtra poſſit indulgere puellis, ut ad honeſtam animi relaxationem ludant ſacras præces.

Reſp. Negat Ludov. Lopez 2. *p. inſtruct. cap.* 32. quia putat irreverentiam eſſe, imo etiam ſimoniam, quando ludentes vellent civiliter ſe obligare. Sed Navar. Rebel. & Sanch. quos refert, & ſequitur Diana *tom.* 6. *tract.* 4. *reſ.* 4. hunc ludendi modum approbant, nec in eo aliquam irreverentiæ ſpeciem agnoſcunt, cum potius fiat ob ſacrarum precum eſtimationem; & ſic eſt in uſu inter religioſos, & perſonas devotas. Nec intervenit ſimonia, etiam ſi ſe obligare intendant; quia eſt ludus rei ſpiritualis pro ſpirituali, quod non eſt ſimonia niſi in beneficiis, ut notant in hac materia ſcribentes. Eſſet tamen ſimonia, ſi ſacras preces luderent contra rem aliquam tmeporalem.

§. IV.

De Novitiarum obligationibus, & Privilegiis.

Quær. I. AN Novitiis debeat conferri Sacramentum Confirmationis, antequam suscipiantur ad probationem.

Resp. Quod sic, si commode fieri potest; habetur ex decreto Sac. Congregat. apud Gavant. *Manual. Episc. v. Moniales* §. *Monial. recept. num.* 36. Quod si non conferatur ante ingressum, debet postea ministrari per fenestellam, per quam moniales Eucharistiam recipiunt. Nec potest Episcopus ob hanc causam ingredi clausuram, nisi monialis esset in periculo mortis, & subinde non posset ad fenestellam ibi confirmanda accedere, & periculum esset decedendi absque illo Sacramento. Sanch. *lib.* 6. *cap.* 16. *num.* 54.

Quær. II. An novitiæ obligentur ad observantias regulares.

Resp. Ex justitia non obligari, quia cum nondum religioni sint incorporatæ, illius legibus per se, & directe non subjiciuntur. Quia tamen in regularum experimen-

rimento verſantur, illas debent ex convenientia ſervare, tum ut probent, an poſtea futuræ ſint potentes ſervare ex debito, qui fuit finis illarum ingreſſus, tum ne aliis ſint ſcandalo. Ita Roſel. Tabien. Sylveſt. penes Peyrin. *de Prælat. q.3. cap.1. §.4. num.* 106.

Quær. III. An ſaltem Novitiæ voto religionis obſtrictæ obligentur ad obſervantias regulares.

Reſp. Negative quia votum non obligat niſi ad ingrediendum, vel ad perſeverandum in religione; & ſicut non tenetur ad horas canonicas, qui vovit ſuſcipere Ordines Sacros niſi fuerit verè ordinatus; ita neque tenetur ad regulæ præcepta, & onera, qui vovit ſuſcipere religionis ſtatum, niſi illum per ſolemnem profeſſionem ſuſcipiat. Ita Sotus, Theſaur & Suar. Quod tamen locum non habet, ſi novitia aliqua ſe obligavit, nedum ad religionis ingreſſum, ſed etiam ad præcepta regulæ obſervanda, quia obligatio voti extenditur juxta intentionem voventis. Verum ſi aperte non conſtet de tali intentione, dicendum eſt ad ingrediendum tantum teneri, quia in dubio poſſeſſio ſtat pro libertate.

Quær. IV. An Novitiæ teneantur tem-

pore probationis implere vota, quibus in sæculo erant adstrictæ.

Resp. Vota personalia, quæ cum religionis operibus non sunt compatibilia, probationis tempore sunt ipso jure suspensa, Palud D. Antonin. Sylvest. & alii, quos refert Vecch. *disp.* 10. *dub.* 5. *num.* 5. Si operibus religionis non obstent, aggravent tamen, & reddant difficilem in religione perseverantiam, possunt suspendi per Abbatissam, Sanch. *in sum. lib.* 4. *cap.* 33. *num.* 33. quia in utroque casu sunt majoris boni impeditiva. Et quia hæc ratio locum non habet in aliis votis, sive personalibus, sive realibus, quæ religionis operibus non adversantur; ideo ad illa tenentur novitiæ, nec possunt per Abbatissam suspendi. In aliquo tantum casu posset suspendi votum reale, nimirum, si novitia indigeret bonis, quæ habet, ad se alendum, quia monasterium non subministrat alimenta necessaria, vel non sufficientia; tunc enim militaret ratio superius tradita, nam expensis a novitia bonis in voti executione, redderetur multo onerosior religio, necessaria sustentatione deficiente. Sanch. *loc. cit.* qui advertit *nu.* 39. quòd novitia ad sæculum rediens tenetur

præfata vota servare nisi sint annexa tempori, vel illi statui, ex ipsius voventis intentione.

Quær. V. An Novitiæ regularibus subjectæ subdantur casibus in religione reservatis.

Resp. Si Prælatus reservet eos etiam quo ad novitias, subjacere; ita Suar. Layman, Corduba, & alii penes Lezan. *tom.* 1. *cap.* 24. *num.* 7. Quia Prælatus regularis jurisdictionem habet non solum adversus professas, sed etiam adversus novitias, quatenus sunt partes religionis ab omni alia jurisdictione exemptæ. Secus vero si eos reservet pro religiosis, nulla facta de novitiis mentione; quia novitiæ computantur inter religiosas quoad favores, secus autem quo ad odia. Possunt tamen per religionis Prælatum absolvi a casibus, & censuris Ordinario reservatis, ante ingressum incursis, Sylvest. Tabien. & alii communiter. Verum si antequam profiteantur, a monasterio recedant, in easdem censuras reincidere, tradit Rodriquez, quia absolutio per Superiorem impertita tacitam habet conditionem, *si novitia religionem fuerit professa*. Quod tamen negat Suar. Vecch. & Sanctor. quos re-

fert, & sequitur Lezan. *tom.* 5. *in mari magno Minor. num.* 55. Quia novitiæ absolvi possunt sicut aliæ professæ; istæ non absolvuntur ad reincidentiam; ergo nec illæ.

Quær. VI. An si Novitia ingrediatur religionem ficto animo, & post aliquot menses, imo post expletum totum annum, mutata sententia, velit profiteri, teneatur annum novitiatus repetere.

Resp. Non teneri docent Suarez, & Sanchez, si per aliquos tantum menses fictum animum retinuit; at quia rationes suadentes de aliquibus mensibus, militant etiam de toto anno, ideo Antonius a Spiritu S. absolute sustinet non teneri. Nam novitiatus opere magis perficitur, quam intentione; cum enim novitiatus institutus sit, ut novitia probet religionis austeritates, & religio novitiæ mores, id totum habetur non obstante ficto animo, unde cessat repetitionis finis. Ob quam rationem citatus Sanchez, & Portel. *in dub. regul. v. Novitii num.* 5. eximunt a repetitione novitiatus, si contingat ratificari professionem nullam vel defectu ætatis, aut libertatis, vel quia facta est ante completum novitiatus annum, vel ex alio impe-

pedimento, quod abſolute non placet Bordono requirenti, quod Novitiatus ratificetur a Superiore, ad hoc ut legitimus habeatur.

Quær. VII. An Novitia capitulariter ad profeſſionem admiſſa, poſſit ante profeſſionem dimitti, emergente nova cauſa, vel veteri detecta, ſed prius ignorata.

Reſp. Poſſe, ut diximus *cap.* 2. §. 1. *q.* 15. cum Peregrino, cui addo Peyrin. & Vecch. *diſp.* 12. *dub.* 7. Sicut enim revocari poteſt conſenſus ab altero conjuge ante ratum matrimonium, ſi aliquid superveniat, quo cognito non fuiſſent contracta ſponſalia *cap. quemadmodum de jure jur.* Ita a Conventu ante profeſſionis emiſſionem poſſunt revocari ſuffragia valida, valet enim argumentum de matrimonio carnali ad ſpirituale, *capit. inter corporalia de translat. Epiſcop.*

Quær. VIII. Quænam Novitia prius admittenda ſit ad profeſſionem, ac præcedere debeat, illa ne, quæ prius acceptata eſt ad habitum, an quæ prius habitum ſuſcepit.

Reſp. Pro Novitia prius acceptata facit, quod ex admiſſione, & accepta-

tione anteriori intrat privilegium antianitatis, ratione cujus hujusmodi præcedentia deferri solet; *l.* 1. *ff. de alb. scrib. l. semper, ff. de jur. immun. cum concord.* Rota apud Seraphin. *decis.* 326. *num.* 3. & in una Millevitana *Antianitatis* 18. *Maji* 1633. coram Episcopo Urgellensi. Verum tenendum est, præcedentiam deberi novitiæ, quæ prævenit in susceptione habitus; ex quo enim prius suscepit habitum, prius quoque complevit annum probationis, qui incipit ab hora susceptionis habitus. Anan. *cons.* 93. *num.*6. Bald. *in l. cum anterioribus num.* 2. *C. de tempor. appellat.* Atque adeo prius est vel rejicienda vel admittenda ad professionem ex Concilio Trident. *sess.* 25. *de regul. cap.* 16. ubi mandat finito anno probationis novitias ad professionem admitti vel reyci. Qua ratione etiam Sac. Congreg. declaravit præcedentiam deberi ei, quæ prius habitum suscepit. Barbos. *de jur. Eccles. cap.* 46. *num.* 56.

Quær. IX. An Novitiæ teneantur profiteri secundum rigorem Regulæ.

Resp. Coherenter ad ea quæ dicta sunt in responsione ad quesitum 4. §. 2. c. 4. partis primæ Novitiam teneri profiteri secundum

dum rigorem Regulæ tum in iis quæ pertinent ad vota substantialia, & ad præcepta sub gravi obligantia tum etiam in iis quæ afficiunt aliqua tantum Regularium statuta; ideo primum quia Novitia profiteri volens vota substantialia tenetur & profiteri observantiam illorum, quæ substantialiter pertinent ad eadem Vota ut per se patet; ideo secundum, quia Alex. VII. in sua Constitutione lata *die* 11. *Maji* 1655. mandat ut deinceps non recipiatur ad Professionem nisi reformationem amplecti statuerit vult igitur ut imposterum Novitii Regulares profiteantur Regulam non mitigatam, sed reformatam adeoque secundum rigorem regulæ eo nimirum modo observatæ quo ab aliis Religiosis timoratæ conscientiæ observari solet idque consentientibus & annuentibus Superioribus qui sunt germani legis interpretes.

Quær. X. An novitia frequentes stimulos, & lapsus carnis experta, possit religiosa vota emittere.

Resp. Videri, quod non, quia votum est de meliori bono, respectu autem talis Novitiæ status religionis non potest esse melius bonum, attestante Apostolo, quod *melius est nubere, quam uri*. Nihilo-

hilominus affirmandum censeo cum Lugo *in resp. moral. l.* 1. *dub.* 28. Quia Novitia potest prudenter credere sibi expedire magis ad salutem statum religiosum, in quo transacta tentationis vehementia, facilius poterit resipiscere, & corrigi, cum habeat optima Sociarum exempla, & disciplinæ observantiam. Nec facile sibi potest persuadere minorem se habituram in sæculo occasionem peccandi contra castitatem, quam in religione, præsertim si nubere non possit juxta status decentiam, & sine gravi incommodo.

Quær. XI. An novitia delicatæ complexionis, quæ religionis austeritates ita sanitati obesse experitur, ut medicorum judicio vita sit notabiliter abbrevianda, teneatur deserere religionem.

Resp. Visum est aliquibus teneri religionem deserere, quia vitam sibi abbreviando directe se ipsam occidit, quod est illicitum. At posse permanere, & profiteri, sustineo cum Gobat. *tom.* 1. *tract.* 5. *cap.* 1. *num.* 4. Quia præceptum de conservanda vita obligat solum ad evitanda pericula, quando non adest rationabilis causa ad illa subeunda, secus autem quando adest; unde vita potest

test exponi pro salute spirituali proximi. Cur igitur ob tam nobilem, & rationabilem causam, qualis est spirituali propriæ saluti consulere, non poterit novitia religionis austeritates etiam cum periculo vitæ subire? Maxime quia in præsenti casu periculum non est inevitabile; fieri enim potest, quod tractu temporis prædict's incommodis assuescat, & vires reddantur, ad ferenda religiosæ observantiæ onera, promptiores.

Quær. XII. An novitia peccet egrediendo.

Resp. Si egrediatur ex minus justa causa, non peccare docet Suarez, quia ad hunc finem institutus est annus probationis, ut religio experiatur novitiam, & novitia religionem. Si exeat ex levitate, vel religionis tædio, peccare venialiter, affirmat Sanchez, quia cum hic egressus fiat sine fine honesto, atque adeo sit deordinatus, non potest excusari a veniali peccato. Si vero Novitia prius voto religionis erat adstricta, peccare mortaliter docet Peyrin. cum aliis ab ipso relatis *loc. cit.* licet oppositum sustineant Gandav. Navar. & alii, & quidem probabiliter, teste Sanch. *lib.* 4. *cap.* 16. *num.* 89. Quia votum intelligi de-

debet juxta canones annum probationis concedentes: cum igitur canones probationis annum concedant ad experiendam religionem cum omnimoda libertate, cum eadem libertate exeundi intelligendum est votum ingrediendi religionem.

Quær. XIII. An Novitia egrediens teneatur solvere expensas factas a Monasterio.

Resp. Non teneri, tradunt communiter Doctores, quia multoties posset contingere, ut impotentia ad solvendum libertatem tolleret ad egressum. Fallit tamen conclusio, quando intervenit pactum solvendi expensas, vel Religionis consuetudo, quæ est conformis Concil. Trident. *c. 16. de regul. sess.* 25. ubi præcipit omnia restitui Novitiis abeuntibus *excepto victu, & vestitu*. Et proinde Sacr. Congregat. Episcop. *die* 2. *Martii* 1635. decrevit expensas esse solvendas monasterio a consanguineis cujusdam novitii, qui ante professionem habitum exuerat. Lezana *tom.* 1. *qq. Regular. cap.* 24. *num.* 3.

Quær. XIV. An Novitia volens discedere, sit impedienda ex titulo, quod non solverit expensas debitas, vel ex consuetudine Monasterio. Resp.

Resp. Non posse, ut notant Doctores *in cap. non solum, de regular. in 6.* per illum textum, qui prohibet sub pœna excommunicationis impediri novitias, ne redeant ad sæculum. Possunt tamen repeti post discessum, & actio instituenda est contra ipsius bona, vel eorum, ad quos spectat eas solvere. Ita Doctores relati a Pasqual. *in Lauret. par. 2. q. 50. num. 4.* ubi subdit, neque posse denegari professionem novitiæ nolenti solvere expensas debitas ex pacto, vel consuetudine, quia non solvere expensas non detrahit de habilitate, cum sit quid extrinsecum, & habilitas attendatur secundum personalia; judicium, autem, & deliberatio de admittendo, vel non admittendo ad professionem regulari debet secundum mensuram qualitatum personalium. Quod tamen limitandum est, nisi non solutio argueret aliquod vitium personale, quia tunc ratione talis vitii posset rejici.

Quær. XV. An Novitiæ egredienti sit restituendus habitus factus suis expensis.

Resp. Omnes vestes esse restituendas per verba illa *omnia restituantur*, quibus utitur Concil. *d. cap. 26. in fin.* Dictio

ctio enim *Omnis* est universalis, ut cum aliis citatis probat Barbos. *de potest. Episc. allegat.* 101. *num.* 39. ubi refert, Sac. Congregationem censuisse habitum religiosum non esse exeunti restituendum, sed tantum ei solvendum ejus prætium, habita ratione valoris illius temporis, quo eum deponit, non quo factus est, ut notat Peyrin. *loc. cit.* subdens *num.* 108. quod si dictus habitus emptus sit non pecunia novitiæ, sed eleemosynis devotorum, eo fine datis, ut religionem ingrederetur, tunc non venit ex justitia restituendus, cum enim convenire non possit novitiæ nisi quatenus religiosæ, censetur datus intuitu religionis, & per consequens religioni. Sicuti, licet legatum factum Episcopo ab ejus consanguineo censeatur intuitu personæ relictum, *cap. requisisti de testament.* si tamen est de re convenienti Ecclesiæ, Ecclesiæ acquiritur, quia ex qualitate rei donatæ præsumitur intuitu Ecclesiæ relictum, Sanch. *de matrim. lib.* 6. *disp.* 26. *num.* 15.

Quær. XVI. An Novitiæ possint sibi eligere sepulturam.

Resp. Posse, quia cum nondum sint obedientiæ voto astrictæ, habent pro-

prium

prium velle, & nolle; unde etiam testari possunt, & alia similia exercere, in quibus requiritur proprium velle, & nolle. Ita Armil. Tabien. Villalob. & Diana *part.* 5. *tract.* 3. *ref.* 109. contra Lavor.

Quær. XVII. Ubi sepelienda sit novitia si decedat non electa sepultura.

Resp. Esse sepeliendam in Monasterio. Ita Sanch. Grat. Lavor. & Peyrin. *loc. cit. num.* 130. Quamvis enim novitia non sit incorporata religioni, est tamen ipsi aggregata in ordine ad experiendum, & est religioni addicta in ordine ad Sacramenta, etiam quæ a Parocho ministrari debent, ut Viaticum, Extrema Unctio, & Communio Paschalis. Unde cum non sit amplius subdita Parocho, sed religioni subjectione voluntaria, quoad sepulturam quoque spectabit ad Monasterium.

Quær. XVIII. Quid agendum, si novitia esset in proposito redeundi ad sæculum.

Resp. Non esse in monasterio sepeliendam, sustinet Sylvester, quia ex voluntate redeundi ad sæculum resultat evidenter, quod velit in sæçnlo mori, & per consequens, quod eligat in sæculo

lo sepulturam. Oppositum tamen tradit Pasqual. *loc. cit. q. 57. num. 3.* nam hoc propositum non extrahit Novitiam a statu novitiarum, sicuti neque voluntas mutandi Parochiam subtrahit a jure parochiali. sed requiritur factum solvens illum contractum, quo novitia se tradidit experiendam religioni; siquidem actualis reditus, non voluntas redeundi ad sæculum facit redire. Unde non sufficit in hoc velle, sed requiritur executio, *l. quidam cum filium ff. de hæred. instit.* ubi Imola, Bartol. & cæteri Doctores.

Quær. XIX. Quibus expensis sepelienda sit novitia.

Resp. Ex Peyrin, Layman, Samuele, & Lezana, si ex pacto, & consuetudine tenetur novitia solvere expensas alimentorum, tunc manebit obligatum ejus patrimonium, seu bona ipsius ad expensas pro sepultura, quia expensæ pro sepultura sunt accessoriæ ad expensas alimentorum, & qui tenetur alere, tenetur etiam curare sepulturam. Si vero Novitia non tenetur ad expensas alimentorum, tunc, quia Monastrium recipiens novitiam se obligat ad alendum, manet etiam obligatum ad expensas sepulturæ.

Quær.

Quær. XX. An Novitiæ possint in mortis articulo profiteri intra annum probationis.

Resp. Posse, ut supra innuimus, *c. 2. §. 6. q. 2. part. 1.* dummodo sextumdecimum ætatis annum expleverint, quia hoc expresse mandatur in privilegio. Non per hoc monasterium succedit in dote, ut pariter dictum est eodem *cap. 2. §. 5. q. 24.* & censuit Sac. Congregat. Concil. *in una Ordinis S. Francisci Minor. Observ. die 20. Martii 1649. ad cap. 15. sess. 25. de regular.* atque adeo non tenetur ad suffragandum animæ novitiæ defunctæ, neque ad orationes, & sacrificia, pro aliis monialibus fieri solitas, quia cum non sentiat commodum ex professione illa novitiæ; neque incommodum sentire debet. Caram. *Theol. Regular. num. 464.*

Quær. XXI. An Novitiæ gaudeant privilegio canonis, & fori.

Resp. Gaudere; quia in favorabilibus novitius venit sub appellatione monachi, & quamvis sit tantum in via ad monachatum, reputatur tamen pro persona ecclesiastica, ut tenet Glos. *in religioso §. quamvis de sent. excom. in 6.* ubi Geminian. & cæteri Canonistæ nec refraga-

gatur, quod novitiæ possint redire ad sæculum, nam etiam clerici in minoribus redire possunt ad statum laicalem, & tamen quandiu in statu clericali vivunt, censentur personæ ecclesiasticæ. Hinc est quod Novitiæ ex receptissimo usu immunes sunt ab onere quoad personas, & quo ad bona, ut docent Molina cum aliis relatis a Pignatel. *t.4. consult.* 119. *num.* 6. ubi ex probabiliori sententia extendit supradicta privilegia etiam ad novitias impuberes, quia vere sunt Deo dicatæ, nam sunt acceptatæ ad religionem per legalem, & juridicam susceptionem habitus regularis, juxta morem, & præscriptum religionis. Atque adeo, licet non sint proprie novitiæ, quatenus non sunt intra annum probationis, sunt tamen cooptatæ ad communicandum in habitu religioso.

Quær. XXII. An Novitiæ gaudeant privilegiis religionis.

Resp. Gaudere; sunt enim etiam ipsæ pars, & membrum religionis, unde debent cum suo toto communicare; & si religionis sustinent onera, æquum est, ut sentiant etiam favores, & privilegia. Ita aliis relatis Diana *part.* 3. *tract.* 2. *resol.* 73. contra Rodriq. & Portel.

ne-

negantes gaudere privilegiis, quæ conceduntur religiosis professis, nisi id ipsum in concessione exprimatur, uti de facto interdum exprimitur. Gaudere quoque religionis indulgentiis sicut moniales professæ, tradunt Casarub. Portel. & Rodriq.

§. V.

De Sacristanæ obligationibus, & privilegiis.

Quær. I. AN Sacristana peccet mortaliter, si negligat conservare lampadem accensam coram Sanctissimo.

Resp. Affirmative; quia eadem reverentia debet Eucharistia in ciborio custodiri, ac in sacrificio offerri, cum sit idem Corpus Christi, quod custoditur in ciborio, & offertur in sacrificio. Si igitur peccaret graviter, ex communi Doctorum sententia, offerens Corpus Christi sine lumine in Missa, peccabit quoque graviter custodiens illud sine lampade accensa. In utroque enim casu læditur maxime cultus divinus, Ecclesiæ consuetudo antiquissima, & lex canonica imposita *in cap. sane de celebr.* *Miss.*

 quare cum cura, & obligatio, ut lampas semper colluceat coram Sanctissimo, Sacristanæ moniali sit specialiter demandata, peccat mortaliter negligendo. Ita Quintanadven. Volpi Gobat & Diana *t.2. in opere coord. tract. 1. resol.* 154. ubi tamen a peccato gravi illam excusat, si per dimidiam, vel unam horam, aut etiam aliquid amplius lampas non ardat ex negligentia.

Quær. II. An Sacristana respondere possit in Missa, si adsit qui inserviat Sacerdoti, respondere tamen non valeat.

Resp. Ex Layman, Lugo, Martinon. & Dicastil. quos refert & sequitur Pasqualig. *de Sacrif. nov. leg. q.*343. *num.*5. respondere posse de longe, quia in hoc non præstat proprie ministerium circa altare, quod est prohibitum *in cap. Sacratas dist.* 23. *& cap. inhibendum de cohabit cler. & mulier.* sed se habet in respondendo tanquam populus assistens Missæ.

Quær. III. An Sacristana possit colloqui cum Capellanis, aut Concionatoribus suæ Ecclesiæ inservientibus.

Resp. Posse in his tantum, quæ pertinent ad suum officium; concesso enim exercitio sui muneris, conceditur etiam

to-

totum id, quod pertinet ad hujusmodi muneris exercitium, *l. 2. ff. de jurisd. omn.* in reliquis vero ipsi quoque est interdictum colloquium, cum nulla suppetat ratio, quæ eam a generali prohibitione excludat. Unde Sac. Congregatio, ad tollendam Sacristanæ quamcumque occasionem colloquendi cum extraneis, præcepit, ut rota, seu fenestella, ex qua exponuntur sacræ vestes ad usum Sacrificii Missæ, duplici clave obseretur, quarum altera sit penes Abbatissam, altera apud Confessarium. Nald. *verbo monialis num.* 10. tum ut clavis Fenestellæ, ex qua moniales sumunt Sacram Communionem, perpetuo maneat apud Confessarium, Gavant. *in manual. v. monialium Ecclesiæ num.* 7. tum ne moniales possint habere ostium, per quod e propria clausura pateat accessus ad Ecclesiam earum exteriorem, Gregor. XIII. *Constit.* 8. tum ne permittatur in earum Ecclesiis a personis sæcularibus cantus simplex, vel figuratus, Barbos. *de jur. Eccles. lib.* 1. *cap.* 44. *num.* 6. multo minus accessus sæcularium sub prætextu docendi eas sonum cymbalorum, vel alterius instrumenti, aut etiam musicam, vel cantum, etiam ad

cra-

crates, idem *loc. cit. num.* 62. neque ut ibi instituantur Confraternitates laicorum, Sac. Congr. 6. *Novemb.* 1595.

Quær. IV. An peccet mortaliter Sacristana admittens in sua Ecclesia præter proprios Capellanos alios Sacerdotes ad celebrandum contra Superioris prohibitionem.

Resp. Si nulla sit imposita gravis pœna, & aliæ non concurrant circumstantiæ, venialiter tantum peccare quia cum simplex prohibitio sit indifferens ad obligandum sub mortali, vel sub veniali, dicendum est sub veniali tantum obligare, Sanchez aliis relatis *in decal. lib.6. cap.4. num.* 26. nam sumenda est illa interpretatio, qua efficitur, ut quis minus obligetur, *ex l. si peculium §. sicut ff. de pecul.* & notat Cravet Paris. & Menoch. si vero prohibitioni sit addita gravis pœna, v.g. major excommunicatio ipso facto incurrenda, tunc censeo mortaliter peccare, quia additio talis pœnæ ostendit, mentem Superioris esse obligare sub gravi, nam excommunicatio major nunquam imponitur nisi ob peccatum mortale. Neque excusari potest ex eo, quod in una, vel altera admissione nulla adsint inconvenientia, quia

quia ſatis eſt, quod frequenter adſint; horum namque frequens periculum prætendit Superior ſuo præcepto removere.

Quær. V. An peccet Sacriſtana admittens Sacerdotes advenas, & peregrinos ſine litteris teſtimonialibus ad celebrandum.

Reſp. Graviter peccare, quia exponit ſe periculo admittendi eum, qui non debet admitti, & ſuo modo cooperatur peccato admiſſi, Paſqualig. *de Sacrif. nov. leg. q. 366. num. 3.* ubi addit hoc non habere locum, dummodo aliud non obſtet, ſi Sacriſtana cognoſcat perſonam, & ſciat talis eſſe conditionis, quod non celebraret, ſi alias haberet aliquod impedimentum.

Quær. VI. An Sacriſtana Monaſterii regularibus ſubjecti peccet admittendo Sacerdotes advenas ad celebrandum cum litteris quidem teſtimonialibus, ſed non recognitis ab Epiſcopo, ſi hoc ab ipſo monialibus etiam exemptis prohibeatur.

Reſp. Non peccare, ſuſtinere debent Doctores aſſerentes non poſſe Epiſcopum præcipere regularibus, ne admittant, quia præceptum dirigi ſolum poteſt ad ſubditos, & pro locis ſubjectis, *c. ut animarum de conſtit. in 6.* Regula-

res autem exempti, & eorum Ecclesiæ non subjiciuntur Episcopis. Quæ ratio militat etiam pro monialibus regularibus subjectis, cum fruantur suorum Ordinum privilegiis. Oppositum tamen sustinendum ex S. Congreg. *in Bononien.* 2. *Julii* 1620. quæ respondit, *Non licere regularibus in suis Ecclesiis admittere præsbyteros sæculares contra prohibitionem Illust. Archiepiscopi.*

Quær. VII. An peccet Sacristana exponendo Capellanis celebraturis vestes sacras laceras, aut immundas.

Resp. Peccare; & quidem mortaliter, si notabiliter sint immundæ, aut laceræ. Desumitur ex Stephano Papa relato *in c. Vestimenta de consecrat. dist.* 1. ibi: *Vestimenta ecclesiastica, quibus Domino ministratur, & sacra debent esse, & honesta.* In eo autem consistit honestas ipsorum, quod sint decentia pro functione, cui debent in servire; non sunt autem decentia, si sint lacera, vel immunda. Quod expressius habetur ex Innocentio III. in Concil. Lateranen. relato *in cap.* 2. *de custod. Euchar.* ubi præcipit, vestimenta &c. munda, & nitida conservari, reddens rationem, *nimis enim videtur absurdum in sacris sordes ne-*

negligere, quæ dedecerent etiam in prophanis. Hanc ſententiam ſuſtinent Suar. Facund. & alii.

Quær. VIII. Quando nam veſtes ſacræ cenſendæ ſint notabiliter laceræ, aut immundæ.

Reſp. Non poſſe certam regulam definiri, ſed hoc prudentis arbitrio eſſe relinquendum. Cenſet tamen Paſqual. *de Sacrif. nov. leg. q.* 185. *num.* 5. tunc eſſe notabiliter immundas, aut laceras, quando ſi tales eſſent veſtes communes, virum nobilem dedecerent, & ſubdit, quod in judicando, quando ſint, vel non ſint notabiliter laceræ, aut immundæ, habenda eſt ratio qualitatis Eccleſiæ, pro qua inſerviunt; nam quæ tales erunt reſpectu Eccleſiæ, in qua nobiliori modo tractari ſolet cultus divinus, non erunt tales reſpectu eccleſiæ Pauperis, reſpectu cujus immunditia, & attritio magis conſpicua eſſe debet. Advertit inſuper, quod, quam difficile eſt, in hac materia mortaliter peccare, tam facile eſt peccare venialiter, quia quælibet indecentia, quæ inſurgat ex veſtibus immundis, aut laceris, ſufficit pro veniali peccato.

Quær. IX. An Sacriſtana peccet con-

vertendo vestes sacras in usus prophanos, dum retinent propriam formam.

Resp. Peccare, ex Pasqual. *loc. cit. q.* 821. quando enim res sacræ convertuntur in usus prophanos, suo modo violantur, & fit Deo injuria, & ideo tanquam violatæ remanent indecedentes respectu cultus divini. Hinc peccati quoque est damnanda, si prædictas vestes concedat pro recitatione alicujus comediæ sacræ a monialibus in monasterio repræsentandæ, quia, licet comediæ argumentum sit sacrum, & in loco religioso recitetur, ipsa tamen recitatio est prophana, atque adeo dictarum vestium violativa, unde excluditur hujusmodi usus. Verum excusari in hoc casu a peccato docet Dicastillus *tr. 5. de Sacram. disp. 4. dub. 11. n. 231.*

Quær. X. An supellectilem sacram possit convertere in usus profanos, postquam amisit formam.

Resp. Posse, quia tota exigentia reverentiæ, quæ ipsi debetur, fundatur in eo, quod sit sacra, mediante benedictione: ergo cessante benedictione cessat etiam reverentiæ exigentia; cessat autem benedictio, & sanctificatio, dum destruitur forma, & ideo disponi

po-

poteſt de materia, ac ſi nunquam fuiſſet materia rei ſacræ. Nihilominus, quamvis non ſit neceſſarium, quod veſtes ſacræ, amiſſa conſecratione comburantur, ſed poſſint in prophanum uſum converti, decentiſſimum eſt comburi, quia Sacri Canones hoc ipſum præſcribunt de convenientia, Paſqual. *loc. cit. q.* 834. *num.* 9.

Quær. XI. An peccet Sacriſtana, ſi veſtes, & alias ſupellectiles ſacras non pretioſas, dum amiſerunt formam, vendat, & commutet, ut de melioribus provideat.

Reſp. Ex Lopez, & Manuel, quos refert, ſed non ſequitur Sanch. *lib.* 7. *cap.* 19. *num.* 67. non peccare, quia talis venditio, aut commutatio non habet propriam diſtractionis, aut conſumptionis rationem, cum nullam inde jacturam patiatur conventus, imo melioretur, unde poteſt rationabiliter ſupponi interpretativa Superioris licentia. Hoc tamen non admittit Bordonus in iis conventibus, in quibus practicatur licentia formalis, & expreſſa.

Quær. XII. An Sacriſtana poſſit tangere calices, corporalia &c.

Reſp. Poſſe. Quia peccatum veniale

quod alias committeretur, excluditur ex necessitate officii, ratione cujus mutare debet dicta vasa, & corporalia, quod sine tactu non potest præstare, unde consurgit tangendi rationabilis causa. Ita in terminis Pasq. *loc. cit.* q. 839. *num.* 9. ubi adducit Quintanad. & Suarez. Cessatque omnis dubitatio attento Privilegio Sixti IV. Ordini S. Augustini Congregationis Lombardiæ concesso, in quo indulgetur, quod omnes laici professi, dum Sacristarum officium, exercent, possint tangere calices, patenas &c. Poterunt igitur & moniales, cum & ipsæ gaudeant Regularium privilegiis etiam per viam communicationis, ut dictum est suo loco. licet Episcopis sint subjectæ. Hinc est, quod etiam possint lavare corporalia, & purificatoria; quod debet intelligi de corporalibus, & purificatoriis inservientibus propriæ Ecclesiæ quia privilegium est concessum ratione officii, & officium tale non exercetur nisi ratione propriæ Ecclesiæ.

Quær. XIII. An peccet Sacristana, si aquam; in qua primum lavantur corporalia. & purificatoria, non projiciat in sacrarium.

Resp.

Resp. Non peccare, secluso contemptu, & dummodo in decenti loco projiciatur. Ita Ludovic. a S. Joan. *in sum. q. 11. de Euchar. art. 2. dub. 1. difficul. 4. app. 1.* nam circa hoc nullum adest præceptum, cum Canon, *nemo per ignorantiam de consecrat. dist.* 1. quoad hanc partem lotionis sit solum directivus, & ideo solum servari debet, quod exigitur ex natura rei, nempe ut non projiciatur in loco immundo.

Quær. XIV. An Sacristanæ liceat in die festo lavare vasa sacra, purificatoria, & alia hujusmodi pro notabili tempore alias sufficienti ad peccatum mortale.

Resp. Licere; quia quamvis lavare de se sit opus servile, dum tamen versatur circa rem sacram, desinit esse servile, nam pertinet ad munus personæ Deo dicatæ quatenus talis est, persona autem Deo dicata quatenus talis est, non est destinata operi servili. Item potest ornare templum, verrere illud, & conficere hostias pro Missis celebrandis quoties ex causa justa non potuerunt prædicta opera præveniri, Cajet. 2.2.q.122. *art.* 4. *& in sum. v. festarum violatio.* Ubi addit, posse prædicta fieri in die festo, licet ex negligentia non fuerint fa-

cta pridie festi, quia jam sunt necessaria in die festo. Hæc autem negligentia raro, aut nunquam erit peccatum mortale, sed ad summum veniale, quando Sacristana putans bona fide posse fieri in festis, relinquit ea tunc facienda Sanch. *tom.* 2. *Conf. lib.* 5. *cap.* 2. *dub.* 23. *n.* 4. cum aliis a se consultis.

Quær. XV. An Sacristana per notabilem diei partem vacans ornatui Ecclesiæ excusetur a jejunio.

Resp. Excusari in benigniori sententia Probabilistarum. Ita Bassæus, Bonac. Trullenc. & Molfesius, qui expresse loquitur de religiosis *part.* 1. *sum. tract.* 10. *cap.* 4. *num.* 42. & ratio est, quia labor, quem subit, notabilis est; nam huc, & illuc discurrendo portando ornamenta, & alia hujusmodi exercendo fatigatur. Unde labor ipsius æquiparati potest labori artificum, qui ratione artificii excusantur a jejunio. Et hæc excusatio extenditur etiam ad jejunia præscripta sub mortali in regula. Nam, ut diximus *cap.* 8. §. 4. *quæst.* 5. cum Doctoribus, jejunium regulæ obligat ad instar præcepti Ecclesiastici, unde cessat obligatio ipsius ex iisdem causis, ex quibus cessat obligatio præcepti Ecclesiæ, & proinde etiam

etiam ratione laboris. Quod si nihilominus jejunium velit servare, potest illi largior colatiuncula indulgeri. Pasqualig. *de jejun. decis.* 312. *num.* 2.

Quær. XVI. An possit aliquid dare proprio Ordinario occasione suarum festivitatum.

Resp. Negant Berti, & Hieronymus Sorbo; concedit Valerus *in suis differ utriusque fori v. munera num.* 81. quia Bulla prohibens largitionem munerum intelligit, quando darentur pro pretio rerum spiritualium, non autem si dentur in quandam remunerationem incommodi suscepti, & honoris præstiti.

Quær. XVII. An non obstante prohibitione quod nihil donetur extraneis occasione festivitatum, professionis &c. possit Sacristana aliquid elargiri Capellanis, aliisque Ecclesiæ inservientibus.

Resp. Quod sic. Ita Valer. *loc. cit. num.* 82. Quia hæc non tam sunt munera quam onera fiunt enim loco competentis salarii, salaria enim sunt communiter tenuiora, & habito respectu ad predicta munera acceptantur per Capellanos, alias sine ipsis muneribus non acceptarentur. Adde quod donatio facta occasione festivitatum, professionis &c.

est donatio ob causam, & in remunerationem majoris laboris, quem subeunt, unde hæc non cadit sub prohibitione, quia donatione simpliciter prohibita, non prohibetur remuneratoria, Bald. *in authen. ex testamento C. de collat.* quem sequuntur ibi Corn. & Rom.

Quær. XVIII. An liceat Sacristanæ in illis diebus, in quibus habentur generales confessiones, prandium ministrare Confessario in Sacristia.

Resp. De Confessario regulari extat decretum Sac. Congregationis 13. *Septembris* 1583. in quo prohibetur, quod nemo regularium, quacunque de causa, comedat, aut refectionem corporalem sumat in locis ubi sunt crates, vel rotæ in monasterium correspondentes, vel in locis adeo vicinis, ut videri, vel audiri possit a monialibus; neque ante portam clausuræ eadem refectio corporalis permittatur, multo minus intra clausuram, etiam si superiores Ordinum essent. Et tunc tantummodo indulgetur refectio in prædictis diebus, quando Confessarii habitatio, aut virorum domus, aut monasterium in quo, a monialium, seu suorum monasterio, vel domo nimium distat. Quæ omnia militant etiam

quo-

quoad Confeſſarios ſæculares, cum decreti finis, qui eſt occurrere ſcandalis; quæ contingere poſſunt, etiam ipſos comprehendat.

§. VI.

De Infirmarum obligationibus, & Privilegiis.

Quær. I. AN monialis infirma teneatur juſſis medici obtemperare.

Reſp. Salas *de legibus* relatus a Diana *in opere coord. t. 8. tract. 8. reſ. 1. num. 3.* putat, teneri ſub mortali, quia quilibet infirmus tenetur ad omnia ſimpliciter ob conſervationem ſuæ ſalutis neceſſaria, cum nemo ſit dominus ſui corporis, unde quidquid a medico præſcribitur tanquam neceſſarium ad ſalutem, tenetur exequi. Oppoſitum ſuſtinet Duardus *in cap. omnis utriuſque ſexus t. 2. diſp. 25. ſect. 3. num. 3.* aſſerens, quod quamvis bonum ſit medicis fidem adhibere, quia unicuique experto in propria arte credendum eſt nihilominus non tenetur infirma obedire medico ex præcepto, quoniam non eſt ipſius Prælatus. Hinc deducit quod quamvis medicus decernat ſecundum regulas ar-

tis necessariam esse infirmæ ad conservationem vitæ sectionem membri, si tamen ex causa talis sectionis essent ingentes cruciatus tolerandi, potest infirma sectionem recusare, esto ex ejusdem omissione credat certo se morituram; siquidem nemo tenetur cum tanto cruciatu vitam suam servare, ut habetur ex Azor. Less. Molfes. & Diana, qui tamen id limitant non procedere, quando medici judicarent sectionem esse necessariam ad vitæ conservationem, nec magnos dolores esse perferendos; in hoc casu teneretur ipsis parcre non distincto præcepto obedientiæ, sed tantum præcepto, quo quisque adstringitur propriam vitam conservare.

Quær. II. An monialis cancro, vel alio morbo gravissimo in verendis laborans teneatur chirurgi curam subire.

Resp. Non teneri, Tum quia nemo tenetur admittere curationem, a qua non minus abhorret quam ab ipso morbo vel morte. Tum quia cum pudicitia sit grande bonum, potest illam vitæ præferre, licet etiam possint sine peccato curationem permittere quamvis prævideat ex contactu pravos aliquos motus suborituros; isti enim sunt plane involuntarii,

rii, & contactus moraliter honestus, quia cum fiat causa medendi, est consentaneus rectæ rationi. Ita Navar. Sa, Less. & alii relati a Diana *in opere coord. t.* 8. *res.* 2. ubi addit, quod si medicamenta possent adhiberi a fœminis, tunc utique tenetur monialis illa sufferre, & verènda prædictis fœminis ostendere, nam cessant in hoc casu rationes pro affirmativa sententia adductæ, scilicet ratio verecundiæ, & periculum motus sensualis, qui a chirurgi contactu posset oriri.

Quær. III. An peccet monialis, quæ respuit humanum remedium, quod facile haberi potest, soli se Divinæ Providentiæ committens.

Resp. Peccare, quia graviter delinquit contra præceptum, *Non tentabis Dominum Deum tuum*; Deum enim tentat, qui habens quod faciat, sine ratione exponit se periculo, experiens utrum liberari possit a Deo. Ita D. Tho. 2. 2. *q.* 97. *art.* 1. & Cajetan. ibi, limitans, quod si citra mortis periculum respuatur medicina ad experiendos dolores, & sustinenda incommoda ob carnis mortificationem, & Jesu Christi Passionis participationem; tunc laudabile, est & meritorium.

Quær.

Quær. IX. An possit respuere ad abbreviandam vitam, ut citius ab hujus vitæ ærumnis sit libera.

Resp. Non posse, quia præsentium ærumnarum evasio non est bonum tanti momenti quod bono vitæ valeat comparari, multo minus rationabiliter anteferri. Ita Victoria, Ledesma, & alii apud Sanch. *Opusc. lib.* 5. *cap.* 1. *dub.* 33. *num.* 9. Quousque igitur adest spes vitæ, non potest medicamenta respuere, quia nemo est dominus suæ vitæ. Non per hoc tamen, ut bene advertit Duard. *loc. cit. num.* 6. debet monialis, plusquam par est, esse sollicita, ut advocentur insignes medici, & pharmaca subministrentur pretiosa, quia hoc esset in grave monasterii, damnum, & voti paupertatis detrimentum; eo vel maxime, si monialis infirma talis esset, quæ, si moraretur in sæculo, ad suas infirmitates vix ordinarium medicum adhiberet.

Quær. V. An monialis infirma laborans siti maxima, in febris accessu, peccet, si bibat.

Resp. Si non advertat potum esse nociturum, vel, si advertens putet, quod ex illo non eveniet nisi dolor aliquis capitis,

pitis, vel molestiòr tantum febris non peccat mortaliter, parvitate nocumenti excusante. Ita cum Navarro, & Cajetano, Sanchez *loc. cit. num.* 7. & 8. Mortaliter vero peccaret, si evidens mortis periculum consurgeret, vel infirmitas per longum tempus protraheretur cum gravi monialium incommodò, & monasterii detrimento.

Quær. VI. An, & quando monialis infirma excusetur a recitatione Officii.

Resp. Excusari, si ita laborat, ut non possit sine gravi incommodo, aut damno Officium recitare; secus si ægritudo sit levis, neque ullum, aut saltem leve incommodum allatura. Ita communiter Doctores. In dubio standum est judicio medici, non quia medicus dispenset in obligatione, sed quia declarat morbi gravitatem, qua posita, ex se ipsa cessat obligatio. Quod si contingat, ut etiam medicus de hujusmodi gravitate sit dubius, vel simpliciter conveniri non possit, obligari ægrotam ad horas canonicas tradit Suarez, quia obligatio recitandi horas canonicas est certa, dubia autem excusatio. At ab omni onere eam liberat, *Bonac. de Hor. can. disp.* 1. *q.* 6. *punc.* 2. *n.* 5. quia licet sit dubium an noci-

nocitura sit illa recitatio, tamen periculum an sit nocitura certum est. Quoniam ergo possessio, quam habet homo, non se exponendi periculo gravi, est prior præcepto recitationis Officii, illa prævalet, & excusat. Sed multo tutius est in tali casu consulere Abbatissam, quæ ex vi privilegii ministraliter dispenset.

Quær. VII. An, si infirma possit insumere, & de facto insumat bonam diei partem familiariter colloquendo, aut libros recreationis causa lectitando, vel acu pingendo, debeat inferri, quod etiam possit Officium recitare.

Resp. Cum Baldel. *tom. 2. lib. 3. disp. 37. num. 16.* negative. Illa siquidem non requirunt serietatem, & attentionem, sed potius animum recreant, unde non possunt morbum gravare; e contra vero res seria est oratio, & recitatio, & ex sui natura animum colligit molestiam adducit, & mentem gravat. Neque ex eo quod morbus aliquis, v. g. febris jam cessavit, statim ad horas canonicas obligari debet infirma, si potest timeri ne morbus iterum revalescat, vel adhuc remaneat virium debilitas ex præcedenti morbo relicta, nam debili-

bilitas illa infirmitas quædam eſt, & excuſat. *Hec ſententia Baldelli nimis benigna mihi videtur & oppoſita utpote probabilior in praxi ſequenda.*

Quær. VIII. An dolores, & ægritudines, quæ certis temporum intervallis recurrunt, & non durant tota die, ut eſt febris quartana, aut tertiana levis, ab horis canonicis ſimpliciter excuſent.

Reſp. Non excuſare, quia illarum recitatio poteſt, immo debet anticipari, aut poſtponi pro aliis partibus diei, quibus ægritudo non urget. Ita Doctores relati a Baldel. *loc. cit. num.* 19. Quod intelligendum ſemper eſt, dummodo anticipatio, aut poſtpoſitio nocere non poſſint vel acceſſioni ſuperventuræ, vel debilitati a præterita febri relictæ: qua in re ſi infirma ſit dubia, medicum conſulat, & quieſcat.

Quær. IX. An monialis infirma, quæ non poteſt recitare matutinum, & laudes, dubitat autem an poſſit reliquas horas, teneatur ad illas.

Reſp. Si vere dubia ſit an poſſit, dicendum eſt de parte, quod ſuperius diximus de toto Officio Quod ſi certo conſtet ægrotam poſſe ſine gravi incommodo recitare aliquas horas, tenetur ad illas.

las. Ratio est, quia materia præcepti indicentis horas canonicas est divisibilis, atque adeo qui non potest implere majorem partem præcepti, tenetur ad minorem, quam potest. Neque subsistit quod major pars trahit ad se minorem, & per consequens si desit potentia ad majorem Officii partem, cesset obligatio ad reliquam, ad quam forte est potentia. Hec enim doctrina remanet proscripta *in proposit.54.* inter damnatas ab Innocentio XI.

Verum tamen est, quod si infirmitas impediat indefinitè divinum Officium, ut est febris gravis, vel aliquid simile, non est scrupulose inquirendum, an possit infirma unam, vel alteram horam legere, ut notat Suarez *tit. 2. de Relig. tract. 1. lib. 4. cap. 28. num. 27.* quia excusatio ex se indefinita æquivalet universali, ita enim consuetudo hanc legem interpretatur. Et fortasse ratio est quia est valde difficile in hujusmodi occasionibus attingere punctum in judicando, quid possit homo dicere, vel non dicere sine gravi incommodo, & ideo satis esse creditur, quod Officium ipsum dici non possit sine notabili damno.

Quær. X. An infirma, quæ ex se quidem totum non potest Officium legere, po-

potest autem cum socia, teneatur, vel sociam quærere, vel admittere si se offerat. Ad neutrum teneri, tradit Diana *in opere coord. t. 3. tract. 6. resol. 97. num. 3.* Quia recitare cum socia, privilegium, & favor est quo non uti libere potest; alioquin, contra commune axioma, favor in gravamen verteretur.

Quær. XI. An monialis postquam febris, aut alia infirmitas illam deservit possit Officium prætermittere dum convalescit.

Resp. Posse, quia imbecilitas a morbo relicta reputatur infirmitas, & Ecclesia, quæ est pia mater, vult ægris requiem aliquam indulgere. Ita Trullenc. & aliis relatis Sanch. *tom. 2. conf. lib. 7. cap. 2. dub. 45. num. 5.* Per quot autem dies possit ab Officio vacare, non potest statui certa regula, nam ex majori, vel minori morbi præteriti duratione, aut vehementia, validiori, aut graciliori complexione, ætate vivida, vel senili, potest remanere in moniali major imbecillitas, ratione cujus debeat major, vel minor vocatio ab Officii recitatione indulgeri, Unde standum est prudentis arbitrio.

Quær. XII. An postquam convaluit possit diebus non impeditis in privata recita-

citatione legere Officium de Sanctis duplicibus, aut semiduplicibus tempore infirmitatis omissis.

Resp. Videri quod sic, per ea, quæ tradit Quintanad. *tract.* 8. *singul.* 9. *numer.* 2. Ubi licet loquatur de Officio omisso ex errore, vel oblivione, attamen, ut observat Lugo *in resp. moral. l.* 5. *dub.* 8. *num.* 8. etiam de impedimento orto ex infirmitate concludunt rationes ab ipso adductæ. Quarum prima est quod tunc transfertur e proprio die in alium diem non impeditum Officium duplex, aut semiduplex, quando proprius dies est impeditus; cum igitur dies proprii Officiorum duplicium, vel semiduplicium in præsenti casu fuerint ab infirmitate impediti, poterunt eadem Officia in alios dies non impeditos transferri, atque adeo extra convalescentiam recitari. Secunda; Jure suo nemo privandus est absque culpa sua, *l. crimen ff. de pœnis l. sancimus C. eod. tit. c. ad fin. de his quæ fiunt &c.* Sed Sanctus, & recitans jus possident, ut de tali festo recitetur semel in anno, ergo hoc jure non debent privari ratione infirmitatis quæ illorum non fuit culpa. Tertia; Vulgata juris regula est, quod impedito non currit

rit tempus. Cum igitur ratione infirmitatis fuerit impeditus dies festivitatis illius Sancti, perinde est, ac si proprius ejus dies non pertransisset; & die non impedito poterit recitari.

Neque ex hoc sequitur, ait, idem Auctor, quod posset etiam monialis recitare Officium Paschatis, si eo die fuisset infirma. Nam non transfertur Officium Paschatis, sicuti transfertur Officium de duplici, aut semiduplici, & ideo si illud non est recitatum proprio die, est omnino omittendum, & sic dicendum de Officiis aliarum solemnitatum, quæ translationi non subjacent.

Verum oppositam sententiam absolutè sustineo cum Lugo *loc. cit.* qui prædictam opinionem rejicit tanquam singularem. Ratio est, quia rubrica de translatione festorum non loquitur universaliter de omni impedimento, sed solum quando dies impeditur Officio Dominicæ, vel festi, aut feriæ privilegiatæ tunc occurrentis. Adeoque concedit, imo & præcipit tantum hujusmodi translationem quando impedimentum se tenet ex parte diei, non vero ex parte recitantis, prout in casu.

Quod pariter suadetur, quia ritus di-

vini

vini Officii recitandi non debet esse privatus, & proprius singulis personis, sed publicus, & communis toti communitati, vel Ecclesiæ, ad quam pertinent recitantes; atque adeo singuli debent semper Officium illud recitare, quod recitatur a tota communitate, vel Ecclesia, ad quam spectant, non solum in recitatione publica, sed etiam in recitatione privata, quia uti singuli sunt partes illius communitatis, vel Ecclesiæ, cui proinde debent conformari, nam turpis est pars, quæ non congruit cum suo toto, *cap* 2. *dist*. 8. *& cap*. 2. *de sponsal*. §. *partes civitatis*, & docet Navar. *tom*. 2. *de regul*. *num*. 63.

Quær. XIII. An moniales infirmæ excusentur a jejuniis tam Ecclesiæ, quam regulæ.

Resp. Actualiter vel habitualiter excusari ex communi DD. sententia ita Ecclesiæ legem & præceptum Regulæ interpretante, idque habere locum etiamsi infirmitas ex propria culpa contigerit, docent Major, Palud. & Sanchez cum infirmitas corporis sit incompatibilis cum jejunio, neque Ecclesia aut Regula ad illud obligare intendat infirmos quacumque ex caussa ipsis infirmitas obvene-

rit.

rit. Pasqualigus de jejunio *decis.* 261. *num.* 7. inter infirmos computat etiam illos, qui licet nullo actuali morbo laborent sunt tamen complexionis male affectæ eosque absolute a jejunio excusat eo quod inquit ipse illa prava affectio æquiparetur morbo continuo; verum in hoc casu cum distinctione procedendum mihi videtur si enim revera Monialis sit complexionis adeo male affectæ ut prudenter judicari possit grave damnum, quod non intendit Ecclesiæ illius sanitati obventurum iri si jejunium servet eam ab illo excusarem, secus si jejunium sit compatibile cum illa complexione absque gravi incommodo, dixi gravi nam aliquam mortificationem & rationabile incommodum intendit Ecclesia aut Regula dum jejunium præscribit.

Quær. XIV. Quanta debeat esse infirmitas, ut censeatur cessare obligatio jejunandi.

Resp. Communiter Doctores hoc remittunt prudentis judicio. Sed hæc responsio difficultatem non tollit: semper enim dubitare potest Confessarius, an nimis laxe se gerat, vel nimis rigide; ideo tradenda regula est, secundum

quam

quam prudenter valeat judicare. Censeo itaque, tunc morbum, aut debilitatem ex convalescentia eximere a jejunio, quando impedit consuetas functiones; tunc enim morbus, aut debilitas sunt alicujus considerationis, & ideo est habenda ratio ipsorum, nec corpus ulteriori afflictione debilitandum. Hoc autem impedimentum non debet necessario esse tale, ut absolute impediat, sed sufficit quomodocunque impediat. Ita Pasqual. *loc. cit. num.* 5. qui etiam tradit *decis.* 256. *num.* 9. quod si quæ ex aliqua infirmitate sit adeo debilitata, ut remaneat in statu simili senectuti, ita ut fiat in ipsa continua virium, & roboris naturalis diminutio, libera sit ab onere jejunii; sicuti ex morbo status senectutis, ita etiam anticipat exemptio a jejunio.

Quær. XV. An Monialis infirma, ob vincendas carnis tentationes ad incontinentiam graviter illam extimulantes, teneatur jejunare, etiam si prævideat ob jejunium futuram diuturniorem infirmitatem maximo cum monasterii dispendio.

Resp. Affirmantem sententiam suaderi posse ex Fervend. *in Exam. Theol. part.* 4.

part. 4. *cap.* 12. §. 6. *num.* 1. quia juxta charitatis ordinem, docemur ſpiritualia corporalibus anteferre. Unde damnum quod ex diuturniori infirmitate ſequitur monaſterio, ſequitur per accidens, nam per ſe intenditur majus bonum. Contrarium tamen deſumitur ex Homobono *in Examin. eccleſ. part.* 2. *tract.* 8. *cap.* 7. *q.* 17. quia ad vincendas tentationes alia occurrunt remedia, orationes videlicet, Sacramentorum frequentia, piæ adhortationes, & his ſimilia. Iſta igitur adhibeat, & tantæ jacturæ monaſterium non exponat.

Quær. XVI. An laborantes febri tertiana, vel quartana, præcipiente medico ne cænent, ut dieta morbus vincatur, peccent contra præceptum jejunii, ſi comedant.

Reſp. Contra præceptum jejunii non peccare tradit ex Sanchez Paſqual. quia morbus eſt talis, ut de ſe liberet a jejunio; affligit enim, & debilitat corpus, & conſequenter incapax efficitur obligationis jejunandi. Peccare tamen contra naturale præceptum temperantiæ, notat Sanch. atque adeo aut venialiter, aut mortaliter juxta quantitatem damni, quod inde ſequitur.

Quæſt. XVII. An, & quando moniales infirmæ excuſentur ab audienda Miſſa.

Reſp. Non tam facile moniales ab audienda Miſſa excuſari, quia intra monaſterium audire poſſunt, & proinde habent faciliorem acceſſum. Paſqual. *de ſacrif. nov. leg. q.* 1127. *num.* 5. nihilominus non tam decumbentes in lecto, quam illas etiam, quæ adire Eccleſiam non poſſunt ſine probabili ſalutis detrimento, eximunt communiter Doctores. Quanta vero debeat eſſe infirmitas, ut excuſet, aut quantum nocumentum, quod timetur, videtur poſſe conſtitui hæc regula, ut nimirum, quando infirmitas impedit conſueta exercitia, aut egreſſum e cubiculo, ita ut hoc exiſtimetur congruere in ordine ad curam infirmitatis, & ad ſalutem corporalem, afferat etiam ſufficientem excuſationem in ordine ad audiendam Miſſam, attenta ſemper diverſitate complexionis, & qualitate perſonæ. Hinc convaleſcentes, & debiles de facili poſſunt excuſari præſertim hyemis tempore, & quando aeris intemperies nocere poteſt capiti; ut notant Præpoſitus, & alii relati a Paſqual. *loc. cit.* ubi idem

con-

concludit de ſenibus, ſi tales ſint, ut debilibus valeant comparari. In dubio ſtandum eſt judicio medici. Addunt tamen Leander, & Garzia, quod manente dubio, poſſunt illud practice deponere, & ab auditione Miſſæ abſtinere. Laborantes febri tertiana, aut quartana, non dubito, quoad illos dies, in quibus febri corripiuntur, excuſari; in reliquis vero diebus conſideranda eſt ipſarum complexio, & quomodo remaneant affectæ ex præcedenti febri, & ſecundum hoc judicandum ut ſupra; regulariter puto non excuſari.

Quær. XVIII. An liceat monialibus infirmis celebrari facere ſuper Altari portatili in ſuis cellis vel devotionis gratia, vel ad ſatisfaciendum præcepto in diebus feſtis.

Reſp. Affirmat Paſqual. *in decif. Moral. decif.* 170. *num.* 3. ſuperioris tamen, ad quem ſpectat, obtenta licentia pro ſacerdote celebraturo ingrediendi clauſuram. Fundatur in Privilegio Pii IV. Canonicis Regularibus Sancti Salvatoris conceſſo *ſub die* 18. *Maji anno* 1565. & licet hoc limitet ad illas tantum moniales, quæ vivunt ſub eodem ipſorum Regularium regimine, & inſti-

tuto, nihilominus *decis.* 178. extendit etiam ad quascunque moniales subjectas Regularibus communicantibus in privilegiis. At hæc opinio est rejicienda, prout postea illam rejecit idem Pasqual. in opere *de sacrif. nov. leg. q.* 480. *num.* 3. quia per Bullam Gregorii XIII. circa clausuram monialium, quæ est 28. *ejusdem Pontificis, t.* 2. *Bullar.* statuitur, quod urgentibus tantum necessitatibus possit concedi licentia ingrediendi monasteria. Unde cum usus prædicti privilegii dependeat ex una parte a relaxatione legis clausuræ, & ex alia pro celebranda Missa in cubiculis infirmarum non interveniat illa urgens necessitas, quæ requiritur a Gregorio ad concedendum ingressum, sequitur, quod non possit quoad Moniales sortiri suum effectum.

Adde, quod Regularium privilegia celebrandi super altari portatili hodie sunt omnino adempta per nuperrimum Decretum Sac. Congreg. Concil. emanatum *sub die* 15. *Decembris* 1703. & publicatum *die* 8. *Januarii* 1704. Clemente XI. approbante. in quo decreto pariter declaratur, non licere Regularibus cujusvis Ordinis, & Instituti, seu Congregationis &c. aut aliis quibuscun-

que

que Sacerdotibus, etiam si essent Episcopi, in Oratoriis privatis celebrare in diebus Paschatis Sanctissimæ Resurrectionis, Pentecostes, Nativitatis Domini nostri Jesu Christi, aliisque anni festis solemnioribus, ac diebus in Indulto exceptis. In reliquis vero diebus prædictis Regularibus, seu Sacerdotibus quibuscunque etiam Episcopis, in præfatis Oratoriis celebrare non licere, ubi etiam unica Missa, quæ in Indulto conceditur, celebrata fuerit, atque illa etiam in casibus permissis celebrari nequeat post meridiem.

Quær. XIX. An Monialis infirma dubitans an teneatur recitare Officium, jejunare &c. teneatur obedire Abbatissæ præcipienti ne Officium persolvat, ne jejunet &c.

Resp. Quod sic, ex Salas, Soto, & Lezana *tom.1. qq. Regular. cap.4. n.28.* quia in his casibus tenetur credere, quod præcipiendo illam rem dispenset ministerialiter in regula, in Officio &c. ac per consequens, quod potest dispensare, quod debeat ipsi se confirmare. Idem dicendum, si esset dubia an Abbatissa dispensaret ex justa causa. Ita Navar. & Lessius apud Lezan. *loc. cit.*

Quær. XX. An Moniales infirmæ, quæ non possunt Ecclesiam adire ad lucrandas indulgentias a Paulo V. Regularibus concessas, possint eas consequi in lecto.

Resp. Posse dummodo agant aliquod opus pium arbitrio Confessarii imponendum. Ita Peyrin. *de Privileg. pag.* 331. ex declaratione Pauli V. Congregationi S. M. Fulien. anno 1609. ut habetur *in compend. suorum Privil. tit. Infirmit.*

Quær. XXI. An gravamen infirmitatis excuset monialem ab integritate materiali confessionis.

Resp. Si gravamen infirmitatis tale sit, ut continuata confessione periculum immineat moniali decedendi sine Sacramento, dubium non est excusari. Quare tunc confessarius monere debet monialem, ut unum, aut alterum peccatum exponat, & absolutionem impendere; postea vero si tempus supersit, reliqua peccata audire. Si autem adsit tempus ad faciendam integram confessionem, sed infirma ex illius continuatione notabiliter gravetur, excusari pariter tradunt Doctores infra citandi. Quia cum hoc Sacramentum sit pro charitate institutum, non debet contra chari-

ritatem converti ; converteretur autem , si exigeretur confessionis integritas a moniali , dum sentit se in explicandis culpis gravari , & posset contingere , quod stante morbi angore , & prolixæ confessionis gravamine , confessionem fastidiret , & pertæsa prosequi nollet , aut , si prosequeretur , absque debita dispositione continuaret . Ita Sylvest. Sot. Palaus , & quatuordecim alii relati a Pasqual. *de caf. occur. temp. mort.* q. 134. ubi advertit , detrimentum , quod ex integra confessione potest monialis subire , considerandum esse secundum subjectam materiam , & proinde pro gravi habendum esse , quod in se leve est , & tale esset in sanis . Et ideo si in illis horis in quibus ingravescit morbus , infirma ostendat gravari a confessione , absolvenda est , & in aliud tempus aliorum peccatorum explicatio differenda .

Quær. XXII. An monialis periculoso morbo laborans , non tamen decumbens in lecto , neque viribus destituta teneatur adire Ecclesiam ad sumendum viaticum , vel possit illi ministrari in sua cella .

Resp. Plurimum expedire moniali ac-

cedere ad summendum viaticum in Ecclesia. Nam Ecclesia, ut habet Ugo Victorinus *de Sacram. lib.2.p.5. cap.1.* est proprie locus, in quo dispensantur Sacramenta; & ex consecratione acquirit quandam virtutem spiritualem, per quam redditur apta divino cultui, ut homines ibi concipiant devotionem quamdam, qua paratiores sint ad divina, ut ex D. Thom. *p. 3. q. 83. art. 3.* unde valde conferret ad excitandam devotionem monialis suscipientis viaticum, & ad uberiorem fructum percipiendum, in Ecclesia illud suscipere. Quod etiam teneatur adire Ecclesiam, nec possit illi ministrari in sua cella videtur esse secundum mentem Sac.Congregationis, quæ, ut notavimus supra *cap. 6. §. 6. q. 2.* statuit, quod Confessarius non audeat ingredi monasterium ad excipiendam confessionem monialis infirmæ, quando hæc potest commode adire confessionale. Unde a pari neque poterit ingredi clausuram ad ministrandum viaticum dictæ moniali, quæ cum non decumbat in lecto, nec sit viribus destituta, potest commode adire ecclesiam ad illud suscipiendum. Attamen attendendæ sunt circumstantiæ, condi-

tio

tio scilicet morbi, symptomata, quæ ex motu possunt oriri, & alia hujusmodi, & in tali casu judicandum an possit, vel non possit commode adire.

Quær. XXIII. An ad solvendam devotionem monialis infirmæ, quæ ob aliquod impedimentum non potest sumere viaticum possit ei deferri Eucharistia, ut adoretur.

Resp. Non posse, quia in sæpius repetita Gregorii XIII. Constitutione non permittitur Confessario ingressus in clausuram, nisi in casibus necessariis; in casu autem proposito nulla apparet necessitas. Quod si tunc temporis contingeret Confessarium ingredi ad communicandam aliam monialem, neque in tali casu posset deferri Eucharistia adoranda prædictæ moniali, ut aperte statuitur in Rituali Romano Pauli V. *tit. de com. infirm.* ibi: *Sed alicui adorandam solum, seu devotionis, seu cujusvis rei prætextu ad ostendendum non deferatur.* Et ita tenent Riccius, Barbosa, & alii relati a Pasqual. *loc. cit. q.* 256. ubi fuisse decisum a Sac. Congreg. testatur ex Zerol. *in prax. Episc. p.* 1. *verbo Eucharistia* §. 5.

Quær. XXIV. An Confessarius in-

communione monialis infirmæ per modum viatici possit omittere verba præscripta in Rituali, *Accipe soror viaticum &c.* & uti verbis consuetis, *Corpus Domini &c.*

Resp. Negant Tamburin. Quart. Cardinalis Brancat. & Clericat. de Euch. Sacram. *dec.* 19. *num.* 12. ex quo enim verba illa præscripta sunt in Rituali, debent omnino servari. Nam Rituale Romanum, quo ad ea; quæ in ipso præscribuntur, facit jus. Si quidem Pontifex in Bulla eidem Rituali præfixa exhibet, quæ in ipso præscribuntur, tanquam de jure servanda ut constat ex illis verbis *Inviolate observent.* tum quia prædicta verba sunt valde proficua ex opere operantis tanquam ordinata ab Ecclesia, movente, & docente illam Spiritu Sancto.

Verum Tonellius *in suo Enchir. tit.* 1. *cap.* 1. *num.* 6. sustinet ex Pasqualigo, non solum posse Confessarium ea omittere, sed etiam aliquando debere, ut si monialis minus devote, & cum magno animi mærore communionem per modum viatici sit receptura. Sufficit enim ad recipiendam communionem per modum viatici, quod morbus sit periculo-

losus, & Eucharistiam recipiat, quia solus actus sumendi Eucharistiam cadit sub præcepto, pro quo implendo non requiritur intentio saltem actualis, sed sufficit interpretativa, quia actus semper præsumitur gestus ex causa magis necessaria, & urgentiori, ut notant communiter Doctores.

Neque ex eo quod prædicta verba sint in Rituali præscripta, infertur, quod sint de jure servanda, quia, ut bene advertit Pignatel. *t.9. consult.86. §. Neque*, non omnia præscripta in Rituali cadunt sub præcepto, sed quædam præcipiuntur sub obligatione aliunde proveniente, quædam vero præscribuntur solummodo de decentia; nec authorizatio Summi Pontificis extrahit ea ab ordine suo, sed solum facit, quod intra ordinem suum recte procedant.

Quær. XXV. An moniali infirmæ possit pluries ministrari viaticum.

Resp. Affirmant communiter Doctores; discrepant tamen in assignanda temporis distantia, quæ inter unam, & alteram sumptionem debet intercedere. Nam posse repeti viaticum post commissum peccatum mortale, docent Tabiena, & Armilla; post triginta dies, Na-

varrus; poſt octo, aut decem, Henriquez, & Suarez; poſt ſex, Poſſevinus, & Filliucius; poſt quatuor, Paſqualigus; tertio quoque die, Ludovicus a S. Joanne cum Vaſquez; altero quoque die, Layman. Attendendam eſſe conſuetudinem ſuſtinent Caſpenſis, & Garzia. Placet ſententia docens poſſe miniſtrari ſingulis diebus; quia hoc non obſtat neque ex parte juris, cum nullibi reperiatur prohibitum, neque ex ex parte Sacramenti, cum hoc ex natura ſua ſit iterabile etiam ſingulis diebus, e contra vero maxime prodeſt ægrotc; & proinde, cum ſimus in favorabilibus animæ, amplianda eſt miniſtratio quantum fieri poteſt, conſequenter ad ſingulos dies. Maxime quia, cum hoc Sacramentum ſit inſtitutum per modum cibi ſpiritualis refocillantis animam augmento gratiæ, ad peccati pericula ſuperanda, & ad fugandas in illo ſtatu tentationes occurrentes, conſentaneum eſt, quod, ſicut quotidie anima in illis periculis verſatur, ita quotidie ſubſidio, & ope ipſius roboretur. Unde hanc ſententiam amplectuntur Palaus, Martinus a S. Joſepho, Dicaſtil. & alii, quos refert, & laudat noviſſime Clericat. *loc. cit. num.* 11.

Quær.

Quær. XXVI. An in eadem infirmitate, variato tamen ſtatu, poſſit moniali extrema Unctio pluries miniſtrari.

Reſp. Affirmative cum D. Thom. communiter recepto *in 4. diſt. 23. q. 2. art. 4. q. 2.* quia effectus Sacramenti non ſe extendit ultra ſtatum periculoſum morbi; unde ceſſato priori periculo, & novo ſuperveniente poteſt repeti Sacramentum; nam adveniente novo periculo, nova quoque ſupervenit hujus Sacramenti indigentia. Neque ad hujuſmodi repetitionem neceſſe eſt, vel quod infirmitas ſit diuturna, qualis eſt paralyſis, hydrops, aut Ethica, ut requirunt Durand. D. Antonin. & D. Bonavent. vel quod elabatur annus, ut vult Albert. vel ſaltem quod interruptio ſit magna, ut Suarez; vel quod infirma nova commiſerit peccata venialia, ut Paludan. ſed ſufficit, quod juxta peritorum judicium recedat prius periculum, & novum adveniat, ſive longum, ſive breve tempus interceſſerit; quia non tempus, ſed imminens mortis periculum eſt fundamentum repetendi extremam Unctionem, ut tradunt Nugn. Hurtad. Gabriel. Tamburin. & alii apud Paſqual. *loc. cit. q. 434. num.* 8. Qui tamen

q. 435. negat, posse repeti si durante eodem periculo, novum cujuscunque generis superveniat, quia auxilia non dantur contra morbum corporalem, sed contra spiritualem, qui non variatur ex variatione morbi corporalis, aut, si per accidens crescit, sufficiunt auxilia jam debita, quia dantur juxta exigentiam, quæ contingit toto tempore morbi periculosi.

Quær. XXVII. An valeat legatum annuum relictum monialibus pro necessitatibus infirmarum, si moniales ex instituto solis eleemosynis vivant.

Resp. Valere tradunt Ananias, Rodriq. & Portel. *in dub. regul. v. legatum num.* 7: Quia legatum factum pro necessitatibus infirmarum, non monialibus proprie fit, sed loco pro infirmis deputato. Negat Sanchez *in sum. lib.* 7. *cap.* 26. *num.* 47. quia legatum hujusmodi tollit rigorosam mendicitatem, quam profitentur, cum deserviat pro necessariis infirmarum alimentis, & medicinis, quæ nomine alimentorum etiam comprehenduntur. Utramque opinionem probabilem putat Diana *in Opere coord. tom.* 7. *tract.* 1. *resol.* 223.

§. VII.

§. VII.

De infirmariæ obligationibus, & Privilegiis.

Quær. I. QUA diligentia, & cura debeat. Infirmaria vacare suo ministerio.

Resp. Teneri vacare ea diligentia, ac cura quam ministri infirmorum passim solent adhibere; ad insolitam, & extraordinariam non teneri; quia talis præsumitur ejus intentio, dum suscipit tale munus, ne alioquin nimis se gravet, sibimet imponendo onera importabilia. Tum quia ubi agitur de obligatione, stricta adhibenda est interpretatio; unde etiam obligatio infirmariæ debet interpretari, ita ut obliget minus quam fieri possit, atque adeo non debet extendi nisi ad diligentiam communem, & ordinariam.

Quær. II. In quibus præcipue Infirmaria possit peccare.

Resp. Ex Villalob. & Castropal. peccare mortaliter, quando relictis remediis assignatis a Medico, aliis pro sua voluntate utitur, & aquam, aut vinum infirmis propinat, ut earum voluntati

ſatisfaciat. Exponit enim infirmas abſque ratione manifeſto periculo moriendi, ſaltem citius. Item ſi tempus pro tradendo pharmaco, vel cibo præſcriptum a medico, non ſervet, aut indigentiis infirmarum non provideat, vel Abbatiſſam de prædictis indigentiis non admoneat, ſi inde damnum, vel incommodum aliquod notabile infirmis emergat. Barchius *in Specul. Relig. cap.* 25. Quia cum ratione muneris teneatur medico obedire, & infirmis providere, eſt cauſa indirecta damni, vel incommodi, quod conſequitur ex omiſſione.

Quær. III. An infirmaria teneatur cum periculo vitæ parere Abbatiſſæ præcipienti, ut monialibus contagioſo morbo laborantibus inſerviat.

Reſp. Videri, quod non, ob rationem D. Tho. 2. 2. *q.* 104. *art.* 5. quia in pertinentibus ad corporis ſuſtentationem omnes homines natura ſunt pares. Nihilominus in contrarium facit, quod Superior poteſt præcipere omnes illos actus exteriores, neceſſarios ad commune illud bonum, cujus curam gerit, & tunc ſubditi etiam cum periculo vitæ tenentur obedire; ſicut Rex pro civitatis defenſione poteſt ſubditis præcipere præ-

lia-

liationem, quæ semper est cum periculo vitæ. Tum quia male provisum esset in Religione fraternæ charitati, si tempore contagiosæ infirmitatis possent sanæ se subtrahere, desertis infirmis sine remediis, & servitute. Ita Cajet. Rodriq. Peyrin. & Sanch. *in decal. lib. 6. cap. 2. num.* 56. Quod tanto certius procedit in Monialibus Oblatis, quæ inserviunt infirmis, & sine dote ad hunc effectum sunt ad Monachatum admissæ, & receptæ, ut toto vitæ suæ tempore infirmis deserviant. Tamburin. alios referens *de jur. Abbatiss. disp.* 12. *q.* 2. *num.* 25. Qui tamen excipit ab hac regula monialem illam, quæ esset admodum infirmæ valetudinis, vel cujus vita esset valde utilis bono communi religionis.

Quær. IV. An Infirmaria possit licite egredi e clausura ad vocandum medicum, vel Confessarium ex repentina oborta necessitate alicujus monialis infirmæ ad extremum vitæ a morbo adductæ, & alius non adsit, qui possit vocare.

Resp. Affirmat Cassian. a S. Elia *v. clausura num.* 161. modo sit spes, medicum esse profuturum, aut probabiliter timeatur eam esse in mortali peccato. Ra-

Ratio est: Quia præcepta Ecclesiæ non impediunt majus bonum, quia ita præscribunt bonum, ut si hoc bonum sit impeditivum alterius boni majoris, cesset ipsorum obligatio ex generali intentione ejusdem Ecclesiæ.. Unde cum in præsenti casu subventio proximi extreme indigentis sit majus bonum, quam observantia clausuræ, illa enim provenit a virtute charitatis, hæc obedientiæ, obligatio primæ prævalere debet, & secundæ cessare.

Quær. V. An, & quibus in casibus Infirmaria excusetur ab audienda Missa.

Resp. Excusari in omnibus casibus in quibus illius actualis adsistentia necessaria est etiam ne infirma notabiliter & rationabiliter tristetur nec habet quas substituat. Ita communiter Doctores quos approbans refert Pasqual. *de Sacrif. novæ legis q.* 1328. qui tamen subdit idem dicendum si infirma pro sua satisfactione vellet infirmariam sibi adsistere quamvis aliæ substitui possent si non obsequi illius voluntati esset caussa quod tristaretur vel indignaretur cum notabili illius detrimento, verum in facto casu probabilius censerem ut infirmaria perbelle suaderet infirmam ut acceptaret aliam sibi

ſibi bene viſam pro eo tempore quo ipſa audit Miſſam & implet illius præceptum hac enim methodo & ſuavi modo hujus triſtitiæ & indignationis motivum ab infirma removeret & ſic ſatisfacere poſſet præcepto abſque jactura charitatis.

Quær. VI. An Infirmaria poſſit in diebus prohibitis comedere aliquid carnium, ut excitet in infirmis appetitum; & inducat ad comedendum.

Reſp. Affirmant Navar. Sanch. & Diana *par. 5. tract. 5. reſ. 32.* Quia ſtante parvitate materiæ non adeſt materia integra prohibita, atque adeo nec materia peccati mortalis; quia vero apponitur finis honeſtus, & quem charitas imperat, deſinit etiam eſſe materia peccati venialis, quia ex fine appoſito ſubtrahitur a ratione ſub qua prohibetur, & conſtituitur in ratione honeſti.

Quær. VII. An occupatio in deſerviendis pluribus infirmis ſit cauſa ſufficiens excuſandi Infirmariam a jejunio.

Reſp. Ex Paſqual. *de jejun. deciſ. 339. num. 5.* affirmative, quia tale ſervitium exigit continuam aſſiſtentiam, quæ ſecum trahit magnum laborem. Hoc autem eſt intelligendum de ea quæ parat cibos pro infirmis, & in cæteris ſervitiis ne-

necessariis ipsis ministrat, non de ea quæ solum assistit. Neque pariter tenetur ad jejunium die sequenti, si per totam præcedentem noctem, vel majorem partem assistat alicui infirmæ; talis enim assistentia, quia privat debito somno, causat magnam debilitatem, unde superveniens jejunium esset nimis onerosum. Ita ex Ledesma, & Rodriquez, Pasqual. *loc. cit. num. 6.*

Quær. VIII. An, & quando infirmaria ab Officii recitatione excusetur.

Resp. Excusari quando ita est in infirmarum servitio occupata, ut totum diei tempus, quod necessitatibus corporis moraliter, & sine magno incommodo subtrahi potest, in earum indigentiis sit insumendum. Charitas enim præceptum urgentius, & excellentius est præcepto recitationis Officii, & proinde hoc cessare debet, utpote impeditivum majoris boni. Ita Sotus, Sanch. *tom. 2. consl. lib. 7. cap. 2. dub. 51. num. 2.* & Suarez *tom. 2. de relig. lib. 4. cap. 28. num. 35.* Ex quo pariter deducitur esse excusandam, etiam si aliqua modica diei pars pro honesta animi relaxatione superesset. Quia sicuti ob recitandas horas canonicas non tenetur subtrahere tempus ci-

cibo, & quieti, ita neque honestæ relaxationi, cum hæc non minus necessaria sit ad corporis levamen, quam refectio; & somnus, maxime si vires essent ex præcedenti occupatione defatigatæ. Quod si occupatio non sit integræ diei, tunc infirmaria debet hujusmodi occupationis tempus prævenire, vel recitationem postponere, quia præceptum obligat pro tota die. Potest tamen excusari quando impedimentum repentinum prævidere non potuit, vel quando ad illud non advertit, Suarez *loc. cit.*

§. VIII.

De Aromatariæ obligationibus, & Privilegiis.

Quær. I. AD quid teneatur Aromataria.

Resp. Quæ suæ artis sunt tenetur scire. Etenim lex tam naturalis, quam humana prohibet, ne quis artem, quam ignorat, exerceat, ut *in cap. non est sine culpa de regul. jur. in 6.* Neque sufficit, quod instructa sit quo ad artis præcepta, & regulas, sed debet etiam esse instructa quo ad practicam, cum ex istius deficientia possint plurima, & gravia in-

infirmis oriri incommoda. Tenetur quoque debitam in conficiendis pharmacis adhibere diligentiam, quia omnibus munus aliquod exercentibus obligatio inest, ut illud diligenter exerceant, Abb. *in cap. ad aures num. 3. 4. & 6. de ætat. & qualit.*

Quær. II. An possit de se, & inconsulto medico pharmacum aliquod infirmis præbere.

Resp. Si habeat aliqua particularia medicamenta ad speciales morbos, nempe ad sanandas oculares fistulas, dolores dentium, & alia hujusmodi, & experta fuerit prodesse, potest utique illa præbere. In aliis casibus non potest; quia cum non habeat scientiam, & artem ad curandos morbos, manifesto vitæ periculo infirmas exponeret; imo neque potest, etiam si aliqualem habeat experientiam, quia exponeret se periculo occidendi infirmas, & contraveniendi decalogi præcepto *Non occides*. Sicut de Medico asserit Sylvest. *in sum. v. Medicus q. 1.*

Quær. III. An licitum sit Aromatariæ præbere poculum moniali gravidæ ad procurandum abortum fœtus inanimati, ne fama periclitetur monasterii.

Resp.

Resp. Negative cum communi Doctorum quia abortus fœtus inanimis est peccatum gravius pollutione, cum proximius opponatur generationi. Sicut ergo in nullo casu est licita pollutio, ita neque abortus fœtus inanimati. Unde merito oppositum damnatur ab Innocentio XI. in propositione 34. sub qua tamen valde dubitat Lumbier, an præsens casus comprehendatur, quia, ait ipse, propositio proscripta loquitur quando agitur de vitanda infamia puellæ, non vero de vitanda infamia religiosi cœnobii, quod valde diversum est, adeoque prohibitio, subdit idem Doctor, ad præsentem casum non videtur extendenda, quia strictæ interpretationis est, utpote odiosa. Resolvit tamen illicitum esse etiam in præsenti procurare abortum fœtus inanimati, quia ad evitandam infamiam coram sæcularibus est aliud medium, scilicet præcipiendo in virtute sanctæ obedientiæ observationem secreti.

Contineri pariter præsentem casum sub damnatione, patet, quia præfata propositio in tantum proscribitur, in quantum asserit esse licitum procurare abortum puellæ ex periculo proveniente ab

ex-

extrinſeco, quale eſt periculum vitæ, & famæ. Cum igitur etiam periculum diffamationis monaſterii ſit periculum proveniens ab extrinſeco, remanebit quoque damnata propoſitio aſſerens eſſe licitum procurare abortum monialis, ne infametur monaſterium. Neque ſit extenſio prohibitionis ad caſum, ſed caſus dicitur comprehenſus ex identitate rationis.

Peccat igitur Aromataria pharmacum præbens ad procurandum abortum fætus inanimis, & ſi eſt animatus contrahit etiam excommunicationem Sixti V. dummodo tamen ſequatur effectus. An autem effectu non ſequuto incidat in caſum reſervatum, aſſerit Belloc. Zech. & Bonac. negat aliis relatis Diana *in opere coord. tom. 5. tract. 4. reſol. 26.* ubi advertit hoc non procedere, ſi monaſterium ſubdatur Regularibus, quia quoad illos ex Decreto Clementis VIII. etiam effectu non ſequuto inducitur reſervatio. Quod ſi dubium ſit an fœtus fuerit animatus, Moura, Præpoſitus, & Macadus putant non incidere in reſervationem, quia reſervatio ad caſus dubios non extenditur tanquam odioſa, niſi alind exprimatur. At in oppoſitum eſt

com-

communis ſententia, quia in dubiis tutior pars eſt eligenda.

Quær. IV. An Aromataria poſſit lucri cauſa vendere extraneis medicamenta.

Reſp. Extare pro Urbe Roma, ejuſque diſtrictu decretum Viſitationis Apoſtolicæ *die 29. Auguſti 1637.* in quo prohibetur tam Superioribus quorumcunque Ordinum in Urbe, ejuſque diſtrictu exiſtentium, quam particularibus Religioſis quibuſcunque, ne in poſterum ſive religionis nomine, ſive particulari audeant, & præſumant per ſe, vel per alios in ſuis Conventibus artem aromatariam exercere, præter quam pro ſuis religioſis, & Eccleſiaſticis, pharmaca vendere etiam prætextu amicitiæ, & familiaritatis, abſque ſpeciali licentia in ſcriptis obtinenda. Unde cum hoc decretum ſit pro Urbe Roma ejuſque diſtrictu, in aliis partibus ſtandum eſt juri communi ut reſolvit Sac. Congregat. Epiſcop. & Regular. *in Neapolitana 5. Octobr. 1646.* Jus autem commune non videtur prohibere hujuſmodi venditionem; pharmaca enim artificium honeſtum ſunt, & non proprie negotiatio. Maxime quia in hoc non tam ſpectatur lucrum, quam utilitas

infirmarum, dum enim extraneis venduntur, frequentius renovantur medicinalia, unde monialibus infirmis subministrantur recentiora, atque adeo magis utilia. Quod etiam declaravit eadem Sac. Congreat. *in Neapolitara 26. Maji 1602.* & in una Dominicanarum 11. *Octobris* 1647.

Quær. V. An Aromataria vendens, ut supra, medicamenta possit recipere pretium juxta taxam Aromatariis sæcularibus factam,

Resp. Videtur quod sic; quia taxa non statuit pretium tanquam privilegium Aromatariorum sæcularium, sed tanquam pretium justum medicinalium. Unde quicunque illa vendit, potest recipere juxta taxam, quia recipit pretium justum. Verum oppositum sustinendum cum Navarra *lib. 3. de restitut. cap. 2. num.* 40. & Reginaldo *in Praxi lib.* 25. *num.* 281. Quia in taxatione justi pretii non tam habetur respectus ad valorem medicinalium in se, & alias circumstantias, puta industriam, laborem &c. sed etiam ad expensas, quas subeunt Aromatarii sæculares in conductione officinę, solutione vectigalium, salario famulorum, &c. a quibus omnibus expensis sunt exem-

exemptæ moniales. Unde pretium, quod est justum respectu Aromatariorum sæcularium, injustum est respectu monialium, quia detractis illis expensis, excedit valorem medicinalium.

Quær. VI. An possit vendere quid pro quo,

Resp. Non posse. Tum quia ementem decipit, dando aliam substantiam ab expetita; tum quia certum pretium recipit pro incerto medicamento; tum quia saluti infirmi non contulit, & utinam aliquando illam non offendat, dum medicamentum illud suppositum fortasse dissimile est, quamvis non videatur dissimile. Quare consurgit obligatio resarciendi omnia damna ex tali deceptione, forte secuta. Solum excusari potest, si certa sit suppositias res pollere eadem virtute, & fore æquè, vel quasi æquè utiles ementi. Tenetur tamen restituere excessum pretii, si forte acceperit supra justum pretium rei traditæ (etiam si ejusdem fuerit utilitatis) vel supra pretium, quo emptor rem eandem alibi fuisset empturus.

Quær. VII. An possit Aromataria vendere pharmaca minori pretio consanguineis, vel amicis, donando illis quod

ipsi deberetur ratione industriæ, & laboris.

Resp. Negat Bordonus, quia labor ille est pretio estimabilis, unde Aromataria donando suum laborem disponeret de re pretio æstimabili, quod est contra votum paupertatis. Dissentit Joannes de Lugo *disp. 3. de just. num. 149.* quia religiosus sine præjudicio paupertatis potest alteri inservire, eique gratis operam suam præstare. Distingunt alii; vel Aromataria degit in monasterio, in quo viget præceptum, aut consuetudo, ut moniales operas suas, & lucra inde percepta conferant in bonum commune; vel degit in monasterio concedente monialibus, ut pro se laborent, & sibi metipsis lucrentur. Non potest in primo, quia præsumi non potest licentia Abbatissæ, obstante consuetudine, vel præcepto. Potest autem si in secundo, quia Abbatissa rationabiliter non censetur invita, cum nihil damni resultet monasterio. Poterit etiam pharmacum aliquod levioris momenti pauperibus subministrare ex præsumpta licentia Abbatissæ, quæ præsumitur habere erga pauperes charitatem. Imo poterit etiam, renuente Abbatissa, si pauperes versentur in extre-

extrema necessitate, ut alibi docuimus cum D. Tho.

Quær. VIII. An liceat Aromatariæ venenum vendere.

Resp. Si venenum talis naturæ sit, ut non nisi ad malum possit deservire, non licet; quia esset præbere materiam peccati, & alieno peccato cooperari. Conveniunt omnes Doctores. Si vero sit indifferens ad bonum, & malum usum, & Aromataria nesciat, aut tantum dubitet, an emens eo sit abusurus, potest vendere ob finem justi lucri, & honesti, dummodo non intendat, ut emens eo male utatur, quia quando actio aliqua est de se indifferens, qui bono fine ad illam cooperatur non peccat, utitur enim jure suo. Reginald. *in Praxi lib. 25. num. 263.* Si autem sciat, vel saltem probabiliter credat, ementem veneno abusurum vel ad occidendum proximum, vel ad vitam sibi adimendam, adhuc posse vendere sustinent Cajetan. Angel. Navar. & Lorca, quia pravus usus ementis non est volitus directe, neque indirecte; est enim effectus per accidens, & non per se consequens, qui proinde non imputatur, etiam si sit prævisus, dummodo non sit intentus, ut ex D. Thom. 2.2.

 q.74

q. 74. *art.* 8. *& q.* 20. *art.* 5. Oppositum approbo cum Armilla, Tabiena, Reginaldo *loc. cit.* & aliis. Quia suppeditare alteri materiam injuriosè nocendi, vel sibi, vel proximo, est contra charitatem, aut contra justitiam, vel potius contra utramque.

Quær. IX. An liceat Aromatariæ pharmaca couficere in die festo.

Resp. Negative. Sot. *lib.* 2. *de Just.* *q.* 4. *art.* 4. *ad* 3. quia opus servile est, quod sola necessitas facit licitum in die festo. Unde ea tantum pharmaca, quæ pro præsentis diei necessitate deserviunt potest Aromataria componere, vel ea jam composita vendere omnibus horis, sicut qui herbas, pisces, & aves deferunt, Sac. Congregat. *Vicario Andrianen.* 16. *August.* 1593. Neque licet rosas, violas, & alia hujusmodi saccaro condire, vulgo, *far Conserve*, Alcozer, & Sanchez *tom.* 2. *cons. lib.* 5. *cap.* 2. *stub.* 18. *num.* 5. neque aquam ex herbis per stillarium extrahere, quia hæc quoque servilia sunt. Excusare tamen, ut diximus, potest necessitas, quæ facile contingere potest, si ex dilatione flores, & herbæ languescerent, earum que virtus deperiret. Vel si tanta esset aqua-

aquarum distillandarum copia, ut intra tempus aptum tota pro usu totius anni provideri non posset. Ex prædictorum enim carentia magnum monasterio resultaret incommodum, quod sicuti in aliis casibus per Doctores excusat, debet in præsenti pariter excusare.

Quær. X. In quibus aliis possit peccare Aromataria.

Resp. Peccare si in componendis pharmachis non omnia apponit præscripta a medico, Duard. *in cap. utriusque sexus tom. 2. disp. 26. sect. 2.* Vel si apponit illa tamen sunt vetusta, vel non exigitam virtutem habentia, unde medicamentum parum prodest infirmo; D. Antonin. *p. 3. tit. 8. cap. 4. §. 6.* Item si inutilia, & multo magis si nociva immisceat, mortaliter peccare, nisi excuset materiæ parvitas communiter fatentur Doctores. Et in prædictis casibus non solum lædere charitatem, sed etiam justitiam adeoque teneri ad omnia damna inde secuta, tradit aliis citatis Honrobon. *in comment. resolut. tract. 10. cap. 4. q. 12.* Non peccat tamen si in conficiendis medicamentis tantum aquæ, vel alterius liquoris immisceat, quantum ad medicamenti compositionem est necessa-

 rium.

rium, quamvis eodem pretio medicamenti vendat, Trullench. *in decal. tom.* 2. *lib.* 7. *cap.* 20. *dub.* 11. *num.* 5.

§. IX.

De Cellerariæ obligationibus, & Privilegiis.

Quær. I. AN Celleraria, cui bonorum Monasterii incumbit administratio, possit aliquid de iisdem bonis in justam donationem, aut alienationem expendere.

Resp. Non posse, nisi id, quod ab Abbatissa illi commissum est. D. Thom. 2. 2. *q.* 32. *art.* 8. *ad* 1. Ex quo fit, eam mortaliter contra votum paupertatis peccare, si in alios usus, præter deputatos quantumvis illi liciti sint, & communitati deserviant, rem expendat, absque expressa, vel præsumpta Abbatissæ voluntate; quia exercet actum dominii, & sibi commissæ administrationis metas excedit. Manuel. Sanch. & Peyrin. *t.* 1. *de subd. q.* 2. *cap.* 2. §. 9. qui tamen putat non peccare mortaliter subministrans moniali indigenti aliquod necessarium injuste ab Abbatissa denegatum, quia in eo casu Abbatissæ supplet defectum.

Quær.

Quær. II. An de præsumpta Abbatissæ licentia possit remunerare merita, & obsequia ab extraneis administrationi præstita, & alias non debita.

Resp. Posse, attentis tamen viribus, & legibus suę administrationis nec non inspectis meritis, ac circumstantiis, non solum quando merita pariunt actionem ex justitia, sed etiam quando ejus sunt naturæ, ut hominem deceat esse gratum, ac obligent ad remunerationem. Ita post alios Trullench. *in decal. l.* 7. *cap.* 17. *dub.* 8. *num.* 4.

Quær. III. An peccet Celleraria contra votum paupertatis distribuendo bona Monasterii non juxta mentem Abbatissę, sed proprio arbitratu.

Resp. Peccare saltem venialiter, si det plura, aut pauciora, meliora, aut deteriora, quam sciat velle Abbatissam; qua parte enim recedit a mente Abbatissæ, incurrit in vitium proprietatis, dispensando ac si esset domina, nullatenus ab alterius pendens arbitrio. Lessius *lib.* 2. *cap.* 41. *num.* 178. aliique communiter.

Quær. IV. An peccet Celleraria, si celet Abbatissæ summam aliquam notabilem pecuniæ expendendam in usibus

utilibus Monasterio, invita tamen Abbatissa.

Resp. Peccare si Abbatissa sit rationabiliter invita, & quidem non solum quoad modum, sed etiam quoad substantiam; quia Celleraria, cum sit administratrix bonorum monasterii dependenter a principali administratrice, quæ est Abbatissa, non potest ea administrare, nisi ex voluntate ipsius sive expressa, sive tacita: Mandatarius enim debet diligenter observare fines mandati, *l. diligenter ff. mandati*. Unde si aliter administraret, iis uteretur, ac si essent propria, atque adeo secundum hoc censeretur proprietaria. Si vero Abbatissa est invita quoad modum tantum, non peccat nisi venialiter. Et si irrationabiliter sit invita, nullam culpam committit, quia tunc utiliter Monasterii negotium gerit, & operatur ex voluntate præsumpta superioris Prælati, qui si adesset, illam expensam fieri omnino vellet.

Quær. V. An peccet, si monialibus tam sanis, quam infirmis necessaria, abundanter non provideat juxta religionis statuta.

Resp. Ex Peyrino *t. 2. q. 1. cap. 5. §. 1. n. 58.* affirmative; ex quo enim Mo-

Moniales per professionem religioni nomen dederunt, eique incorporatę serviunt juxta vocationem suam, dignæ sunt ex justitia mercede sua, & juræ naturæ sunt participes quoad necessaria bonorum temporalium, & spiritualium, ipsius religionis. Excusari solum potest a necessariis ministrandis propter monasterii inopiam, & tunc communis paupertas est ab omnibus toleranda.

Quær. VI. An de Monasterii bonis possit largius distribuere amicis monialibus animo illas gratificandi, & quidem propria auctoritate.

Resp. Ex dictis non posse, & contra veniendo peccare, cum enim sit simplex bonorum Monasterii administratrix, non potest administrare bona commissa nisi juxta voluntatem domini, qui in casu nostro est monasterium. Hinc a fortiori dicenda est peccare si ita abundanter aliquibus provideat, ut aliæ ea de causa graviter indigeant, quia fit aliis injuria, cum communitatis bona pro indigentibus sint communia. Rodriq. & Peyrin.

Quær. VII. An Celleraria possit sibi aliquid applicare de bonis monasterii ob labores Officii.

Resp. Non posse, quia ex vi profes-

ſionis, & contractus initi cum monaſterio tenetur ex juſtitia inſervire. Imo neque ob labores extraordinarios, & ultra obligationem ſuſceptos, quia ſemper talis applicatio eſt actus dominii, cujus eſt incapax ratione voti.

Quær. VIII. An poſſit de bonis monaſterii aliquas eleemoſynas erogare.

Reſp. Poſſe facere elemoſynas illas, quæ conſueverunt per Cellerarias diſpenſari, quia Abbatiſſa committens officium cenſetur eo ipſo committere conſueta in illo officio exerceri, Ita Azor. & Tamburin. ex D. Thom. 2. 2. *q.* 32. *art.* 8. Imo ſi Celleraria facultatem habeat expendendi ſummam aliquam in utilitatem monaſterii, poterit eam in pias eleemoſynas erogare, quia eleemoſyna cedere ſolet in monaſterii ſplendorem, & decentiam, ac proinde in ipſius utilitatem, Salmant. *in Theol. moral. tom.* 3. *tract.* 13. *cap.* 6. *punct.* 7. *num.* 90. Unde poterit etiam aliis ejuſdem monaſterii monialibus diſtribuere, quia utilitas non modica monaſterii eſt monialium indigentias ſublevare; quo minus enim indigent, eo majori attentione divinis incumbunt, magiſque a ſæcularibus curis ſe abſtinent.

Quær.

Quær. IX. An Celleraria quæ *ut supra*, de commissione Abbatissæ potest aliquas eleemosynas pauperibus distribuere, possit in monasteriis, in quibus non servatur vita communis, sibi, vel aliis monialibus illas applicare.

Resp. Videtur negative resolvendum, quia eleemosyna, cum sit sublevatio alienæ miseriæ, necessario est ad alterum. Unde si Celleraria talem pecuniam sibi, vel aliis monialibus applicaret, illa applicatio non haberet rationem eleemosynæ, quia non esset ad alterum, nam dominium semper remaneret apud eundem dominum, nempe apud monasterium, cum moniales ex vi voti paupertatis nihil sibi possint acquirere.

Adde, quod, quando Abbatissa committit Cellerariæ distributionem eleemosynæ, censetur committere secundum id, quod de ordinario solet practicari; vera enim mentis interpretatio definitur a practica, Bald. *in cap.* 1. *in princip. de feud. sin. culp. non amit.* de ordinario autem eleemosyna distribuitur extraneis. Maxime quia, cum paupertas tam Cellerariæ, quam aliarum monialium sit cognita Abbatissæ, si vellet

elec-

eleemosynas illas ipsis applicare, ita exprimeret. Quare si Celleraria distribuit, sibi, vel aliis, non distribuit juxta commissionem Abbatissæ. Unde peccat contra justitiam, quia privat pauperes illa eleemosyna, quæ, supposita applicatione Abbatissæ, est ipsis debita; & peccat etiam contra paupertatem quia excedit facultatem suæ commissionis, atque adeo agit nomine proprio, & ut domina, quod est directe contra votum paupertatis. Sic D. Th. 2. 2. *q.* 3. *art.* 8. *ad* 1.

At oppositum etiam sustinendum videtur per ea, quæ tradunt Sanch. *in sum. t.* 1. *l.* 4. *cap.* 49. *num.* 61. & alii relati a Barbosa *de off. & potest. Episc. p.* 3. *Allegat.* 83. *num.* 25. qui asserunt, quod religiosus electus a testatore ad distribuendam pauperibus eleemosynam, potest monasterio, vel sibi, vel aliis religiosis talem eleemosynam dispensare; militat enim in utroque casu par ratio. Nam Cellerariæ etiam in proposito commissa est ab Abbatissa distributio eleemosynæ inter pauperes, unde cum vere tam ipsa, quam aliæ moniales sint pauperes, si sibi, vel istis distribuit, facit juxta formam mandati, & adimplet mentem Abbatissæ.

Ne-

Neque Celleraria, aut aliæ moniales censeri debent exclusæ, quia præsumendum est, quod Abbatissa committat dispensationem secundum exigentiam, & ordinem charitatis; ordo autem charitatis postulat, ut succurramus magis indigentibus, magisque nobis conjunctis, quales sunt moniales respectu Abbatissæ, cujus sunt filiæ spirituales, & versantur in majori necessitate, quia indigentia est magis in monialibus periculosa, *cap. 1. de stat. regul. in 6.* & in hoc salvatur etiam quod eleemosyna sit ad alterum, si non secundum jus proprietatis, quia moniales sunt incapaces proprii ratione voti, saltem secundum usum, cujus sunt capaces; Bartol. quem secutus est Abbas *cons. 440. n. 1. lib. 2.*

Quær. X. An Celleraria possit sive intra, sive extra monasterium sine licentia Abbatissæ mutuare, aut commodare res monasterii, etiam si sint magni valoris, quando certa est de restitutione.

Resp. Non posse, præcipue si res illæ sint per longum tempus mutuandæ, aut commodandæ, quia notabiliter deteriorari possunt; & frequenter has res mutuare, ægre ferunt Superiores. Ita Garz. Lu-

Lugo, Tamburin. & Joan. de la Crux *in epit. lib.* 1. *cap.* 3. *dub.* 4. qui tamen concedit, posse Cellerariam res magni valoris commutare, inconsulta Abbatissa, quando monasterium ex hac commutatione nullum patitur detrimentum. Quia talis commutatio non habet rationem distractionis, aut consumptionis, cum monasterium semper remaneat cum æquali valore, ac proinde non censetur Abbatissa rationabiliter invita quo ad substantiam, & sic datur ejus licentia tacita. At nequaquam posse tenent Sanchez Peyrin. & Barthol a S. Fausto; quia commutare actus dominii est, cum transferat dominium rei in alium, idque valide fieri nequit nisi ab habente dominium rei, vel illius absolutam administrationem.

Quær. XI. An Celleraria teneatur ad restitutionem, si ex sua culpa pereant aut deteriorentur bona monasterii suæ custodiæ, vel dispensationi, aut administrationi commissa.

Resp. Non teneri, si hoc contingat ex culpa levi, aut levissima. Solum enim se obligavit ad exercendum officium diligenter, & accurate, sicut solet ab aliis ejusdem conditionis, & gene-

neris communiter exerceri. Ita Sotus, Lessius, Vasquez, & alii, qui solummodo illam obligant, quando intervenit lata culpa, quia perinde est, ac si dolo ea destrueret, nam lata culpa dolo æquiparatur in jure. Excusari tamen potest, si pereant, aut deteriorentur ex inconsideratione, aut oblivione inculpabili, quia nulla interveniente culpa theologica, nulla intervenit injuria, atque adeo nulla restitutionis obligatio, quæ tantum oritur a gravi culpa.

§. X.

De Janitoriæ, Rotariæ, & Asculatrix cum obligationibus.

Quær. I. Quales esse debeant Præfectæ Rotæ, & Janitoriæ. Resp. Debere esse irreprehensibilis vitæ, discretas, prudentes, & quæ sæcularium oculis bonis moribus sint spectabiles Ostiaria sit supra 40 annos, Sac. Congreg. *in Bononien.* 30. *Junii* 1617. ejusdem quoque ætatis Rotaria, nisi aliter prudentiæ Episcopi visum fuerit. Ita in edicto Visitationis Apostolicæ apud Pignatel. *t. 6. consult.* 85. *num.* 95. neque Rotaria, neque Portinaria moniaslem

lem ullam ad crates, aut rotas vocare debent, nisi persona extranea habeat licentiam subscriptam ab Episcopo, vel ejus deputato; & nisi monialis collocutura licentiam pariter obtinuerit ab Abbatissa. Aliter contravenientes sunt ipso facto privatæ voce activa, & passiva per tres menses. Sub iisdem pœnis prohibetur eisdem Rotariæ, & Portinariæ, ne mittant aut recipiant litteras, munera, aut alia, nisi præcedente inspectione Abbatissæ, & ejus licentia. Sac. Congreg. 20. *Septemb.* 1593. apud Pignatel. *consult. cit. num.* 179.

Quær. II. An peccent Portinaria, & Rotaria januam, & rotam respective non custodientes.

Resp. Si faciant ex inadvertentia, certum est non peccare, imo addit Cespedes *de dub. milit. dub.* 16. *neque si advertere teneatur*. Sic nauta, cui navis gubernium commissum est, non peccat si ex inadvertentia omittat, licet teneatur advertere. Hoc tamen non placet Zumul. Valent. & aliis, quia advertere, & debere advertere, sicut scire, & debere scire, sunt paria. Si vero omissio custodiæ procedat ex negligentia, ex qua maxime moniales captent

oc-

occaſionem colloquendi cum extraneis, & extra mittendi res prohibitas cum periculo earum ſpirituali, talem omiſſionem mortaliter peccaminoſam eſſe non dubito, quia omnibus exercentibus aliquod officium hæc communis obligatio eſt, ut illud cum debita cautela, & diligentia exerceant, ut habetur ex Panormit. *in cap. ad aures, num. 3. de ætat. & qual.*

Quær. III. An Rotaria, & Portinaria, ſi videant ad januam, vel ad rotam delicta aliqua in occulto a monialibus perpetrari, teneantur revelare Abbatiſſæ.

Reſp. Si moniales delinquentes fraterne admonitæ a ſua nequitia non deſiſtant, tenentur Rotaria, & Portinaria deferre Abbatiſſæ, ut reſipiſcant, quia bonum illarum ſpirituale bono famæ debet præponderare, Molin. Dicaſtil. Bannez, & alii. Quod a fortiori procedit, quando delicta illa vergunt in præjudicium communitatis; quia ſecretum non poteſt obligare contra juſtitiam, & charitatem alteri debitam. Rotaria autem, & Portinaria ex juſtitia, & charitate tenentur damna religionis præcavere; a qua obligatione non ſunt immunes, etiam

ſi

si promisissent cum juramento non revelare ; quia juramentum non potest esse vinculum iniquitatis. Ita Doctores citati.

Quær. IV. An peccent Rotaria, & Portinaria videntes, & non impedientes moniales, quæ recipiunt, aut mittunt litteras sine licentia Abbatissæ.

Resp. Peccare, si extet præceptum regulæ, aut Superioris, vel vigeat constitutio Clementis VIII. prohibens, ne litteræ, seu Epistolæ ullo modo a monialibus scribantur sine licentia Superiorum, nec recipiantur, nisi prius lectæ fuerint a Præfecta monasterii. Ratio est quia licet negative se habeant, indirecte tamen, & interpretative per voluntariam omissionem ejus, ad quod tenentur, censentur violationi præcepti, & monialium malo cooperari; & proinde delinquunt, nisi moniales essent talis conditionis, ut probabiliter judicari posset, Abbatissam daturam facultatem, si peterent, aut saltem ratum postea habituram, si sciret, vel nisi ex consuetudine, aut patientia Abbatissæ scientis, & dissimulantis receptum esset, ut non tam severe, nec cum tanto onere munus obeant custodiendæ ro-

tæ, vel portæ. Dicaſtil. *tract.* 2. *diſp.*4. *dub.* 8. *num* 165. & Rebel. *lib.* 2. *q.*16. *num.* 2.

Quær. V. An Rotaria, & Portinaria peccent, ſi occaſione muneris curioſius inquirant ab extraneis ea, quorum notitia ad ipſas nihil attinet.

Reſp. Per ſe ſolum venialiter peccare, quia non eſt magna inordinatio, quod appetant ſcire, quæ ad ſe non pertinent. Poſſunt tamen peccare lethaliter ratione circumſtantiarum, nempe ſi eſſet illis graviter prohibitum in his vanis, & curioſis ad januam, vel ad rotam cum extraneis detineri; vel ſi vellent ſcire, quæ ad alias moniales ſpectant, cum illarum notabili diſplicentia, quia hoc poſſet rixas parere, & diſſenſiones. Item ſi collocutio eſſet periculoſa, utpote inductiva ad peccatum; vel ſi non poſſent ſcire, niſi alterum ad malum inducant, ut ſi vellent ſcire arcanum alteri commiſſum, maxime ſi patefieri non poſſet ſine alterius præjudicio; vel ſi appetant ſcire intentione utendi tali notitia in alterius damnum. Hæc omnia Leſſius *de juſtit. & jur. lib.* 4. *cap.* 4. *dub.* 11. *num.* 83. *& ſeqq.*

Quær. VI. An peccent Rotaria, & Por-

Portinaria aperientes litteras monialium ad extraneos, vel extraneorum ad moniales.

Resp. Cum communi Doctorum affirmative, quia unusquisque habet jus ad suum secretum scriptis mandatum, ut ipse solum sciat, vel cui voluerit per epistolam revelare, unde invito secreti domino illud per litterarum aperitionem inquirere est peccatum mortale; n si interveniat consensus saltem interpretativus mittentis litteras, aut illius ad quem mittuntur, vel nisi excuset materiæ parvitas, aut curiositas absque periculo gravis damni, & injuriæ. Sanchez, Navar, Azor, Trullenc. & alii; qui pariter excusant aperientem, quando rationabiliter credit, aliquid in proprium damnum in hujusmodi litteris contineri. Quia tunc jure suo utitur se indemnem servando, hoc enim pertinet ad jus propriæ defensionis. In his tamen casibus ea solum legere potest, quæ attinent ad finem, ratione cujus indagatio secreti fit licita; reliqua contenta sunt transilienda, & sub secreto servanda.

Quær. VII. An Portinaria non impediens ingredientem intra clausuram sub prætextu facultatum peccet, & incidat in excommunicationem.

Resp,

Resp. Affirmative ex Gregorii XIII. Constit. quæ incipit *Ubi gratiæ*. Quia cum ex officio teneatur impedire, & non impediat, indirecte cooperatur, consequenter ingredientem admittere censetur. Bonacina *de clauf. q.1. punct. 6. num.* 25. qui pariter sustinet in eamdem excommunicationem incidere, quamvis nullo modo cooperaverit ingressui, si tamen personam sic ingressam vel non expellat, cum possit, vel diutius sua locutione detineat; idem enim est, ac si admitteret, nam *admittere* in sua propria, & rigorosa significatione importat etiam approbare jam factum, ut testatur Rebuffus *l. 14. §. rem admisisse videtur ff. de verbor. signific.* Excommunicatio hæc est Summo Pontifici reservata. Neque ad ipsam incurrendam requiritur præsumptio, cum in præfata Gregorii Constitutione nullum adhibeatur verbum præsumptionem importans, sicut in motu proprio Pauli V. adhibetur. Bonac. *loc. cit. num.* 18.

Quær. VIII. An peccet, & in eandem incidat excommunicationem admittendo, vel non impediendo ingredientes non sub prætextu facultatum, sed absolute sine licentia.

Resp.

Resp. Quod sic, quia Pontifex sub iisdem terminis eandem excommunicationis pœnam statuit contra admittentes, ac contra ingredientes, ibi, *Sub eadem excommunicationis pœna*. Cum igitur excommunicatio contra ingredientes afficiat non solum ingredientes prætextu facultatum, sed etiam ingredientes sine ulla prorsus licentia, ut ex stylo curiæ, Sac. Congregat. decretis, Doctorum auctoritate probavimus *supra c. 7. §. 9. q. 2. p. 1.* eadem excommunicatio afficiet etiam Portinariam non solum admittentem ingredientes prætextu facultatum, sed etiam ingredientes sine licentia. Imo puto eadem excommunicatione ligari admittendo taliter ingredientes, etiam si existimet ipsos ingredi cum legitima facultate. Quia cum ex officio teneatur inquirere de licentia, si omittit, tam est in dolo, quam si sciens sine licentia admitteret, *cap. fin. de clandest. desponsat. l. quod te, §. idem de reb. credit.* & ibi Gloss. Bart. Bald. & cæteri Doctores. Nec potest juvari a bona fide, quia, dum omittit inquisitionem, quæ ei incumbit ex officio, subintrat negligentia crassa, & affectata, quæ non excusat, sed habetur pro scientia, *Clement.*

ment. 1. *v. scienter de consanguinit. & affin.* Gloss. *ibidem*, Anchar. & Tiraquel. Unde non potest excusare, nec inducere bonam fidem Pasqual. *in qq. Moral. juridic. q.* 162. *num.* 8.

Quær. IX. An peccet Portinaria admittens aliquem intra septa monasterii sine licentia, ad tuendum illum a gravi damno in vita, bonis, aut honore.

Resp. Non peccare; quia sicuti ingrediens in dictis casibus non peccat, cum lex positiva de clausura non obliget ad sui observantiam cum tanto rigore; ita neque Portinaria permittens ingredi personam illam peccabit, cum actio cooperantis bona dicatur, aut mala juxta bonitatem, vel malitiam actionis ejus, cui cooperatur. Duard. *in cap. omnis utriusque sexus t.* 2. *disp.* 10. *sect.* 36. *num.* 5. & resumitur ex Bordon. *res.* 76. *num.* 89. ubi habet, quod si religiosus actu a satellitibus curiæ laicalis insecutus se reciperet intra clausuram, eumque Portinaria admitteret, ibique per aliquot dies maneret, aliud securius refugium non habens, & moniales id ignorarent excepta dicta Portinaria, quæ illum occultaret, nullum peccatum committeret tum religiosus ingrediens, &

manens,tum Portinaria recipiens, quamvis alias talis religiosus esset culpabilis. Ratio est, quia ad laicos non spectat capere, aut corrigere religiosos, sed ad suos Superiores. Necesse tamen est quod insecutio satellitum sit actualis, & nullum aliud sit effugium.

Quær.X. An Auscultatrices propalantes, quæ occasione sui officii audierunt, peccent mortaliter.

Resp. Si id, quod propalant, vergat in grave alterius detrimentum, non est dubium peccare mortaliter, quia tam ex parte materiæ, quam ratione officii ex pacto tacito inest gravis obligatio tacendi. Si vero leve alterius damnum sequatur ex revelatione, dicendæ sunt mortaliter non peccare, parvitate materiæ excusante. Si prævideant, monialem ex revelatione etiam rei ex se indifferentis esse contristandam, peccant contra charitatem. Si detegant audita non ex animo lædendi, revera tamen lædant, peccant mortaliter, vel venialiter juxta negligentiam, vel inconsiderationem; si enim hæc fuit gravis, erit mortale; veniale vero, si levis. Bassæus *v. secretum num.3.* Tenentur tamen revelare Abbatissæ, si quæ viderint, vel

audierint, religiosis moribus dissona, & regularis observantiæ destructiva. D. Thom. 2. 2. *q.* 70. *art.* 1. *ad* 2. Auscultatrices enim sunt oculi Abbatissæ, adeoque ex officio tenentur explorare, & explorata referre, alioquin omittentes officio suo non satisfacerent, essentque causa indirecta scandalorum, quæ ex tali omissione possent oriri.

Quær. XI. An Auscultatrices, quando ratione officii assistunt collocutionibus, possint colloqui cum Regularibus accedentibus ad colloquendum cum moniali aliqua particulari.

Resp. Affirmat Pellizarius ex Bonacina, quia præsumitur tacita Superioris licentia ex regula connexorum, de quibus idem est judicium. Oppositæ tamen sententiæ adhæreo, quia principium illud de connexis locum habet, quando connexa sunt inseparabilia, non sic si separabilia, ut communiter scribentes. Moniales autem cum licentia colloquentes, & Auscultatrices non sunt connexæ in ordine ad locutionem, siquidem loqui optime possunt moniales aliæ, Auscultatricibus silentibus.

§. XI.

De Converſarum obligationibus, & Privilegiis.

Quær. I. QUænam in Converſarum receptione ſint obſervanda.

Reſp. Tam quoad receptionem, quam quoad profeſſionem ea omnia eſſe obſervanda, quæ ſupra de Novitiis choriſtis recipiendis, & admittendis ſunt dicta; eadem enim praxis in utriſque ſervanda, ex Sac. Congregat. præter quam in conſtitutione dotis; nam moniales velatæ tam intra, quam ſupra numerum abſque dotali eleemoſyna non debent admitti: in monialibus vero Converſis non ſemper ſpectatur dos, ſed aliquando neceſſitas monaſterii, ex declaratione ejuſdem Sac. Congreg. *die* 20.*Martii* 1596. qua neceſſitate ceſſante, exigendam eſſe a ſupranumerariis Converſis dotem duplicatam perſolvi ſolitam, cenſet Tamburin. *de jure Abbatiſ. diſp.* 5. *q.* 7. *numer.* 1. juxta decretum Sac. Congregat. *die* 6. *Maji* 1604.

Quær. II. An Converſæ ſint veræ religioſæ.

Reſp. Quod ſic; emittunt enim tria re-

religionis vota, quæ religiosi status essentiam constituunt. Quare sunt incapaces proprii, & quidquid acquirunt, acquirunt monasterio, ipsisque est prohibitum testari. Gaudent privilegio Canonis, & fori, quia sunt personæ ecclesiasticæ, & fruuntur omnibus Religionis privilegiis, quorum ratione sui status sunt capaces, quia vere per professionem sunt religioni incorporatæ. Lezana *t.* 2. *qq. Regular. c.* 8. *n.* 29.

Quær. III. An Conversæ teneantur ad perpetuam clausuram.

Resp. Teneri, ex Bonifacio VIII. *c. periculoso de stat. regular. in* 6. Concil. Trident. *sess.* 25. *de regul. cap.* 5. & ex Constitut. Pii V. quæ incipit *Cura pastoralis*. Ita quod neque possunt egredi ad ornandum Altare in Ecclesia exteriori. Sac. Congregat. 27. *Octobris* 1592. Neque ad effectum claudendi, vel aperiendi januam monasterii, sed hoc munus alteri extra clausuram degenti est demandandum. Eadem Sac. Congreg. apud Barbos. *de jur. Eccles. lib.* 1. *c.* 44. *num.* 44. Si tamen alicubi vigeat consuetudo prædictas conversas egredi pro quæstu, poterit tolerari, ita tamen ut cessante monasterii necessitate, ipsæ

quoque ceſſent a quæſtu: Sac Congreg. 14. *April.* 1615. & ſervatis conditionibus pro egreſſu ibi præſcriptis, & a nobis ſupra relatis *p.1.cap.7.* §.*9.q.13.*quo Lectorem brevitatis gratia remitto.

Quær. IV. Utrum Converſæ teneantur ex præcepto recitare orationes, quæ ſunt eis per regulam præſcriptæ, ſicut moniales choriſtæ horas canonicas.

Reſp. Non teneri, quia regula, univerſaliter loquendo, non obligat ad culpam. Neque eadem eſt ratio de monialibus choro addictis, quia iſtæ non ſolùm tenentur ex vi conſtitutionum recitare horas canonicas, ſed etiam ex conſuetudine univerſalis Eccleſiæ, quæ obligat illas ſub gravi, ut diximus ſuo loco. Ita Peregrin. *ad Conſtit. ſui Ordin. part.* 2. *cap.5. litt.r.* Ubi ſubdit, quod, quamvis Converſæ teneantur de jure Divino preces ad Deum fundere pro benefactoribus, poſſunt tamen aliis orationibus, & piis operibus ſatisfacere. Imo ſuo modo pro benefactoribus orare cenſentur, dum monialibus orantibus inſerviunt. Barthol. a S. Fauſto *lib.6. q.*170.

Quær. V. An monialis profeſſa, & choro addicta poſſit de Superioris auctoritate ad ſtatum Converſarum transferri.

Reſp.

Resp. Contra Navar. *in c. quando de consecrat. dist.* 1. *q.* 21. *num.* 20. posse transferri, quia non variatur religionis status, sed illæsus manet. Debet tamen intervenire justa causa, quæ esse posset, vel punitio gravis delicti, vel ineptitudo ad alia munera. Ita Sotus, Aragon. Ledes. & Barthol. a S. Fausto *in suo Thesauro lib. 6. q.* 178. ubi addit, quod monialis sic translata a divini officii recitatione sit libera. Quia hæc recitandi obligatio oritur ex consuetudine generali, in quantum est deputata ad chorum; unde eo ipso, quod ex juxta causa, & Superioris auctoritate a chori obligatione est liberata, ab obligatione pariter officii debet censeri absoluta.

Quær. VI. An e contra monialis Conversa possit transferri ad statum monialium choristarum.

Resp. Affirmat, licet cum aliqua formidine, Pellizarius *de monial. cap.* 1. *num.* 13. ob rationem superius adductam, scilicet, quia per talem translationem non variatur status religionis substantialiter, sed tantum accidentaliter, cum moniales laicæ, seu conversæ, & moniales vacantes choro adstringantur iisdem votis substantialibus, imo & iisdem

obligationibus, excepta obligatione recitandi horas canonicas. Ad hanc tamen translationem tria requiri, advertit Sanchez *l. 6. moral. cap.* 7. *num.* 81. videlicet, cauſa juſta, & gravis, conſenſus capitularis monialium, & licentia Epiſcopi, ſi moniales illi ſubdantur; Generalis vero, aut Provincialis, ſi ſint exemptæ. Nullatenus ſufficit ſuperioris localis licentia, quia hæc translatio gravis eſt, nec cenſetur Prælatis localibus conceſſa.

Negant alii poſſe fieri hujuſmodi translationem inconſulto ſummo Pontifice; primo; quia obſtat decretum Sac. Cong. juſſu Clementis VIII. editum 19. *Maji* 1603. ſuper receptione, & educatione novitiorum, quod ita habet: *Sed qui ad converſorum habitum recepti fuerint, ad clericorum ſtatum tranſire, etiam durante tempore probationis, non poſſint.* Secundo, quia ſicuti ſine Pontificis licentia nequit fieri tranſitus de arctiori ad laxiorem religionem, ita neque de ſtatu arctiori ad laxiorem intra eandem religionem. Cum igitur ſtatus converſarum, utpote ad inferiora miniſteria deputatus, ſit durior, & aſperior, & juxta majorem, aut minorem auſterita-

tem

tem pensanda sit major, aut minor perfectio quo ad transitum, ut per Sanch. *loc. cit. num.* 21. non poterit fieri transitus monialis Conversæ ad statum choristarum. Tertio; principalis pars voti solemnis in Conversis sunt onera tali statui annexa, ita quod ex vi suæ professionis non teneantur obedire Superiori præcipienti aliqua ad statum Choristarum tantum spectantia, cum professæ sint obedientiam secundum regulam, & regula ipsas non obliget ad aliquid ultra proprium statum. Sicuti ergo solius Pontificis est dispensare in eo voto solemni, ita & in hac principali parte.

Omisso nihilominus an sufficiat solius Prælati licentia, an ulterius requiratur Pontificis dispensatio, censeo cum Lezana *t.* 2. *qq. regular. cap.* 8. *num.* 22. translationes hujusmodi non esse indulgendas. Tum ut Conversæ sequantur suam vocationem, qua vocatæ sunt, juxta præscriptum Apostoli 1. ad Corinth. 7. Tum ut auferatur ansa, vel occasio ambitionis, quæ ut plurimum ad talem translationem desiderandam eas solet impellere. Tum denique ut evitentur offensiones, æmulationes, & exprobationes prioris status, quæ de facili

magno cum scandalo possunt oriri. Certum enim est, quod semper ex novitatibus mala excitantur, ac proinde tanquam perniciosas rejiciendas esse, probat aliis adductis Valenz. *cons.* 70. *n.* 26. *& seq.*

Quær. VII. An eveniente casu hujusmodi translationis, debeat Conversa, probationis annum repetere.

Resp. Videri quod sic, quia Conversæ non probant in suis novitiatibus omnes observantias, quas Choristæ; unde cum transferuntur, debent super his pariter experiri, & ita fuisse declaratum a Sac. Congregat. 1618. refert Peyrinus *tom.* 2. *q.* 3. *cap.* 1. §. 5. *num.* 148. ubi contrarium sustinet; quia novitiæ non coguntur probare omnes austeritates, & observantias religionis; sed sufficit, quod per annum permaneant sub obedientia suorum superiorum; additque, ita vidisse observatum in praxi, & decretum Sac. Congreg. citatum vel non esse autenticum, vel non esse usu receptum.

Quær. VIII. An Conversæ teneantur sub mortali exercere ea, ad quæ ex officio sunt deputatæ in Monasterio.

Resp. Peccare mortaliter, si notabiliter sint negligentes, quia in professio-

ne

ne fit contractus inter religionem, & ipsas, per quem contractum religio illis omnia necessaria ad decentem statum, promittit, ipsæ vero exhibent se religioni paratas ad ea munera, ad quæ per professionem sunt deputatæ. Quare ex justitia tenentur talia munera exhibere, alioquin peccabunt mortaliter contra justitiam. Peregrin. *loc. cit. litt. q.* ubi advertit non esse tam faciliter de peccato mortali damnandas, vel quia ad tam gravem obligationem non advertunt, vel quia Superiores tam rigorose non, exigunt, vel quia negligentia non est adeo notabilis, ut censenda sit constituere lethale peccatum.

Quær. IX. An Conversæ possint aliquid exigere a monialibus particularibus pro famulatu ipsis præstito de commissione Abbatissæ.

Resp. Negative: Quia nequit aliquid exigi, aut recipi pro opere alias debito ex justitia. Sotus, Covvar. Medina, & Lessius *de just. & jur. lib. 2. cap. 14. dub. 9. num. 63.* Illum autem famulatum monialibus tenentur præstare Conversæ ex vi professionis, & contractus initi cum Monasterio, ut diximus, adeoque pro ipso nihil possunt exigere, aut reci-

pere ; niſi fortaſſe eis detur in quandam liberalem remunerationem ſervitii præſtiti ; quia ex una parte , id quod datur ex gratitudine , non datur ut pretium ſervitii alias debiti ; ex alia vero inter religioſos ejuſdem conventus ex præſumpta voluntate Abbatiſſæ permittitur, aliqua donatio ; nam quidquid acquiritur , ſemper conventui acquiritur . Lamas , Fagundez , Peyrin. Caramuel , & alii . Secus vero ſi aliquid daretur ob timorem , quod ſegniter eſſent famulatum debitum præſlaturæ . Quia non cenſeretur dari ſponte , ſed coacte , Leſſius *loc. cit. num. 64.*

Quær. X. An peccent Converſæ negligendo conſervationem illarum rerum , quæ ſunt earum curæ commiſſæ .

Reſp. Peccare , quia tenentur ex juſtitia non ſolum non diſſipare , ſed etiam conſervare res , quæ earum curæ mandantur . Tum quia contra votum paupertatis eſt , bona monaſterii ex negligentia diſpergere ; nam ut notat Layman *lib. 4. tract. 5. cap. 7. num. 7.* poſſe rem arbitratu ſuo deſtruere , eſt actus proprius dominii; dominium autem repugnat paupertati .

Quær. XI. An excommunicatio lata

ab

ab Episcopo contra moniales cum extraneis colloquentes, vel ad januam, aut locutorium accedentes, afficiat Conversas.

Resp. Videri, quod non, quia ut asserit Tuschus *litt. M. v. Moniales conclus.* 333. Conversæ non sunt vere moniales, quamvis Professionem emittant; differunt enim in multis, nempe nomine, exercitio, & in aliquibus locis non servant rigorose clausuram, non habent vocem, non tenentur ad divinas preces, & multas differentias congerit Federicus de Senis *consf.* 213. Afflict. Franc. Abb. quos refert & sequitur Marcus Vidal. *in Arca Theolog. Moral. de Monialib. Inquisit.* 2. *num.* 9. Sed oppositum omnino sustinendum. Quia secundum formalem significationem nomine Monialium veniunt etiam Conversæ, *can. ut lex* 27. *q.* 1. *cap. non dubium de sent. excommunic.* Emittunt enim tria religionis vota, quæ essentiam religiosi status constituunt, Neque differentiæ adductæ extrahunt illas a formali statu monialium, quia sunt religioso statui extrinsecæ, & accidentales, atque adeo non mutant naturam rei. Abb. *consf.* 62. *in controversia num.* 8. *in fin.* & *num.* 9.

ver.

ver. de jure commun. lib. 2. & num. 10. Januarius, & Diana *in opere coord. t.5. tract. 1. reſ. 88. num. 2.*

Quær. XII. An liceat Converſis per notabile tempus in die feſto conficere, & coquere bellaria.

Reſp. Videri quod non; opus namque ſervile eſt, & proprie pertinens ad ſervos, conſequenter opus prohibitum. Oppoſitum nihilominus ſuſtinendum. Sicut enim ex communi Doctorum ſententia cum D. Tho. 2. 2. *q.* 122. *art.* 4. *ad* 4. licitum eſt in die feſto parare fercula quamvis ſuperflua, & ad oblectationem tantum inſervientia, quia urget ratio aliqua neceſſitatis, & congruitatis, fundata in hoc, quod hujuſmodi fercula non ita ſuavia ſunt, ſi altera die ſint præparata: Ita licebit conficere, & coquere bellaria, cum neque illa ita congruenter ſe habeant, ſi ſint anticipate præparata. Imo ſtante conſuetudine conficiendi dicta bellaria in die feſto, ex tacito ſaltem Superiorum conſenſu, reſultat probaibilis conjectura, quod non fuerit mens Eccleſiæ, ſub præcepto abſtinendi a ſervilibus tam ordinarias actiones comprehendere. Tamburin. *in decal. lib. 4. cap. 3. §. 2. num. 10.*

Et

Et hoc locum habere etiam si bellaria vendantur extraneis, putant Sylvest. Angel. RosellNald. & Sanch. *t.2. conf. lib.5. cap. 2. dub. 6. num.* 11. Quia lucrum non immutat operationem, ut cum aliis notat Suar. *tom.1. de relig. lib.2. cap.*25. atque adeo non facit, ut de licita fiat illicita. Ego tamen censeo ex alio saltem capite non licere, scilicet, quia generaliter monialibus vetitum est parare, aut vendere cibos extraneis, exceptis rebus minimi momenti pro infirmis, ac consanguineis. Sacr. Congregat. teste Barbosa *lib. 1. jur. Eccl. cap.* 44. *n.* 58.

Quær. XIII. An liceat Conversis in die festo legumina a minutioribus purgamentis secernere, & diligenter emundare.

Resp. Affirmative. Quia hoc quoque pertinet ad ciborum usum, quos parare licet in die festo per Doctores supra citatos. Tum etiam quia modicissimæ applicationis est hujusmodi occupatio, unde recreationis causa ab honestis etiam fœminis excipi solet Non licebit vero, nisi aliqua gravis necessitas urgeat farinam a furfure subcernieulo segregare, quia magnam exigit occupationem. Solum excusabit a mortali materiæ parvitas,

quam

quam extendunt ad tres quadrantes horæ Bonac. Reginald. Joan. a Cruce, & alii; ad horam integram Azor. Suar. Sanch. Fagund. Paletus; ad duas integras horas Granad. Filluc. Enriq. & Diana; ad tres etiam horas ampliant Marchant. & Pasqualig. Quia octava pars respectu totius diei censetur exigua pars. Ego tamen a secunda sententia non recedo.

Quær. XIV. An Conversæ coquinæ deservientes, & parantes cibos pro numerosa familia sint immunes a jejunio.

Resp. Affirmative. Quia in tali præparatione tractant cacabos, & ollas magnas, deferunt ligna, hauriunt aquam, huc, illucque discurrunt, ex quibus omnibus resultat labor valde notabilis; & licet pauca sint fercula, quantitas nihilominus cujuscunque ferculi parandi pluribus ferculis æquivalet. Quod si non laborant tota die, cum non habeant parare cœnam, tamen post prandium habent parare plura pro die sequenti; & deinde sufficit, quod exercitium parandi prandium requirat magnum laborem, nam debent pro ipso conservare vires. Ita Pasqualigus *de jejun. decis. 297. n.4.* Ubi advertit, hoc quoque probabiliter procedere etiam, quando jejunia sunt

de

de præcepto regulæ, quia regula, quamvis voluntarie suscepta, non obligat plusquam obliget lex, & ideo ipsa pariter desinit obligare, quando proportionaliter legis desinit obligatio.

Quær. XV. An Conversæ lavantes supellectilem lineam, vulgo *far la bocata*, excusentur a jejunio.

Resp. Excusari; quia hujusmodi exercitium sive consideretur in præparatione eorum, quæ necessaria suut pro lavatione, sive in actu ipso lavandi, sive in asportatione suppellectilis lineæ, ut Soli expandatur, & postea colligatur, inter laboriosa est reponendum. Et quidem labor ipsius excedit laborem nonnullarum artium, quas communiter Doctores admittunt inter excusantes.

Neque necesse est, ut exercitium hoc sit continuum, sed sufficit, quod duret una, aut altera die, ad hoc ut cesset pro illis diebus obligatio jejunandi; quia, sicuti obligatio est annexa diei, ita quando eadem dies habet aliquid incompossibile cum jejunio, excludit obligationem ad ipsum. Imo hoc pariter verum est, etiam si in hoc exercitio non insumatur tota dies, sed tantum bona pars ipsius nam, cum sit exercitium laboriosum,

re-

requirit vires integras, & floridas, quod non contingit, quando vires macerantur per jejunium. Ita Paſqualig. *loc. citat. deciſ.* 304. Ubi etiam excuſat complicantes ſuppellectilem lineam jam mundatam; quod an verum ſit, judicent alii, ego enim in hoc non video laborem ſufficientem ad excuſandum.

Quær. XVI. An Converſæ inſervientes menſæ frangant jejunium, ſi aliquid comedant immediate antequam inſerviant.

Reſp. Cum communi DD. non frangere ſi aliquid commedant in modica quantitate ratione parvitatis materiæ etiam ſi non indigeant ad vitandam debilitatem ut docent viginti DD. quos refert & ſequitur Paſqual. de jejunio *deciſ.* 128. quod vero ipſe addit laudato loco commeſtionem illam immediate antecedentem ſervitium quod Monialibus præſtare debent tempore prandii poſſe eſſe in ea majori quantitate quæ libuerit ita ut etiamſi ſit ſufficiens ad conſtituendum prandium non per hoc impediat quin poſſint rurſus, completo ſervitio commedere, hæc doctrina mihi penitus non arridet nam vel converſæ

ra-

ratione laboris ita indigent cibo antequam inserviant ad vitandam nocivam debilitatem propter quam non possent fungi muneri suo, vel non; si primum jam solutæ sunt a lege jejunii quemadmodum per omnes DD. abs ea non adstringuntur illi artifices aut famuli quorum nimis laboriosa vivendi ratio non est compatibilis cum jejunio sine gravissimo incommodo, vel non, & tunc cum conversæ sicut ceteræ teneantur ad unicam commestionem servandam non video quommodo licite valeant completo servitio denuo commedere si antequam inserviant in tanta quantitate commederint quæ sufficiens est ad constituendum prandium non enim prior illa commestio est moraliter eadem cum subsequenti ut contendit Pasqualigus, sed per servitium quod mediat quodque per integram circiter horam durare solet ità est Physice interrupta, ut certe una & eadem commestio cum subsequenti neque virtualiter neque moraliter dici possit, aliter quilibet posset post prandium unius horę intervallo pluries commedere & jejunare quo nihil absurdius.

§. XII.

§. XII.

De Tertiariarum obligationibus, & Privilegiis.

Quær. I. QUænam mulieres veniant nomine Tertiariarum.

Resp. Prout ad præsens nostrum institutum facit, venire mulieres illas, quæ vota essentialia non emittentes Regulam alicujus Religionis approbatæ servant in propriis domibus, & quandoque etiam in communi aliqua domo habitantes, ejusdemque Religionis habitum deferentes, quarum aliquæ juxta proprium profitendi modum a Summis Pontificibus approbatum emittunt votum simplex castitatis, vel obedientiæ, aliæ nullum nisi forsan obedientiæ, Casarub. *in Compend. privileg. mendic. v. Tertiarii numer.* 25. Non sunt veræ religiosæ, nec illarum vivendi modus appellari potest religio, quia tribus votis essentialibus non ligantur. Casarub. Rodriq. Lezana *t. 2. qq. regular. cap. 15. num.* 7. Atque adeo dici non possunt Apostatæ, si ab eo statu recedant, matrimonio se copulantes, aut habitum deferentes. Peccabunt tamen in dimissione habitus, si illum

per

per totam vitam voverunt gestare.

Quær. II. A quibus sint admittendæ ad habitum, & professionem.

Resp. Admittendas esse ad habitum a Superioribus Regularibus ad id privilegium habentibus, quales sunt Minores S. Francisci, Dominicani, Augustiniani, Carmelitani, Servitæ, & Minimi, Lezana *loc. cit. num.* 8. *& seqq.* Debet tamen intervenire Ordinarii loci licentia, qui non aliter eam concedet, quam si ei de qualitatibus ad id requisitis diligenti prævio examine constiterit. Sac. Congreg. 20. *Decembris* 1610. Non per hoc explorare debet earum voluntates, si domi degunt, & ibi cœlibatus votum emittunt, ut ex Sacr. Congreg. refert Barbosa *in Collect. Bullar. v. Tertiariæ.* In manibus quoque alicujus Superioris eorundem Ordinum, vel habentis a Superiore aliquo auctoritatem emitti debet professio, quam præcedere debet aliquod tempus probationis, cum enim facultas recipiendi Tertiarias Prælatis Regularibus concessa intelligi debeat de personis idoneis, & pro talibus habitis, ad judicandum de illarum idoneitate, tempus aliquod est necessarium, Lezana *loc. cit. num.* 22.

Quær.

Quær. III. Quænam qualitates in admittendis ad habitum requirantur.

Resp. Inter qualitates requisitas computandas esse illas, quas Sac. Congregatio Episcop. & Regular. 20. *Decembr.* 1616. observari præcepit. Prima, quod non recipiantur ad habitum, *nisi spectatæ vitæ fuerint*, idest bonis moribus, seu virtutibus ornatæ. Secunda, quod habeant *de proprio, ut inde sufficienter vivere possint*. Tertia, quod sint *annorum saltem* 40. Quarta, quod non habitent *cum aliis viris quam cum consanguineis, vel affinibus in primo tantum gradu*. Quinta, quod non recipiantur, ut diximus supra, nisi *ab Ordinario loci licentia prius impetrata*. Sexta quod *in habitu deferendo omnino abstineant a velo supra caput, quod superjutum vocant, & a pectorali*, vulgo *sottogola*, *& a patientia*. Nulloque modo tolerari debet, quod, licet domi habitantes, comam nutriant, cum habitus indecentia, & scandalo populi. Sac. Congreg. *in Hydruntina* 4. *Augusti* 1625.

Quær. IV. An defectus hujusmodi qualitatum irritet receptionem, seu professionem prædictarum mulierum.

Resp. Videri quod non, quia in decreto

creto non apponitur claufula irritatoria, Sac. Congregatio utitur verbo *non poſſint*, aut ſimili, ſed ſolum *non admittantur*; bene vero peccare mortaliter decreti hujuſmodi tranſgreſſores. Lezana *loc. cit. num.* 40. hæc tamen doctrina non eſt abſolute admittenda, ſaltem quando deficeret Ordinarii loci licentia. Cum enim Sac. Congregatio utatur ablativo abſoluto, *ab Ordinario loci licentia prius impetrata*, inducit conditionem, ut notant communiter Doctores, & proinde etiam formam, Bald Surd. relati a Paſqualig. *in Lauret. n.* 31. unde ſi non impleatur, admiſſio erit nulla.

Quær. V. Quibus Prælatis Tertiariæ ſubjiciantur.

Reſp. Si loquamur de Tertiariis vitam cælibem virginalem, & caſtam non ducentibus ex voto, ſubjici Ordinario ex declaratione Sac. Congreg. apud Gavant. quem refert Lezana *loc. cit. n.* 35. qui *num.* 41. addit ſubjici pariter gubernationi Superiorum Ordinum, quarum ſunt Tertiariæ, quoad curam ſpiritualem tantum; cum enim ſint aliquo modo membra religionum, quarum deferunt habitum, ſpecialem diligentiam de ſalute illarum ſpirituali tenentur habe-

re

re. Casarub. & Miranda apud d. Lezanam. Illas tamen punire non possunt, nec illæ peccant non obediendo.

Si vero sermo sit de Tertiariis vitam cælibem virginalem, & castam ducentibus ex voto, quia per declarationem Leonis X. *die* 1. *Martii* 1518. & decretum Sac. Congregationis ab Ordinarii jurisdictione sunt exemptæ, consequens est, ut Prælatis suorum Ordinum plene subjiciantur, ne dicamus eas sub nullius jurisdictione esse; atque ita possunt illas sicut alios religiosos corrigere, & punire. Hinc Teodorus Stratius plura deducit, scilicet, Tertiarias hujusmodi casibus Episcopo reservatis non subjacere; posse tamen Prælatos, quibus subsunt, quoad illas, sicut quoad suos fratres, casus aliquos reservare, easque, saltem in foro conscientiæ, ab omnibus criminibus, & excessibus, ac etiam censuris, & pœnis Sedi Apostolicæ reservatis (exceptis contentis in Bulla Cœnæ) absolvere; nec non earum vota commutare, & cum illis in omnibus votis simplicibus, in quibus possunt Episcopi cum suis subditis, dispensare, quia hoc spectat ad potestatem jurisdictionis; & illi habent jurisdictionem quasi Episco-

pa-

palem. Hæc tamen de mente Stratii ſint dicta.

Quær. VI. Qualiter peccent Tertiariæ ſuam profeſſionem tranſgredientes.

Reſp. Delinquentes contra vota emiſſa peccare peccato ſacrilegii, non eſt dubitandum. Tranſgredientes vero ea, quæ in profeſſione promittunt, nullum peccatum committere, etiam ſi obligatio regulæ reſpectu religioſorum aliquam culpam ſaltem venialem inducat, tradit Lezana *loc. cit. num.* 19. quia etſi in profeſſione utantur verbo ***promitto***, nulla per hoc inducitur obligatio, praxi ita interpretante intentionem Pontificum talem modum vivendi approbantium, & Prælatorum Ordinum profeſſionem hujuſmodi ſuſcipientium. Obligantur tamen ex Summorum Pontificum declarationibus apud Lezan. *loc. cit.* ad ſubeundam pœnam, ſibi ob tranſgreſſiones regulæ a Superioribus ſuorum Ordinum infligendam.

Quær. VII. Quibus gaudeant privilegiis.

Reſp. Gaudere ſuorum Ordinum privilegiis, quorum ipſæ ſunt capaces, ex indultis Summorum Pontificum apud Lezan. *loc. cit. num.* 11. *&* 26. & præ-

cipue ex decreto Sac. Congreg. tenoris sequentis : *Sacra Congregatio censuit &c. hujusmodi mulieres, si vitam virginalem, aut cœlibem simpliciter expresse voverint, etiam in consanguineorum, & affinium suorum, aut propriis domibus, vel seorsim habitantes, privilegiis Ordinis, cujus Regula habitum deferunt, exemptioneque ab Ordinarii jurisdictione frui debere.* Unde gaudere privilegio fori affirmant Sylvester, Alterius, Duardus, & Pignatel. & ita declaravit Sac. Congreg. Immunit. *in Assisien. 16. Novemb.* 1655. & canonis, Gratian. Cassarub. Portel. & Lezana, præsertim, quia hoc non tam est privilegium, quam jus commune competens cunctis personis Deo dicatis; ac etiam exemptione a gabellis, eadem Sac. Congreg. *in Tudertina* 4. *Augusti* 1627. nec non indulgentiis concessis Ordini, cujus sunt Tertiariæ, ut constat ex concessione bullata Sixti IV. relata a Lezana *loc. cit. num.* 26. quæ omnia intelligenda sunt concurrentibus qualitatibus juxta declarationem Sac. Congreg. Concilii requisitis, nempe si habitum assumpserint, & virginalem, seu cœlibem, aut castam vidualem expresso voto vitam ele-

elegerint. An autem prædictæ qualitates in hujuſmodi Tertiariis concurrant, Ordinarii judicium ſpectetur. Sac. Congreg. Epiſc. 2. *Octobris* 1616.

Quær. VIII. A quibus recipere debeant Sacramenta.

Reſp. Licet Tertiariæ virginalem, cœlibem, aut caſtam vidualem vitam ex voto ducentes poſſint quoad Sacramentorum receptionem uti privilegiis ſuorum ordinum, Lezana *loc. cit. n.* 34. ſi tamen Ordinarii, vel Parochi jus illis adminiſtrandi Sacramenta etiam tempore Paſchatis, vel alias in eis juriſdictionem acquiſiverint, non poſſe ipſas de cætero adverſus Ordinarios, vel Parochos exemptione uti, ſed obſervandam eſſe conſuetudinem, cenſuit Sac. Congregatio apud Pignatel. *t.* 4. *Conſult.* 119. ſicut etiam fœminæ prædictam vitam non gerentes Euchariſtiam in die Paſchatis, extremam unctionem, & alia eccleſiaſtica Sacramenta (Sacramento pœnitentiæ duntaxat excepto) a proprio Sacerdote ſuſcipere tenentur, ita enim decernitur in prædicta Bulla Leonis X. & Concilio Lateranenſi.

Quær. IX. Quo in loco ſint ſepeliendæ.

Resp. Tertiariæ, sepulturam, *ubi voluerint, eligere valent*, ut habetur in Bulla Leonis X. & Concilio Lateranensi. Quod si de illis sint, quæ nec virginalem, cœlibem, aut castam vidualem vitam deducant ex voto, & non electa sepultura decedant, in earum parochiis sunt sepeliendæ Parocho interveniente, qui pariter intervenire debet, etiam quando in Regularium Ecclesiis tradendæ sunt sepulturæ, si, dum vixerint, in ipsis elegerint tumulari, Barbosa *in Collect. v. Tertiariæ*. E contra si de illis sint, quæ virginalem, cœlibem, aut castam vidualem vitam traducant, possunt in Ecclesiis suorum Ordinum sepeliri a solis Regularibus. Parocho minime requisito, imo contradicente, Sac. Congregat. Episc. *in Nepesina* 11. *Decembris* 1615. apud Sell. *in select. canon. cap.* 35. *n.* 20. & Sac. Congreg. Rit. *in Spoletana Terræ Viso* 20. *Junii* 1609. apud Barbos. *in Collectan. v. Regulares quod sepulturam*. Etiamsi sine sepulturæ electione decesserint, quando tamen in dictis Ecclesiis communis sepultura pro ipsis reperitur, Sacr. Congregat. *anno* 1616. ita ut si communis sepultura in Ecclesiis ordinum, quorum sunt Tertiariæ, non re-

reperiatur, sepeliri debeant in parochiis, quando contingit, eas sine sepulturæ electione decedere; ut habetur in eodem decreto.

Quær. X. An Tertiariæ consequi possint legatum factum pro monachata.

Resp. Posse, dummodo habeant qualitates, *ut supra* in decreto Sac. Congregationis requisitas. Ita Diana *in opere coord. tom. 9. tract. 2. resol.* 175. alios citans, & ratio desumitur tum *ex §. sed hoc præsenti. Authen. de Sanct. Episc. coll. 9.* tum ex eo, quod istæ sunt de ordine, ac modo vivendi approbato a Summis Pontificibus *in Clement. 1. de relig. Domib.* & promittunt obedientiam, ut inquit Glossa *in d. Clement. v. obedientiam*, unde istæ sunt in aliquo sensu non improprio religiosæ. Hæc omnia juxta brevitatis nostræ institutum hucusque, tradita S. R. Ecclesiæ censuræ omnino volo esse subjecta.

F I N I S

Partis Secundæ.

APPENDIX
PRIMA.

In qua summatim recensentur Constitutiones seu Bullæ aliquo modo ad Moniales vel etiam illarum Confessarios spectantes, editæ a Romanis Pontificibus a principio hujus seculi usque ad præsentem annum.

IN Constitutione quæ incipit *Agni immaculati* edita 14. *Januarii* 1701. a Clem. XI. P. M. Conceditur Indulgentia plenaria perpetua in Ecclesiis cũ Fratrum tum Monialium Ordinis Minorum de observantia erectis & imposterum erigendis quandocumque & ubicumque locorum existentibus die Festo Sanctæ Rosæ Viterbiensis 4. Septembris.

In altera autem Constitutione ejusdem Clem. XI. P. M. edita 17. Februarii anno 1703. extenditur Indultum recitandi divina Officia ritu latino nec non etiam

etiam Sanctorum Ordinis Sancti Basilii ad Monacos & Moniales Græci ritus ejusdem Ordinis.

In Constitutione ab eodem Rom. Pontifice edita die 23. Maji 1707. quæ incipit *Injunctæ nobis* conceditur Indulgentia Plenaria perpetua pro Ecclesiis Fratrum & Monialium tertii Ordinis Sancti Francisci in Festis Sanctorum Ludovici & Elisabettæ.

In alia tandem quæ incipit *Nuper pro parte* edita 12. Septembris 1716. Confirmatur Decretum Congregationis Episcoporum & Regularium quo summopere commendavit approbavitque Decretum Capituli Provincialis Ulisyponensis Fratrum Prædicatorum prohibens immoderatas expensas quæ fieri solebant a Monialibus ejusdem Ordinis in præfata Portugalliæ Provincia degentibus in earum Officiis.

Innocentius XIII. qui Clementi XI. in Supremo Pontificatu successit unam tantum specialem pro Monialibus Constitutionem edidit quæ incipit: *Romanus Pontifex* edita 21. Marti i 1722. in qua declaravit nullum & irritum Decretum Senatus & Magistratus centum Oppidi Lucernæ Constantiensis Diœce-

sis quo edicto Monialium sive decreto Superioris sis Monialium Monasteriorum in eodem Oppido ejusque Dominio consistentium indicitur modus & forma quam servare debent in admissione Monialium nec non subsidiorum Dotalium Livellorum aliarumque expensarum Monialium quibus modum imponere easque diminuere pro illius arbitrio atque prudentia Episcopo Constantiensi tribuit facultatem.

Innocentio immatura morte nobis sublato ad Romanam Sedem assumptus est Religiosissimus Benedictus XIII. qui in sua Constitutione quæ incipit *Pontificia sollicitudo* edita 12. Januarii 1725. concedit Indulgentias omnes illius anni Jubilei Monialibus, Oblatis, Puellis & mulieribus secularibus in Monasteriis degentibus.

In altera pariter Constitutione ejusdem Summi Pontificis: *In Supremo* edita, die 6. Aprilis 1728. Conceditur Indulgentia plenaria perpetua Monialibus quorumvis Monasteriorum in qualibet Mundi parte existentium die earum velationis, benedictionis, & Consecrationis.

In Constitutione *Ad augendam*: edita

ta 17. Aprilis 1729. Conceditur Indulgentia Monachis & Monialibus Ordinis nis Carthusianorum ad instar visitantium septem Urbis Ecclesias.

Denique in Constitutione quæ incipit *Maxima vigilantia*, edita 18. Julii 1727. demonstratur primo necessitas Archiviorum deinde præcipitur illorum constructio intra sex menses post hujus Bullæ publicationem in omnibus Monasteriis Monialium non mendicantium.

§. 4. Abbatissis & Priorissis Monasteriorum & Superioribus quibuscumque piarum Domuum hujus Constitutionis præcipitur observantia.

§. 5. Præcipitur ut conficiatur catalogus Scripturarum.

§. 7. Mandat ut Inventarium & Catalogus a Deputato ab Episcopo Ordinario coram proprii Monasterii Confessario Abbatissa vel Priorissa & Vicaria subscribatur.

§. 9. Duo exemplaria dicti Inventarii conficiantur quorum unum servetur in Archivio Episcopali alterum pœnes Abbatissam vel Priorissam remaneat.

§. 10. Duas Claves habeat Archivium quarum unam Abbatissa alteram Confessarius habeat.

§. 12. Quotannis mense Januario Catalogo Scripturarum adjungantur illæ quæ confectæ sunt anno præcedenti.

§. 15. Visitatores Ordinum Regularium visitantes Monasteria Monialium sibi subjectarum peculiariter inquirant an admussim servata sint quæ in hac Constitutione præscripta sunt.

Post Benedictum XIII. ad Romanam Sedem assumptus est Clemens XII. qui in Constitutione *Ad augendam* edita 22. Octobris 1730. extendit Indulgentiam perpetuam in diebus Conversionis, & Commemorationis S. Pauli pro Ecclesiis Monialium Angelicarum Sancti Pauli Mediolani degentium.

In altera ejusdem Pontificis Constitutione quæ incipit: *Dudum postquam* edita 25. Septembris 1732. habetur declaratio super jurisdictione Protectorum Ordinis Fratrum Minorum Sancti Francisci de observantia quo ad Religiosos deputatos pro regimine & cura Monialium Sanctæ Claræ, & Sanctæ Mariæ Magdalenæ Civitatis Neapolis; in §. 2. Ejusdem Bullæ Facultates seu Privilegia a Clemente VIII. nec non Urbano VIII. concessæ eisdem Protectoribus Monialium in perpetuum confirmantur.

In

In Constitutione quæ incipit: *Cum sicut dilectus*: edita 26. Septembris 1733. Indultum dedit ut Fratres minores Sancti Francisci qui *Cappuccini* nuncupantur in Gallia existentes possint excipere Confessiones Monialium in Claustris degentium.

Tandem in alia Constitutione: *Ex injuncto Nobis*: ab eodem Pontifice edita 23. Maji 1736. expresse & omnimode prohibetur ne de cætero Fratres Ordinis Minorum Cappuccinorum in Provinciis Italiæ existentes deputari valeant in Confessarios Ordinarios Monialium ab Episcopis vel Ordinariis locorum, & §. 2. omnes Concessiones ad hoc factæ (quod notandum est) irritantur.

Clementi XII. in senectute bona mortali vita functo successit in Pontificatu Benedictus XIV. qui in diuturno suo Pontificatu pro omnigena ac pene dicam incomparabili Ecclesiastica eruditione & doctrina sicut pro ceteris ad Ecclesiasticam Disciplinam pertinentibus ita etiam pro Monialibus plurimas easque gravissimas Constitutiones publica luce donavit; in quarum prima quæ incipit *Cum Sacrarum Virginum*: per modum Epistolæ Antistitibus Regnorum Portugalliæ,

& Algarbiorum datæ die 1. Junii 1741. Monialibus quæ in præfatis Regnis existentes cum in Monasteriis quorumcumque Ordinum rigorosæ & perfectæ Clausuræ Regularem Professionem emiserint: *Variis tamen & in speciem quæsitis coloribus & simulationibus ac præsertim prætensis curandarum infirmitatum caussis non solum mira facilitate e Monasteriis exeunt nec ad breve tempus, nec ad Civitatis Oppida ubi cujuslibet Monialis Monasterium reperitur divertunt verum etiam per integrum unius ac plurium annorum spatium, & in locis a proprio uniuscujusque Monasterio,* longissime dissitis moram ducunt districte & in virtute sanctæ obedientiæ præcipit ut intra 15. aut 20. dies & non amplius a præsentium litterarum publicatione & affixione ad proprium Monasterium in quo Regularem Professionem emiserunt redeant ibique permaneant; eisdemque Episcopis eorumque successoribus tum Ordinariis Apostolicæ Sedis Nuntiis tum denique & ipsi Congregationi Cardinalium Episcoporum & Regularium quamcumque adimit facultatem tribuendi expediendique hujusmodi Indulta, quacumque auctoritate potestate privilegiis & in-

& indultis quibus omnibus derogat quo ad hanc partem, & attributam omnino inhibet & inhibitam esse vult atque declarat.

Duas alias partiales edidit Constitutiones idem Summus Pontifex Benedictus XIV. alteram quæ incipit *Sæpe Romanorum* die 5. Aprilis 1741. in qua Moniales Sancti Spiritus in Regnis Hispaniarum & Poloniæ existentes Ordinarii regimini subjiciuntur & eximuntur a Regimine Fratrum Ordinis Hospitalarii cum expressa inhibitione ne amplius imposterum in earum gubernio se immisceant.

Altera quæ incipit *Demandatam*: die 24. Decembris 1743. *in qua Monasterium Monialium in Kesmano erectum a Græco-Melchitis eidem Græco-Melchitarum nationi jure proprietatis acquisitum esse declarat, ejusque gubernationem ad Monachos S. Joannis de Soairo spectare cum immediata subjectione Episcopo Ordinario & mediata Patriarchæ Græco-Melchitarum Antiocheno; ita ut Confessarius Ordinarius sit Monachus Professus dictæ Congregationis ab ipsius Abbate Generali electus & presentatus & ab Episcopo Diœcesano probatus,*

nec

nec aliam dictæ Moniales profiteantur regulam quam genuinam S. Basilii Monachis in eadem Constitutione præscriptam.

Constitutiones autem quæ sequuntur abs eodem Romano Pontifice editæ Universales sunt ad omnes nimirum cujuslibet Regni Provinciæ Urbis vel Oppidi Moniales pertinentes. Cujusmodi illa est data die 3. Januarii 1742. super Clausura Monialium quæ incipit *Salutare*: in qua opportunum remedium quamplurimis abusibus qui super Clausura Monialium paulatim irrepserant adhibere satagens ne dum omnes & singulas Constitutiones a Romanis Pontificibus prædecessoribus suis tam ante quam post Concilii Tridentini Decreta super Clausura Monialium editas renovat atque confirmat, & imposterum ab omnibus & singulis ad quos spectat, & in futurum spectabit inviolabiliter observandas esse statuit decernit ac præcipit, verum etiam motu proprio, & ex certa scientia ac matura deliberatione revocat annullat atque irritat omnia & singula Indulta privilegia prærogativas facultatesque permittendi ingressum, & egressum e Monasteriis, *Omnibus & singulis quibuscumque Ecclesiasticis personis quacum-*

cumque auctoritate dignitate honore, præeminentia ac jurisdictione fungentibus etiam Venerabilibus Fratribus S. Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus sive singulis sive eorundem Congregationibus etiam de Latere Legatis (exceptis dumtaxat locorum Ordinariis, iisque omnibus Superioribus quibus tanquam Ordinariis, & ordinaria jurisdictione utentibus Monialium Monasteria subjecta & addicta sunt in casibus tamen necessariis, & servatis aliis de jure servandis, & non aliter omnino) ac demum quibuscumque aliis quocumque nomine & expressione noncupatis personis quocumque tempore, & a quibusvis etiam Romanis Pontificibus Prædecessoribus quacumque de caussa titulo colore, & prætextu datas atque concessas super hujusmodi ingressu externo in Monasteria, vel egressu Monialium.

Ad tollendos alios abusus circa admissionem famularum, vel & educandarum in Monasteria, aliam concinnavit præfatus doctissimus Pontifex Constitutionem directam Episcopo Portugalliensi; & editam die 24. Januarii 1747. quæ incipit *Per binas alias nostras &c.* in qua statuit atque declarat admissionem recepti-

ptionemque quarumcumque fœminarum sive puellarum educandarum sive famularum in Monasteria quacumque ex caussa sine legitima authenticaque ejusdem Apostolicæ Sedis licentia toties quoties opus fuerit impetranda: & prævio examine super moribus, fama, habilitate & necessitate ipsarum educandarum puellarum vel famularum per Antistites Locorum Ordinarios tantummodo, & non alios quoscumque Superiores toties itidem quoties necessitas postulaverit habendo, non obstante quacumque consuetudine etiam longi temporis, fieri non debere. Quod si secus factum ac fieri imposterum contingat statuit pariter atque declarat tam Moniales quæ fœminas quascumque in eadem Monasteria, & quomodocumque admiserint quam ipsas fœminas admissas Canonicis pœnis, ac censuris obstrictas esse ac fore.

Anno 1747 quarto Nonas Martii idem Benedictus XIV. Constitutionem edidit incipientem *Si dictam hominibus* in qua plurima eruditione, & doctrina certum ordinem præscripsit pro caussis super nullitate Professionis Regularis (quæ tum viros Regulares, tum Moniales æque possunt afficere) mature discutiendis, & valide definiendis.

In

In prima itaque hujus Constitutionis parte initio distinguit inter Regulares illos qui intra quinquennium a die factæ Professionis de illius nullitate actionem promovent,& eos qui post elapsum quinquennium reclamant; quo ad priores in medium affert celebre Tridentinæ Synodi decretum *sess.25. de Regul. cap.19.* editum quod incipit *Quicumque Regularis prætendat &c.* cujus decreti verba, quamvis meridiana luce clariora sint effugere tamen minime potuerunt varia dubia,& quæstiones a speculativis Theologis invectas, & agitatas quibus finem fecerunt tum Sacra Congregatio Concilii suis decisionibus tum Clemens VIII. & Urbanus VIII. suis decretis, quæ plurima eruditione idem Benedictus recenset.

Transitum autem faciens in secunda parte ad probationes in hisce caussis instituendas non ignorans tum apud Superiores Regulares, tum apud Ordinarios locorum (qui sunt Judices a Tridentino pro hujusmodi caussis reclamantium intra quinquennium deputati) in re tanti momenti judicia sua fundare in extrajudicialibus attestationibus quantumvis juramento firmatis; *Hoc de cetero fieri pro-*

prohibet volens atque districte mandans ut ad astruendas probationes in hujusmodi caussis necessarias verus, & judicialis Processus omnino conficiatur, in quo & articuli exhibeantur ex parte illius, qui adversus Professionem agit; & interrogatoria dentur ab ea parte, quæ stat pro ipsius Professionis validitate & testes tam super articulis quam juxta hujusmodi interrogatoria examinentur; utque hac forma non servata Processus ipse & sententia dependenter ab eo prolata insanabili nullitatis vitio corruere censeantur.

Sub eadem pœna nullitatis decernit & statuit ut in hoc Judicio citari, & audiri debeant tum defensores Monasterii, in quo Professus vota Religiosa suscepit tum ipsius Professi consanguinei sive propinqui sive alii, quibus bona sua donavit, aut cessit & in primis citentur ii (si superstites fuerint) qui indicati erunt tanquam auctores, aut complices metus eidem incussi, ut votis invitus se obstringeret, & quemadmodum idem Summus Pontifex in alia sui Constitutione quæ incipit *Dei miseratione* decrevit *ut in singulis Diœcesibus ab Ordinario deputari debeat aliquis probitate, ac do-*

ctri-

ctrina commendatus cujus officium sit in caussis Matrimonialibus in Judicio stare pro validitate Matrimonii, ita in hac Constitutione omnibus, & singulis locorum Ordinariis committit & mandat *ut personam aliquam similibus qualitatibus præditam in suis respective Diœcesibus eligant cui* defensoris Professionum *munus imponant, cujus honorarium aut merces sicuti etiam expensæ in defensione caussæ occurrentes ab illis exsolvi debeant quibus a Professo renuntiata fuerunt bona in Religionis ingressu dimissa; si vero hi non existant, aut si Professus nihil renuntiandum habuerit; ipsa Religio quatenus ex illis sit, quæ possidet bona temporalia ad hujusmodi solutiones teneatur; si autem nec adsint bona renuntiata nec Ordo regularis de quo agitur quidquam possideat tunc defensori Professionis satisfiat ex pecuniis mulctarum illius Tribunalis, in quo caussa agitata fuerit, vel alterius pro ut de Matrimonii defensore statutum est in præfata Constitutione.*

Tandem hanc eandem Judicii formam servandam esse & Professionis defensorem ex officio intervenire debere statuit atque decernit tum in caussis primæ instan-

instantiæ, tum in cuussis appellationis aut revisionis, tum denique in caussis quæ audiunt *restitutionis in integrum* nimirum quando professus post quinquennium reclamat & ejus instantia a Sancta Sede ex motivis bene visis admittitur; sub pœnis &c.

Post nuper expositam idem Summus Pontifex Benedictus aliam edidit constitutionem die 5. Augusti 1748. quæ incipit *Pastoralis* in qua primo confirmat consultissimam illam & veteris disciplinæ auctoritate roboratam legem qua generaliter statutum est ut pro singulis Monialium Monasteriis unus dumtaxat Confessarius deputetur qui Sacramentales Confessiones universæ earum Communitatis excipiat, neque liceat unicuique Moniali peculiarem Confessarium pro libito sibi deligere, additque salutare monitum quod D. Th. in supplemento tertiæ partis *q.* 8. *art.*4. omnibus tribuit Superioribus ut nimirum subditis suis quibus certum & unicum Confessarium designare solent haud difficulter licentiam concedant infirmis. & imbecillis confitendi peccata sua alteri Sacerdoti.

Secundo observantiam inculcat confirmatque optimæ legis latæ a Trident.

Synodo *seß.* 25. *cap.* 10. de Regul. per hæc verba *Prater Ordinarum autem Confessorem alius extraordinarius ab Episcopo aut aliis Superioribus bis aut ter in anno offeratur qui omnium Confessiones audire debeat. Neque tamen (subdit Benedictus) omnibus & singulis Monialibus præcipitur ut peccata sua extraordinario Sacerdoti confiteantur, nihil enim aliud requiritur ab omnibus in Monasterio degentibus nisi ut Confessario extraordinario singulæ se sistant sive ad Saoramentalem Confessionem apud ipsum, si placuerit, peragendam, sive ad salutaria monita etiam extra Sacramentalem Confessionem ab ipso accipiendo.*

Tertio; in casu quo Prælatus Regularis neglexerit prædictam Concilii legem de Confessario extraordinario monet spectare ad Episcopum providere juxta rescriptum Cong. Concilii die 23. Augusti 1631. ad Episcopum Vercellensem; si vero Episcopus adeo in hac re negligens esset ut Monialibus suis bis terve in anno extraordinarii Confessarii copiam facere prætermitteret obtendens (inqu t Pontifex) ut moris est, nullam hac de re Monialibus ipsis sollicitudinem aut curam esse; tunc vult atque decernit S. R. E.

S. R. E. Cardinalem protempore existentem majorem Penitentiarium, Ordinarii Pastoris negligentiam supplere debere earum Monasterio extraordinarum Confessarium ex iis quæ ad Monialium Confessiones excipiendas approbati sunt cum necessariis facultatibus deputando, & concedendo.

Quarto Si Monialis vel graviter egrotans pro spirituali consolatione vel non etiam egrotans neque recusans Ordinarium Pœnitentiæ Ministrum, pro majori animi sui quiete atque ulteriori in via Dei progressu facultatem petat confitendi aliquoties, Sacerdoti ad excipiendas Monialibus Confessiones jam approbato, id a Superioribus ei concedendum suadet.

Tandem postquam monuerit pro Monialibus Episcopo immediate subjectis regulam esse ut ordinarius earum Confessor sit Sacerdos secularis; extraordinarium vero ex Ordinibus Regularibus sepissime assumi apud plerosque Episcopos; monet etiam Regulares Prælatos extraordinarium etiam ex alio ordine deputare posse juxta Decretum Sacræ Congregationis Concilii editum die 26. Septembris anno 1395., quod sic habet

Sa-

Sacra &c. respondit *Superiores Regulares teneri offerre Confessarium extraordinarium ejusdem Ordinis, alterius vero Ordinis posse quidem sed non teneri*, denique cum in casu negligentiæ Superioris Regularis ad Episcopum pertineat (ut supra dictum est §. 3.) deputatio Confessarii extraordinarii etiam pro Monialibus Regularium Regimini subjectis, statuit nulla ipsum lege teneri ad hujusmodi Confessarium eligendum ex eo ordine cujus est Monasterii Prelatus, sed liberum esse illi quemlibet idoneum Presbyterum sæcularem aut alterius Ordinis Regularem ad audiendas earum Monialium Confessiones deputare.

Quoniam vero tum in Edicto Clementis XI. (quod est quintum decimum in secunda parte ipsius Bullarii) tum in Synodalibus plurium Episcoporum constitutionibus optime cautum est ut quo tempore extraordinarius Confessor alicui communitati deputatus Ministerio suo fungitur nullum ipsi impedimentum afferre audeat multoque minus præsumat per id temporis alicujus Monialis sive etiam conversæ, & alterius cujuscumque personæ inter septa Monasterii demorantis Confessionem audire id

id ipſum approbat ſuaque Apoſtolica Auctoritate Benedictus XIV. confirmat, & ultimo quibuſcumque Confeſſariis extraordinariis diſtricte inhibet ſub pœnis adverſus accedentes ad Monaſteria Monialium, & cum ipſis converſantes, preſertim Regulares, a Summis Pontificibus ſtatutas, ne poſtquam ſuum officium impleverint ad idem Monaſterium ulterius accedere aut ullius generis commercium intra ipſum continuare & fovere etiam ſub ſpiritualis cauſſæ obtentu & colore audeant & præſumant.

In altera Conſtitutione quæ incipit *Graviſſimo animi mærore* edita die 31. Octobris 1749. Conſtituit ne quis etiam exemptus, & Eccleſiaſtica dignitate prę̧fulgens & etiam ſi Præſul ſit qui Regimen Civitatum Pontificiæ ditionis obtineat ad Monaſteria Monialium accedat ſine Ordinarii localis permiſſu juxta decreta Sacræ Congregationis Concilii quæ a Reverendiſſimis Auctoribus indicantur apud Pellizarium de Monialibus *cap.* 5. *ſect.* 5. *num.* 250., nec non apud Ferrarium in ſua Bibliotecha verbo Moniales *art.* 4. *num.* 34.

In ea quæ incipit *Paterna charitas* edita die 2. Novembris 1749. Extenditur

tur Jubileum ad Moniales, Oblatas, Tertiarias aliasque mulieres degentes in Monasteriis, eisque concedit facultatem eligendi sibi in Confessarium quemcumque Præsbyterum approbatum ab Ordinario ad excipiendas Confessiones Monialium in anno Jubilei ad effectum illius consequendi, quam facultatem etiam in Epistola Encyclica ad Universum Orbem data pro anno 1750. confirmavit.

In alia autem, quæ incipit *Apostolici Ministerii* edita die 9. Decembris 1749. postquam ea qua par est vi & gravitate damnaverit perversam nonnullorum praxim Confessariorum qui vel indèbita curiositate abrepti vel non satis prudentia instructi atque doctrina aliquando a penitentibus locum habitationis vel nomen complicis, quærunt denegando etiam Sacramentalem absolutionem id facere recusantibus, districte omnibus (exceptis penitentibus in caussa propria) injungit ut Confessarios in præmissis quomodocumque delinquentes Officio Inquisitionis denuntient.

Denique ut missas faciam Constitutiones, quæ partiales sunt, aliam quæ incipit, *quæ ex Apostolica* qua privilegia Monialium S. Bernardi prope, & extra

muros Urbis Aquilejensis confirmantur, alteram *In Supereminenti* qua innovatur & confirmatur exemptio Canonicorum Regularium, & Monialium Ordinis Premonstratensis ab omni Superioritate, & jurisdictione quorumcumque Ordinariorum.

In ea Constitutione quæ incipit Romanus Pontifex edita die 22. Januarii 1754. Gregorianum cantum in Clero aliisque functionibus a Fratribus, & Monialibus S. Francisci de Paula peragendis adhiberi præcipit.

Clementis XIII. feliciter regnantis nullam usque adhuc habemus Constitutionem quæ peculiariter, vel ad Moniales, vel ad illarum Confessarios pertineat.

Duo tamen habemus Chirographa ad Patriarcham de Rubeis Eminentissimi Vicarii vices gerentem directum alterum die 13. Februarii anno 1759. alterum die 30. Junii ejusdem anni in quorum primo prohibet, primo ne in urbe Religioso habitu induantur Novitiæ, quin prius vel apud publicum Campsorem vel ad Montem pietatis dos fuerit depositata.

Secundo, Monialibus prohibet convo-

vocare Capitulum, quo ad effectivam vestitionem aliqua Novitia admittatur, quin prius integrum depositum dotis revera factum fuerit.

Tertio, ut in eodem Capitulo hujus depositi documentum autenticum in medium afferatur.

Quarto, In casu contraventionis suspensam declarat ab Officio Superiorissam.

Quinto, Monasterium a jure repetendi dotem excidisse in pœnam contraventionis decernit.

Sexto, Tandem excipit casum, quo Novitia ante promulgationem hujus Chirographi fuerit acceptata.

In altero autem Chirographo pariter motu proprio prohibet Monialibus Sacristanis quamlibet expensam & signanter diebus illarum festivitatum eisdem prohibet cujuslibet generis munera, etiam exculenta & poculenta quibuslibet personis sive extra, sive intra Monasterium degentibus sub pœna privationis Offic i omnibus Superiorissis, quæ pro executione hujus decreti minime invigilaverint reservata sibi facultate eas reintegrandi.

APPENDIX
SECUNDA.

In qua summatim recensentur omnes decisiones, & responsiones factæ a S. Concilii Congregatione variis dubiis ipsi propositis, quæ vel Moniales vel illorum Confessarios afficiunt, editæ ab exordio hujus Sæculi usque ad presentem annum.

Prima Toletana.

REmisso a Summo Pontifice ad Sacram Congregationem supplici libello Mariæ Theresiæ Lopez Monialis Professæ in Monasterio Matriti Ordinis S. Benedicti, in quo supplicavit pro facultate mutandi dispositionem a se factam dum erat in Novitiatu.

Et proposito dubio an Oratricis præcibus sit annuendum in Casu &c.

S. Congr. die 7. Maji 1718. Respondit affirmative prævia renuntiatione facienda per Priorem Præpositum Generalem.

Secunda Colonien.

Cum Archiepiſcopus Colonienſis feciſſet ſuo ſpeciali Edicto declarationem nonnullorum caſuum qui in ſua Diœceſi erant ſibi reſervati, & Regulares Confeſſarii Monialium ſibi ſubjectarum contenderent ſe eſſe exemptos a tali reſervatione Archiepiſcopus Sanctiſſimum Dominum Noſtrum ſupplicavit pro declaratione quod Confeſſarii Regulares Monialium eas a caſibus in ſua Diœceſi reſervatis abſolvere non poſſint licet ab Ordinarii juriſdictione exemptas & ſibi ſubjectas.

Propoſito itaque dubio primo, an ſuppoſito eodem Edicto Confeſſarius Regularis Monialium exemptarum poſſit abſolvere Monialem complicem Criminis carnalis externi mortaliter peccaminoſi commiſſi in caſu &c. ſecundo An Confeſſarii Monialium exemptarum,& Prælatis Regularibus ſubjectarum poſſint eaſdem etiam extra mortis periculum abſolvere a caſibus Epiſcopo reſervatis.

S. Congregatio die 16. Novembris 1720. Reſpondit primo dubio *affirmative* quatenus non ſit violata Clauſura,

ſecundo pariter *affirmative* preterquam a Caſibus, quos Epiſcopus ſibi reſervavit in materia clare ſpectante ad juriſdictionem delegatam.

Tertia Illerden.

In Diœceſi Illerdenſi aderat Monaſterium Monialium ſubjectarum Religioni Sancti Joannis Hieroſolymitani cujus pars Edium repente lapſa eſt, ita ut imminens reputata eſt ruina illius Monaſterii; anno autem 1699. Vacante Sede Epiſcopali Illarden. Frater Felicianus Sayol Ordinis Hieroſolym. locum tenens prædictas Moniales abſque ulla Ordinarii, vel Sedis Apoſtolicæ licentia ſed prævio tantum aſſenſu Magni Magiſtri ejuſque Conſilii Ordinarii, a memorato loco ad Civitatem transtulit Barcinonenſem, ibique in Domibus Parochialibus collocatæ fuerunt pro interim, & proviſionaliter donec reparatum eſſet Monaſterium.

Re delata ad Sacram Congregationem & propoſito dubio an eſſet locus reſtitutioni Monialium, vel potius eſſet concedendum beneplacitum.

Sacra Congregatio die 20. Auguſti 1701.

1701. Respondit translationem fuisse nullam, & scribatur Nuncio Apostolico pro deputatione Episcopi Vicinioris qui conficiat Processum juxta instructionem, & interim Moniales collocentur in uno vel pluribus Monasteriis benevisis S. Congregationis arbitrio, & quo ad Censuras incursas extrahentes consulant conscientiis suis.

Quarta Romana Nullitatis Professionis.

N. N. Monialis quæ professionem emiserat ob metum gravem ipsi incussum a Patre, qui ei minatus fuerat quod alimenta semper ipsi denegaturus esset nisi Regularem, & solemnem Professionem emisisset, & ulterius nec obulum esset expensurus si ipsa (quæ erat Filia illegitima) carnales Nuptias ellegisset, reclamavit intra quinquennium & postulavit ut declararetur Professionem a se emissam nullitatis vitio laborare. Quare proposito Dubio: *an constet de nullitate Professionis in casu &c.* & per idoneos testes probato metu gravi, & vi incussa Oratrici ut Professionem emitteret.

Sacra Congregatio die 7. Decembris 1720. Respondit satis constare.

Quinta Spoletana.

Felix Alexandra Bechelli in Monasterio Beatæ Claræ a Montefalco Professionem Regularem emisit; & post aliquot annos Emafrodita evasit, misso autem recognitionis Processu ab Episcopo ad Sacram Congregationem eodem tempore petita est ab ipsa Felice declaratio nullitatis Professionis & facta instantia pro restitutione dotis solutæ.

Ad sequentia itaque dubia 1. An Professio irrita sit in casu &c. & quatenus affirmative, 2. An dos sit sorori Felici restituenda in casu &c.

Sacra Congreg. die 14. Martii 1722. respondit affirmative ad utrumque.

Sexta Aquilana.

Cum Episcopus Aquilanus decreverit Visitationem facere in Monasteriis Monialium Ordinis Celestinorum quæ subjecta sunt Superioribus ejusdem Ordinis, sequentia dubia proposita sunt a Sacra Congregatione resolvenda.

Pri-

Primum, An Moniales omnes præfatæ teneantur processionaliter cum *Cruce*, & cantu *Benedictus* obviam ire Vicario ingredienti etiam Clausuram visitare volenti.

Secundum, An Moniales Episcopo Clausuram visitare volenti teneantur erigere in Ecclesia exteriori, vel interiori sedem cum Baldachino, vel solummodo sufficiat stratum preparare in utraque Ecclesia.

Tertium, An Moniales teneantur excipere Episcopum Visitaturum Clausuram processionaliter cum *Cruce* & cantu &c.

Quartum, An Moniales teneantur in ipso Clausuræ ingressu adornare stratum & Episcopo genuflectenti exhibere Crucem deosculandam.

Quintum, An Moniales prædictæ teneantur tradere Episcopo visitanti librum Regularum & subire ad solitas Crates onus personalis Visitationis quo ad Clausuram spectantis.

Sacra Congregatio die 31. Julii 1723. respondit ad primum negative; ad secundum sufficere preparationem strati; ad tertium negative; ad quartum negative; ad quintum negative, quo ad pri-

mam partem, & affirmative quo ad secundam.

Septima Ulixbonenf. Occidentalis.

Cum Alexander VII. Const. 153. §. 6. prohibuerit ne Confessarii Regulares Monialium iisdem Regularibus subjectarum habitare possent intra, vel prope septa Monasteriorum, & non solum per parietes, sed etiam per tecta disjunctæ sint mansiones Confessariorum a Monasteriis; ad tramites hujus Constitutionis procedens Visitator Patriarchatus Ulixbonensis nonnulla edidit Decreta in quibus prohibuit Confessariis Regularibus habitare in mansionibus, quæ sitæ erant in atriis Monasteriorum suarum Monialium, quæ atria sint muro circumualata & contigua Monasteriis, & portam habent quæ clauditur; insuper declaravit famulos intra atrium Monasteriorum degentes teneri ad præceptum Paschale adimplendum in Ecclesia Parochiali.

Hisce autem Decretis obluctantes Patres Ordinis Minorum S. Francisci reclamarunt ad Sacram Congregationem, in qua proposita sunt sequentia dubia.

Primum, An liceat Confessariis Regu-

gularibus Monialium eisdem subjectarum habitare in mansionibus sitis in atriis Monasteriorum muro circumdatis, Monasteriis contiguis, & portam habentibus, quæ clauditur.

Secundum, An famuli, & famulæ Monialium seculares in dictis mansionibus degentes teneantur Eucharistiam recipere tempore Paschali a Parochis propriæ Paræciæ.

Tertium, An ad dictos Parochos spectet Sacramenta dictis famulis ministrare in articulo mortis.

Sacra Congr. die 17. Septembr. 1722. Respondit ad primum negative; ad secundum, & tertium affirmative, & amplius in omnibus.

Octava Januensis.

Cum invaluerit praxis in Monasteriis Monialium, sive Ordinario, sive Regularibus subjectarum, ut nulla Monialis sacram Eucharistiam sumere valeat extra dies quibus juxta Constitutiones sui Monasterii omnes Moniales communicant nisi accedat consensus Capituli Monasterii; propositum fuit dubium an Moniali petenti communionem extra

præfatos dies, & ipsi permissam, vel a Confessario præscriptam, absque consensu Capituli, eam ipsi ministrare liceat.

Sacra Congregatio die 12. Februarii 1724. respondit, quod observetur Decretum anni 1679. in quo ab hac Sacra Congregatione accedente approbatione V. Innocentii XI. *cujus hæc sunt verba Moniales quotidie sacram Communionem petentes admonendæ erunt, ut diebus in earum ordine præstitutis communicent; si quæ vero puritate mentis eniteant, & fervore Spiritus ita in ea fuerint, ut dignæ frequentiori, aut quotidiana summi Sacramenti perceptione videri possint, id illis a Superioribus permittatur.*

Præter propositum dubium hæc alia fuerunt exposita.

Primum, An & de cujus licentia Sacram Eucharistiam recipere debeant Moniales, quæ eam exoptent ultra dies statutos, vel a Constitutionibus, vel a consuetudine Monasterii, ut in illis omnes Moniales communicent.

Sacra Congreg. die 14. Aprilis 1725. respondit de licentia Confessarii Ordinarii, & non Directorum prævia participatione Prelati Ordinarii.

Se-

Secundum, Quomodo se gerere debeat Superiorissa Monasteriorum circa retentionem clavis parvæ fenestræ per quam sumitur Eucharistia a Monialibus.

Sacra Congregatio respondit servandum esse Decretum Sacræ Cong. Episcoporum & Reg. die 15. Februarii 1617. quod est hujusmodi: *Clavis Custodiæ Sanctissimi Sacramenti non potest Monialibus committi, sed esse debet apud Sacerdotem ad quem spectat illud administrandi cura.*

Nona Nazarien.

Cum Episcopo Nazariensi collata fuisset a Rom. Pontifice consueta facultas dandi infirmis Benedictionem Apostolicam cum Indulgentia Plenaria in articulo mortis, ita ut quo ad Moniales illarum Confessario Ordinario ejusmodi facultatem communicare valeat propositum est sequens dubium: an Episcopus teneatur quo ad Moniales benedictionem Apostolicam in articulo mortis committere earum Confessario Ordinario, vel potius sit in ejus facultate aliquando ingredi Monasterium ut eis benedictionem impertiatur.

Sa-

Sacra Congregatio die 10. Maji 1727. Respondit negative quo ad primam partem (aliud enim est quod possit ut loquitur Breve aliud quod teneatur) ad secundum affirmative.

Alteri autem dubio an Episcopus & Confessarii sive Ordinarius sive extraordinarius ingredi possint Monasterium absque ulla limitatione quando vocantur ab aliqua Moniali infirma quæ pro sua devotione vult Confessionem explere. Respondit affirmative servatis servandis quæ præscripta sunt a *Tr. Conc. sess. 25. de Reg. cap.* 10.

Decima Tiburtina.

In hac caussa primo præmissa fuerunt sequentia decreta primo nimirum *Conc. Trid. sess.* 25. *cap.* 6. *de Reg.* pæscripsisse ut in electionibus Abbatissæ per vota secreta procedatur.

Secundo ex eodem *Conc. cap.* 7. Episcopus sive alius Superior claustra Monasterii non ingrediatur sed ante Cancellorum fenestellam vota singularum audiat vel accipiat ita ut ellectio, quæ fieret sine predicta qualitate votorū secretorum nulla esset; advertendo tamen quod

quod secretæ electioni non officit si eadem expleatur per vota singularum Monialium ore-tenus expressa coram Superiore.

Tertio Coram etiam duabus vel tribus aliis personis non tamquam simplicibus Testibus sed tanquam Scrutatoribus obstrictis lege secreti validam esse electionem.

Quarto per constit., quæ incipit *Inscrutabili* Gregorii XV. tom. 4. Bullarii §. 5. cautum esse ut in Monasteriis exemptis Episcopus una cum Superioribus Reg. per se vel per alium interesse valeat & præsidere electionibus Abbatissarum citra tamen ullam Monasteriorum expensam, & insuper Regulares teneri Episcopo significare diem electionis eumque usque ad præfinitum tempus expectare si declaraverit se velle uti facultate qua pollet interessendi & præsidendi vel per se vel per alium.

His præmissis a Sacra Congregatione resolutum est primo non posse Episcopum in electione Abbatissæ Monialium exemptarum exquirere voluntates eligentium, nec posse ipsum exquirere seu recipere vota Monialium sed illa esse exquirenda seu recipienda a Superio-

rio-

riore Regulari sciente tamen & audiente eodem Episcopo juxta aliam resolutionem datam ab hac Sacra Congregatione 10. Septembris 1639.

Secundo Non posse Episcopum adnotare suffragia , cum id pertineat ad Prælatum Reg. nec posse Episcopum aut Prælatum Reg. suffragium dare in istis electionibus adeo ut si electio fieret per hujusmodi votum nulla foret juxta resolutionem datam ab eadem Congregatione anno 1621.

Tertio , Et ultimo confirmationem electionis non pertinere ad Episcopum sed ad Superiorem Regularem tanquam Prælatum immediatum .

Decimaprima Pharaonens. jurisdictionis .

Volens Eminentissimus Pereyra Episcopus interesse electioni Abbatissæ in Cœnobio Monialium Cistercensium Religiosis ejusdem Ordinis subjectarum , item reposcere rationes administrationis bonorum ; tandem examini subjicere & approbare eos qui excipiendis ipsarum Monialium Confessoribus destinati sunt ; contradictores habuit Præsides Cisterciensis

cienſis familiæ quare ad Congregationem hæc dubia propoſita ſunt.

Primum, An Eminentiſſimus Epiſcopus poſſit intereſſe tam per ſe quam per alium electionibus Abbatiſſarum in caſu &c.

Secundum, An liceat eidem petere rationes adminiſtrationis bonorum &c.

Tertium, An idem Epiſcopus poſſit inhibere Regularibus ne ſine prævia ejus approbatione excipiant Confeſſiones Monialium in caſu &c.

Sacra Congregatio die 14. Novembris 1733. reſpondit affirmative in omnibus.

Decimaſecunda Tudertina, Reſtitutionis in integrum.

Ludovica Mannucci in ſupplici Libello dato Sanctitati ſuæ expoſuit ſe ſuſcepiſſe habitum Religioſum in Monaſterio S. Jo. Baptiſtæ ſub Veſpere die 24. Junii 1713. eademque die 24. mane ſequentis anni emiſiſſe ſolemnem profeſſionem invalide tum ob vim & metum ſibi a Patre incuſſum tum ob non completum probationis annum.

Quibus omnibus rite probatis per teſtes

ſtes & per depoſitiones Oratricis juramento firmatas.

Ad Dubium an ſit locus reſtitutioni in integrum in Caſu &c.

Sac. Cong. reſpondit affirmativè.

In ſimilibus cauſſis nullitatis Profeſſionis ut in Panormitana anno 1739. Bituntina anno 1743. Hiſpalenſi anno 1746. & aliis ejuſmodi in Sacra Congregatione diſcuſſis eandem dedit affirmativam Reſponſionem.

Decimatertia Mediolanen.

Contendentibus Protectoribus ſeu Curatoribus Monaſterii & Monialium S. Radegundæ. Mediolani Ordinis Sancti Benedicti cum Abbate S. Simpliciani illarum Superiore poſſe intervenire in ſtipulatione cujuſcumque contractus eorumque conſenſum & approbationem præſtare idque negantibus Superioribus Regularibus, re delata ad Sacram Congregationem hæc reſpondit ſtandum eſſe ſanctionibus D. Caroli qui in prima Synodo Provinciali confirmata a S. Pio V. decrevit Moniales etiam Regularibus ſubjectas abſque ſui Superioris & dictorum Protectorum conſenſu & approbatione nullos contractus inire poſſe.

De-

Decimaquarta Pennens. Sepulturæ.

Sequuto obitu Puellæ Mariæ Nolli quæ educationis caussa degebat in Monasterio, quamvis ipsa sibi elegisset Sepulcrum in Ecclesia earundem Monialium, attamen Præpositus & Canonici Parochialis Ecclesiæ intra cujus limites præfatum Monasterium erectum reperitur contendebant cadaver ejusdem Puellæ non sepeliendum esse in Ecclesia earum sed in Parochiali.

Proposito igitur dubio an licuerit tumulari cadaver præfatæ puellæ in Ecclesia Monialium S. Claræ in quarum Monasterio fato concesserat.

Sac. Cong. die 6. Julii 1737. Respondit affirmative & amplius.

Decimaquinta Pragens. Professionis.

Cum petiisset Illustrissima Constantia Hilozek facultatem a Romano Pontifice egrediendi e Monasterio Pontensi S. Mariæ Magdalenæ de Pœnitentia eo quod etsi habitu Monialium a viginti & amplius annis induta esset nunquam tamen pro Moniali Canonice acceptata fuerit

nec

nec Regularem Professionem emiserit, nec Officia Monasterii exercuerit; Sanctitas sua supplicem libellum remisit arbitrio Archiepiscopi cum facultatibus necessariis; cum unanimi suffragio a Judicibus ab Archiepiscopo deputatis ad examen Processus super veritate narratorum pronuntiatum fuerit revera Constantiam nec esse nec unquam fuisse Religiosam, attenta relatione hujusmodi ab Archiepiscopo facta.

Sacra Congregatio proposito dubio an constet de legitima Professione Constantiæ ita ut haberi debeat tanquam Monialis in casu; die 14. Julii 1739. Respondit negative & amplius.

Decimasexta Tolentina.

In hac caussa proposito dubio an Canonici possint esse Confessores Monialium Sac. Congreg. die 16. Maji 1739. respondit affirmative dummodo simul munus compleant & satisfaciant servitio Chori & oneribus &c.

Decimaseptima Feretrana Juris Sepeliendi.

In hac caussa quæ non differt a Pennensi supra adnotata proposita sunt sequentia dubia.

Primum, An liceat Venerabili Monasterio Feltriæ sepellire cadavera puellarum educationis caussa ibi commorantium & in eodem decedentium.

Secundum, An restituendum sit cadaver puellæ ibi defunctæ vel saltem facienda sit declaratio de ea retinenda nomine Pareciæ.

Tertium, An eidem Parocho restituendum sit una cum cera integra & emolumentis ejus funeris in casu &c.

Sacra Congregatio die 1. Septembris 1742. Resp. ad primum affirmative constito de electione Sepulturæ; ad secundum negative, ad tertium deberi tantum quartam funeralem.

Decimaoctava Papiens.

Ortis variis controversiis inter Superiores Regulares Monialium, & Curiam Episcopalem proposita sunt sequentia Dubia. Pri-

Primum, An Monialibus exemptis & Regularibus subjectis liceat solemniter exponere in earum Ecclesiis Sanctissimum Sacramentum sine licentia Episcopi, in casu &c.

Secundum, An Abbatissæ dictorum Monasteriorum recipere teneantur a Ministris Curiæ Episcopalis edicta sive mandata quorum executio a S.Sede Apostolica specialiter delegatur Episcopo in casu &c.

Sacra Congregatio die 6. Martii 1743. Respondit ad primum negative ad secundum affirmative.

Decimanona Firmana Subsidiorum Dotalium.

Puellis quæ beneficio cujusdam Legati Monasticæ vitæ nomen dare vellent, rescriptum fuit esse præfigendum tempus unius anni a die nominationis contemplata tamen ætate Conciliari, & non nominatis nisi quæ duodecim ætatis annos expleverint. Hinc ad dubium.

An Puellæ Monachandæ post lapsum mensem & annum probationis censeantur caducatæ ita ut statim sit locus Chirographo Beneeicti XIII. favore Puel-

la.

larum nubentium, vel potius præfigendus ſit alius terminus in caſu &c.

Sacra Congregatio die 26. Junii 1745. Reſp. ad primam partem negative, ad ſecundam præfigendum eſſe tempus unius anni a die nominationis completa tamen ætate conciliari earum quæ nominantur.

Vigeſima Ariminenſ.

Indicta ab Epiſcopo Ariminenſi Viſitatione Monaſterii, & Monialium ſubjectarum Canonicis Regularibus Lateranenſibus orta eſt controverſia inter Epiſcopum & Abbatem aliosque Canonicos Regulares S. Martini obſiſtentes dictæ Viſitationi, hinc habito recurſu ad Sacram Congregationem propoſita ſunt duo hæc dubia ad Moniales ſpectantia.

Primum, An & quomodo puniendæ ſint Moniales, vel alii reſiſtentes dictæ Viſitationi, aut eam impedientes.

Secundum, An teneantur Epiſcopo Viſitanti ſtratum cum pulvinari parare in Eccleſia interiori, & exteriori.

Sacra Congregatio die 13. Januarii 1748. Reſpondit ad primum affirmative con-

congruis juris remediis ; ad ſecundum pariter affirmative .

Vigeſimaprima Converſana Juriſdictionis .

Orta controverſia inter Epiſcopum Converſanum viſitare volentem Sanctimoniales Ordinis Carmelitici , & Moniales ipſi reſiſtentes unà cum illarum Commiſſario , & Priore ejuſdem Monaſterii relata fuere Sacræ Congregationi ſequentia dubia .

Primum , An in Monaſterio Monialium Regularibus ſubjectarum electio Abbatiſſæ fieri valeat ſine præſidentia Epiſcopi ſive ejus Delegati .

Secundum , An illa aliter facta ſine hujuſmodi præſidentia dum Epiſcopus declaravit juxta Bullam *Inſcrutabili* , velle præſidere , nulla ſit ita ut ad novam electionem procedere debeant .

Tertium , An munus Prioriſſæ inter Moniales juxta antianitatis Ordinem & ſine ullo meritorum delectu conferri debeat , ſive potius Monialium ſuffragia aliis etiam non antianis juxta qualitates & merita libere dari valeant .

Sacra Congregatio die 8. Maji 1751.

Reſ-

Respondit ad primum negative; ad secundum pariter negative; ad tertium negative quo ad primam partem, & affirmative quo ad secundam.

Vigesimasecunda Ferrarien. Jurisdictionis.

Ut dirimerentur frequentes lites & controversiæ ortæ inter Episcopum & P. Provincialem quarundam Monialium sibi subjectarum spectantes ad jurisdictionem, sequentia dubia relata snnt in Sacra Congregatione.

Primum, An electio cujuscumque novi Ministri, & Sindici spectet ad Priorissam & Moniales, vel ad Archiepiscopum.

Secundum, An in manibus Priorissæ, vel Archiepiscopi facienda sit dimissio Officiorum.

Tertium, An Priorissa & Moniales possint novo Sindaco tribuere mandato Procuræ facultates sibi bene visas, ac etiam construere alios Priores ad certa negotia peragenda.

Quartum, An quæcumque Instrumenta stipulari debeant coram Priorissa & Monialibus capitulariter congregatis

cum interventu Superioris Regularis.

Sacra Congregatio die 28. Septembris 1754. Respondit ad primum spectare ad Priorissam cum interventu Superioris Regularis, ad Archiepiscopum vero pertinere expeditionem litterarum patentium.

Ad secundum affirmative quo ad primam partem negative quo ad secundam.

Ad tertium, & quartum affirmative cum interventu Superioris Regularis.

Vigesimatertia Omolucen. Jurisdictionis.

In hac caussa in qua ex adverso Episcopi præsertim steterunt Superiores Regulares Monialium Ordinis Benedectini, Cisterciensis, & Præmonstratensis circa jurisdictionem in Monasteria Monialium sibi subjectarum sequentia dubia ab Episcopo proposita fuere.

Primum, An ad Episcopum spectet cura clausuræ Monasteriorum Monialium Regularibus, & præsertim Cisterciensibus, & Benedectinis subjectarum eandemque clausuram demandare servandam juxta sanctiones Tr. Synodi.

Secundum, An Confessarii ab Episcopo approbati ad audiendas Confessiones fide-

fidelium utriusque sexus possint sine specialí approbatione Episcopi in Confessarios Monialium exemptarum a Superioribus Regularibus destinari.

Tertium, An dicti Confessarii Regulares pro audiendis Confessionibus unius Monasterii Monialium exemptarum vel pro una vice approbati censeri debeant approbati semper, & pro omnibus Monasteriis Monialium.

Sacra Congreg. die 2. Augusti. 1755. Respondit ad primum affirmative; ad secundum, & tertium negative.

Vigesimaquarta Hieracens. Exemptionis.

Filingerius Pius Fundator Monasterii S. Mariæ de Valle viridi, illud obtulit atque submisit Priorissæ Monasterii Messanensis, tanquam majori totius Ordinis Prælatæ cui alia suberant ejusdem Instituti Monasteria; de facto dicta Prælata & Provincialissa Messanensis Monasterii post Clausuræ leges editas a Bonifacio VIII. circa finem sæculi tertio-decimi præfatum Monasterium Castri Veteris gubernare & jurisdictionem in eo exercere procuravit per suum Delegatum in loco residentem, juxta

Regiminis formam ; ob Terremotum autem ſequutum in oppido Caſtri veteris 6. Decembris 1743. Monaſterium deſeruerunt Moniales animo tamen & ſolemni proteſtatione perſeverandi in eadem Regula & retinendi antiqua Privilegia & exemptiones in fundatione obtentas litteris Pauli III. quam declarationem fecerunt prævio Epiſcopi adſenſu ; reedificato Monaſterio orta eſt controverſia inter Moniales & Epiſcopum Hieracenſem circà exemptionem & antiqui Monaſterii privilegia.

Ad Dubium autem an exemptiones, quæ competebant Monaſterio directo Vallis Viridis ad formam reſolutionum Sacræ Cong. 1579, 1581, & 1692. competant eidem Monaſterio noviter conſtructo.

Sacra Congreg. 6. Decembris 1760. Reſpondit affirmative & amplius.

APPEN-

APPENDIX
TERTIA.

De Monitis dandis a Confessario Monialibus ad profectum ipsarum Spiritualem.

§. I.

Monita quibus Confessarii identidem instruere possunt ac debent Puellas intra Monialium Monasteria degentes ut illarum educatio ipsis cedat in bonum spirituale in quolibet vitæ statu quem sibi postea elegerint.

1. INtelligant se intra Monasterium admissas in educationem, primo, & præcipue ut instruantur in Christianis moribus & veræ pietatis operibus; Doctrinæ Christianæ Studio propterea sedulo incumbant, ut Catholicæ fidei misteria & articulos sine quorum fide impossibile est placere Deo, & cum divina tum Ecclesiæ præcepta ceteraque omnia quæ servare debemus ut ad vi-

tam eternam ingrediamur, quęquę Christianum quemlibet ignorare pudere debet, mente & corde assequantur.

2. Cum ad usum rationis devenerint actus fidei spei & charitatis non infrequenter non solum ore sed etiam mente & animo eliciant, quotidianas preces recitare nunquam omnittant; novissima videlicet mortem Judicium Infernum, & Paradisum, vitæ passionis, mortis & Resurrectionis Jesu Christi, misteria & virtutes sepe mente revoluant ac meditari satagant ut Deum timere simul & diligere ut par est nunquam prætermittant; Missam audiant devote singulis diebus; saltem unoquoque mense, & frequentius etiam si id Confessarius suadeat, confiteantur atque communicent cum ad Sacram Communionem admissæ fuerint; pios libros ipsarum statui atque ætati proportionatos legant cujusmodi sunt Filoteam S. Francisci Salesii, Thomam a Kempis Italica lingua translatum. *La Manna dell' Anima del P. Segneri*, *la Vità di Giesù Cristo del P. Avancini*, & alia ejusmodi opera Ascetica, quæ Christianæ pietatis ac veræ devotionis principia complectuntur.

3. Quamvis non nisi post annum 21.

expletum ad jejunia Ecclesiæ servanda teneantur, tamen interdum jejunare conentur præsertim in pervigiliis solemnitatum Christi Domini B.M. Virginis & aliquorum Sanctorum quos peculiari devotione prosequuntur tum ut hoc mortificationis actu illorum patrocinium sibi mereantur tum etiam, ut paulatim jejuniis Ecclesiæ observandis adsuescant.

4. Conciones ac pios sermones qui habentur ad Moniales attente audiant ac reliqua pietatis opera quæ ipsarum etati ac statui conformia sint quæquæ ipsis a Confessario adprobata fuerint præcipuo fine non hominibus sed Deo placendi exerceant.

5. Debitam modestiam servent in vestitu, in corporis ornatu, in incessu, in locutionibus in omnibus denique suis operibus, quod ut facilius exequantur sæpe meminerint Deum qui omnes judicaturus est in numero pondere, & mensura esse ubique, eas jugiter videre & audire; caveant propterea quam maxime a prophanis cantionibus, a legendis retinendisque libris qui vocantur Romanzi vel etiã poeticis plus equo jucundis, a colloquiis virginali pudicitiæ minus conformibus, a

frequenti illorum extraneorum conversatione qui colloquia minus honesta habere gaudent, caveant uno verbo ab iis omnibus quæ certe non agerent si vel Magistra, vel Genitores vel Confessarius adessent, quanto magis cum Deus semper adsit.

6. Debitam reverentiam ac obedientiam propriæ Magistræ cæterisque Superioribus præstent, illius consilia libenter audiant, patienter ferant illius reprahensiones imo & punitiones nec de ipsis conquerantur sed potius eas juste factas intelligant eo nimirum fine ut a voluntariis defectibus & ommissionibus se ipsas corrigant ac proprias passiones, præsertim superbiæ, iræ, sensibilium voluptatum concupiscentiæ, coercere, ac rectæ rationi subjectas tenere satagant; neminem aspernentur vel irrideant; omnes Moniales præsertim antiquiores venerentur; cum inferioribus famulis, & conversis ea mansuetudine, & charitate versentur ut nunquam eas ad iracundiam provocent, uno verbo ita cum proximo suo se gerant ut ipsum tanquam se ipsas diligant, illud Naturæ, & Evangelicæ legis præceptum mutuæ dilectionis adeo exacte observantes ut quod sibi volunt fieri

fieri alteri faciant & quod sibi nolunt fieri alteri ne fecerint.

7. Ita omnes puellas socias in Domino diligant ut nullam præ aliis magis familiarem habeant, cum nulla in loca secretiora secedant, caveant quam maxime ab illis familiaritatibus, & turpiloquiis quæ Virginali pudicitiæ & honestati quam summo zelo tanquam thesaurum in vasis fictilibus custodire debent nimium adversantur, eas tantum sive puellas socias sive moniales sibi amicas facere & immitari studeant quas Christianis virtutibus aliis antecellere noverint & ab iis summopere abstineant quas plus equo hujus Sæculi voluptatibus atque illecebris deditas observaverint.

8. Ab hujus Sæculi pompis & vanitatibus quam maxime abhoreant memoria identidem recolentes quod & fides, & experientia nos docent videlicet hujus Mundi figuram præterire & a nobis velut umbram fugere nec nos in hoc Mundo manentem Civitatem habere sed futuram celestem Patiam inquirere quam non divitiis non Mundi honoribus non hujus Sæculi voluptatibus sed tantum bonis & meritoriis operibus, di-

vinæ legis obſervantia Chriſtianarum virtutum exercitio, & Chriſti immitatione aſſequi poterimus; hinc nihil magis diſcant pertimeſcere quam peccatum & venialia etiam deliberata quæ mira facilitate ad mortalia crimina pertrahunt; abſtineant propterea a mendaciis etiam jocoſis, a quocunque juramenti genere ab imprecationibus detractionibus rixis contentionibus ſuſſurrationibus atque conviciis aliiſque quibuſve Linguæ defectibus.

9. Otium omnium malorum originem quam maxime effugiant, ac proinde ſemper in aliqua re occupentur, lectioni atque ſcriptioni ita operam navent ut tamen aliquas diei horas etiam in muliebribus mechanicis artibus adiſcendis exercendiſque inſummant, ut quemcumque ſtatum ſuo tempore amplexæ fuerint in eo Mulierem fortem immitentur quæ præcipuis laudibus a Domino celebratur eo quod digiti ejus apprehenderint fuſum & Lanam, & linum operata ſit conſilio manuum ſuarum; ſomno ne ſint nimis deditæ & gulam freno temperantiæ contineant; in ordinariis Recreationibus modum non excedant & in eis ita ſe gerant ut juſta Sapien-

pientissimum Apostoli consilium, *modestia illarum semper nota sit omnibus hominibus*.

10. Pudicitiam tam animæ quam sui Corporis Deo, B. Virgini M. Angelo suo Custodi & Sanctis Tutelaribus assidue commendent; Diabolicas Tentationes & turpes cogitationes adversus illam quomodocumque insurgentes statim repellant, orationibus jaculatoriis Dei auxilium implorent, ne incidant in tentationem & in laqueum Diaboli vel per assensum vel saltem per morosas delectationes quæ pariter noxiæ sunt, & peccaminosæ; tandem ne spirituales hostes qui semper animas nostras in peccati mortalis & eternæ mortis baratrum propellere conantur, prevaleant adversus eas, quinque corporis sensus præsertim visum auditum & tactum acurate custodiant aliquibus præsertim gulæ mortificationibus aliisque corporis afflictationibus quæ ipsis a Confessario permissæ fuerint carnem suam castigent & in servitutem spiritus redigere satagant.

11. Cum Confessarius personam agat non tantum Judicis qui potestatem habet ligandi atque solvendi, verum etiam Pastoris & Medici cujus munus

est Pœnitentem in rebus ad eternam salutem pertinentibus instruere eumque sanæ doctrinæ pabulo enutrire, & optimis monitis atque præceptis animam infirmam & moralibus vitiis fatiscentem curare & ad vitam gratiæ tandem feliciter revocare., hinc puellæ magnam confidentiam erga Confessarium concipiant necesse est, & si forte ex humana fragilitate aliquid turpe vel cogitaverint vel commiserint, id Confessario humiliter, & sincere in Confessione aperiant ne a naturali erubescentia abreptæ Confessionibus Sacrilegis se implicent & fiat illarum error pejor priore.

12. Bonam & salutarem electionem status a quo eternæ salutis negotium non leviter dependet a Deo in suis orationibus quotidie efflagitent, nec unquam ad statum Religiosum, vel aliarum monialium suasionibus vel Parentum aut amicarum Blanditiis sinant se temere induci nec prius in re adeo gravi quidquam deliberent quam recto corde, Deum sæpe ejusque Ministrum Confessarium vel alium prudentem, pium, doctumque virum consuluerint, ne si incaute ac imprudenter vel ob humanos respectus Religionis habitum induerint

atque

atque invite professionem emiserint temporis progressu ut contingere solet inutiliter eas suscepti status peniteat & inquietam vitam ducentes sibi periculum faciant eternæ damnationis, & sociis Monialibus propria conversatione Religioso statui minime conformi scandalo sint & intollerabili molestiæ.

§. II.

Documenta quæ a Monialium Confessariis tradi possunt Monialibus Novitiis ad vitam Religiosam rite in iis instituendam.

1. ANimo sepe recolant beneficium Vocationis Religiosæ esse singulare propterea de eo quotidie gratias quam maximas habeant Deo, & perseverantiam in ipso enixe deprecentur, sed simul advertant Religiosos qui hoc beneficio ut par est bene utuntur in Religione vivere purius, cadere rarius, surgere velocius, incedere cautius, irrotari frequentius, ad eternam gloriam pervenire facilius ait D. Bernardus.

2. Frequenter meditentur unde erectæ, quo vocatæ, quæ mala evaserint præ-

præsertim spiritualia quibus adeo abundat Seculum fallax, quæ bona præsertim gratiæ acceperint; quibus mediis finem intentum videlicet propriam sanctificationem assequi possint, & quas obligationes susceperint in ipso Religionis ingressu quas non implere eas Deo pro tanto beneficio turpiter ingratas redderet: *Cui enim plus datum est plus requiretur ab eo* Luc. 7.

3. Meminerint frequenter, *quod locus non facit sanctos sed operatio bona locum sanctificat*, inquit Hug. ser. 27. ad Fratres in Eremo, hinc insistant Novitiæ sedulo abnegationi sui ipsius tam quo ad intellectum eum captivantes nedum in obsequium fidei, sed etiam in obsequium Superiorum suorum, quam quo ad voluntatem humiliter prompte & ob amorem Jesu Christi Superioribus suis obtemperantes etiam in iis, quæ illarum inclinationibus potissimum adversantur; Carnem discreta castigatione juxta Confessarii consilium sine quo nullum opus supererogationis eliciant; edoment, corporis sensus mortificare, & inordinatos animi affectus coercere nunquam desinant ut meritò, & ipsæ dicere possint cum Apostolo Rom. 8. *propter te mortificamur tota die*.

4. Exer-

4. Exercitiis ſpiritualibus videlicet Orationi vocali atque mentali, Conſcientiæ examini, piorum librorum lectioni, & frequentiæ Sacramentorum operam navent, non ita tamen hiſce Exercitiis afficiantur, ut vel communes obſervantias & præſertim, quæ laborioſæ ſunt frequenter omittant vel in iis exequendis debitam adtentionem, & diligentiam non ponant, non enim Religioſa perfectio in his dumtaxat Exercitiis Spiritualibus aliquando etiam ſolum materialiter executioni demandatis ſed præſertim in abnegatione ſui, in Charitate Dei, & proximi, & in exacta mandatorum & Conſiliorum Evangeliorum, ac proprii inſtituti regularum obſervantia conſiſtit.

5. Paupertatem proinde diligant ut Matrem, Caſtitatem emulentur Angelicam, Chriſti obedientiam, quæ præcipuum eſt Religioſæ communitatis vinculum imitentur, fraternam charitatem, puram propter Deum, & non propriæ utilitatis aut complacentiæ pulvere aſperſam, & abſque nota ſingularitatis proſequantur, ac foveant, ſimplicitatem & animi candorem in ſua vivendi ratione præſeferant, ab omni artificio & duplicitate ſummopere abhorentes, pruden-

dentiam tamen Serpentis cum simplicitate Columbæ conjunctam habere studeant, non ita facile communicantes & referentes quod in aliis viderint vel audierint reprehensione dignum, sed quod in aliis vel laudare, vel excusare non potuerint prudenti silentio operire conentur.

6. Curent compositionem non solum internam animi coercendo inordinatos animi affectus & pravas propensiones corrigendo, sed etiam externam, ita ut caput non leviter huc illud dimoveant, oculos nunquam fixos in objecta præsertim diversi sexus teneant sed potius demissos habeant, a cachinis a nimia loquacitate & multiloquio, potissimum vero a scurilibus verbis prorsus abstineant, minimas etiam Regulas & consuetudines Instituti cui nomen dederunt discant, meditentur, & exactè observare incipiant, ne cum Professionem emiserint ipsis postea nimis graves & insopportabiles videantur, *melius est enim non vovere quam post votum promissa non reddere*, inquit Eccl. cap. 5. uno verbo, modestas, humiles, patientes ac devotas in omnibus se exhibeant.

7. Modum recitandi divinum Officium

cium & varias Chori Cæremonias bene percipiant & assuescant illas exacte observare; in Ecclesia præsertim magna cum reverentia animi, & Corporis compositione consistant, a vanis locutionibus prorsus abstineant, sepe mente revolventes Ecclesiam esse domum in qua Deus realiter, & in tota sua Majestate degit, eamque esse domum orationis & adorationis; obligationes vitæ Religiosæ sedulo examinent, ac sepe recogitent num vires, & præsertim sinceram voluntatem habeant divina gratia (sine qua ad bona pietatis opera nihil valemus) adjutæ eas adimplendi, ne postea de iis dicatur, quod habetur Lucæ 14. *Cæpit ædificare & non potuit consummare*.

8. A singularitatibus summopere caveant ut omnes Communitatis actus & observantias semper, ac poterunt frequentent, variis aliarum & sepe etiam molestis temperamentis (ubi non adsit Observantiæ præjudicium) se accommodent flentes cum flentibus, gaudentes cum gaudentibus, invicem supportantes ut in charitate quæ perfectionis vinculum est, constanter permaneant.

9. Parce loquantur præsertim coram Superioribus & Monialibus antiquioribus

bus juxta Prov. 11. *In medio seniorum ne adjicias loqui*, cum sociis vero & inferioribus ita se gerant ut propriam opinionem plus equo non diligant, sed eam potius alienæ subjiciant hoc enim pacto omnes rixas, & contentiones quæ Religiosas quam maxime dedecent mira facilitate devitabunt.

10. Attendant bona exempla, quæ Deo dante in quolibet Monialium Monasterio non desunt, & si in Moniali aliqua antiquiori aliquid inspiciant, quod aliqualem disciplinæ Regularis relaxationem redoleat, non ideo illud sibi etiam permissum existiment, æquitas enim postulat ut aliqua Religiosis senioribus permittantur quæ in ipso Religionis ingressu junioribus utpote robustioribus permitti non decet; unde fit ut si quæ exempla minus bona in aliqua Moniali animadvertant compati debeant fragilitati humanæ, excusare intentionem, eam tamen nunquam imitari.

11. Ad collocutoria vel nunquam, vel valde raro & semper cum debita Magistræ licentia accedant, & si justa de caussa accedere debeant, in omnibus cum Religiosa ædificatione procedant & quam citissime se expediant, memores

in

in multiloquio non deesse stultitiam; Literas neque recipiant neque scribant nisi de licentia vel Superiorissæ, vel propriæ Magistræ, juxta Monasterii consuetudinem, & si quas scribunt eæ sint quæ deceant Sponsam Christi, ac Religiosam Novitiam; inanes seculares fabulas, & varia hujus seculi oblectamenta, & periculosa spectacula scire non cupiant, quo enim plus ignoraverint, quæ in seculo fiunt, minoribus tentationibus erunt obnoxiæ & majori animi tranquillitate atque fervore celesti Sponso deservient, hinc etiam libros prophanos ac minus honestos omnino avversentur & a sermonibus minus piis vel instituendis, vel prosequendis abhorreant; *Corrumpunt enim bonos mores eloquia prava* 1. ad Cor. 15.

12. Sincere ac fideliter proprio Confessario, & animæ suæ moderatori totam suam conscientiam manifestent, ipsique aperiant non solum proprios defectus pravas inclinationes, tentationesque, sed etiam bonas inspirationes pœnitentias voluntarias, actus bonos, ac divinos favores, & ab illius consiliis atque præceptis ne hilum deflectant; sibi pro certo suadentes in vitæ spiritualis cur-

curriculo nihil periculosius esse quam sequi propriam voluntatem & opinionem nihil utilius, atque efficacius & magis necessarium ad proficiendum quam omnia propriæ Conscientiæ occurentia proprio Confessario fideliter manifestare ejusque decisionibus atque mandatis humiliter adquiescere & obedire : *Melior enim est obedientia quam victima* 1. Reg.

§. III.

Monita quibus a Confessario ad Religiosam perfectionem obtinendam juvari possunt Moniales Professæ.

1. SEpe meminerint per solemnem Professionem adeo se declarasse Christi Sponsas, ut ne dum peculiari modo abrenuntiaverint Satanæ propriis cupiditatibus & carnis illecebris Mundo & pompis ejus verum etiam Deo solemniter promiserint se deinceps Evangelicæ perfectioni (quæ potissimum in abnegatione sui & imitatione Christi sita est) comparandæ sedulo operam daturas, hinc omni studio curare debent non

non tantum quatuor votorum ſed etiam ſingularum Regularum etiam minimarum obſervantiam, ne modica ſpementes paulatim decidant, & in exceſſus graviores, quod Deus avertat, prolabantur.

2. Cum ad conſequendum illud Dei adjutorium & gratiam quæ dat velle & perficere, & quæ omnibus hominibus neceſſaria eſt, ut declinent a malo & faciant bonum meritorium vitæ eternæ, nullum aptius atque validius medium ſit ut Scripturæ & Patres nos docent conſtanti ac fervida oratione, & Sacramentorum frequentia, hinc Moniales quotidianæ orationis cum Vocalis tum etiam mentalis exercitium nunquam omittant, imo omni ſtudio curabunt ut ipſarum oratio non ſit tantum materialis ſi de vocali ſermo ſit, aut mere intellectualis, & ſpeculativa ſi de mentali ſed practica ordinata videlicet ad emendationem defectuum & acquiſitionem virtutum, quibus maximè indigent; quod attinet ad Sacramentorum frequentiam eam potiſſimum ſervent quam præſcribit Regula quumque ſuadeat vel permittat Confeſſarius a cujus nutu in rebus Spiritualibus dependere tutius eſt quam quod maxime.

3. Bo-

3. Bonorum temporalium quibus renuntiarunt amplectentes statum Religiosum pœnitus obliviscantur, absit autem ab omnibus Monialibus sicut & cæteris Religiosis quilibet inordinatus eorundem bonorum affectus qui ex una parte Religiosæ paupertatis quam voverunt omne meritum tolleret ex altera easdem turpis avaritiæ spiritu ductas ad plura vel secularia negotia peragenda quæ omnibus Regularibus expresse sunt vetita in jure Canonico, vel ad improbos labores suscipiendos ferendosque ut pecunias sibi cumularent, vel denique ad alias ejusmodi actiones paupertatis voto omino oppositas nimia facilitate propelleret; caveant etiam quam maxime a frequenti mentione, vel divitiarum vel nobilitatis propriæ familiæ vel consanguineorum amplitudinis ac dignitatis, hæc enim omnia quæ magni faciunt amatores Mundi, pro nihilo habenda sunt a Christi sectatoribus quibus in sola ejusdem Christi Cruce cum Apostolo gloriandum est; hinc multo magis abstineant necesse est ab enumerandis præclaris animi & corporis dotibus quibus forsitan a Deo insignitæ fuerunt, ejusmodi enim cætero-

quin

quin vaniſſimæ oſtentationes , & Chriſtianæ humilitati e diametro adverſantur , & innumeras in Moniales diſcordias pariunt & contentiones .

4. *Cum nemo mittens manum ad aratrum & reſpiciens retro aptus ſit* (Luc. 9.) *Regno Dei* , & in Evangelicæ perfectionis curiculo non proficere ſit deficere ut ſcripturæ , & Patres adfirmant , hinc Moniales identidem ſe excitent ad novum fervorem , & amorem Dei ; ſpiritualibus exercitiis , vel una cum cæteris ſi poſſint , vel ſaltem privatim quot annis operam navent , & ſepe conſiderent quanto labore , & ſtudio ſponſa carnalis viro ſuo placere conetur , & erubeſcant ſe multo minus laborare ut placeant Chriſto qui eas ſibi in Sponſas eligere dignatus eſt .

5. Fugiant propterea quaſi a facie Colubri peccatum mortale , & a Venialibus præſertim deliberatis pro viribus abſtineant , quippe quæ minuunt Divini amoris fervorem , animæ potentias debilitant , non parum impediunt Divinæ gratiæ augmentum ſicque paulatim diſponunt ad mortale ; ſe diligant invicem tanquam ſorores ; nullæ inter ipſas rixæ & diſſenſiones locum habeant , & ſi aliquan-

quando ob humanam fragilitatem adeo ab ira fuerint abreptæ ut se invicem, vel verbis vel factis offenderint, statim reconciliari satagant nec sol occidat super illarum iracundiam; tandem non mala, sed bona exempla jugiter attendant hincque rationem sumant magis ac magis in Christianis virtutibus proficiendi.

6. A sæcularium conversatione, & multo magis ab illorum amicitia quam maxime abstineant hinc ad collocutoria nisi urgente aliqua necessitate aut convenienti motivo minime accedant cumque accedere debeant ponant cum *Psalmista custodiam ori suo & hostium circumstantiæ labiis suis*, ne Deum offendant in verbis suis; tandem pro certo teneant jugi etiam experientia firmato, Moniales eo fervidiores in spirituali profectu, magis in animo suo tranqnillas letioresque futuras quo minus cum sæcularibus versatæ fuerint.

7. Otium potissimum avversentur, & modo in spiritualibus & mentalibus exercitiis a Regula præscriptis modo in lectione piorum librorum, quibus supra narratis addi possunt *i trattenimenti di S. Francesco di Sales*, *il Combattimento Spirituale del P. Scupoli la Filagia*

gia in solitudine, *la vita di Gesù Cristo e il Legendario de Santi*, & alia ejusmodi opera ascetica quæ aptiora Confessario videantur, modo in corporalibus laboribus, & communitatis officiis exercendis, modo etiam in honesta animi recreatione ita sint occupatæ ut nunquam otiosæ sint & semper aliquid faciant juxta monitum quod Deum dedisse fertur S. Antonio his verbis *Antoni quæris Deo placere, ora, & dum orare non poteris, manibus labora, & semper aliquid facito*.

8. Caveant quam maxime a sæcularium vanitatibus & a quocumque corporis ornatu qui Religiosæ simplicitatis humilitatis & modestiæ confinia prætergrediatur; fuci, cincinni & similia vanæ pulchritudinis, & hujus sæculi ornamenta vulgo *modæ* in iis nec nominentur, & speculi usum, vel nullum vel quam brævissimum habeant, unam denique animę pulchritudinem affectent, & curent, *Mulier enim innupta* (inquit Apostolus *ad Cor. 7.*) *& Virgo cogitat quæ Domini sunt ut sit sancta Corpore & spiritu, quæ autem nupta est cogitat quæ sunt Mundi quomodo placeat viro*.

9. Mutuam inter se unionem, & cha-

charitatem servent, se invicem sustinentes & defectus sororum quibuscum vivunt sedula charitate & prudentia dissimulantes *nam sine charitate* ut recte loquitur S. Hieronimus in regulis Monach. *Cenobia sunt Tartara, habitatores sunt Demones, cum hac vero sunt Paradisus in terris & in eo degentes sunt Angeli.*

10. Quatuor votorum exactam observantiam fideliter custodiant, & quoniam Virginalis Castitas sub imagine Lilii inter Spinas degentis in Scripturis potissimum adumbratur hinc ut Moniales nunquam hanc suavissimam Celesti sponso virtutem ammittant abnegatione sui & sensuum mortificatione castigare non negligant Corpus suum ut illud juxta Apostoli monitum possideant in sanctificatione & honore, similiter paupertatem & obedientiam summopere diligant ac fideliter servent, Christum immitantes, qui cum dives esset, & Dominus totius Mundi, ita pro nobis egenus factus est ut filius hominis non habebat quo reclinaret caput suum, & cum esset equalis Deo imo Deus ipse, utpote Verbum Patris, tamen ut homo semetipsum exinanivit factus obediens Patri usque ad mortem Crucis.

11. Non tantum Superiorissæ verum, & maxime proprio Confessario humiliter obtemperent, totamque suam Conscientiam candide ac sincere eaque animi dispositione huic aperiant ut ipsum non in propriam opinionem ac volontatem pertrahere velint, sed ut ejus decisionibus adquiescant, illius mandatis obtemperent, ejusque consilia hilari corde amplectantur, & executioni demandent, quemadmodum rei sententiam Judicis cum reverentia, & timore expectant, oves Pastoris vocem sequuntur, infirmi Medicamina a Medico ipsis exhibita, quamvis propriæ inclinationi contraria tamen invicto animo ob salutis amorem accipiunt atque deglutiunt.

12. Tandem Confessarii Monialibus non infrequenter suggerant easque adhortentur ut in praxim deducant monita quæ Beatus Egidius per modum Paradoxorum omnes Regulares docuit. Nimirum si vis bene videre erue oculos tuos & esto cæcus (*videlicet aliis non referendo quæ vides*) si vis bene audire esto surdus; *si bene loqui esto mutus, si bene ambulare abscinde tibi pedes si bene operari mutila tibi manus si bene amare habeas te odio; si bene vivere te morti-*

tifica; si bene lucrari disce perdere; si vis esse dives esto pauper; si vis esse in deliciis afflige te; si vis esse securus esto semper in timore; si vis exaltari humilia te; si vis honorari despice te & honora te despicientes; si vis habere bonum sustine malum; si vis esse in quiete labora, si vis benedici desidera maledici. Oh quam magna Sapientia scire hæc facere! & quia magna sunt non omnibus data sunt.

§. IV.

Alia Monita recensentur quibus juvari possunt ac debent a Confessario Moniales ut in oratione mentali, & Vocali cum Spirituali Profectu se exerceant; Sacramenta Pœnitentiæ & Eucharistiæ cum fructu ac debita preparatione suscipiant, Missam & Sacras Conciones utiliter audiant, ac demum tribulationes qua Spirituales qua Corporales quibus obnoxiæ sunt cum merito, & uberimo fructu in patientia sustineant.

1. UT Oratio Mentalis utiliter ac fructuose fiat aliqua ipsi orationi premittenda sunt, aliqua in ipsa oratione,

ne, & aliqua post illam sunt peragenda. *Ante Orationem præpara animam tuam* inquit Ecclesf. 18. hæc autem præparatio tribus præsertim actionibus est absolvenda, primò videlicet ex libello ad id destinato oportuno tempore meditationis puncta se ligantur atque memoriæ demandentur; secundo fas est ut Deum præsentem per fidem vivaciter concipiamus eumque profundissima Corporis, & animæ reverentia adoremus illis Abrahæ utentes verbis *Loquar ad Dominum meum cum sim pulvis & Cinis* tertio a Deo intellectui nostro lumen, & voluntati adjutorium enixe petendum nobis est ut digne attente ac utiliter huic orationis muneri defungamur.

2. In ipsa oratione in primis curandum est ut vel novissimum aut eternam aliquam veritatem, vel illud nostræ Religionis Misterium, vel eam Dei perfectionem, aut admirabilem Christi actionem atque virtutem quam meditaturi sumus quantum nostra infirmitas patitur intelligamus ac firmiter credamus, deinde adeo considerandæ sunt proprietates caussæ effectus & circumstantiæ subjecti nobis ad meditandum propositi ut non in sola veritatis consideratione intellectus

immoretur verum etiam a luce obtentæ veritatis voluntas ipſa inde excitetur ad varios affectus, (ad quos potiſſimum ordinatur oratio Mentalis); fiant variæ petitiones & interna colloquia juxta materiæ propoſitæ exigentiam. Porro affectus qui in progreſſu Meditationis excitari debent ſequentes eſſe poſſunt; videlicet adoratio, admiratio, aſpiratio, amor, Benedictio, ſui ipſius accuſatio cognitio Dei & ſui, compunctio congratulatio, deteſtatio, devotio & deſiderium, exultatio fides, fiducia, & fruitio; glorificatio, gaudium gratiarum actio, & gratitudo & compaſſio; humiliatio, imitatio, invocatio, interrogatio, laudatio, Mortificatio, Manſuetudo, mendicitas ſpiritualis, magnanimitas, obedientia oblatio, obſecratio, odium peccati, proſtratio, propoſitum, deſiderium, petitio; Querelæ adverſus ſe ipſum, vel Diabolum vel alios humani generis hoſtes, Reverentia, reſignatio, ſubmiſſio, ſupplicatio, Timor Triſtitia, unio cum Deo, zelus honoris Dei, & ſalutis animarum.

3. Quamvis ad actum Orationis Mentalis potiſſimum concurrant intellectus, memoria & volontas; ad illam ta-

tamen non parum conferunt, & aliæ potentiæ animæ inferiores, & præsertim immaginatio qua Monialis meditatura, v. g. aliquod Dominicæ Passionis Mysterium sibi efformet Christi imaginem, vel in horto maxima tristitia affecti, vel in Pretorio a Judeis omni contumeliarum genere lacessiti, vel in Calvario inter duos Latrones a militibus Cruci affixi atque morientis; sic enim imaginativa certo loco affixa multum juvabit ad propositum Mysterium attente meditandum, quod si contingat Meditantem adeo distractum esse, (quod non raro usu venit præsertim incipientibus) ut vix ac ne vix quidem diu in proposito subjecto meditando permanere valeat nullumque devotionis affectum percipiat non propterea Monialis ab orationis exercitio discedere debet, sed suam infirmitatem cum humilitate Deo confitens ad orationem vocalem confugere debet expectans in atrio (inquit S. Theresia) donec a cælesti Sponso in cubiculum suum per gratiam, & Orationis donum admittatur.

4. Cum finis Orationis Mentalis sit emendatio nostrorum defectuum, & remedium nostrarum infirmitatum spiritua-

lium, propterea finita meditatione debita gratiarum actione Deo peracta pro optimis cognitionibus, & inſpirationibus ſibi collatis Monialis vel in aliquo libello vel in mente ſua adnotare debet fructum illius, & propoſita in ea elicita, quæ ad caſus particulares deſcendant; optimum enim eſt ut OratioMentalis non tantum ſiſtat in generali volontate ac deſiderio alicujus virtutis puta obedientiæ vel patientiæ vel charitatis in genere, ſed etiam practica evadat determinando illos caſus particulares in quibus vel obedientiam vel patientiam vel charitatem exerceat.

5. Ut Oratio vocalis (cujus principem locum ſibi vindicat recitatio divini Officii) & Deo grata & Monialibus utilis evadat, accedentes ad orandum ita ſe gerant ac ſi eo die nihil aliud ipſis faciendum foret; ſicque cogitationem omnem extraneam & alienam ab Oratione omni ſtudio abigant, & ſi iis invitis, quod ſepe accidit, a vanis, & aliquando etiam noxiis cogitationibus inter orandum percellantur, contrarium per voluntatis actum ſe colligant, Dei auxilium per jaculatoria implorent, & debitam attentionem ſaltem ad verba ſemper habere ſata-

ſatagant, ad quam obtinendam non parum juvabit ſi Monialis divinæ præſentiæ exercitium ſibi familiarem per frequentes adorationis, & elevationis mentis ad Deum actus rediderit.

6. Cum frequens uſus Confeſſionis Sacramentalis maxime conferat ad Spiritualem profectum, ſi Confeſſio fiat non perfunctorie & quaſi ex conſuetudine, ſed ſtudioſe & diligenter, curent quoties confitentur ea animi preparatione, ac ſenſu id facere ac ſi tunc ultimam Confeſſionem facere deberent premittendo videlicet diligens conſcientiæ examen, dolorem elicitum non tantum ex metu gehennæ verum etiam ex amore ſaltem initiali Dei offenſi, ac denique firmum propoſitum non peccandi de cetero, promanans ex ſincera voluntate occaſiones ſaltem proximas peccatorum fugiendi & ea exequendi media quæ ad emendationem anteactæ vitæ noverint aptiora, conentur denique ut ipſarum Confeſſio Sacramentalis illas habeat conditiones quæ a Doctoribus ſequentibus verſibus comprehenduntur.

Sit ſimplex, humilis Confeſſio, pura, fidelis

Atque frequens, nuda & discreta, libens verecunda
Integra, secreta & Lacrymabilis, accelerata
Fortis & accusans, & sit parere parata.

7. Caveant propterea summopere ne ex erubescentia ommitant confiteri aliqua peccata contra sextum præceptum, sub prætextu quod ea non sint peccata, aut saltem non sint mortalia sic enim ad minus se exponerent periculo faciendi Confessiones sacrilegas sicuti etiam si ab eadem perniciosa erubescentia eo ducerentur ut eadem peccata non sincere, & simpliciter sed verbis ambiguis & modo palliato confiterentur ita ut Confessarius minus bene ac distincte percipiat rationem defectus manifestati aut saltem illius gravitatem non sufficienter attingat, tunc etenim Confessionem sacrilegam, vel ad minus invalidam facerent sicque novissima illorum fierent pejora prioribus.

8. Ad Eucharisticam comunionem, quod attinet videant ne communicent ex consuetudine absque ulla saltem debita preparatione, ac ullo sensu devotionis

(id

(id enim maxime impedit fructum Eucharisticæ Communionis) quare ut Moniales obtineant dona illa celestia, quæ digne communicantibus copiose a Deo concedi solent præter summam diligentiam quam habere debent, ut ad comunionem accedant conscientia purgata, cum a mortalibus culpis tum etiam a Venialibus quantum patitur humana fragilitas, fas est ut præmitant piam aliquam considerationem de tam sublimi Sacramento quod est Miraculorum a Christo factorum maximum, ut ait D. Th. nec non etiam varios actus diversarum virtutum præsertim vero fidei, spei & Charitatis, reverentiæ humilitatis admirationis & similium in quibus actibus consistit actualis devotio quam omnes vitæ Spiritualis Magistri requirunt ad fructuose communicandum.

9. Post sumptam Communionem caveant Moniales ne nimis cito ab Ecclesia discedant sed conveniens tempus quod si fieri potest, sit oportet unius Missæ intervallum impendant in gratiarum actione Deo peragenda de tam insigni beneficio quo majus haberi non potest, quæ gratiarum actio consistit primo in variis actibus quos exercere debemus

præsertim fidei spei & Charitatis adorationis, & contritionis peccatorum nostrorum &c. deinde in petitione a Christo variarum gratiarum ac donorum quibus pro nostra Sanctificatione, & salute quam maxime indigemus tandem cum fructus principalis Ecclesiasticæ communionis in eo consistat ut vitia nostra corigamus, aquiramus virtutes, & vitam in melius commutemus ut Moniales hoc tam pretioso fructu minime fraudentur opere prætium erit ut multa bona proposita ne dum in generali verum etiam in particulari concipiant, eaque una cum toto corde tota anima ac tota mente sua offerrant ipsi Christo quem realiter sub speciebus panis sumpserunt ab eo enixe postulantes ut illam uberiorem gratiam ipsis benigne impertiatur per quam illa bona proposita ad majorem illius gloriam fideliter impleant, & exequantur.

10. Quoties adsistunt Sacrificio Missæ advertant Moniales se una cum Sacerdote celebrante concurrere ad illud Deo offerendum, quapropter sicut Sacerdos celebrans summa devotione reverentia, & attentione tantum Sacrificium (in quo ipsemet Christus sub speciebus panis, & Vini reapse Deo Patri in holocaustum pro-

propitiationis offertur) peragere debet sic & ipsæ pro sua parte ad illud concurrere debent ea majori devotione ac reverentia qua possunt ; juvabit autem plurimum ad hanc devotionem concipiendam si Moniales in singulis Missæ actionibus Mysteria vitæ, & Passionis Christi quæ in iis significantur mente cognoscant revolvantque videlicet in Introitu Missæ ardentissima Sanctorum Patrum desideria quibus Divini Verbi Incarnationem expetebant, in Confessione Sacerdotis, Christi humilitatem, in repetione *Kyrie eleison* abissum miseriarum, & calamitatum quibus homo ante Incarnationem Verbi detinebatur, in variis signis & Crucibus quæ a Sacerdote formantur super Hostia & Calice varios cruciatos & dolores a Christo in sua Passione toleratos, in elevatione Hostiæ, & Calicis elevationem Christi crucifixi a Judæis factam ut ab omnibus conspiceretur, tandem in consumatione hostiæ Christi sepulturam juvabit etiam ad Caritatis & devotionis augmentum spiritualis communio de qua omnes vitæ spiritualis magistri fuse pertractant.

11. Nihil magis confert ad Verbum Dei vel fructuose legendum in libris spiritua-

ritualibus vel audiendum in sacris Concionibus, quam si ejusmodi lectio vel auditio non fiat ex consuetudine aut ex vana & inutili curiositate novas res addiscendi sed ex recto fine, & desiderio inde spiritualem fructum percipiendi propter quod nobis ipsis non aliis (ut non raro fieri solet) applicemus quæ audimus aut legimus, & pro nobis dictum scriptumve putemus. *Verbum sapiens quodcumque audierit laudabit & ad se adjiciet, audivit luxuriosus, & displicebit illi & projiciet illud post dorsum* inquit Eccl. 21.

12. Ut Moniales quamcumque tribulationem & corporis infirmitatem patienter & cum debita divinæ voluntati resignatione sustineant sepe meminerint quod fide credimus nullam tribulationem nullamque infirmitatem sive spiritualem sive Corporalem nobis obvenire absque vel permissione, vel dispositione ipsius Dei qui cum nobis sit amantissimus Pater atque infinita sua Sapientia apprime noscat quid nobis sit profuturum id circo ad nostrum spirituale bonum quod est verum bonum disponit, vel sinit ut hac vel illa calamitate cruciemur, *quia justus eras*, inquit Angelus Tobiæ gravissima sane cecitatis tribulatione percusso,

necesse fuit, *ut tentatio probaret te* & teste Hieronymo in vitis SS. Patrum Abbas Joannes Monacho cupienti liberari gravissima febri, hæc dixit: *Rem tibi necessariam cupis abjicere, ut enim corpora nitro, vel hujusmodi aliis linimentis abluuntur a sordibus, ita animæ languoribus aliisque hujusmodi castigationibus purificantur*. Quare semper, ac aliqua corporis infirmitate, vel alia tribulatione percellimur cum potentissimo Jobo fas est non tantum ore, sed & corde dicamus: *Sicut Domino placuit, ita factum est sit nomen Domini benedictum.*

§. V.

Præcipua Monita delibantur quibus juvari possunt cum Superiorissæ Monialium ad rectam Monasterii gubernationem, tum Moniales ad Officia Conventus deputatæ, ut laudabiliter suo muneri fungantur.

1. Cultum Dei & bonum spirituale subditarum Superiorissæ omni studio ac diligentia in primis promoveant juxta illud præstantissimum Christi monitum: *Quærite primum Regnum Dei, & hæc omnia adjicientur vobis*; hinc omni diligentia curare debent, ut ho-

horæ Canonicæ in Choro ſtatutis temporibus abs omnibus, quæ nullam habent exemptionem, vel Canonicum impedimentum recitentur, ut exercitium Orationis Mentalis, & Sacramentorum frequentia minime negligatur, ut omnimoda regularum etiam minimarum obſervātia habeatur ſcientes modica ſpernentem paulatim decidere quare prudenter ac diſcrete aliquandoSuperioriſſa puniat eas tranſgreſſiones ſalutaribus pœnitentiis, aliquando diſſimulet ad vitanda majora mala aliquando materno affectu Monialem traſgredientem moneat, & obſecretur, ut ab iis reſipiſcat; uno verbo zelus honoris Dei, Regularis obſervantiæ, & ſalutis animarum Monialium ſibi ſubditarum quem ex Officio habere debent Superioriſſæ ejuſmodi ſit qualem deſiderat D. Bernardus, nimirum *ſcientia ornatus, a prudentia directus, charitate iuflammatus*.

2. Quam maxime invigilent circa mores Monialium juniorum ſollicite obſervantes a quibus advocentur ad collotorium, quas litteras accipiant, & ſcribant, & a quibus,quos libros legan,tquas habeant converſationes, & alia id genus & ſi aliquam noverint, vel in regu-

lari

lari obſervantia nimium negligentem, vel ad converſationem cum ſecularibus præſertim diverſi ſexus, & qui non ſint conſanguinei nimis frequentem, vel in loquendo rixoſam, aut immodeſtam vel in aliquo alio defectuoſam eam primo ſecrete & materno affectu moneant, ut reſipiſcat ſi poſtea eam contumacem invenerint coram aliquibus gravioribus Monialibus reprehendant, & ſerio præcipiant, ut ſe emendet, ſi denique neque præcepto obtemperare voluerit ſalutaribus pœnitentiis eam puniant, abſque ullo humano reſpectu nullum non moventes lapidem, ut eam ad bonam frugem reducant, ſimiliter invigilent tum ſuper Officiales, tum ſuper famulos utriuſque ſexus ad Monaſterii ſervitia deputatos, & ſi quempiam minus recte, ac fideliter in munere ſuo deprehenderint primum illum admoneant poſtea ſi opus fuerit non ſolum puniant, ſed etiam amoveant.

3. Facilem ac benignum acceſſum unicuique ſuarum ſubditarum exhibeant, omnes patienter audiant, non tamen faciles ſint in præſtanda fide ſubditis referentibus hunc vel illum exceſſum commiſſum fuiſſe ab hac, vel illa Moniali, ſed

ſed ſecretum obſervantes prudenter & caute diſquirant vera ne ſint an falſa, an ſaltem alterata; quæ referunt nec unquam manifeſtent a quibus id ſcierint, multo minus ſe oſtendant magis amicas ac familiares uni quam alteri, ſed ſe Matrem communem ita omnibus exhibeant ut magnam confidentiam cum debita veneratione conjunctam concipiant memores apud Deum non eſſe acceptionem perſonarum unde cuilibet ſubditarum materni affectus ita viſcera oſtendant, ut omnem partialitatem, quæ ſemper in qualibet communitate & familia inter ſubditas diſcordias parit, & contentiones, & invidias ſemper aufugiant.

4. Monialibus ſubditis neceſſaria ad victum & veſtitum, habitationem, & etiam honeſtam recreationem quantum ferunt annui redditus Monaſterii abunde potius quam parce ſubminiſtrent animo recolentes ubi eſt abundantia ibi eſſe obſervantiam & *quod ſi non fuerint ſaturati & murmurabunt* Pſal. 58. Egrotantibus vero maximam exhibeant charitatem iis non ſolum ſuppeditando omnia neceſſaria ad ſalutem recuperandam verum etiam illas ſepe viſitando, ac recrean-

creando tum per ſe, tum per alias Moniales, & eis procurando remedia etiam ſpiritualia juxta occurrentem indigentiam.

5. Nunquam ſinant per novas Conſuetudines regularem obſervantiam, vel minimum relaxari, ſed eas quam citiſſime eradicent etiam, implorato ſi opus ſit Prelati auxilio nam ſi principiis non obſtamus ſero medicina paratur; bono autem exemplo in omnibus ſint Monialibus ſubditis, ſibi pro certo ſuadentes, quod agitur a Prelatis facile a ſubditis trahi in exemplum, *cap. Magnæ de Voto*; hinc ſepe meminerint duriſſimum Judicium a Supremo Judice his qui præſunt factum iri, utpote qui tenentur reddere rationem de animabus ſubditorum; ſtudeant propterea exercere munus ſuũ coram Deo, & hominibus ut oportet ac decet; & perſonaliter etiam viſitent identidem oſtium Clauſuræ, collocutorium, & alia ſimilia loca, ut ſubditæ ex metu ne a propria Superioriſſa in aliquo malefacto deprehendantur magis ſibi caveant.

6. Invigilent etiam neque ſinant ſubditas ſuas exercere quaſdam ſpecies negotiationis muliebris, quæ ad minus impe-

pedire ſolent regularem obſervantiam, animum diſtrahunt a ſpiritualibus exercitiis, corporis ſanitati detrimentum afferunt & occaſionem præbent frequentius quam par eſt tractandi cum ſecularibus; hinc ne committant ſubditis officia conventus ſupra vires ipſarum, & ſi adeo inopes ſint ut non habeant unde faciant ordinarias expenſas in officio commiſſo, aut illud ipſis non committant aut neceſſarias expenſas ex bonis Monaſterii ſuppeditent.

7. Caveant pro viribus ne Monaſterium propter expenſas omnino vanas & nullimode neceſſarias gravent novis debitis ſi tamen neceſſitas exigat ut aliqua contrahantur ea ne detrectent facere, petita a Superioribus debita facultate; cum conſultius ſit Monaſterii bona gravare ære alieno quam Monaſterium implere quærimoniis contra Superioriſſas & Officiales Conventus.

8. Non ducantur ſenſibus ſuis, aut unius tantum vel alterius Monialis, quæ amica ſit Conſilio, ſed in rebus arduis conſilium petant a confeſſario, & a ſuis diſcretis, illas libenter audiant & ſi conſilium oportunius ſuggerant etiamſi contrarium ſit propriæ opinioni fideliter am-

amplectantur *ubi enim sunt consilia multa, ibi salutem esse edocemur* Prov. 71. Tandem si noverint discordiam exortam fuisse inter subditas statim vel per se, vel per aliquam graviorem ex Monialibus, vel per ipsum Confessarium illam componere studeant, ac sedulam operam navent, ut sibi subditæ concordiæ, & charitatis vinculo devinciantur ubi enim non est pax, ibi non est Deus, qui charitas est, & veræ pacis largitor.

9. Moniales ad officia Conventus deputatæ munus sibi commissum fideliter & exacte semoto quolibet humano respectu exerceant juxta regulam statuta & consuetudines proprii Monasterii a quibus recedere absque gravissima caussa (quam dignoscere debent Superiores) periculosum esset, in omnibus unum Deum ejusque gloriam & bonum commune non privatum commodum procurantes, propterea si quid in officio suo occurrerit quod Superiorum providentia indigeat ob commune bonum, vel spirituale, vel temporale Monasterii illud Superiorissæ fideliter referant, & proprium sensum communicent ne postea in mortis articulo rationem suorum operum Deo redditturæ cogantur dicere cum Isaia *Veh mihi quia lacui*. 10. Ma-

10. Magiſtra Novitiarum omni diligentia verbo & exemplo Novitias edoceat vota regulas, conſuetudines, & onera proprii Monaſterii ac Inſtituti quæ ſervare debebunt ſi profeſſionem emiſerint, & ad ea implenda ſuaviter, & paulatim ſed ſimul etiam inſtanter adſueſcant, ſedulo, & attente eas examinet circa Vocationem ſuam, & ſi eas noverit, vel non eſſe vocatas a Deo ad ſtatum Religioſum vel aliquem notabilem defectum habere per quem aptæ non ſint ut ad Profeſſionem admittantur de hac re cum Superioriſſa atque diſcretis verbum faciat, ipſas met Novitias adhortetur ut e Monaſterio ſponte exeant, & caveat ſummopere eas, vel fictis promiſſionibus, vel lenociniis allicere ad Profeſſionem emittendam aut eorum defectus coram aliis Monialibus tegere, & excuſare, hoc enim idem eſſet ac prodere non ſine graviſſima culpa, & ipſas Novitias, & Monaſterium cui nihil gravius atque moleſtius accidere poteſt quam ſi vel invittam vel inabilem ſacro Profeſſionis vinculo devinciri permiſerit.

11. Quæ ex officio curam habent bonorum temporalium Monaſterii, ea cu-

rent

rent conſervare diligenter nec de iis diſponant niſi juxta mentem Superioriſſæ, & cum ejus licentia, vel expreſſa, vel ſaltem tacita, & prudenter interpretativa quippe quæ ſunt de Chriſti patrimonio cujus adminiſtratio eorum curæ, & fidelitati commiſſa eſt; hinc ſi re ipſa abſque præjudicio Monaſterii ſatisfacere haud poſſint Sorori aliquod petenti quod pertineat ad ipſarum officium ei ſatisfacere curent humanioribus verbis magno animi ſenſu ſignificantes ſibi maxime diplicere quod ei in re propoſita gratificari non valeant ſic enim minus triſtabitur ſoror cui res petita denegatur.

12. Si ex officio ſibi demandato occaſionem habeant frequenter agendi cum ſecularibus cujuſmodi præſertim ſunt quæ Eccleſiæ, & Sacriſtiæ curam habent, & illæ quæ Januæ cuſtodiæ ſunt deputatæ omni cura invigilent primæ ne Moniales cum Clericis aut Sacerdotibus prolixos habeant, & inutiles ſermones ſed ſilentium & Reverentia Eccleſiæ debita ſervetur; ſecundæ vero ſi animadverterint, vel periculum eſſe ut Clauſura violetur vel aliquam Monialem nimia frequentia ad collocutorium accedere illam ſecreto, & ſuaviter moneat

neant hanc frequentiam malam ædificationem aliis ingerere, eamque debita charitate adhortentur, ut modum imponat, aliter tenebuntur ipsæ de hac re superiores monere ut suo muneri defungantur.

13. Meminerint denique omnes ad Officia Monasterii deputatæ si ex ipsarum incuria aut nimia indulgentia aut humano respectu aut grave damnum Monasterio obvenerit aut grave aliquod delictum Monialis patraverit, illius rationem Deo, & hominibus, & ipsas esse reddituras quippe quæ ex officio tenebantur illud impedire, aut Superiores tempestive admonere ut sua auctoritate, & prudentia imminenti periculo obstarent.

§. VI. ET ULTIMUS.

In quo summatim attinguntur monita, quibus Moniales vulgo dictæ Conversæ a Confessariis juvari possunt ut bene, & cum Spirituali profectu se gerant in exercendis Ministeriis Temporalibus Monasterii.

1. UT simul Marthæ vitam ad quam potissimum a Deo vocatæ sunt agen-

agentes Mariæ optimam partem non negligant tota animi promptitudine in vilioribus, & laboriosis officiis Conventus se occupent non ad oculum servientes quasi hominibus placentes sed ut famulæ Christi facientes voluntatem Dei ex animo sic enim condignam remunerationem recipient ab eo qui dixit Gen. 15. *Protector tuus sum, & merces tua magna nimis.*

2. Ne turbentur erga plurima neve conquerantur de Superiorissa aut alia quacumque Moniali quod illas nimis gravet; sæpe meminerint plerasque suæ conditionis fœminas longe majores labores sustinere, & graviores erumnas perpeti ad tenuem victum atque vestitum sibi præcise comparandum quas erumnas, & ipsæ probabiliter paterentur, si ad statum Religiosum non fuissent vocatæ cum in præsentiarum pari aut fortasse etiam minori labore non solum victum atque vestitum, & peculiarem in infirmitatibus, & Senectute adsistentiam sibi acquirant, verum etiam celestem Beatitudinis thesaurum longe minori difficultate lucrentur.

3. Ut autem per bona opera ac meritoria certam suam vocationem, & ele-

ctionem faciant sibi suadeant se servire Christo in Monialibus ; si enim ipse Christus Matth. 23. dixit ; *Quod uni fecistis ex his fratribus meis minimis mihi fecistis*, quanto magis ceu sibi factum habebit quidquid factum fuerit Monialibus quæ sunt Christi Sponsæ ideoque sua ministeria ea alacritate humilitate, & patientia præstent qua præstarent si ea Christo corporaliter præsenti exhiberent.

4. Otium quam maxime devitent, ac proinde si expleto proprio munere supersit tempus ubi solita devotionis exercitia impleverint, adjuvent socias si forte indigeant earum opera, infirmas visitent eisque inserviant atque in aliis charitatis operibus exerceantur, caveant tamen summopere ne ob supererogatoria devotionis exercitia, aut tempus ipsis non supersit proprias obligationes, & officia rite adimplendi aut plus æquo laboribus, & volontariis pœnitentiis gravatæ infirmæ ac propterea inutiles & proprio Monasterio nimis dispendiosæ evadant.

5. Moniales omnes ad usum Chori destinatas debito honore ac reverentia prosequantur tum verbis tum factis cum

iis magna animi ſubmiſſione tractent, nec unquam imperioſe ipſis reſpondeant & quidquid in iis viderint aut ab iis audierint neque ſuis neque aliis Monialibus multo minus extraneis referant ſed ſibi met ipſis attendant, & Deo gratias agant ſe factas fuiſſe ſorores illarum in Religione a quibus in Sæculo vix ut famulæ fuiſſent admiſſæ.

6. Bona Monaſterii ſive exculenta, & poculenta ſive mobilia ipſarum curæ commendata cuſtodiant diligenter ac ſi eſſent propria nec ſibi ea audeant uſurpare aut extraneis etiamſi ſint pauperes, & conſanguinei elargiri ſine debita licentia Superioriſſæ; caveant etiam ne in iis diſtribuendis ſint perſonarum acceptatrices meliora dantes Sororibus magis amicis, & quibus gratificari cupiunt, meminerint ſiquidem ſibi reddendam eſſe rationem vilicationis ſuæ non ſolum Superioribus ſed etiam Deo qui eas graviter puniet ſi ipſarum culpa bona Monaſterii vel deterioris conditionis facta fuerint vel diſſipata.

7. Sint fortes in ſuſtinendis laboribus proprii Officii non ita tamen ipſi operam navent ut Vocales Orationes, & alia Spiritualia exercitia a Regula præ-

ſcripta vel omnino ommittant, vel magna cum negligentia, & nimia celeritate impleant, primo enim querendum eſt Regnum Dei inquit Chriſtus, & juſtitia ejus, & reliqua adjicientur nobis; ſint humiles in tollerandis reprehenſionibus Superiorisſæ, & aliarum Monialium; ſint patientes in audiendis quærimoniis contra ipſas juſte vel injuſte factis; ſint denique charitatis ſtudioſæ haſque virtutes potiſſimum indeſinenter a Deo efflagitent qui dat omnibus illius gratiæ cooperantibus affluenter; memores acquiſitionem Religioſæ perfectionis potiſſimum a continua ſui abnegatione & delatione Crucis ſuæ dependere juxta illa Chriſti verba Lucæ 9. *Si quis vult venire poſt me abneget ſemetipſum tollat Crucem ſuam, & ſequatur me.*

8. Diligentiam, & munditiem omni ſtudio curent in propriis officiis exequendis quippe quæ maxime decet Religioſos homines, & cum Deo tnm hominibus eſt acceptiſſima.

9. Silentium temporibus a Regula præſcriptis quantum fieri poteſt fideliter obſervent, eas enim tacuiſſe nunquam pigebit, e contra ſi nimium loqua-

quaces fuerint in multis ſe defeciſſe comperient, nam in *multiloquio non deerit ſtultitia*.

10. Non contriſtentur nec ægre ferant labores ſuos eſſe minus acceptos, vel Superioriſſæ vel Monialibus non enim ut hominibus placeant laborare debent ſed ut Deo cui ſe potiſſimum in Profeſſione inſerviendo dicarunt & ipſe non homines æternam gloriam quam ſperare debent ipſis miſericorditer largietur dicens *Euge ſerve bone, & fidelis quia in pauca, fuiſti fidelis ſupra multa te conſtituam intra in gaudium Domini tui*. Luc. 19.

INDEX

RERUM NOTABILIUM.

Prior numerus indicat primam, vel secundam operis partem, secundus Caput, tertius paragraphum, quartus quæsitum.

A

B

C

An

quam

Com-

G

H

Uten-

p. 2.

L.

præ-

Mu-

qua

Obli-

Pau-

P

S

T

V

F I N I S.

